

การศึกษาผลการเรียนรู้และทักษะการแก้ปัญหา เรื่องเศรษฐศาสตร์ในชีวิตประจำวัน
ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่จัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน

มหาวิทยาลัยศิลปากร โดย สงวนลิขสิทธิ์

นางสาวณัฐกัญ กิจทวี

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการสอนสังคมศึกษา
ภาควิชาหลักสูตรและวิธีสอน
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร
ปีการศึกษา 2551
ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

การศึกษาผลการเรียนรู้และทักษะการแก้ปัญหา เรื่องเศรษฐศาสตร์ในชีวิตประจำวัน
ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่จัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน

โดย

นางสาวณัฐกานต์ กิจทวี

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการสอนสังคมศึกษา

ภาควิชาหลักสูตรและวิธีสอน

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2551

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

**THE STUDY OF LEARNING OUTCOMES AND PROBLEM SOLVING SKILL TOWARD
ECONOMICS IN DAYLIFE OF THE THIRD GRADE STUDENTS TAUGHT
BY PROBLEM BASED LEARNING**

By

Yadaphak Kittawee

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for the Degree

MASTER OF EDUCATION

Department of Curriculum and Instruction

Graduate School

SILPAKORN UNIVERSITY

2008

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร อนุมัติให้วิทยานิพนธ์เรื่อง “การศึกษาผลการเรียนรู้ และทักษะการแก้ปัญหา เรื่องเศรษฐศาสตร์ในชีวิตประจำวัน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่จัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ” เสนอโดย นางสาวณัฐกาน์ กิจทวี เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา ตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนสังคมศึกษา

.....
(รองศาสตราจารย์ ดร.ศิริชัย ชินะตั้งกูร)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
วันที่.....เดือน..... พ.ศ.....

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

1. รองศาสตราจารย์อรรถจักร์ สมนานชาติ
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มาเรียม นิลพันธุ์
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไชยยศ ไพวิทยศิริธรรม

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

คณะกรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อรพิน ศิริสัมพันธ์)

...../...../.....

..... กรรมการ
(อาจารย์ ดร.นรินทร์ สังข์รักษา)

...../...../.....

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์อรรถจักร์ สมนานชาติ)

...../...../.....

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มาเรียม นิลพันธุ์)

...../...../.....

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไชยยศ ไพวิทยศิริธรรม)

...../...../.....

48262302 : MAJOR : TEACHING SOCIAL STUDIES

KEY WORD : PROBLEM BASED LEARNING / LEARNING OUTCOMES / PROBLEM SOLVING SKILL

YADAPHAK KITTAWEE : THE STUDY OF LEARNING OUTCOMES AND PROBLEM SOLVING SKILL TOWARD ECONOMICS IN DAYLIFE OF THE THIRD GRADE STUDENTS TAUGHT BY PROBLEM BASED LEARNING. THESIS ADVISORS : ASSOC.PROF.ANONGPORN SMANCHAT,MS.,ASST.PROF.MAREAM NILLAPUN ,Ed.D.,AND ASST.PROF.CHAIYOS PATWITHAYASIRITHAM,Ed.D. 191 pp.

The purposes of this experimental research with one group pre-test and post-test design were 1) to construct the instructional plan of a Problem Based Learning to meet the efficient criterion of 80/80, 2) to compare the third grade students' learning outcomes with Economics in daylife, 3) to study the students' Problem Solving Skill, 4) to investigate the students' opinions toward the instruction with Problem Based Learning. The sample consisted of 21 third grade students in the English Programme of Joseph Upatham School, Sampran, Nakhonpathom Province. The research instruments used for gathering data were: instructional plan of Problem Based Learning, learning outcomes tests, Problem Solving Skill and questionnaires. The statistical analysis employed were percentage (%), mean (\bar{X}), standard deviation (S.D.), t - test dependent and content analysis.

The research findings of this research were :

1) The instructional plan of a Problem Based Learning met the efficient criterion of 81.11/85.95 2) The learning outcomes on Economics in daylife of the third grade students before and after being taught by a Problem Based Learning were statistically significantly different at .05 level. 3) It is found that the problem students using Problem Based Learning could solve the problems well. Next, they could explain the cause. Third, the Problem Solving Skill was at the medium level. Finally, summarizing skill from Problem Solving were medium. 4) The students' opinions toward the instruction with Problem Based Learning overall were at a high agreement level. Concerning the students' opinions towards the learning usefulness aspect, they perceived that the Problem Based Learning allowed them to work systematically. In the aspect of learning activity, they perceived that the activities enhanced their Problem Solving Skill. As for learning environment students indicated that they had enough opportunities to practice and enjoyed working with the Problem Based Learning.

Department of Curriculum and Instruction Graduate School, Silpakom University Academic Year 2008

Student's signature

Thesis Advisors' signature 1. 2. 3.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี เพราะผู้วิจัยได้รับความกรุณาอย่างสูงจาก รองศาสตราจารย์อรรถพร สมานชาติ อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ให้คำแนะนำ คำปรึกษา ตลอดจนดูแล อย่างใกล้ชิดจนวิทยานิพนธ์เสร็จสมบูรณ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มาเรียม นิลพันธุ์ และผู้ช่วย ศาสตราจารย์ ดร.ไชยยศ ไพวิทยศิริธรรม กรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ผู้คอยช่วยเหลือและให้ คำแนะนำที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อผู้วิจัย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อรพิม ศิริสัมพันธ์ ประธาน กรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์ และอาจารย์ ดร.นรินทร์ สังข์รักษา ผู้ทรงคุณวุฒิ ที่กรุณาให้ คำปรึกษา คำแนะนำ และแก้ไขข้อบกพร่อง ทำให้วิทยานิพนธ์เล่มนี้ถูกต้องและสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบคุณผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน ที่ตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ อาจารย์มยุรี เผ่าพงษ์ ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายมาตรฐานการศึกษา โรงเรียนนักบุญเปโตร จังหวัด นครปฐม ผู้ให้คำแนะนำในเรื่องการจัดการเรียนรู้ อาจารย์สุรินดา บรรจงรักษา หัวหน้างาน วิชาการและหัวหน้างานวัดผลและประเมินผล แผนก English Programme โรงเรียนยอแซฟ อุปถัมภ์ จังหวัดนครปฐม ผู้ให้คำแนะนำด้านการวัดและประเมินผล และอาจารย์ทิวพร รำพรรณ หัวหน้างานวิชาการด้านหลักสูตร และหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและ วัฒนธรรมแผนก English Programme โรงเรียนยอแซฟอุปถัมภ์ จังหวัดนครปฐม ผู้ให้ คำแนะนำด้านเนื้อหาเรื่องเศรษฐศาสตร์ในชีวิตประจำวัน ทำให้เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัยครั้งนี้มี ความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบคุณผู้บริหารและคณะครูแผนก English Programme โรงเรียนยอแซฟอุปถัมภ์ ทุกท่าน ที่ให้การช่วยเหลือเอื้ออาทรด้วยดีตลอดมา รวมทั้งขอบคุณนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3-4 แผนก English Programme โรงเรียนยอแซฟอุปถัมภ์ทุกคนที่นำมาเป็นตัวอย่างเพื่อใช้เป็น เครื่องมือในการวิจัย

ขอขอบคุณเพื่อนๆ ร่วมรุ่นสาขาวิชาการสอนสังคมศึกษา โครงการปกติ โครงการพิเศษ และโครงการความร่วมมือ ที่เป็นกำลังใจและให้ความช่วยเหลือด้วยดีตลอดมา

ท้ายที่สุดขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อวินทร์ คุณแม่ทวิพร กิจทวี และนางสาวศศิธร กิจทวี ที่ให้การสนับสนุน ช่วยเหลือและเป็นกำลังใจในการทำงาน ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่า วิทยานิพนธ์ฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ต่อครูผู้สอนตลอดจนผู้ที่สนใจโดยทั่วไป

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ฎ
สารบัญแผนภูมิ.....	ฏ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย.....	8
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	9
ข้อคำถามของการวิจัย.....	10
สมมติฐานของการวิจัย.....	10
ขอบเขตของการวิจัย.....	10
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	11
2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง.....	13
หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 กลุ่มสาระการเรียนรู้	13
สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม.....	
วิสัยทัศน์ของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544.....	14
มาตรฐานการเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช	
2544.....	14
มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 1.....	15
คุณภาพของผู้เรียนช่วงชั้นที่ 1.....	16
กระบวนการเรียนรู้.....	17
การวัดและประเมินผล.....	17
หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระ	
การเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม.....	18

คุณภาพของผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	19
หลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนหอแซฟอูปถัมภ์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคม ศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3	19
ข้อมูลพื้นฐานโรงเรียนหอแซฟอูปถัมภ์	19
วัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษา.....	20
นโยบายของโรงเรียนหอแซฟอูปถัมภ์ (2548-2552)	21
โครงสร้างหลักสูตร.....	21
คำอธิบายรายวิชา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและ วัฒนธรรม รายวิชาสังคมศึกษาพื้นฐาน 3 ให้นัก 3 คาบ เรียน/สัปดาห์.....	22
การจัดหน่วยการเรียนรู้กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้น ป.3	24
การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน.....	25
ประวัติความเป็นมาของการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน.....	25
ความหมายการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน.....	25
ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน	29
บทบาทของผู้สอนและผู้เรียนต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน.....	36
ทักษะการแก้ปัญหา.....	37
ความหมายของทักษะการแก้ปัญหา	37
ทักษะการแก้ปัญหาของบุคคล	37
ขั้นตอนการแก้ปัญหา	39
การวัดทักษะการแก้ปัญหา	43
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้แบบแก้ปัญหา โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน.....	45
งานวิจัยในประเทศ.....	45
งานวิจัยในต่างประเทศ.....	19

บทที่	หน้า
3	วิธีดำเนินการวิจัย 53
	ระเบียบวิธีการวิจัย 53
	ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย 53
	แบบแผนการวิจัย 53
	ความหมายของสัญลักษณ์ 54
	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย 54
	ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย 55
	การดำเนินการทดลองในการวิจัย 67
	การวิเคราะห์ข้อมูล 70
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล 74
	ตอนที่ 1 ผลการพัฒนาและการหาประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่องเศรษฐศาสตร์ในชีวิตประจำวันของนักเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 3 ที่จัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน 74
	ตอนที่ 2 ผลการเปรียบเทียบผลการเรียนรู้เรื่องเศรษฐศาสตร์ใน ชีวิตประจำวันของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ก่อนและหลัง การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน 75
	ตอนที่ 3 ผลการศึกษาทักษะการแก้ปัญหาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่จัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน 78
	ตอนที่ 4 ผลการศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่มี ต่อจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน 80
5	สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ 83
	สรุปผลการวิจัย 84
	อภิปรายผลการวิจัย 85
	ข้อเสนอแนะ 91
	บรรณานุกรม 94
	ภาคผนวก 104
	ภาคผนวก ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย 105
	ภาคผนวก ข การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย 107

	หน้า
ภาคผนวก ค ผลการวิเคราะห์สมมติฐาน	121
ภาคผนวก ง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	127
ประวัติผู้วิจัย.....	191

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้นและผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายปี/รายภาค.....	22
2	การจัดหน่วยการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้น ป.3.....	24
3	แบบแผนการวิจัยแบบ The One Group Pretest–Posttest Design.....	54
4	จำนวนแผนการจัดการเรียนรู้ ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง จำนวนคาบเรียน/ ชั่วโมง.....	55
5	การวิเคราะห์เนื้อหาและจุดประสงค์ของแบบทดสอบวัดผลการเรียนรู้.....	59
6	เกณฑ์การให้คะแนนของแบบทดสอบทักษะการแก้ปัญหา.....	63
7	สรุปวิธีดำเนินการวิจัย.....	72
8	สรุปผลการหาประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้เรื่องเศรษฐศาสตร์ใน ชีวิตประจำวัน ที่จัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน.....	75
9	การเปรียบเทียบผลการเรียนรู้เรื่องเศรษฐศาสตร์ในชีวิตประจำวันของ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้ ปัญหาเป็นฐาน.....	76
10	การเปรียบเทียบผลการเรียนรู้เรื่องเศรษฐศาสตร์ในชีวิตประจำวันของ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้ ปัญหาเป็นฐาน โดยแยกเป็นรายเนื้อหาและจุดประสงค์การเรียนรู้.....	77
11	ทักษะการแก้ปัญหานักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 หลังจากการจัดการ เรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน.....	79
12	ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน.....	80
13	ดัชนีความสอดคล้องของแผนการจัดการเรียนรู้เรื่องเศรษฐศาสตร์ใน ชีวิตประจำวันที่จัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน.....	109
14	ประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้เรื่องเศรษฐศาสตร์ในชีวิตประจำวัน โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน แบบรายบุคคล (Individual Tryout).....	110
15	ประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้เรื่องเศรษฐศาสตร์ในชีวิตประจำวันโดย ใช้ปัญหาเป็นฐาน แบบกลุ่มเล็ก (Small Group Tryout).....	111

ตารางที่		หน้า
16	ประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้เรื่องเศรษฐศาสตร์ในชีวิตประจำวัน โดยใช้ปัญหาเป็นฐานนำมาทดลองใช้จริงกับกลุ่มตัวอย่าง	112
17	ดัชนีความสอดคล้องของแบบทดสอบวัดการเรียนรู้เรื่องเศรษฐศาสตร์ใน ชีวิตประจำวันที่จัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน	113
18	ค่าความยากง่าย ค่าอำนาจจำแนก และค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบวัดการ เรียนรู้เรื่องเศรษฐศาสตร์ในชีวิตประจำวันที่จัดการเรียนรู้โดยใช้ ปัญหาเป็นฐาน ทั้งก่อนเรียนและหลังเรียน วิเคราะห์ข้อสอบปรนัย โดยใช้สูตร วิเคราะห์โดยโปรแกรมสำเร็จรูป.....	116
19	ดัชนีความสอดคล้องของแบบทดสอบทักษะการแก้ปัญหา เรื่อง เศรษฐศาสตร์ในชีวิตประจำวันที่จัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน	118
20	ค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการ จัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน	119
21	การเปรียบเทียบผลการเรียนรู้เรื่องเศรษฐศาสตร์ในชีวิตประจำวันก่อนและ หลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน	122
22	ผลคะแนนทักษะการแก้ปัญหาเรื่องเศรษฐศาสตร์ในชีวิตประจำวันหลังการ จัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน.....	123
23	รายการการปรับปรุงแก้ไขแบบทดสอบวัดการเรียนรู้เรื่องเศรษฐศาสตร์ใน ชีวิตประจำวันที่จัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานตามคำแนะนำของ ผู้เชี่ยวชาญ	124
23	รายการการปรับปรุงแก้ไขแบบทดสอบทักษะการแก้ปัญหา เรื่อง เศรษฐศาสตร์ในชีวิตประจำวันที่จัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ	125

สารบัญแผนภูมิ

แผนภูมิที่		หน้า
1	กรอบแนวคิดในการวิจัย	9
2	แสดงระบบการแก้ปัญหาตามขั้นตอนของ System Approach	42
3	ขั้นตอนการสร้างแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน.....	58
4	ขั้นตอนการสร้างแบบทดสอบวัดผลการเรียนรู้เรื่องเศรษฐศาสตร์ใน ชีวิตประจำวัน	62
5	ขั้นตอนการสร้างแบบทดสอบทักษะการแก้ปัญหา.....	65
6	ขั้นตอนการสร้างแบบสอบถามความคิดเห็น	67
7	ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน.....	69

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

โลกในยุคปัจจุบันเป็นโลกแห่งการแข่งขันทางด้านเศรษฐกิจ ทุกประเทศกำลังพัฒนาให้ตนเองได้ก้าวเข้าสู่เวทีของผู้นำทางเศรษฐกิจโลก ประเทศไทยก็เป็นอีกประเทศหนึ่งที่กำลังก้าวเข้าสู่การเป็นประเทศที่ทันสมัยทางด้านธุรกิจการซื้อขายแลกเปลี่ยน ทำให้การศึกษาของไทยในปัจจุบันต้องการปูพื้นฐานให้กับผู้เรียนได้มีความรู้เบื้องต้นในเรื่องของการจัดการทางเศรษฐกิจ โดยนำเนื้อหา มาบรรจุไว้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้มีความรู้เรื่องเศรษฐศาสตร์ เป็นการเพิ่มฐานความรู้ให้กับผู้เรียนก่อนการเผชิญหน้ากับสภาพสังคมโลกซึ่งเป็นยุคของการแข่งขันกันทางด้านเศรษฐกิจ ดังในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ซึ่งมีบทบัญญัติที่ว่าด้วยการจัดทำกฎหมายเกี่ยวกับการศึกษาแห่งชาติ ให้รัฐบาลจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ที่เป็นฐานการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศและสังคมไทยในอนาคต

ดังนั้นความสามารถในการเรียนรู้เรื่องเศรษฐกิจและการเงินจึงเป็นสิ่งสำคัญอย่างมาก ในช่วงที่สภาวะแวดล้อมทางเศรษฐกิจของโลกมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา โดยเฉพาะการแข่งขันทางการเงินที่มีความซับซ้อนขึ้น ทำให้ทุกคนต้องเผชิญกับแรงกดดันในเรื่องต่าง ๆ เกิดความไม่มั่นคงในการดำรงชีวิตและส่งผลกระทบต่อสุขภาพทางการเงิน จึงจำเป็นที่จะต้องสร้างและพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในเรื่องเศรษฐกิจและการเงิน เพื่อเป็นการวางรากฐานทางการเงินของประเทศให้มั่นคงต่อไปในอนาคต (วีระพล บดีรัฐ 2548 : 1) ดังภารกิจของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 9 (2545 - 2549 : 1) ที่มีการปรับโครงสร้างการพัฒนาประเทศให้เข้าสู่คุณภาพ โดยเปลี่ยนกระบวนการพัฒนาประเทศที่มุ่งเน้นการพัฒนาในเชิงปริมาณมาสู่การพัฒนาในเชิงคุณภาพ ควบคู่ไปกับการสร้างความเป็นธรรมในสังคม และความสามารถก้าวทันโลก เศรษฐกิจของอารยประเทศ อำนวยประโยชน์ต่อคนส่วนใหญ่ของประเทศ เพื่อการพัฒนาประเทศให้ยั่งยืนสืบไป โดยจัดให้มีสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมให้กับเยาวชนไทย ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 10 (2550 - 2554 : 1) ที่มุ่งพัฒนาสังคมให้อยู่เย็นเป็นสุข คนไทยมีคุณธรรม เกิดความรอบรู้ รู้เท่าทันโลก ครอบครัวยั่งยืน ชุมชนเข้มแข็ง สังคมสันติสุข เศรษฐกิจมีเสถียรภาพและความเป็นธรรม สิ่งแวดล้อมมีคุณภาพและทรัพยากรชาติ

ที่ยั่งยืน โดยระบุไว้ในสาระเศรษฐศาสตร์ซึ่งเป็นขอบข่ายของการเรียนรู้ที่มีความคิดรวบยอดที่ชัดเจน และเกี่ยวข้องกับศาสตร์ต่าง ๆ หลายศาสตร์ คือ เศรษฐศาสตร์ ภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ สังคมวิทยา และสิ่งแวดล้อมศึกษาที่มุ่งให้มีความเข้าใจว่ามนุษย์มีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม เพื่อตอบสนองความต้องการและความจำเป็นต่อการดำรงชีวิตอยู่ เพราะมนุษย์มีความต้องการที่ไม่จำกัด ในขณะที่ต้องดำรงชีวิตอยู่ในสังคมท่ามกลางทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด ในการเรียนรู้จึงต้องให้ผู้เรียนได้แสวงหาความรู้และประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการผลิต การแจกจ่าย การบริโภคสินค้าและบริการอย่างมีประสิทธิภาพทั้งในระดับประเทศและระดับโลก ตลอดจนบทบาทของเทคโนโลยีที่มีต่อการตัดสินใจทางเศรษฐกิจ มีความสามารถที่จะเลือกประเมิน คัดพิจารณาผลที่เกิดจากการเลือกและตัดสินใจ พร้อมทั้งมีการแก้ปัญหาได้อย่างมีวิจารณญาณ ให้ความสำคัญกับตัวผู้เรียนอย่างเต็มศักยภาพ จนเกิดทักษะการแก้ปัญหาที่เป็นคุณสมบัติของผู้เรียนที่สำคัญอีกประการหนึ่ง ที่ต้องพัฒนาให้เกิดขึ้นในตัวของผู้เรียน (พิมพ์พันธ์ เฉชะคุปต์ 2545 : 44)

การให้ความสำคัญกับผู้เรียนจึงเป็นการเพิ่มศักยภาพความสามารถของผู้เรียนที่จะนำความรู้ที่ได้จากศึกษาเล่าเรียนมาประยุกต์ใช้กับการดำรงชีวิตประจำวัน (สุวีณา อุทัยรัตน์ 2544 : 35-41) สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ในมาตรา 22 ที่เน้นให้ผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด มีการเรียนรู้และพัฒนาตนเองสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมปัจจุบันได้อย่างสงบสุข (ไพฑูริย์ สีนลรัตน์ 2544 : 8-9) ซึ่งในขณะนี้ประเทศไทยและประเทศต่างๆ เกือบทั่วโลกเกิดการตื่นตัวที่จะปฏิรูปการศึกษาเพื่อเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วและมีความรุนแรงมากขึ้น โดยประเทศที่มีความพร้อมและความสามารถทางด้านการแข่งขันเท่านั้นจึงจะสามารถอยู่ได้ในยุคแห่งการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจของโลก ความสามารถในการแข่งขันของประเทศจึงขึ้นอยู่กับศักยภาพของมนุษย์ และทรัพยากรสำคัญที่จะเสริมศักยภาพของมนุษย์ก็คือ การศึกษาที่มีคุณภาพ รวมทั้งการปฏิรูปการศึกษาที่มีการแสวงหาความรู้ และสร้างสรรค์ความรู้ของตนเองให้ก้าวทันโลก สามารถดำรงชีวิตอยู่ในโลกของการแข่งขันในปัจจุบันได้อย่างมีความสุข (วันเพ็ญ วรรณโกมล 2544 : 8-11) ดังในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ได้กำหนดให้มีการจัดทำหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อสร้างความเป็นไทยและเป็นพลเมืองที่ดีของประเทศชาติ เกิดความมั่นคงในการดำรงชีวิตและการประกอบอาชีพ ตลอดจนการจัดการศึกษาที่มุ่งเน้นความสำคัญทั้งด้านความรู้ ความคิด ความสามารถ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้ และความรับผิดชอบต่อสังคม เพื่อพัฒนามนุษย์ให้มีความสมดุล สามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ ให้ความสำคัญต่อความรู้ของตนเอง และสร้างความสัมพันธ์ของตนเองกับสังคม มีความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพเพื่อดำรงชีวิตอยู่ในสังคมปัจจุบัน (กรมวิชาการ 2545 : 2-3) สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน

พุทธศักราช 2551 ที่มุ่งพัฒนาคุณภาพผู้เรียนทุกคน ซึ่งเป็นกำลังของชาติให้เป็นมนุษย์ที่มีสมรรถนะทั้งร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและพลเมืองโลก ยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีความรู้และทักษะพื้นฐาน รวมทั้งเจตคติที่จำเป็นต่อการศึกษาคือ การประกอบอาชีพและการศึกษาตลอดชีวิต โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญบนพื้นฐานความเชื่อว่า ทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ 2551 : 4)

วิชาสังคมศึกษาจึงเป็นวิชาหนึ่งที่มีความสำคัญต่อหลักสูตรการศึกษาของไทย (ระพีพันธ์ ศรีรามมี 2544 : 1) ในด้านการพัฒนาคุณลักษณะต่างๆ ของผู้เรียนให้เป็นพลเมืองที่ดี มีเหตุผล ยึดมั่นในคุณธรรม และสามารถนำความรู้ไปใช้ในการดำเนินชีวิตได้อย่างมีความสุข โดยนำเทคนิควิทยาการทางด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี สังคมศาสตร์ และมนุษยศาสตร์มาปรับใช้ในการดำรงชีวิตให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมทั้งทางธรรมชาติและทางสังคม (กรมวิชาการ 2545 : 3) เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เป็นผู้ที่มีคุณภาพชีวิตที่ดี ตามความคาดหวังของหลักสูตรการศึกษา ที่มุ่งฝึกให้ผู้เรียนรู้จักคิด รู้หน้าที่ เกิดทักษะแก้ปัญหาเพื่อพัฒนามนุษย์และสังคม (อรพรรณ พรสีมา 2543 : 30) โดยในการจัดการเรียนการสอนจะต้องมีการพัฒนาศักยภาพทางสมองด้านการคิด การให้เหตุผล ตลอดจนการรู้จักแก้ปัญหาได้ (ภัทรานิษฐ์ ศรีมงคล 2546 : 2) ซึ่งสอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ที่ใช้ปัญหาเป็นเครื่องมือในการช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ฝึกทักษะการแก้ปัญหา วิเคราะห์ปัญหาคด้วยสติปัญญา ความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์จากสถานการณ์ที่เกิดขึ้นจริง (ทศนา แจมมณี 2547 : 137-138)

ดังทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของ เพียเจต์ (1962 : 120) (Piaget's Theory of Intellectual Development) ที่ศึกษาพัฒนาการทางสติปัญญาของเด็กตั้งแต่แรกเกิดจนถึงวัยที่มีการพัฒนาการทางสติปัญญาอย่างสมบูรณ์ จุดที่สนใจและให้ความสำคัญมากคือขอบเขตการคิดของเด็ก ซึ่งเชื่อว่าเด็กจะเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ รอบตัว โดยอาศัยขอบเขตการทำงานที่สำคัญของโครงสร้างทางสติปัญญา คือขอบเขตปรับตัวเข้าสู่โครงสร้าง (Assimilation) ที่ทำหน้าที่รับข้อมูลเข้าและตีความหมายเท่าที่ระดับสติปัญญาจะรับรู้ได้ โดยนำสิ่งใหม่มาปรับให้เข้ากับความรู้เดิมที่มีอยู่ ถ้าข้อมูลใหม่ที่ได้รับเข้ามามีความแตกต่างจากข้อมูลเดิมมาก ก็ไม่สามารถเข้าใจข้อมูลใหม่ได้อย่างครบถ้วน ต้องมีการปรับข้อมูลก่อนการรับเข้าไปใหม่ โดยการปรับขยายโครงสร้างทางความคิดที่มีอยู่ให้เหมาะสมกับประสบการณ์ที่จะได้รับ เพื่อพัฒนาระดับความสามารถทางสติปัญญาในการแก้ปัญหาของแต่ละบุคคล โดยทักษะการแก้ปัญหาของแต่ละบุคคลนั้นจะแตกต่างกันไปตามระดับสติปัญญา ความรู้ อารมณ์ และประสบการณ์ที่ผ่านมาของแต่ละบุคคล (อรชา วราวิทย์ 2526 : 12-14) สิ่งเหล่านี้เป็นปัจจัยสำคัญต่อทักษะการแก้ปัญหา การเรียนการสอนจึงเป็นส่วนหนึ่ง

ที่จะช่วยพัฒนาปัจจัยต่าง ๆ อันจะส่งผลให้ทักษะการแก้ปัญหาของนักเรียนดีขึ้นได้(นาริรัตน์ พิภพสมบุญ 2541 : 48) ผู้วิจัยจึงได้นำทักษะการแก้ปัญหามาประยุกต์ใช้กับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในสาระเศรษฐศาสตร์ที่จัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานเพื่อมุ่งเน้นผู้เรียนได้มีทักษะการแก้ปัญหาที่เป็นระบบและตอบสนองต่อการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนหอแซฟอุปถัมภ์ แผนก English Programme อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม ที่คำนึงถึงความสำคัญของผู้เรียนในการพัฒนาทักษะการดำเนินชีวิต การแก้ปัญหาในชีวิตประจำวันที่เกิดขึ้น จากสถานะทางเศรษฐกิจของสังคมไทย กระตุ้นให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ทักษะการแก้ปัญหา ที่เกี่ยวกับตัวผู้เรียนในเรื่องของการวางแผนในการใช้จ่าย การใช้จ่ายเงินทองซึ่งเป็นของมีค่า รู้คุณค่าของเงินที่ผู้เรียนนำมาใช้ในแต่ละวัน ให้มีความสามารถในการวิเคราะห์ถึงประโยชน์ของทรัพยากรทางเศรษฐกิจ มีการบริหารจัดการทรัพยากรการผลิตและการบริโภคที่ดี มีความรู้ความเข้าใจถึงการนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในชีวิตประจำวันตามแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ให้ผู้เรียนได้คำนึงถึงการอดออมและการประหยัด เพื่อแก้ปัญหาความเข้าใจผิดเกี่ยวกับค่านิยมของความฟุ้งเฟ้อทางด้านวัตถุในสังคมปัจจุบัน ซึ่งทางผู้วิจัยได้รับหน้าที่ในการสอนวิชาสังคมศึกษา สาระเศรษฐศาสตร์ พบว่าผลการเรียนรู้ในกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีระดับผลการเรียนรู้ที่ต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่โรงเรียนกำหนดไว้ที่ร้อยละ 70 (งานวัดผลและประเมินผลของแผนก English Programme 2549) โดยมีค่าเฉลี่ยของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมอยู่ที่ระดับร้อยละ 60.77 ซึ่งยังต่ำกว่ากลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น ๆ เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบจากการประเมินผลการเรียนรู้ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ประจำปีการศึกษา 2549 โรงเรียนหอแซฟอุปถัมภ์ แผนก English Programme จำนวน 75 คน พบว่ากลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม มีผลการเรียนรู้อยู่ในลำดับสุดท้าย และเมื่อพิจารณาในแต่ละสาระ พบว่าสาระที่ 3 คือสาระเศรษฐศาสตร์ มีระดับผลการเรียนรู้ที่ร้อยละ 60.46 ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ที่ยังไม่น่าพอใจ ไม่ผ่านเกณฑ์ของงานวัดผลประเมินผลของแผนก English Programme โรงเรียนหอแซฟอุปถัมภ์ และเป็นปัญหาที่จะต้องได้รับการแก้ไขและพัฒนาเรื่องการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ในสาระเศรษฐศาสตร์ ทั้งผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ผู้เรียนเกี่ยวกับสาระเศรษฐศาสตร์พบว่าผู้เรียนจะมีปัญหาในเนื้อหาที่เกี่ยวกับการวางแผนการใช้จ่ายและความเข้าใจเกี่ยวกับการดำรงชีวิตในสถานะเศรษฐกิจของไทยที่มีแต่ปัญหาเรื่องเงินเรื่องทอง โดยครูผู้สอนไม่ได้ฝึกให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติตามสภาพความเป็นจริงทางสังคม เมื่อเกิดปัญหาขึ้น ผู้เรียนจึงไม่มีทักษะในการแก้ไขแก้ปัญหาได้อย่างถูกต้อง ทั้งนี้ผู้เรียนมีความต้องการในการเพิ่มศักยภาพของตนเองเรื่องการฝึกการวางแผนการใช้จ่าย เพื่อให้มีการพัฒนาทั้งทางด้านวิชาการและทักษะการดำเนินชีวิต

จากสภาพปัญหาดังกล่าวนี้ผู้วิจัยจึงได้สัมภาษณ์หัวหน้างานวิชาการ แผนก English Programme โรงเรียนหอแซฟอุปถัมภ์ และครูผู้รับผิดชอบสอนวิชาสังคมศึกษาจำนวน 3 ท่าน สามารถสรุปได้ว่าที่ผ่านมาการจัดการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษา โดยเฉพาะเนื้อหา เศรษฐศาสตร์ ครูผู้สอนยังใช้วิธีการสอนแบบบรรยายและเน้นให้ผู้เรียนท่องจำ เพราะเป็นเนื้อหาที่ค่อนข้างเข้าใจยากและมีลักษณะเป็นนามธรรม ทำให้เกิดการตอบสนองต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียนได้น้อย ผู้เรียนไม่มีโอกาสเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ทำให้นักเรียนขาดทักษะในการคิด การค้นคว้าแสวงหาความรู้ การใช้วิจารณญาณ การใช้เหตุผล พิจารณาเรื่องราวที่เกิดขึ้น และไม่มี การเสริมสร้างทักษะการแก้ปัญหาในชีวิตประจำวันให้แก่ นักเรียน ผู้วิจัยจึงเล็งเห็นความสำคัญของนักเรียนที่ควรจะได้รับ การเสริมทักษะทางด้านความคิด สามารถนำความรู้ ความเข้าใจที่มีอยู่มาใช้ประโยชน์ จึงทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาเรื่อง ของผลการเรียนรู้ในสาระที่ 3 เศรษฐศาสตร์ของกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานเพื่อนำมาพัฒนาผลการเรียนรู้และทักษะการแก้ปัญหา จากเหตุผลดังกล่าววิธีการสอนวิชาสังคมศึกษาที่เน้นใช้การบรรยาย โดยผู้สอนถ่ายทอดความรู้ ให้กับผู้เรียน จึงควรเปลี่ยนมาเป็นการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยใช้กระบวนการสอนที่ให้ ผู้เรียนสร้างความรู้แทนการรับความรู้ และให้ผู้เรียนเป็นผู้กำหนดวิธีการ และสืบเสาะหาความรู้ ด้วยตนเอง เพื่อเน้นการสร้างความรู้ของผู้เรียนตามแนวคอนสตรัคติวิซิมของซาวารี และ คัฟฟี (Savary and Duffy 1995: 31) ผู้เรียนได้เข้าร่วมในการเรียนรู้อย่างกระตือรือร้นจากสถานการณ์ ปัญหาที่อยู่ในบริบทชีวิตประจำวัน เน้นกิจกรรมของผู้เรียน (Boud and Feletti 1997 : 2) โดยมีการทำงานเป็นกลุ่มร่วมกันเพื่อแก้ปัญหา (Collaborative Problem Solving) (Ram 1999 :112) นอกจากนี้ผู้เรียนยังสามารถควบคุมแนวทางการเรียนรู้ของตนเอง ในการสืบค้นข้อมูลที่ต้องการ รับผิดชอบในการเรียนรู้ของตนเอง ได้รับโอกาสในการสะท้อนความคิดของตนเองระหว่างการ เรียนรู้ จึงทำให้เกิดความเข้าใจอย่างลึกซึ้ง ซึ่งการเรียนรู้จะมีประสิทธิภาพมากที่สุด เพื่อผู้เรียนมี ความกระตือรือร้นที่จะเข้าร่วมในการรับความรู้ในบริบทนั้น (Williams and Williams 1997: 93) โดยเนื้อหาส่วนใหญ่ในสาระเศรษฐศาสตร์เป็นการศึกษาเกี่ยวกับปัญหาที่มนุษย์เลือกใช้ทรัพยากรที่ มีอยู่อย่างจำกัดในการสนองความต้องการของตนเองที่มีอยู่อย่างไม่จำกัด ทั้งให้ผู้เรียนได้คิดเป็น และแก้ไขปัญหาเป็น มีคุณภาพการเรียนรู้ที่ดี สอดรับกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ว่าด้วยการส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดทักษะในการแก้ปัญหา และมีส่วนร่วมในการเรียน ทั้งยังได้ ลงมือปฏิบัติ มีการแสวงหาความรู้ได้ด้วยตนเอง ซึ่งในโลกแห่งความเป็นจริงระบบเศรษฐกิจมีการ เคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา สินค้าและบริการถูกประดิษฐ์คิดค้นและพัฒนาออกมาเพื่อ สสนองความต้องการของมนุษย์ ทั้งทางด้านเสื้อผ้า อาหาร และสิ่งจำเป็นอื่น ๆ ที่ไม่จำกัด มีเพียง

ส่วนน้อยเท่านั้นที่ต้องการสิ่งเหล่านี้ในวงจำกัด แต่ส่วนใหญ่จะพยายามที่จะไฝหาให้ได้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ เพื่อให้เหมาะสมกับฐานะและความหุรหุราทางสังคม อย่างไรก็ตามสิ่งที่นำมาผลิตสินค้าและบริการเพื่อสนองความต้องการของมนุษย์นั้น ได้แก่ ทรัพยากรธรรมชาติ แรงงาน ผู้ประกอบการ สิ่งประดิษฐ์ เครื่องมือ สิ่งก่อสร้าง และความรู้ทางด้านเทคนิคใหม่ๆ กลับมีอยู่อย่างจำกัด จึงเป็นปัญหาพื้นฐานของระบบเศรษฐกิจในสังคม (ชูศักดิ์ จุฑาวัตร 2545 : 1) ดังนั้นวิชาสังคมศึกษาจึงเน้นปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคมตลอดจนความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม ในการจัดการศึกษาให้สอดคล้องและเกื้อกูลต่อชีวิตจริง สภาพเศรษฐกิจ สังคมในปัจจุบัน ตลอดจนส่งเสริมความถนัด ความสามารถ ความต้องการของผู้เรียน รวมทั้งความเป็นเลิศทางวิชาการและงานอาชีพ เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจ สามารถคิด ทำ และแก้ปัญหาได้ โดยอาศัยหลักการและเหตุผล เป็นพลเมืองที่ดี รู้และรับผิดชอบในสิทธิหน้าที่ทั้งต่อตนเองและสังคม มีคุณธรรมจริยธรรมสามารถอยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างมีความสุข

การจัดการเรียนรู้แบบแก้ปัญหาโดยใช้ปัญหาเป็นฐาน จึงเป็นกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนมีทักษะการแก้ปัญหาอย่างเป็นกระบวนการ มีขั้นตอน และเหตุผลของตนเอง โดยเริ่มตั้งแต่การกำหนดปัญหา และให้ความสำคัญกับปัญหาเป็นฐาน มีการวางแผนในการแก้ปัญหา มีการตั้งสมมติฐาน การเก็บรวบรวมข้อมูล การพิสูจน์ข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลและการสรุปผล (สวัญ มูลคำ 2547 : 11-32) ทำให้ผู้เรียนได้เกิดทักษะการเรียนรู้ในการแก้ปัญหาอย่างมีระบบ ได้ฝึกปฏิบัติจริงในการแก้ปัญหาโดยใช้ทักษะกระบวนการต่าง ๆ ซึ่งผู้เรียนจะได้เป็นผู้ดำเนินการ ทั้งการเสนอปัญหา ลักษณะปัญหา การสรุปหาข้อยุติ ตามความสนใจของตนเอง นอกจากนี้การสอนโดยใช้ปัญหาเป็นฐาน จะมีผลดีต่อผู้เรียนหลายประการคือ ช่วยในการสร้างแนวคิด และแก้ไขแนวคิดที่คลาดเคลื่อน (Penner 1997 : 125) ผู้เรียนเกิดความพอใจและสนุกสนานกับการเรียน (Antepohl and Herzig 1999 : 126) ทั้งยังช่วยพัฒนากระบวนการกลุ่มหรือปฏิสัมพันธ์ทางสังคมระหว่างผู้เรียน (Strahan 2000 : 1) และที่สำคัญจะช่วยพัฒนาลักษณะการเรียนรู้ด้วยตนเอง ซึ่งเป็นการเรียนรู้ที่ผู้เรียนรับผิดชอบในการวางแผน การปฏิบัติ และการประเมินผลการเรียนรู้ของตนเอง (Marriam and Caffarella 1991 : 41) นอกจากนี้ยังพบว่ามีการวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ได้แก่ เฟื่องฟ้า ภูมิมาลา (2540) ทรงลักษณ์ ชาวผ้าขาว (2543) อมรทิพย์ ฌ บางช้าง (2543) ยุวัฒน์ คล้ายมงคล (2545) สุภาพร สายสวาท (2548) เบญจวรรณ อ่วมมณี (2549) สรุปได้ว่าการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานสามารถช่วยส่งเสริมทักษะความสามารถของนักเรียนได้ในหลาย ๆ ด้าน เช่น ความสามารถในการคิดแก้ปัญหา การคิดวิเคราะห์อย่างเป็นระบบ การทำงานกลุ่ม การมีความคิดริเริ่ม การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง การรวบรวมข้อมูล การนำเสนอผลงาน การมีความรับผิดชอบ รวมทั้งการ

ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น จึงสามารถนำการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานไปประยุกต์ใช้กับนักเรียนตามความเหมาะสม นำไปสู่การพัฒนาทักษะแก้ปัญหาได้อย่างเป็นระบบ

ดังนั้นควรมีการส่งเสริมให้นำการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษา โดยการที่ผู้เรียนได้เผชิญปัญหาจริง หรือสถานการณ์ปัญหาต่าง ๆ และร่วมกันคิดหาทางแก้ปัญหาเหล่านั้น ๆ จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่มีความหมาย และสามารถพัฒนาทักษะต่างๆ อันเป็นทักษะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต และการเรียนรู้ตลอดชีวิต ให้ผู้เรียนสามารถนำปัญหาไปฝึกคิดพิจารณาและแก้ปัญหาด้วยตนเอง ซึ่งเป็นการเรียนรู้อย่างมีขั้นตอน มีเหตุผล โดยอาศัยข้อมูลความรู้เดิมหลาย ๆ ด้านมาประกอบ ทั้งให้ผู้เรียนได้มีโอกาสค้นพบความรู้และความจริงด้วยตนเอง ส่งเสริม ฝึกฝนให้นักเรียนได้ใช้ความคิดในการวิเคราะห์ การตัดสินใจในการแก้ปัญหาได้อย่างเป็นระบบ ทำให้นักเรียนมีเหตุและผลเพื่อเผชิญกับปัญหาที่เกิดขึ้น ฝึกการคิดแก้ปัญหาบ่อย ๆ จนเกิดทักษะการแก้ปัญหา นักเรียนจะได้เรียนรู้และรู้จักวิธีการแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบและมีขั้นตอน พัฒนาทักษะการแก้ปัญหาได้ด้วยตนเองอย่างมีเหตุผล ซึ่งเป็นคุณลักษณะหนึ่งของเทคนิคที่นำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนดังที่ วัชราน เล่าเรียนดี (2548 : 94-95) ได้กล่าวถึงการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem-Based Learning หรือ PBL) เป็นเทคนิคที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและเกิดจากความร่วมมือของนักเรียนกลุ่มเล็ก ๆ โดยครูจะเป็นผู้ให้คำแนะนำ สนับสนุนให้ผู้เรียนมองเห็นปัญหาและแก้ปัญหาคด้วยตนเอง เนื่องจากปัญหาที่เกิดขึ้นเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นจริงกับผู้เรียน เป็นการกระตุ้นการเรียนรู้และพัฒนาทักษะการแก้ปัญหา ให้เกิดความรู้ใหม่จากการเรียนรู้ด้วยตนเอง สามารถนำเทคนิคนี้ไปใช้ได้ตั้งแต่ระดับประถมศึกษาจนถึงระดับมัธยมปลายและระดับมหาวิทยาลัย เบญจวรรณ อ่วมมณี (2549 : 7) พบว่าเทคนิคการใช้ปัญหาเป็นฐาน สามารถพัฒนาผลการเรียนรู้และทักษะการแก้ปัญหา และเป็นเทคนิคที่น่าสนใจและสามารถนำแนวคิดการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานมาใช้กับเศรษฐศาสตร์ได้ดี ยุรวัฒน์ คล้ายมงคล (2545 : 60) ได้นำการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานมาใช้ในงานวิจัย พบว่า กระบวนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานสามารถพัฒนาทักษะการแก้ปัญหาให้เพิ่มสูงขึ้นได้ และจากงานวิจัยของเฟื่องฟ้า ภูมิมาลา (2543 : 45-46) ทรงลักษณ์ ชาวฟ้าขาว (2543 : 74) พบว่า การจัดการเรียนการสอนที่ดีจะทำให้ผู้เรียนเกิดความรู้ ความเข้าใจในวิธีการแก้ปัญหาตามขั้นตอนกระบวนการแก้ปัญหา รู้จักคิด วิเคราะห์ วินิจฉัย ตัดสินใจ และมีความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมาย ได้เรียนรู้วิธีการทำงานเป็นกลุ่ม ช่วยให้นักเรียนมีความสามารถในการแก้ปัญหาในชีวิตประจำวันได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม และงานวิจัยของ อมรทิพย์ ฌ บางช้าง (2543 : 120) พบว่า เทคนิคการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าเทคนิคการจัดการเรียนรู้แบบปกติ

จากความสำคัญของปัญหา ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะนำการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานมาใช้ในงานวิจัย จึงได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับเรื่องของการพัฒนาผลการเรียนรู้และทักษะการแก้ปัญหา เรื่องเศรษฐศาสตร์ในชีวิตประจำวันของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่จัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เพื่อเป็นการพัฒนาให้ผู้เรียนเกิดผลการเรียนรู้ที่ดีขึ้นและสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

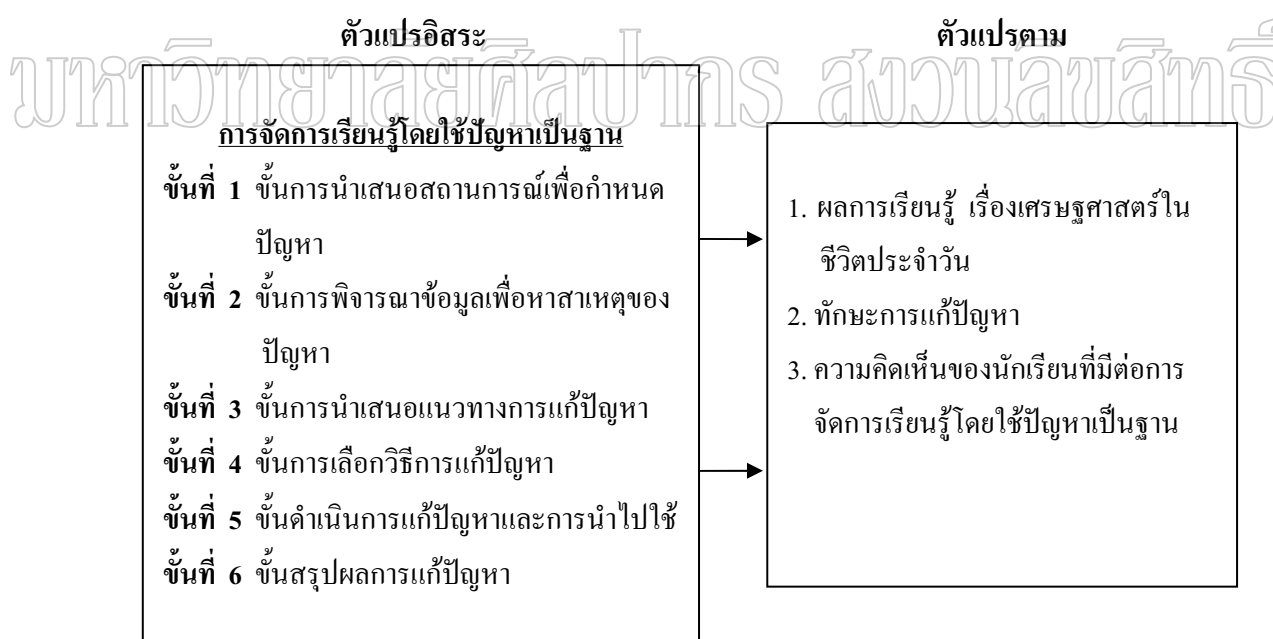
การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เป็นกระบวนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นตัวกระตุ้นให้ผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้าหาข้อมูลด้วยตนเอง เพื่อเป็นแนวทางในการแก้ปัญหา มีการแบ่งกลุ่มผู้เรียนออกเป็นกลุ่มย่อยเพื่อศึกษา และอภิปรายปัญหา โดยนำเอาข้อมูลและประสบการณ์ที่ผู้เรียนมีอยู่มาวิเคราะห์อย่างมีวิจารณญาณ เพื่อให้ผู้เรียนได้จดจำความรู้ใหม่และรู้จักนำไปประยุกต์ใช้เข้ากับสถานการณ์ต่าง ๆ จนสามารถแก้ไขปัญหได้ในที่สุด (สุนทร ทองเนื้อแข็ง 2548 : 5) ทั้งยังเป็นรูปแบบการสอนแบบหนึ่งที่ทำให้ประสบการณ์การทำงานร่วมไปกับการแก้ปัญหา และเป็นแรงจูงใจให้ผู้เรียนให้เรียนรู้การแก้ปัญหาโดยผ่านการสืบเสาะหาความรู้ด้วยตนเอง จนได้รับประสบการณ์ตรงจากการเรียนรู้และบูรณาการความรู้ไปใช้ในการแก้ปัญหาได้ ผู้เรียนจะได้เรียนรู้ด้วยตนเอง แต่ในขณะที่เดียวกันก็ยังคงรักษารูปแบบของการเรียนในชั้นเรียนที่มีประสิทธิภาพสำหรับผู้เรียนที่มีความสามารถแตกต่างกัน เพราะผู้เรียนได้เลือกปัญหาและวิธีการเรียนบนพื้นฐานของพัฒนาการและความสนใจ (Greenwald 2000 : 28) จะช่วยเพิ่มความรู้และเกิดเทคนิคการเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้ที่ดำเนินต่อไปตลอดชีวิต ทั้งยังช่วยเพิ่มทักษะการติดต่อสื่อสารที่ดีและกลไกการทำงานเป็นกลุ่ม เป็นขั้นตอนการเรียนการสอนที่สร้างขึ้นเป็นแนวทางที่พัฒนาให้ผู้เรียนเกิดทักษะการแก้ปัญหาที่ถูกต้อง โดยนำเสนอขั้นตอนดังนี้ ขั้นการเตรียมปัญหา สร้างความเชื่อมโยงสู่ปัญหา สร้างกรอบของการศึกษา ศึกษาค้นหาโดยกลุ่มย่อย ตัดสินใจหาทางแก้ปัญหา สร้างผลงาน และประเมินการเรียนรู้ (ยุรวัฒน์ คล้ายมงคล 2545 : 6)

ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาทักษะการแก้ปัญหาโดยจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานซึ่งมีนักการศึกษากำหนดขั้นตอนไว้หลายรูปแบบ พจนารถ บัวเขียว (2535 : 10-11) ได้ใช้ขั้นตอนการสอนแบบแก้ปัญหาโดยใช้ปัญหาเป็นฐานตามแนวคิดของ โรเบิร์ต เดวิส และคณะ ดังนี้ การเรียนรู้ปัญหา การกำหนดขอบเขตของปัญหา ค้นหาข้อแก้ปัญหา เลือกวิธีการแก้ปัญหา การนำไปใช้และประเมินผล คิวอี้ (Dewey 1976 :130) ได้เสนอขั้นตอนการแก้ปัญหาไว้ดังนี้คือ ขั้นเตรียมการขั้นการวิเคราะห์ปัญหา ขั้นในการเสนอแนวทางในการแก้ปัญหา ขั้นตรวจสอบผล ขั้นการนำไปประยุกต์ใช้ใหม่ การตรวจสอบและประเมินผล ฉันทนา เวชโอสถศักดิ์ (2538:18-19) กล่าวถึง

ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ดังนี้ 1) ทำความเข้าใจปัญหาหรือสถานการณ์ที่ได้รับ 2) จำกัดขอบเขตของปัญหา 3) วิเคราะห์ปัญหา 4) ตั้งสมมติฐานเกี่ยวกับปัญหา 5) จัดลำดับความสำคัญของปัญหา 6) กำหนดวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้ 7) รวบรวมข้อมูล ข้อความรู้จากแหล่งต่าง ๆ 8) สังเคราะห์ข้อมูลใหม่ พร้อมทั้งทดสอบสมมติฐาน 9) ลงข้อสรุปและสร้างหลักการที่ได้จากการศึกษาปัญหา เบญจวรรณ อ่วมมณี (2549 : 114-117) กล่าวถึงขั้นตอนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ดังนี้คือ ขั้นการเสนอสถานการณ์ปัญหา ระบุปัญหา ทำความเข้าใจกับปัญหา เสนอแนวทางแก้ไขปัญหา เลือกแนวทางโดยใช้เกณฑ์ที่เหมาะสมในการประเมินวิธีการแก้ปัญหา เลือกหนึ่งแนวทางที่เป็นวิธีแก้ปัญหาที่ดีที่สุด นำเสนอวิธีการที่ดีที่สุดในการแก้ปัญหาและแผนปฏิบัติการ ดำเนินการแก้ปัญหา และสรุปผล ประเมินผล

จากหลักการ แนวคิดเกี่ยวกับทักษะการแก้ปัญหาและการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ผู้วิจัยสามารถสรุปขั้นตอนการจัดการเรียนรู้และสามารถนำมากำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัยได้ดังแผนภูมิที่ 1

แผนภูมิที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่องเศรษฐศาสตร์ในชีวิตประจำวันของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่จัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80
2. เพื่อเปรียบเทียบผลการเรียนรู้เรื่องเศรษฐศาสตร์ในชีวิตประจำวันของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ก่อนและหลังจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน

3. เพื่อศึกษาทักษะการแก้ปัญหาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่จัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน

4. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน

ข้อคำถามของการวิจัย

1. แผนการจัดการเรียนรู้เรื่องเศรษฐศาสตร์ในชีวิตประจำวันของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่จัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 หรือไม่

2. ผลการเรียนรู้เรื่องเศรษฐศาสตร์ในชีวิตประจำวันของนักเรียน ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานแตกต่างกันหรือไม่

3. ทักษะการแก้ปัญหาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 หลังการจัดการเรียนรู้เรื่องเศรษฐศาสตร์ในชีวิตประจำวัน โดยใช้ปัญหาเป็นฐานอยู่ในระดับใด

4. ความคิดเห็นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานอยู่ในระดับใด

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

สมมติฐานของการวิจัย

1. แผนการจัดการเรียนรู้เรื่องเศรษฐศาสตร์ในชีวิตประจำวันของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่จัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80

2. ผลการเรียนรู้เรื่องเศรษฐศาสตร์ในชีวิตประจำวันของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานแตกต่างกัน

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนอเนกกุลพัฒนวิทย์ แผนก English Programme ซึ่งกำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2551 จำนวน 3 ห้องเรียน ห้องเรียนละ 21 คน จำนวนนักเรียนทั้งสิ้น 63 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนอเนกกุลพัฒนวิทย์ แผนก English Programme จำนวน 1 ห้องเรียน จาก 3 ห้องเรียน โดยการสุ่มห้องเรียนด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยการจับสลาก เป็นกลุ่มทดลอง จำนวน 1 ห้องเรียน ได้แก่ ห้อง ป.3/1 มีจำนวนนักเรียนทั้งสิ้น 21 คน

2. ตัวแปรที่ศึกษา

2.1 ตัวแปรอิสระ (Independent Variable) ได้แก่ การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน

2.2 ตัวแปรตาม (Dependent Variables) ได้แก่

2.2.1 ผลการเรียนรู้ เรื่องเศรษฐศาสตร์ในชีวิตประจำวัน

2.2.2 ทักษะการแก้ปัญหา

2.2.3 ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน

3. เนื้อหาในกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่องเศรษฐศาสตร์ในชีวิตประจำวัน ของสาระที่ 3 เศรษฐศาสตร์ ครอบคลุมเนื้อหาเรื่อง 1) การวางแผนบัญชีรายรับรายจ่ายของตนเองและครอบครัว 2) การผลิตและการบริโภค 3) ธนาคาร 4) ภาษีในชีวิตประจำวัน

4. ระยะเวลาที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ดำเนินการทดลองในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2551 ผู้วิจัยใช้เวลาทดลอง 12 คาบเรียน คาบเรียนละ 50 นาที เป็นเวลา 4 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 คาบเรียน รวม 12 ชั่วโมง ระยะเวลาในเดือนมกราคม 2552

นิยามศัพท์เฉพาะ

เพื่อให้เข้าใจความหมายเฉพาะของคำที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ให้มีความหมายตรงกัน ผู้วิจัยได้นิยามความหมายของคำต่าง ๆ ไว้ดังนี้

1. การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน หมายถึง ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยใช้สถานการณ์ปัญหาจากเหตุการณ์ในชีวิตประจำวัน เพื่อเป็นสื่อการเรียนรู้ที่กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความอยากรู้และแสวงหาความรู้เพื่อนำมาแก้ปัญหา ให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจปัญหานั้นอย่างชัดเจน โดยมีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนร่วมกันเรียนเป็นกลุ่มย่อยและเรียนรู้ด้วยตนเอง มีขั้นตอน 6 ขั้นตอนดังนี้ 1) ขั้นการนำเสนอสถานการณ์เพื่อกำหนดปัญหา 2) ขั้นการพิจารณาข้อมูลเพื่อหาสาเหตุของปัญหา 3) ขั้นการนำเสนอแนวทางการแก้ปัญหา 4) ขั้นการเลือกวิธีการแก้ปัญหา 5) ขั้นดำเนินการแก้ปัญหาและการนำไปใช้ 6) ขั้นสรุปผลการแก้ปัญหา

2. เศรษฐศาสตร์ในชีวิตประจำวัน หมายถึง เนื้อหาสาระที่อยู่ในหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนหอแซฟอุปถัมภ์ แผนก English Programme กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม หน่วยการเรียนรู้เรื่องเศรษฐศาสตร์ในชีวิตประจำวันชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ซึ่งประกอบด้วยเนื้อหาเกี่ยวกับเรื่อง 1) การวางแผนบัญชีรายรับรายจ่ายของตนเองและครอบครัว 2) การผลิตและการบริโภค 3) ธนาคาร และภาษีในชีวิตประจำวัน

3. ผลการเรียนรู้ หมายถึง คะแนนของนักเรียนที่ได้จากการทำแบบทดสอบวัดผลการเรียนรู้เรื่องเศรษฐศาสตร์ในชีวิตประจำวัน ด้านความเข้าใจในการวิเคราะห์และนำไปใช้ในการ

แก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน ซึ่งประเมินโดยใช้แบบทดสอบวัดผลการเรียนรู้แบบปรนัยที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

4. ทักษะการแก้ปัญหา หมายถึง คะแนนที่ได้จากการทำแบบทดสอบวัดทักษะการแก้ปัญหาที่แสดงถึงความสามารถในการระบุปัญหา อธิบายสาเหตุของปัญหา วิธีการแก้ปัญหา และผลที่ได้รับจากการแก้ปัญหา โดยอาศัยความรู้ ความเข้าใจ และประสบการณ์เดิมมาประยุกต์ใช้ในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน ซึ่งประเมินโดยใช้แบบทดสอบทักษะการแก้ปัญหาแบบอัตนัยที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

5. ความคิดเห็น หมายถึง ระดับความรู้สึนึกคิดของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านบรรยากาศการเรียนรู้ และด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนรู้ ซึ่งได้จากแบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

6. ประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ หมายถึง เกณฑ์ประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้เรื่องเศรษฐศาสตร์ระหว่างจัดการเรียนรู้และหลังการจัดการเรียนรู้โดยกำหนดเกณฑ์ 80/80

80 ตัวแรก หมายถึง ค่าเฉลี่ยเป็นร้อยละของคะแนนจากการทำแบบทดสอบแต่ละแผนการสอนระหว่างจัดการเรียนรู้เศรษฐศาสตร์ในชีวิตประจำวัน โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน

80 ตัวหลัง หมายถึง ค่าเฉลี่ยเป็นร้อยละของคะแนนจากการทำแบบทดสอบภายหลังที่จัดการเรียนรู้เศรษฐศาสตร์ในชีวิตประจำวัน โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน

7. นักเรียน หมายถึง ผู้เรียนที่กำลังศึกษาระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนอเนกชนูปถัมภ์ แผนก English Programme ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2551

บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง การศึกษาผลการเรียนรู้และทักษะการแก้ปัญหา เรื่องเศรษฐศาสตร์ในชีวิตประจำวันของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่จัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน โดยผู้วิจัยศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง มีดังนี้

1. หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
2. หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
3. หลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนยอแซฟอุปถัมภ์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
4. การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน
5. ทักษะการแก้ปัญหาและการวัดทักษะการแก้ปัญหา
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน
 - 6.1 งานวิจัยในประเทศ
 - 6.2 งานวิจัยในต่างประเทศ

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544

กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 (กระทรวงศึกษาธิการ 2545 : 16-86) ได้ระบุเกี่ยวกับสาระที่เป็นองค์ความรู้ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ประกอบด้วย สาระที่ 1 ศาสนา ศิลปกรรม จริยธรรม สาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม สาระที่ 3 เศรษฐศาสตร์ สาระที่ 4 ประวัติศาสตร์ และสาระที่ 5 ภูมิศาสตร์ โดยในการวิจัยครั้งนี้เป็นส่วนหนึ่งของสาระที่ 3 เศรษฐศาสตร์ ซึ่งสาระนี้เป็นความคิดรวบยอดที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐศาสตร์ ภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ สังคมวิทยา และสิ่งแวดล้อมศึกษา ที่มุ่งให้มีความเข้าใจว่ามนุษย์มีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม เพื่อตอบสนองความต้องการและ

ความจำเป็นต่อการดำรงชีวิตอยู่ทั้งนี้เพราะมนุษย์มีความต้องการและความจำเป็นที่ไม่จำกัด ในขณะที่ต้องดำรงชีวิตอยู่ในสังคมท่ามกลางทรัพยากรที่มีอยู่จำกัด

สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมจึงต้องให้ผู้เรียนได้แสวงหาความรู้และประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการผลิต การแจกจ่าย และการบริโภคสินค้าและบริการอย่างมีประสิทธิภาพทั้งในระดับประเทศ และระดับโลก ตลอดจนบทบาทของเทคโนโลยีที่มีต่อการตัดสินใจทางเศรษฐกิจ มีความสามารถที่จะฉลาดเลือก ประเมิน คัดพิจารณาผลที่เกิดจากทางเลือกและตัดสินใจอย่างมีวิจารณญาณ

วิสัยทัศน์ของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544

1. เป็นศาสตร์ที่มุ่งให้เยาวชนเป็นผู้มีการศึกษาพร้อมที่จะเป็นผู้นำ เป็นผู้มีส่วนร่วม และเป็นพลเมืองที่ดีที่มีความรับผิดชอบ

2. ได้บูรณาการสรรพความรู้ กระบวนการ และปัจจัยต่างๆ เพื่อการเรียนรู้ตามเป้าหมายของท้องถิ่นและประเทศชาติ การเรียนการสอนต้องใช้ข้อมูลความรู้ทั้งในระดับท้องถิ่น ประเทศชาติ และระดับโลกเชื่อมโยงเข้าด้วยกัน

3. ผู้เรียนอภิปรายประเด็นปัญหาพร้อมสมัยร่วมกับเพื่อนและผู้ใหญ่ สามารถแสดงจุดยืนในค่านิยม จริยธรรมของตนเองอย่างเปิดเผยและจริงใจ ขณะเดียวกันก็รับฟังเหตุผลของผู้อื่นที่แตกต่างจากตนเองอย่างตั้งใจ

4. การเรียนการสอนเป็นบรรยากาศของการส่งเสริมการคิดขั้นสูงในประเด็นหัวข้อที่ลึกซึ้ง ทำทนาย ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีความหมาย ได้รับการประเมินที่เน้นการนำความรู้มาประยุกต์ใช้ทุกมาตรฐานการเรียนรู้ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม มีการจัดเตรียมโครงการที่สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมเป็นจริงของสังคมที่ให้ผู้เรียนได้นำสิ่งที่เรียนไปใช้ได้จริงในการดำเนินชีวิต

มาตรฐานการเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544

มาตรฐานการเรียนรู้พื้นฐาน เป็นมาตรฐานการเรียนรู้ในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ เมื่อผู้เรียนเรียนจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน ส่วนมาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น เป็นมาตรฐานการเรียนรู้ในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ เมื่อผู้เรียนเรียนจบในแต่ละช่วงชั้น คือ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และ 6 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และ 6 มาตรฐานการเรียนรู้ในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดไว้เฉพาะมาตรฐานการเรียนรู้ที่จำเป็นและเป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิตให้มีคุณภาพ สำหรับสาระและ

มาตรฐานการเรียนรู้การศึกษาระดับพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับเรื่องเศรษฐศาสตร์ในชีวิตประจำวันของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 คือ

มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 1

สาระที่ 3 เศรษฐศาสตร์ เป็นสาระที่เป็นความคิดรวบยอดที่เกี่ยวข้องกับเรื่องเศรษฐศาสตร์ที่ต้องมีความเกี่ยวข้องกับชีวิตของบุคคลที่ต้องดำรงชีวิตอยู่ได้ในสถานะทางเศรษฐกิจของประเทศที่มีการพัฒนาให้ก้าวหน้าอยู่ตลอดเวลา จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องให้ผู้เรียนได้มีความรู้ ความเข้าใจ และสามารถนำไปประยุกต์ใช้เพื่อนำไปแก้ปัญหาทางเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นได้ในชีวิตประจำวัน

สาระที่ 3 : เศรษฐศาสตร์

มาตรฐานที่ ส 3.1 เข้าใจและสามารถบริหารจัดการทรัพยากรในการผลิต และการบริโภค การใช้ทรัพยากรที่มีอยู่จำกัดได้อย่างมีประสิทธิภาพ และคุ้มค่างบประมาณเศรษฐกิจอย่างพอเพียงเพื่อการดำรงชีวิตอย่างมีคุณภาพ

มาตรฐานการเรียนรู้ ช่วงชั้น ป.1-ป.3

1. รู้และเข้าใจรายรับรายจ่าย ของตนเองและครอบครัว
2. เข้าใจและปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของตนเองและครอบครัวในฐานะผู้ผลิตและผู้บริโภคอย่างฉลาด คุ้มค่า และมีคุณธรรม
3. รู้และเข้าใจความหมายของทรัพยากรในทางเศรษฐศาสตร์เบื้องต้น
4. เข้าใจระบบวิธีการของเศรษฐกิจพอเพียงและสามารถนำไปประยุกต์ใช้ใน ชีวิตประจำวันได้

สาระการเรียนรู้ช่วงชั้น ป.1-ป.3

1. รายรับ-รายจ่ายของตนเองและครอบครัว
2. บทบาทหน้าที่ของตนเองในฐานะผู้ผลิตและผู้บริโภค
3. บทบาทหน้าที่ของครอบครัวในฐานะผู้ผลิตและผู้บริโภค
4. คุณธรรมที่เกี่ยวข้องในฐานะผู้ผลิตและผู้บริโภค
5. ทรัพยากรในการผลิต
6. เศรษฐกิจพอเพียง

สาระที่ 3 : เศรษฐศาสตร์

มาตรฐานที่ ส 3.2 เข้าใจระบบและสถาบันทางต่าง ๆ ความสัมพันธ์ของระบบเศรษฐกิจและความจำเป็นของความร่วมมือกันทางเศรษฐกิจในสังคมโลก

มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น ป.1-ป.3

1. รู้และเข้าใจการทำงานที่ก่อให้เกิดรายได้ทั้งการผลิตและการบริการ
2. รู้และเข้าใจการซื้อขาย การแลกเปลี่ยนสินค้าและบริการ
3. รู้และเข้าใจหน้าที่เบื้องต้นของธนาคาร
4. รู้จักภาษีที่เกี่ยวข้องในชีวิตประจำวัน

สาระการเรียนรู้ช่วงชั้น ป.1-ป.3

1. อาชีพของครอบครัวและชุมชน
2. การซื้อขายแลกเปลี่ยน
3. การธนาคาร
4. การเสียภาษี

คุณภาพของผู้เรียนช่วงชั้นที่ 1

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานได้กำหนดให้กลุ่มสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เป็นสาระการเรียนรู้พื้นฐานที่ผู้เรียนต้องเรียนตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ประกอบด้วยศาสตร์ต่าง ๆ หลายสาขา มีลักษณะเป็นสหวิทยาการ มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีความรู้ มีทักษะกระบวนการ มีคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่พึงประสงค์รวมทั้งได้แสดงบทบาทและความรับผิดชอบ ทั้งต่อตนเองต่อผู้อื่นและต่อสภาพแวดล้อม

ตลอดระยะเวลาที่ผู้เรียนได้เรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานนั้น กลุ่มสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ได้มีส่วนส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพและมีจุดเน้น เมื่อผู้เรียนจบปีสุดท้ายของแต่ละช่วงชั้น

สำหรับช่วงชั้นที่ 1 (จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 3)

1. ได้เรียนรู้เกี่ยวกับตนเองและผู้ที่อยู่รอบข้าง ตลอดจนสภาพแวดล้อมในท้องถิ่นที่อยู่อาศัย และเชื่อมโยงประสบการณ์ไปสู่โลกกว้าง
2. ได้รับการพัฒนาให้มีทักษะกระบวนการ และมีข้อมูลที่จำเป็นต่อการพัฒนาให้เป็นผู้มีคุณธรรม จริยธรรม ประพฤติปฏิบัติตามหลักคำสอนของศาสนาที่ตนนับถือ มีความเป็นพลเมืองที่ดี ความรับผิดชอบ การอยู่ร่วมกันและการทำงานกับผู้อื่น มีส่วนร่วมในกิจกรรมของห้องเรียนและได้ฝึกการตัดสินใจ
3. ได้ศึกษาเรื่องราวเกี่ยวกับตนเอง ครอบครัว โรงเรียนและชุมชนในลักษณะการบูรณาการ ผู้เรียนได้เข้าใจแนวคิดเกี่ยวกับปัจจุบันและอดีต มีความรู้พื้นฐานทางเศรษฐกิจ ได้ข้อยึดเกี่ยวกับ

รายรับและรายจ่ายของครอบครัว เข้าใจถึงการเป็นผู้ผลิต ผู้บริโภค รู้จักการออมขั้นต้น และหลักเศรษฐกิจพอเพียง

4. ได้รับการพัฒนาแนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับศาสนา ศิลปกรรม จริยธรรม หน้าที่พลเมือง เศรษฐศาสตร์ ประวัติศาสตร์ และภูมิศาสตร์ เพื่อเป็นพื้นฐานในการทำความเข้าใจความรู้ในขั้นต่อไป

กระบวนการเรียนรู้

การจัดการเรียนรู้กลุ่มสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ต้องจัดให้เหมาะสมกับวัย และวุฒิภาวะของผู้เรียน ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมจัดการเรียนรู้ของตนเอง พัฒนาและขยายความคิดของตนเองจากความรู้ที่ได้เรียน ผู้เรียนต้องได้เรียนกลุ่มสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ทั้งใน ส่วนกว้างและลึก และจัดในทุกภาคและชั้นปี โดยหลักการเรียนการสอนกลุ่มสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมให้มีประสิทธิภาพและเกี่ยวข้องกับการวิจัยในครั้งนี้ คือการ จัดการเรียนการสอนที่ เน้นการพัฒนา ค่านิยม จริยธรรม จัดหัวข้อหน่วยการเรียนรู้ ที่สะท้อน ค่านิยม จริยธรรม ปทัสถาน ในสังคม การนำไปใช้จริงในการดำเนินชีวิต ช่วยผู้เรียนให้ได้คิดอย่างมีวิจารณญาณ ตัดสินใจ แก้ปัญหาต่าง ๆ ยอมรับและเข้าใจในความคิดเห็นที่แตกต่าง ไปจากตน และรับผิดชอบต่อสังคม ส่วนรวม มีการจัดการเรียนการสอนที่ท้าทาย คาดหวังให้ผู้เรียน ได้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้ทั้งใน ส่วนตนและการเป็นสมาชิกกลุ่ม ให้ผู้เรียนใช้ชีวิตการสืบเสาะ จัดการกับการเรียนรู้ของตนเองใส่ใจ และเคารพในความคิดของผู้เรียน ทั้งยังเป็นการจัดการเรียนการสอนที่เน้นการปฏิบัติ ให้ผู้เรียนได้ พัฒนาการคิด ตัดสินใจ สร้างสรรค์ความรู้ด้วยตนเอง จัดการตัวเองได้ มีวินัยในตนเองทั้งด้านการ เรียนและการดำเนินชีวิต เน้นการจัดกิจกรรมที่เป็นจริง เพื่อให้ผู้เรียนนำความรู้ความสามารถไปใช้ ในชีวิตจริง

การวัดและประเมินผล

มาตรฐานการเรียนรู้กลุ่มสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม นอกจากจะใช้เป็นทิศทาง ในการจัดทำหลักสูตรและจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษา เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณสมบัติ ตามมาตรฐานแล้ว ยังใช้เป็นกรอบในการวัดและประเมินผลเพื่อตรวจสอบว่าผู้เรียนมีพัฒนาการ มีความสามารถ และมีความสำเร็จทางการเรียนในระดับใด เพื่อนำผลมาใช้ในการส่งเสริม ให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาและเรียนรู้อย่างเต็มศักยภาพ ซึ่งสถานศึกษาจะต้องมีผลการเรียนรู้ของ ผู้เรียนทั้งในระดับชั้น ในระดับเขตพื้นที่การศึกษา ในระดับชาติรวมทั้งรับการประเมินจาก ภายนอกด้วย

เนื่องจากการเรียนรู้ในกลุ่มสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ ทักษะ กระบวนการ คุณธรรม และค่านิยมที่ดีงาม มุ่งให้ผู้เรียนเป็นผู้ลงมือปฏิบัติแสวงหาความรู้ มีการทำโครงการ/โครงการ เป็นผู้ผลิตผลงาน รวมทั้งมีการทำงานกลุ่ม และการจัดทำ แฟ้มสะสมงาน (Portfolio) ด้วย ดังนั้นการวัดประเมินผลการเรียนรู้ดังกล่าวจะเน้นการประเมินผลจากสภาพจริง (Authentic Assessment) อันเป็นการประเมินผลการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการค้นหาความสามารถที่แท้จริงของผู้เรียน รวมทั้งสามารถประเมินคุณลักษณะพึงประสงค์ประเมินพฤติกรรมผู้เรียนที่เกิดขึ้นแก่ผู้เรียน อันเป็นแนวทางที่พัฒนาผู้เรียนได้เต็มศักยภาพ เพื่อบรรลุมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนดการวัดและประเมินผลจึงต้องใช้วิธีการที่หลากหลายที่สอดคล้องเหมาะสมกับสาระการเรียนรู้กระบวนการเรียนรู้โดยดำเนินการอย่างต่อเนื่องควบคู่ ผสมผสานไปกับกิจกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยการประเมินจะครอบคลุม ความรู้ ทักษะ ความประพฤติ พฤติกรรมการเรียน การร่วมกิจกรรมและผลงานจากโครงการหรือแฟ้มสะสมงานสะท้อน การสั่งสมการเรียนรู้ของผู้เรียนมาอย่างต่อเนื่องการวัดและประเมินผลจะต้องกระทำในหลายบริบท อันได้แก่ ครูผู้สอนเป็นผู้ประเมิน ผู้เรียนประเมินตนเอง เพื่อนประเมินเพื่อน รวมทั้งผู้ปกครอง จะมีส่วนร่วมในการประเมินและแสดงความคิดเห็น

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ ความเข้าใจการดำรงชีวิตของมนุษย์ทั้งในฐานะปัจเจกบุคคลและการอยู่ร่วมกันในสังคม การปรับตัวตามสภาพแวดล้อม การจัดการทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด เข้าใจถึงการพัฒนา เปลี่ยนแปลงตามยุคสมัย กาลเวลา ตามเหตุปัจจัยต่างๆ เกิดความเข้าใจในตนเอง และผู้อื่น มีความอดทน อดกลั้น ยอมรับในความแตกต่าง และมีคุณธรรม สามารถนำความรู้ไปปรับใช้ในการดำเนินชีวิต เป็นพลเมืองที่ดีของประเทศชาติ และสังคมโลก โดยในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ในสาระเศรษฐศาสตร์ เน้นความรู้ ความเข้าใจในเรื่องของการผลิต การแจกจ่าย และการบริโภคสินค้าและบริการ การบริหารจัดการทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดอย่างมีประสิทธิภาพ การดำรงชีวิตอย่างมีคุณภาพ และการนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในชีวิตประจำวัน

คุณภาพของผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

คุณภาพของผู้เรียนเมื่อจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ผู้เรียนจะมีความรู้เรื่องราวเกี่ยวกับตนเอง ครอบครัว โรงเรียน และชุมชนในลักษณะการบูรณาการผู้เรียนได้เข้าใจแนวคิดเกี่ยวกับผู้เรียนได้เข้าใจแนวคิดเกี่ยวกับปัจจุบันและอดีต มีความรู้พื้นฐานทางเศรษฐกิจได้ข้อคิดเกี่ยวกับรายรับ รายจ่ายของครอบครัว เข้าใจถึงการเป็นผู้ผลิต ผู้บริโภค รู้จักการออมขั้นต้นและวิธีการเศรษฐกิจพอเพียงและในการพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีสมรรถนะสำคัญ ดังนี้ คือ ความสามารถในการแก้ปัญหา เป็นความสามารถในการแก้ปัญหาและอุปสรรคต่างๆ ที่เผชิญได้อย่างถูกต้องเหมาะสมบนพื้นฐานของหลักเหตุผล คุณธรรม และข้อมูลสารสนเทศ เข้าใจความสัมพันธ์และการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์ต่างๆ ในสังคม แสวงหาความรู้ ประยุกต์ความรู้มาใช้ในการป้องกันและแก้ไขปัญหา และมีการตัดสินใจที่มีประสิทธิภาพโดยคำนึงถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อตนเอง สังคมและสิ่งแวดล้อม

สรุปความสอดคล้องของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 กับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ดังนี้ เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ ความเข้าใจ แสวงหาความรู้และประสบการณ์ได้ด้วยตนเอง นำความรู้ที่นำมาใช้ประโยชน์ในการแก้ปัญหา และปรับใช้ให้เหมาะสมกับการดำเนินชีวิตประจำวัน ซึ่งสามารถแสดงศักยภาพในตัวของผู้เรียนที่จะฉลาดเลือก ฉลาดคิด และแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นกับตัวเอง เป็นการพัฒนาความรู้ร่วมไปกับการพัฒนาทางด้านคุณธรรมให้เกิดกับตัวผู้เรียนได้อย่างมีคุณภาพ

หลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนยอแซฟอุปถัมภ์

กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

ข้อมูลพื้นฐานโรงเรียนยอแซฟอุปถัมภ์ (Joseph Upatham School)

โรงเรียนยอแซฟอุปถัมภ์ ตั้งอยู่ที่เลขที่ 2 หมู่ 6 ตำบลท่าข้าม อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม สังกัดเขตพื้นที่การศึกษานครปฐม เขต 2 เป็นโรงเรียนคาทอลิก ในเครืออัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ โรงเรียนยอแซฟอุปถัมภ์ เปิดทำการสอนครั้งแรกเมื่อวันที่ 17 พฤษภาคม พุทธศักราช 2508 จัดการเรียนการสอนในระดับอนุบาลถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โดยมีการจัดการบริหารแบ่งออกเป็น 3 แผนก คือ แผนกชาย แผนกหญิง และแผนก English Programme ซึ่งในการทำวิจัยครั้งนี้จะทำการวิจัยเฉพาะในส่วนของแผนก English Programme เท่านั้น มีการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรสถานศึกษา ตามโครงการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตร

กระทรวงศึกษาธิการเป็นภาษาอังกฤษ ในช่วงชั้นที่ 1 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 และในช่วงชั้นที่ 2 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 โดยในปัจจุบันแผนก English Programme มีการจัดการเรียนการสอนถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ซึ่งมีปรัชญาของโรงเรียนคือ ORA et LABORA เป็นภาษาลาตินแปลว่า “จงอธิษฐานและลงมือทำงาน” หมายถึงการกระทำภารกิจใดๆ ก็ตาม ไม่ว่าจะเป็นการเรียนการสอน การปฏิบัติหน้าที่ต่างๆ จะต้องระลึกเสมอว่า เรามีพระเป็นเจ้าผู้ศักดิ์สิทธิ์ที่เราเคารพนับถืออยู่กับเรา คอยช่วยเหลือเราและมีหลักธรรมคำสอนเป็นเครื่องยึดเหนี่ยว และมีคติพจน์คือ “เรียนเป็นเลิศ เชิดชูวินัย พละนาถมัสมบุรณ์ เพิ่มพูนคุณธรรม” นอกจากนี้โรงเรียนยังมุ่งเน้นให้นักเรียนมีความรู้เป็นเลิศทางวิชาการเป็นผู้มีระเบียบวินัย มีสุขภาพแข็งแรงและเป็นผู้มีคุณธรรม ดังคติพจน์ของโรงเรียน (โรงเรียนหอแซฟอุปถัมภ์ 2545 : 2)

วัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษา

ด้านคุณธรรม - จริยธรรม

1. ส่งเสริมการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาให้ผู้เรียนมีความรู้ มีคุณธรรม จริยธรรม โดยเน้นการสอนแบบบูรณาการคุณธรรมจริยธรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย เพื่อมุ่งให้ผู้เรียน มีคุณธรรม - จริยธรรม นำความรู้ไปใช้ในการดำรงชีวิต อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข
2. ส่งเสริมบุคลากรและผู้เรียนมีความสามัคคี เป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน รู้จักรักและรับใช้ เพื่อให้เกิดความรักและภาคภูมิใจในสถาบันของตนเอง
3. ส่งเสริมให้บุคลากรและผู้เรียนได้ปฏิบัติศาสนกิจสัมพันธ์ร่วมกัน และนำแนวคิดตามหลักธรรมไปใช้ในการดำรงชีวิต
4. ส่งเสริมให้บุคลากรและผู้เรียนรู้จักใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า มีนิสัยรักการประหยัด อดออมให้สอดคล้องกับภาวะเศรษฐกิจในปัจจุบัน

ด้านสัมฤทธิ์ผลของผู้เรียน

1. ส่งเสริมกิจกรรมการเรียนการสอนที่มุ่งพัฒนาให้ผู้เรียน มีทักษะในด้านความรู้ ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ และแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง
2. ส่งเสริมการใช้ภาษาในการสื่อสาร และนำเทคโนโลยีไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ
3. จัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบบูรณาการจริยธรรม เพื่อให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตร และนโยบายสถานศึกษา สามารถอยู่ร่วมในสังคมได้อย่างมีความสุข
4. ส่งเสริมผู้เรียนพัฒนาเต็มตามศักยภาพ สามารถศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นและเข้าสู่การประกวด แข่งขันระดับประเทศและนานาชาติ
5. ส่งเสริมการจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนมีสุขภาพกายและสุขภาพจิตดี

นโยบายของโรงเรียนยอแซฟอุปถัมภ์ (2548-2552)

1. ปลูกฝังผู้เรียนให้เกิดคุณธรรม จริยธรรม ปฏิบัติตามหลักธรรมของศาสนา มีความสามัคคี รู้จักรักและรับใช้ ดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข รักและภาคภูมิใจในสถาบัน
2. ส่งเสริมบุคลากรและผู้เรียนให้มีนิสัยรักการประหยัด รักสิ่งแวดล้อม ใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า เหมาะสมกับภาวะเศรษฐกิจ
3. สนับสนุนการเรียนการสอนแบบบูรณาการคุณธรรมจริยธรรม ให้ผู้เรียนมีทักษะการคิดวิเคราะห์ได้ด้วยตนเอง สามารถใช้ภาษาในการสื่อสาร และนำเทคโนโลยีไปใช้ในการแสวงหาความรู้
4. ส่งเสริมสนับสนุน ผู้เรียนให้มีสุนทรีย์ในการดูแลสุขภาพกาย และสุขภาพจิตที่ดี
5. จัดการศึกษา เพื่อพัฒนาผู้เรียนเต็มตามศักยภาพ สามารถศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น มีผลงานเข้าสู่การประกวดแข่งขัน ระดับประเทศ และนานาชาติ
6. ส่งเสริมการพัฒนาหลักสูตรที่เหมาะสมกับผู้เรียน และความต้องการของชุมชน มีการจัดการเรียนการสอน เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยใช้สื่อวัสดุอุปกรณ์ นวัตกรรม และจัดบรรยากาศให้เอื้อต่อการเรียนรู้
7. มีโครงสร้างการบริหารที่เป็นระบบชัดเจน โดยเน้นการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย เพื่อให้การบริหารจัดการมีประสิทธิภาพ เกิดผลประโยชน์กับสถานศึกษาและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง
8. ส่งเสริมบุคลากรให้มีทักษะในการใช้เทคโนโลยี ประกอบการเรียนการสอนจัดสรรบุคลากรให้เหมาะสมกับงานและเรียน มีระบบบำรุงรักษาเสริมสร้างขวัญกำลังใจ และจิตสำนึกในจรรยาบรรณเพื่อประสิทธิภาพในการทำงาน
9. ส่งเสริมการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่หลากหลาย เพื่อพัฒนาศักยภาพให้ผู้เรียนเกิดคุณลักษณะอันพึงประสงค์และก้าวล้ำเทคโนโลยี รวมทั้งการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น
10. เสริมสร้างปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อชุมชนในการพัฒนาการศึกษา และใช้สถานศึกษาเป็นแหล่งการเรียนรู้ชุมชน

โครงสร้างหลักสูตร

เพื่อให้การจัดการศึกษาตามหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนยอแซฟอุปถัมภ์ เป็นไปตามหลักการและจุดหมายของหลักสูตรสถานศึกษา จึงกำหนดโครงสร้างหลักสูตร ดังนี้

ระดับชั้นเรียน แบ่งเป็น 2 ช่วงชั้น ตามระดับพัฒนาการของผู้เรียน ดังนี้

ช่วงชั้นที่ 1 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3

ช่วงชั้นที่ 2 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6

เวลาเรียน

ตลอดหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานใช้เวลาเรียนจบการศึกษาภาคบังคับ 9 ปี และจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน 12 ปี และแต่ละปีการศึกษามีเวลาเรียน 40 สัปดาห์ หรือ 200 วัน โดยแบ่งเป็น 2 ภาคเรียนคือ ภาคเรียนที่ 1 และภาคเรียนที่ 2 ภาคเรียนละ 100 วันและกำหนดเวลาในการจัดการเรียนรู้ดังนี้

ช่วงชั้นที่ 1 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 มีเวลาเรียนปีการศึกษาละ 1,260 คาบเรียน คาบเรียนละ 50 นาที โดยเฉลี่ยสัปดาห์ละ 35 คาบ

ช่วงชั้นที่ 2 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 มีเวลาเรียนปีการศึกษาละ 1,260 คาบเรียน คาบเรียนละ 50 นาที โดยเฉลี่ยสัปดาห์ละ 35 คาบ

คำอธิบายรายวิชา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม รายวิชาสังคมศึกษาพื้นฐาน 3 ให้นัก 3 คาบเรียน/สัปดาห์

ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับความหมายของทรัพยากรในทางเศรษฐศาสตร์เบื้องต้น รวมทั้งระบบและวิธีการของเศรษฐศาสตร์เบื้องต้นและเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดหน้าที่เบื้องต้นของธนาคาร การออม และภาษีที่เกี่ยวข้องในชีวิตประจำวัน ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้นและผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายปี/รายภาค

มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น	ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายปี/รายภาค
<p>สาระที่ 3 เศรษฐศาสตร์</p> <p>มาตรฐานที่ ส 3.1 เข้าใจและสามารถบริหารจัดการทรัพยากรในการผลิต และการบริโภค การใช้ทรัพยากรที่มีอยู่จำกัดได้อย่างมีประสิทธิภาพ และคุ้มค่างรวมทั้งเศรษฐกิจอย่างพอเพียง เพื่อการดำรงชีวิตอย่างมีดุลยภาพ</p> <p>1. รู้และเข้าใจรายรับรายจ่าย ของตนเองและครอบครัว</p> <p>2. เข้าใจและปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของตนเองและครอบครัวในฐานะผู้ผลิตและผู้บริโภคอย่างฉลาด คุ้มค่าและมีคุณธรรม</p>	<p>1. รู้และเข้าใจการกระจายรายได้ ทั้งรายรับรายจ่ายของตนเองและครอบครัว ทั้งที่มีส่วนร่วมในการผลิต การบริโภค อย่างคุ้มค่าและระบบวิธีการของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน</p>

ตารางที่ 1 (ต่อ)

มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น	ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายปี/รายภาค
<p>3. รู้และเข้าใจความหมายของทรัพยากรในทางเศรษฐศาสตร์เบื้องต้น</p> <p>4. เข้าใจระบบวิธีการของเศรษฐกิจพอเพียง และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้</p> <p>สาระที่ 3 เศรษฐศาสตร์</p> <p>มาตรฐานที่ ส.3.2 เข้าใจระบบและสถาบันทางต่างๆ ความสัมพันธ์ของระบบเศรษฐกิจและความจำเป็นของความร่วมมือกันทางเศรษฐกิจในสังคมโลก</p> <p>1. รู้และเข้าใจการทำงานที่ก่อให้เกิดรายได้ทั้งการผลิตและการบริการ</p> <p>2. รู้และเข้าใจการซื้อขาย การแลกเปลี่ยนสินค้าและบริการ</p> <p>3. รู้และเข้าใจหน้าที่เบื้องต้นของธนาคาร</p> <p>4. รู้จักภาษีที่เกี่ยวข้องในชีวิตประจำวัน</p>	<p>2. รู้และเข้าใจระบบสถาบันทางเศรษฐกิจ การทำงานที่ก่อให้เกิดรายได้ทั้งการผลิตและการบริการ หน้าที่เบื้องต้นของธนาคาร และภาษีที่เกี่ยวข้องในชีวิตประจำวัน</p>

ยุทธศาสตร์การสอนของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

ใช้ยุทธศาสตร์การสอนแบบกระบวนการปฏิบัติรูปแบบต่างๆ และกระบวนการสร้างความคิดรวบยอด เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความรู้ในการวางแผนงาน มีส่วนร่วม มีความรับผิดชอบ และร่วมแบ่งปันความรู้ ที่ได้รับแก่กลุ่มเพื่อน โดยครูผู้สอนมีบทบาทหน้าที่ในการจัดแบ่งขอบเขตของเนื้อหา แบ่งกลุ่มลดความสามารถของนักเรียนและวัดผลประเมินผู้เรียนจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

การจัดหน่วยการเรียนรู้ของกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้น ป.3

การจัดหน่วยการเรียนรู้ของกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้น ป.3 มีจำนวนหน่วยการเรียนรู้ทั้งสิ้น 5 หน่วยการเรียนรู้ดังนี้

- หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม
- หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรมและการดำเนินชีวิตในสังคม
- หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 เศรษฐศาสตร์
- หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 ประวัติศาสตร์
- หน่วยการเรียนรู้ที่ 5 ภูมิศาสตร์

ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ทำวิจัยในหน่วยการเรียนรู้ที่ 3 เศรษฐศาสตร์ โดยมีการจัดหน่วยการเรียนรู้ย่อย ดังตารางที่ 2

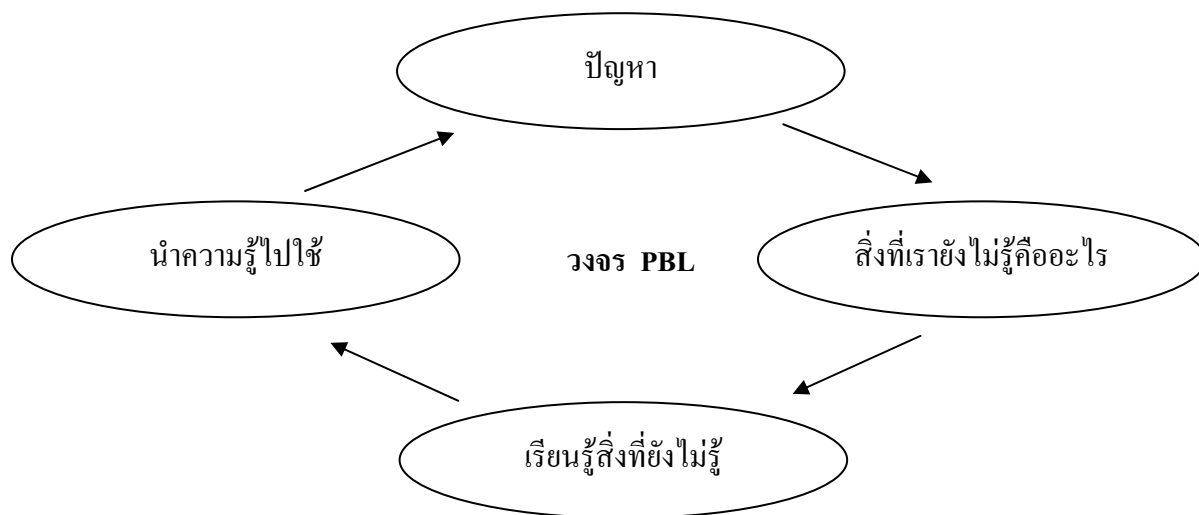
ตารางที่ 2 การจัดหน่วยการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมชั้น ป.3

หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 เศรษฐศาสตร์ จำนวนเวลา 12 คาบเรียน			
หน่วยการเรียนรู้ / สาระ	ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง	ชื่อหน่วยการเรียนรู้ / หน่วยย่อยการเรียนรู้	เวลา(คาบเรียน / 50 นาที)
3 สาระ เศรษฐศาสตร์	นักเรียนมีความรู้และจิตสำนึกในการใช้ทรัพยากรทางเศรษฐศาสตร์ รวมทั้งระบบและวิธีการทางเศรษฐศาสตร์เบื้องต้น ให้เกิดประโยชน์สูงสุด และรู้จักประหยัดเห็นคุณค่าการเก็บภาษี มีความรับผิดชอบ มีวินัยความซื่อสัตย์ ก่อให้เกิดความง่ายในการดำเนินชีวิตประจำวัน	เศรษฐศาสตร์ในชีวิตประจำวัน	12
		หน่วยย่อยที่ 1	3
		การวางแผนบัญชีรายรับรายจ่ายของตนเองและครอบครัว	
		หน่วยย่อยที่ 2	3
		การผลิตและการบริโภค	
		หน่วยย่อยที่ 3	3
		ธนาคาร	
		หน่วยย่อยที่ 4	3
		ภาษีในชีวิตประจำวัน	

การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน

การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem Based Learning : PBL) เป็นรูปแบบการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นจากแนวคิดตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์นิยม (Constructivism) ให้ผู้เรียนสร้างความรู้ใหม่จากการใช้ปัญหาที่เกิดขึ้นในโลกแห่งความเป็นจริงเป็นบริบทของการเรียนรู้ ให้ผู้เรียนเกิดทักษะในการคิดวิเคราะห์ และคิดแก้ปัญหา รวมทั้งได้ความรู้ตามศาสตร์ในสาขาวิชาที่ตนศึกษาด้วย การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานจึงเป็นผลมาจากกระบวนการทำงานที่ต้องอาศัยความเข้าใจ และการแก้ไขปัญหามาเป็นฐาน ถ้ามองในเชิงยุทธศาสตร์การสอน การเรียนรู้โดยลงมือปฏิบัติด้วยตนเองช่วยให้ผู้เรียนเกิดทักษะในการคิด ซึ่งการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานมีลักษณะสำคัญดังนี้ 1) ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้อย่างแท้จริง 2) การเรียนรู้เกิดขึ้นในกลุ่มผู้เรียนที่มีขนาดเล็ก 3) ครูเป็นผู้อำนวยความสะดวกหรือผู้ให้คำแนะนำ 4) ใช้ปัญหาเป็นตัวกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้ 5) ปัญหาที่นำมาใช้มีลักษณะคลุมเครือ ไม่ชัดเจน ปัญหาหนึ่งปัญหาอาจมีคำตอบได้หลายคำตอบ หรือแก้ไขปัญหาก็ได้หลายทาง 6) ผู้เรียนเป็นคนแก้ปัญหาโดยการแสวงหาข้อมูลใหม่ ๆ ด้วยตนเอง และประเมินผลจากสถานการณ์จริง โดยพิจารณาจากความสามารถในการปฏิบัติ

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

ภาพที่ 1 วงจร PBL

ที่มา : มัณฑรา ธรรมบุศย์, “การพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้โดยใช้ PBL (Problem Based Learning),” วารสารวิชาการ 5, 2 (กุมภาพันธ์ 2545) : 28 .

ประวัติความเป็นมาของการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน

มัทธนา ธรรมบุศย์ (2545 : 14-15) กล่าวถึงประวัติความเป็นมาของการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem Based Learning : PBL) เป็นแนวคิดของนักการศึกษาในช่วงแรกของศตวรรษที่ 20 จอห์น ดิวอี้ (John Dewey) นักการศึกษาชาวอเมริกัน ซึ่งเป็นผู้ริเริ่มวิธีสอนแบบแก้ปัญหา และเป็นผู้เสนอแนวคิดว่าการเรียนรู้ เกิดจากการลงมือทำด้วยตนเอง (Learning by doing) แนวคิดของจอห์น ดิวอี้ ได้นำไปสู่แนวคิดในการสอนรูปแบบต่าง ๆ ที่ใช้กันอยู่ในปัจจุบัน แนวคิดของ PBL ก็มีรากฐานความคิดมาจากดิวอี้เช่นเดียวกันการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน มีการพัฒนาขึ้นครั้งแรกโดยคณะวิทยาศาสตร์สุขภาพ (Faculty of Health Science) ของมหาวิทยาลัย Mc Master ที่ประเทศแคนาดา ได้นำมาใช้ในกระบวนการเตรียมตัวสอบให้กับนักศึกษาแพทย์ฝึกหัด วิธีการดังกล่าวนี้ได้กลายเป็นรูปแบบ (Model) ที่ทำให้มหาวิทยาลัยในสหรัฐอเมริกาไปเป็นแบบอย่าง โดยเริ่มจากปลาย ค.ศ. 1960 มหาวิทยาลัย Case Western Reserve ได้นำมาใช้เป็นแห่งแรก และได้จัดตั้งเป็นห้องทดลอง สหวิทยาการ (Multidisciplinary laboratory) เพื่อทำเป็นห้องปฏิบัติการสำหรับทดลองรูปแบบการสอนใหม่ ๆ รูปแบบการสอนที่มหาวิทยาลัย Case Western Reserve พัฒนาขึ้นนั้น ได้กลายเป็นพื้นฐานในการพัฒนาหลักสูตรของโรงเรียนหลายแห่งในสหรัฐอเมริกา ทั้งในระดับมัธยมศึกษา ระดับอุดมศึกษาและบัณฑิตวิทยาลัย ในช่วงปลายทศวรรษที่ 60 มหาวิทยาลัย Mc Master ได้พัฒนาหลักสูตรแพทย์ (Medical curriculum) ที่ใช้ PBL ในการสอนเป็นครั้งแรก ทำให้มหาวิทยาลัย แห่งนี้เป็นที่ยอมรับ และรู้จักกันทั่วโลกว่าเป็นผู้นำ PBL (World class leader) มหาวิทยาลัยชั้นนำในสหรัฐอเมริกาที่นำรูปแบบ PBL มาใช้ในการสอนมีหลายแห่ง แต่ในยุคแรก ๆ ได้นำไปใช้กับหลักสูตรของนักศึกษาแพทย์ ซึ่งเป็นหลักสูตรที่ผู้เรียนต้องใช้ทักษะในการวิเคราะห์ปัญหาทางคลินิกสูงมาก โรงเรียนแพทย์ที่มีชื่อเสียง เช่น Harvard Medical School และ Michigan State University, College of Human Medicine ก็ได้นำรูปแบบ PBL ไปใช้ ด้วยเหตุนี้ จึงทำให้โรงเรียนแพทย์ในมหาวิทยาลัยอื่นๆ ที่ยังใช้วิธีสอนแบบดั้งเดิมมีการยอมรับรูปแบบ PBL ในการสอนมากขึ้นจนกระทั่งกลางปี ค.ศ. 1980 การสอนโดยรูปแบบ PBL จึงได้ขยายออกไปสู่การสอนในสาขาอื่นๆ ทุกวงการวิชาชีพ เช่น วิศวกรรมศาสตร์ วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ ภาษาศาสตร์ สังคมศาสตร์ พฤติกรรมศาสตร์ เป็นต้น PBL จึงเป็นที่นิยมกัน แพร่หลาย และมีการนำไปใช้สอนตามมหาวิทยาลัยต่าง ๆ มากขึ้นตัวอย่างมหาวิทยาลัยที่นำ PBL ไปใช้ในการเรียนการสอน เช่น Harvard, New Mexico, Bowman Gray, Boston, Illinois, Southern Illinois, Michigan State, Tufts, Mercer, Southern Illinois, Stanford, Northwestern, Indiana and the

University of Illinois, University of Hawaii, University of Missouri - Columbia, University of Texas Houston, University of Pittsburgh, University of Delaware เป็นต้น

นอกจากมหาวิทยาลัยในสหรัฐอเมริกาแล้วมหาวิทยาลัยของประเทศแทบทุกส่วนในโลกก็ให้ความสนใจในการนำรูปแบบ PBL ไปใช้สอนในโรงเรียนแพทย์และโรงเรียนวิชาชีพ (Medical and Professional School) ตัวอย่างเช่น มหาวิทยาลัย Monash, Melbourne ที่ออสเตรเลีย มหาวิทยาลัยในประเทศแคนาดา อังกฤษ ฝรั่งเศส ฟินแลนด์ แอฟริกาใต้ สวีเดน ฮังการี สิงคโปร์ ความนิยม PBL ในการสอนที่ต่างประเทศนั้น สามารถเห็นได้ชัดจากการเชื่อมโยงเครือข่ายการเรียนรู้ของมหาวิทยาลัยต่างๆที่ใช้ PBL ในการสอนเหมือนกับทางอินเทอร์เน็ต และจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ (E-mail) โดยมีการเผยแพร่ทั้ง ตำรา เอกสาร และบทความจำนวนมาก จากการที่ PBL สามารถพัฒนาประสิทธิภาพในการเรียนรู้ได้เป็นอย่างดีทำให้องค์กรและมูลนิธิหลายแห่งบริจาคเงินให้แก่มหาวิทยาลัย ตัวอย่าง เช่น เมื่อ ค.ศ. 1998 Pew Charitable Trusts ได้บริจาคเงินให้ University of Delaware เป็นจำนวนเงินถึง 615,000 เหรียญสหรัฐฯ เพื่อให้มหาวิทยาลัยหาแนวทางพัฒนารูปแบบของหลักสูตรและรายวิชาที่ยังใช้การสอนในรูปแบบเดิม ให้เป็นหลักสูตรการสอนแบบใช้ปัญหาเป็นหลัก

สำหรับประเทศไทยนั้น การสอนโดยใช้รูปแบบ PBL ยังไม่แพร่หลาย มีมหาวิทยาลัยที่ส่งเสริมและทดลองนำไปใช้ เช่น จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น เฉพาะมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ที่มีการพัฒนารูปแบบ PBL ในการสอนร่วมกับผู้สอนจากมหาวิทยาลัย Stanford และ Vanderbilt (สุนทร ทองเนื้อแข็ง 2548 : 12)

ความหมายการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน

การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานเป็นยุทธวิธีการเรียนวิธีหนึ่งที่มีนักการศึกษาและนักวิชาการได้ให้ความหมายการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานไว้ ดังนี้

ยุวดี ภาชา (2536 : 47) ให้ความหมายของการเรียนการสอนแบบใช้ปัญหาเป็นหลัก คือ วิธีการเรียน การสอนที่ใช้ “ปัญหา” เป็นเครื่องกระตุ้นให้นักศึกษาเกิดความต้องการที่จะเฝ้หาความรู้ เพื่อแก้ปัญหา ทั้งนี้โดยนักศึกษาเป็นผู้ตัดสินใจในสิ่งที่ต้องการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองและรู้จักทำงานร่วมกันเป็นทีมภายในกลุ่ม โดยอาจารย์มีส่วนเกี่ยวข้องกับน้อยที่สุด

ทองจันทร์ หงส์คารมภ์ (2537 : 50) ให้ความหมายของ PBL คือ การวิเคราะห์ปัญหาทางการแพทย์และสาธารณสุข ทำการสังเคราะห์เพื่อหาแนวทางแก้ปัญหา โดยการทำงานในกลุ่มย่อยในระหว่างการวิเคราะห์ สังเคราะห์ปัญหาต่าง ๆ เหล่านี้ เมื่อรู้ว่าขนาดความรู้ ความสามารถ และทักษะด้านใดนักศึกษาจะไปศึกษาสิ่งที่ขาดเหล่านั้นตามทีหลักสูตรกำหนดด้วยตนเอง โดยมี

จุดมุ่งหมายที่สำคัญคือ นักศึกษาจะต้องพบกับปัญหาจริง ทำให้นักศึกษามีแรงจูงใจสูงที่จะเรียนไป เพื่อแก้ปัญหาในอนาคค

วินิจ อิศรางกูร ณ อยุธยา และปรีดา โทณแก้ว (2537 : 3) ให้ความหมายของ PBL คือ กระบวนการเรียนการสอนซึ่งใช้ตัวปัญหาเป็นตัวกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความต้องการที่จะค้นคว้าหาข้อมูลมาช่วยแก้ปัญหา หรือทำให้ปัญหานั้นกระจ่าง มองเห็นแนวทางแก้ไข ทำให้เกิดการเรียนรู้ และสามารถที่จะผสมผสานความรู้ที่ ึ้น ๆ เก็บไว้ในความทรงจำเป็นระยะนาน ผู้เรียนจะนำความรู้ นี้ออกไปประยุกต์ใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

สุมนา อัสวกุล (2538 : 51-53) ให้ความหมายของการเรียนการสอนแบบใช้ปัญหา เป็นหลัก หมายถึง วิธีการเรียนการสอนที่ใช้ปัญหา หรือสถานการณ์ เป็นตัวกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิด ความต้องการที่จะใฝ่หาความรู้เพื่อ แก้ปัญหา หรือปรับปรุงสถานการณ์นั้นให้ดีขึ้น ทั้งนี้โดยเน้นให้ ผู้เรียนเป็นผู้ตัดสินใจถึงสิ่งที่ต้องการแสวงหาและรู้จักทำงานร่วมกันเป็นทีม ภายในกลุ่มผู้เรียนโดย ครูเป็นผู้อำนวยความสะดวก

เฉลิม วราวิทย์ (2539 : 8) บุญนาท ลายสนิทเสรีกุล (2540 : 36-37) มนสภรณ์ วิฑูรเมธา (2545 : 14-15) ให้ความหมายของ PBL หมายถึง วิธีการเรียนการสอนที่ใช้ปัญหา (Problem) เป็นเครื่องกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความต้องการที่จะใฝ่หาความรู้ เพื่อแก้ปัญหา ทั้งนี้โดย เน้นให้ผู้เรียนเป็นผู้ตัดสินใจที่ต้องการแสวงหาและรู้จักการทำงาน ร่วมกันเป็นทีมภายในกลุ่ม ผู้เรียนโดยผู้สอนมีส่วนร่วมเกี่ยวข้องน้อยที่สุด

วิภาภรณ์ บุญทา (2541 : 33-34) อมรทิพย์ ณ บางช้าง (2543 : 24) สุภาวดี ดอนเมือง (2544 : 24) ยรวัดน์ คล้ายมงคล (2544 : 24) รังสรรค์ ทองสุกนอก (2547 : 63) กล่าวถึงการ จัดการเรียนรู้อยู่โดยใช้ปัญหาเป็นฐานเป็นวิธีการเรียนวิธีหนึ่งที่ใช้ปัญหาเป็นตัวกระตุ้นให้ผู้เรียน แสวงหาความรู้ใหม่ และใช้ความรู้เดิมที่มีอยู่ในการแก้ปัญหา ซึ่งเป็นสถานการณ์ที่ผู้เรียนจะต้อง พบในการปฏิบัติด้วยตนเอง ในการค้นคว้าหาความรู้ใหม่ด้วยตนเอง โดยผู้สอนเป็นผู้สนับสนุน และอำนวยความสะดวกในการเรียน

ทิสนา เขมมณี (2547 : 137 - 138) กล่าวถึงการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ว่าเป็นการจัดสภาพการณ์ของการเรียนการสอนที่ใช้ปัญหาเป็นเครื่องมือในการช่วยให้ผู้เรียนเกิด การเรียนรู้ตามเป้าหมาย โดยผู้สอนอาจนำผู้เรียนไปเผชิญสถานการณ์ปัญหาจริง หรือผู้สอนอาจจัด สภาพการณ์ให้ผู้เรียนเผชิญปัญหา และฝึกกระบวนการวิเคราะห์ปัญหาและแก้ปัญหาร่วมกันเป็น กลุ่ม ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจในปัญหานั้นอย่างชัดเจน ได้เห็นทางเลือกและวิธีการที่ หลากหลายในปัญหานั้น รวมทั้งให้ผู้เรียนเกิดความใฝ่รู้ เกิดทักษะกระบวนการคิด และ กระบวนการแก้ปัญหา

วีชรา เล่าเรียนดี (2548 : 94) กล่าวถึงความหมายของการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เป็นยุทธวิธีการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญแบบหนึ่งซึ่งช่วยส่งเสริมและพัฒนาทักษะการแก้ปัญหา การเรียนรู้ที่ใช้ปัญหาเป็นฐาน เพื่อกระตุ้น จูงใจ ได้รับความสนใจเพื่อเรียนรู้ และสร้างความรู้ด้วยตนเอง

เบญจวรรณ อ่วมมณี (2549: 53) กล่าวถึงการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานเป็นการจัดการเรียนรู้ที่ผู้เรียนจะได้สัมผัสจริงกับปัญหาที่จะพบได้ในสถานการณ์จริง เป็นสิ่งที่กระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้ ผู้เรียนจะเป็นผู้กำหนดเนื้อหาที่ต้องการเรียนรู้อย่างอิสระ ค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเองเป็นหลัก

แกลเลเกอร์ (Gallagher 1997 : 332-362) กล่าวถึงการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานคือการเรียนที่นักเรียนต้องเรียนรู้จากการเรียน นักเรียนจะได้ทำงานเป็นกลุ่มเพื่อค้นหาวิธีแก้ปัญหา โดยการบูรณาการความรู้ที่ต้องการให้นักเรียน ได้รู้และการแก้ปัญหาเข้าด้วยกัน

การ์ดเนอร์ (Gardner : <http://www.studygs.net/pbl.htm>) กล่าวถึงความหมายของการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน คือการจัดการเรียนรู้ที่เป็นทางเลือกที่น่าตื่นตาตื่นใจอีกแบบหนึ่งของการจัดการเรียนรู้ในห้องเรียน โดยครูผู้สอนจะไม่เน้นที่การบรรยาย แต่ผู้เรียนจะเป็นผู้ที่พัฒนาตนเองมาเพื่อแก้ปัญหา

ข้อมูลจาก <http://www.chemeng.mcmaster.ca/pbl/pbl.htm> ให้ความหมายของการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน คือ วิธีการเรียนแบบหนึ่งที่ช่วยแก้ปัญหาได้จากสภาวะแวดล้อม ซึ่งก่อนที่นักเรียนเริ่มการเรียนนักเรียนจะต้องได้รับปัญหา หรือพบกับสภาพปัญหา และดำเนินการให้ผู้เรียนเป็นผู้ที่ค้นหาวิธีการแก้ปัญหาได้ด้วยตนเองตามพื้นฐานความรู้ที่ตนมีอยู่

สรุปได้ว่าการเรียนรู้ใช้ปัญหาเป็นฐาน เป็นกระบวนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหามาเป็นตัวกระตุ้นให้ผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้าหาข้อมูลด้วยตนเอง เพื่อนำไปสู่การแก้ปัญหาโดยจะแบ่งผู้เรียนเป็นกลุ่มย่อยเพื่อช่วยกันศึกษา อภิปรายปัญหา โดยนำเอาข้อมูลและประสบการณ์ที่ผู้เรียนมีอยู่มาวิเคราะห์อย่างมีวิจารณญาณ เพื่อที่จะให้ผู้เรียนได้จดจำความรู้ใหม่ไว้ได้นาน และรู้จักนำไปประยุกต์ใช้กับสถานการณ์ต่าง ๆ ให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะการแก้ปัญหาเพื่อให้เกิดความเข้าใจในปัญหานั้นได้อย่างชัดเจนและถูกต้องจนสามารถแก้ไขปัญหาที่พบได้ในที่สุด

ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน

การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เป็นกระบวนการที่ต้องอาศัยสติปัญญาและความสามารถในการคิด ดังนั้นการแก้ปัญหาและการคิดจึงมีความสัมพันธ์ต่อกัน เราอาจไม่สามารถแก้ปัญหาได้

ถ้าปราศจากการคิด ดังนั้นเพื่อให้เกิดความเข้าใจอย่างแท้จริง ผู้วิจัยขอกล่าวถึงทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานดังต่อไปนี้

ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของเพียเจต์ (Piaget's Theory of Intellectual Development) (อ้างถึงใน อรชวา วราวิทย์ 2526 : 12-14) เพียเจต์ได้ศึกษาพัฒนาการทางสติปัญญาเด็ก ตั้งแต่แรกเกิดจนถึงวัยที่มีการพัฒนาการทางสติปัญญาอย่างสมบูรณ์ จุดที่เพียเจต์สนใจ และให้ความสำคัญมากคือขบวนการคิดของเด็ก เพียเจต์เชื่อว่าเด็กจะเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ รอบตัวโดยอาศัยขบวนการทำงานที่สำคัญของโครงสร้างของสติปัญญาคือ ขบวนการปรับตัวเข้าสู่โครงสร้าง (Assimilation) ซึ่งจะทำหน้าที่รับข้อมูลเข้าตีความหมายเท่าที่ระดับสติปัญญาจะรับรู้ได้ โดยนำสิ่งใหม่มาปรับให้เข้ากับความรู้เดิมที่มีอยู่ ถ้าข้อมูลใหม่ที่ได้รับเข้ามานั้นแตกต่างจากข้อมูลเดิมมาก ก็ไม่สามารถเข้าใจข้อมูลใหม่ได้หมดจึงต้องปรับข้อมูลก่อนรับเข้าไปในโครงสร้างทางความคิด ส่วนการปรับขยายโครงสร้างที่มีอยู่แล้วภายในให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมได้ โดยปรับโครงสร้างทางความคิดให้เหมาะสมกับประสบการณ์ที่จะรับเข้าไป

เพียเจต์ได้แบ่งลำดับขั้นของพัฒนาการทางสติปัญญาเป็น 4 ขั้น คือ

1. ระยะเวลาแก้ปัญหาด้วยการกระทำ (Sensorimotor Stage) พัฒนาการขั้นนี้เริ่มตั้งแต่แรกเกิดจนถึง 2 ปี เด็กจะเกิดการเรียนรู้จากประสาทสัมผัส เด็กมักจะหยิบจับวัตถุมาลูบคลำ หรือเคาะ ฯลฯ ในขั้นนี้ความคิดความเข้าใจของเด็กจะก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว เช่น สามารถประสานงานระหว่างกล้ามเนื้อมือและสายตา สามารถรู้ว่าสารไม่หายไปจากโลก สามารถค้นหาวัตถุที่เปลี่ยนไป ตลอดจนสามารถสื่อสารโดยใช้ภาษาได้ เด็กในวัยนี้ชอบทำอะไรบ่อย ๆ ซ้ำ ๆ เป็นการเลียนแบบ พยายามแก้ปัญหาลองผิดลองถูก เมื่อสิ้นสุดระยะนี้เด็กมักจะมีการแสดงออกของพฤติกรรมอย่างมีจุดมุ่งหมาย และสามารถแก้ปัญหาโดยการเปลี่ยนวิธีต่าง ๆ เพื่อให้ได้สิ่งที่ต้องการ แต่ความสามารถในการคิดวางแผนของเด็กยังอยู่ในขีดจำกัด

2. ระยะเวลาแก้ปัญหาด้วยการรับรู้และยังไม่รู้จักใช้เหตุผล (Preoperational Stage) ระยะนี้อยู่ในช่วงอายุประมาณ 2 - 7 ปี ซึ่งแบ่งออกเป็นขั้นย่อย ๆ อีก 2 ขั้นคือ ในช่วงอายุ 2-4 ปี เป็นช่วงที่เด็กเริ่มจะมีเหตุผลเบื้องต้น สามารถจะโยงความสัมพันธ์ระหว่างเหตุการณ์ 2 เหตุการณ์หรือมากกว่า มาเป็นเหตุผลเกี่ยวโยงซึ่งกันและกันได้ แต่เหตุผลของเด็กวัยนี้ยังมีขอบเขตจำกัด เราเด็กยังยึดตนเองเป็นศูนย์กลางคือ ยึดความคิดของตนเองเป็นใหญ่ และมองไม่เห็นเห็นความคิดเห็นของคนอื่น ความคิดและเหตุผลของเด็กวัยนี้จึงไม่ค่อยถูกต้องกับหลักความเป็นจริง ในช่วงที่ 2 ของระยะนี้ช่วงอายุประมาณ 4- 7 ปี เด็กจะมีความคิดรวบยอดเกี่ยวกับสิ่งต่าง ๆ รอบตัวดีขึ้น รู้จักแยกประเภท และแยกชิ้นส่วนของวัตถุ เริ่มมีพัฒนาการเกี่ยวกับการอนุรักษ์แต่ยังไม่เข้มงวด รู้จักแบ่งพวก แบ่งชั้น แต่ยังคงคิดหรือตัดสินผลของการกระทำต่าง ๆ จากสิ่งที่เห็นภายนอกเท่านั้น

3. ระยะแก้ปัญหาด้วยเหตุผลกับสิ่งที่เป็นรูปธรรม (Concrete-Operation Stage) อยู่ในช่วงอายุ 7- 11 ปี เป็นระยะที่เด็กเข้าใจความคิดของผู้อื่นได้ดีขึ้น เพราะเด็กเริ่มลดความคิดของตนเองเป็นศูนย์กลาง โดยเริ่มนำเอาเหตุผลรอบ ๆ ตัวมาคิดประกอบในการตัดสินใจ หรือแก้ปัญหาชีวิตประจำวัน เด็กวัยนี้สามารถคิดย้อนกลับได้ นอกจากนี้ความสามารถในการจำของเด็กในช่วงอายุนี้มีประสิทธิภาพมากขึ้น สามารถจัดกลุ่มหรือจัดพวกได้อย่างสมบูรณ์ สามารถสนทนากับผู้อื่น และเข้าใจความคิดของผู้อื่นได้ดี

4. ระยะแก้ปัญหาด้วยเหตุผลกับสิ่งที่เป็นนามธรรม (Formal – Operation Stage) อยู่ในช่วงอายุ 11 ปีขึ้นไป ขั้นนี้จะเป็นขั้นสุดท้ายของพัฒนาการทางสติปัญญาของเด็ก เพียเจต์เชื่อว่าความคิดความเข้าใจของเด็กในขั้นนี้จะเป็นขั้นที่สมบูรณ์ที่สุด คือเด็กจะสามารถคิดได้แม้สิ่งนั้นไม่ปรากฏให้เห็น สามารถตั้งสมมติฐานและพิสูจน์ได้ สามารถแก้ปัญหาต่าง ๆ โดยมีการคิดก่อนแก้ปัญหานั้น ๆ สามารถเข้าใจสูตรหรือกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ได้ดี พัฒนาการทางสติปัญญาของเด็กวัยนี้จะเจริญเติบโตเต็มที่เช่นเดียวกับผู้ใหญ่ แต่การตัดสินใจแก้ปัญหาอาจต่างจากผู้ใหญ่อยู่บ้าง เพราะมีประสบการณ์น้อยกว่า

ประสาท อิศรปริดา (2523 : 133-135) กล่าวว่าทฤษฎีพัฒนาการของบรูเนอร์มีส่วนคล้ายคลึงกับทฤษฎีของเพียเจต์ซึ่งกล่าวว่า การเรียนรู้ของเด็กเกิดจากขบวนการทำงานของอินทรีย์ (Organism) บรูเนอร์เน้นความสำคัญของสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมว่ามีอิทธิพลต่อความเจริญงอกงามทางสติปัญญา และความคิด

บรูเนอร์ได้แบ่งพัฒนาการทางสติปัญญาออกเป็น 3 ขั้น คือ

1. การเรียนรู้โดยการกระทำ (Enactive Stage) ซึ่งเปรียบเทียบกับขั้นประสาทสัมผัสและการเคลื่อนไหว (Sensorimotor) ของเพียเจต์ เป็นขั้นที่เด็กเรียนรู้ด้วยการกระทำมากที่สุด

2. การเรียนรู้โดยการรับรู้เป็นภาพในใจ (Iconic Stage) เปรียบได้กับขั้นก่อนปฏิบัติการคิด (Preoperational Stage) ซึ่งครอบคลุมขั้นก่อนเชิงสัจกับ (Preconceptual Thought) และขั้นการคิดแบบนี้ก็รู้เอง (Intuitive Thought) เด็กจะเกี่ยวข้องกับความจริงมากขึ้น โดยจะเกิดความคิดจากการรับรู้เป็นส่วนใหญ่ อาจมีจินตนาการบ้างแต่ยังไม่สามารถคิดได้ลึกซึ้งเหมือนขั้นปฏิบัติการคิดด้วยรูปธรรม (Concrete Operational Stage) ของเพียเจต์

3. การเรียนรู้โดยสื่อความหมายทางสัญลักษณ์ (Symbolic Stage) เป็นขั้นพัฒนาการสูงสุดของบรูเนอร์เปรียบได้กับขั้นปฏิบัติการคิดด้วยรูปธรรม (Concrete Operational Stage) ของเพียเจต์ เด็กจะสามารถเข้าใจความสัมพันธ์ของสิ่งของ สามารถเกิดความคิดรวบยอดในสิ่งต่าง ๆ ที่ไม่จับต้องได้

เทคนิคการใช้ปัญหาเป็นฐาน เป็นที่รู้จักกันแพร่หลายในปัจจุบัน โดยนำมาใช้เพื่อส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพการคิด มุ่งให้ผู้เรียนมีทักษะที่จะกำหนดสิ่งที่ตนเองต้องการรู้ได้อย่างอิสระมีทักษะในการค้นคว้าหาความรู้และเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง เป็นการพัฒนาผู้เรียนในการที่จะแก้ไขปัญหาที่พบในการปฏิบัติงาน (เบญจวรรณ อ่วมมณี 2549 : 46)

ทองสุข คำธนะ (2538 : 57) กล่าวว่าการสอนโดยวิธีการใช้ปัญหาเป็นฐานมีแนวคิดอยู่บนพื้นฐานจิตวิทยาพุทธิปัญญานิยม (Cognitive Psychology) ซึ่งมีแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องดังนี้

1. คอนสตรัคติวิซึม (Constructivism) ที่กล่าวถึงการเรียนรู้ว่า คือ กระบวนการสร้างความหมายของสิ่งต่าง ๆ จากความรู้ความเข้าใจที่มีอยู่เดิมในโครงสร้างความรู้ของผู้เรียนถ้าความรู้ใหม่สอดคล้องกับโครงสร้างความรู้เดิม สมองก็จะใช้กระบวนการดูดซึม (Assimilation) เข้าไปไว้ในโครงสร้างความรู้เดิมนั้น ถ้าความรู้ใหม่ไม่สอดคล้องกับโครงสร้างความรู้เดิมสมองก็จะปรับเปลี่ยน (Accommodation) โครงสร้างความรู้เดิมนั้นใหม่ให้เข้ากับความรู้ใหม่ที่ได้รับ

2. การประมวลผลข้อมูลสารสนเทศ (Information Processing) มีแนวคิดพื้นฐานผู้เรียนเป็นผู้ควบคุมอัตราการเรียนรู้ และกระบวนการเรียนรู้ ตามความสามารถและวิธีการของตนเองเพื่อให้ได้ข้อมูลตามต้องการ โดยผู้เรียนจะนำข้อมูลสารสนเทศไปใช้ในการแก้ปัญหา (Hmelo and Lin, 2000: 231 - 232)

3. ทฤษฎีสังคมวัฒนธรรม (Socialcultural Theories) เป็นการฝึกปฏิบัติด้านปัญญา (Cognitive Apprenticeship) ที่สนับสนุนการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองในขั้นตอนการเรียนการสอนโดยใช้ปัญหาเป็นฐาน

ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน

หน่วยศึกษานิเทศก์ (2534 : 26) การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานเป็นกระบวนการที่ต้องการให้ผู้เรียนได้เกิดความคิด หาวิธีแก้ปัญหาที่มีขั้นตอนดังนี้

1. สังเกต ผู้เรียนศึกษาข้อมูล รับรู้และทำความเข้าใจในปัญหาจนสามารถสรุปและตระหนักในปัญหา

2. วิเคราะห์ ผู้เรียนแสดงความคิดเห็นเพื่อแยกแยะประเด็นปัญหา สภาพสาเหตุและลำดับความสำคัญของปัญหา

3. สร้างทางเลือก เปิดโอกาสให้ผู้เรียนแสวงหาทางเลือกในการแก้ปัญหาอย่างหลากหลาย

4. ประเมินทางเลือก พิจารณาข้อมูลทางเลือกต่างๆ ประเมินทางเลือก ผู้เรียนวางแผนบันทึกการปฏิบัติงานเพื่อรายงานตรวจสอบทางเลือกที่ถูกต้อง

พจนารถ บัวเขียว (2535 : 10-11) ใช้ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้แบบแก้ปัญหาตามแนวคิดของโรเบิร์ต เดวิส และคนอื่นๆ ดังนี้

1. การเรียนรู้ปัญหา ครูเป็นผู้จัดสภาพแวดล้อมและสร้างบรรยากาศ เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความสนใจที่จะเรียนรู้ โดยการนำภาพ ข่าว และนิทานที่เกี่ยวข้องกับปัญหานั้นๆ มาสนทนากับผู้เรียน

2. การกำหนดขอบเขตของปัญหา ผู้สอนเป็นผู้เสนอสถานการณ์ที่เป็นปัญหาแก่ผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจและกำหนดขอบเขตของปัญหาได้อย่างถูกต้องโดยใช้สื่อ หรือวิธีการต่างๆ ที่จะกระตุ้นให้ผู้เรียนสนใจปัญหา และแสวงหาคำตอบต่อไป

3. ค้นหาข้อแก้ปัญหาคือ เป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียนคิดอย่างเป็นระบบ โดยผู้เรียนร่วมกันอภิปรายหาสาเหตุและแนวทางแก้ปัญหาคือ โดยการนำความรู้ ความเข้าใจ และข้อมูลต่างๆ มาใช้

4. เลือกวิธีการแก้ปัญหาคือ ในขั้นนี้ผู้เรียนนำข้อมูลที่ได้คัดเลือกและตีความแล้วมาสรุปเพื่อหาทางเลือกในการแก้ปัญหาคือที่ดี และเหมาะสม ซึ่งสมาชิกในกลุ่มมีความเห็นตรงกันและยอมรับร่วมกัน

5. การนำไปใช้และประเมินผล นักเรียนร่วมกิจกรรมที่แสดงถึงทางเลือกนั้น และร่วมกันสรุปถึงวิธีการ และข้อมูลที่ได้รับอีกครั้งหนึ่ง

ฉันทนา เวชโอสถศักดา (2538 : 18 - 19) เสนอว่าขั้นตอนการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐานดังนี้

1. ทำความเข้าใจปัญหาหรือสถานการณ์ที่ได้รับ
2. จำกัดขอบเขตของปัญหา
3. วิเคราะห์ปัญหา
4. ตั้งสมมติฐานเกี่ยวกับปัญหา
5. จัดลำดับความสำคัญของปัญหา
6. กำหนดวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้
7. รวบรวมข้อมูล ข้อความรู้จากแหล่งต่างๆ
8. สังเคราะห์ข้อมูลใหม่ พร้อมทั้งทดสอบสมมติฐาน
9. หาข้อสรุปและสร้างหลักการที่ได้จากการศึกษาปัญหา

สุธี พรหมหาญ (2547 : 8) กล่าวถึงขั้นตอนของการสอนโดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ดังนี้คือการระบุและนิยามปัญหา การคาดคะเนคำตอบล่วงหน้า (สมมติฐาน) และการกำหนดประเด็นการเรียนรู้ การสืบค้นด้วยวิธีการและจากแหล่งที่วางแผนไว้ การนำความรู้มาอธิบายแก่สมาชิกในกลุ่ม การนำเสนอความรู้ และผลงานของกลุ่มเพื่อสะท้อนความคิดกับสมาชิกทั้งชั้น การขยายความรู้เพื่อ

เดิมจากคำถามที่เกิดขึ้นใหม่ และการบรรยายสั้นๆ และการสรุปความรู้ที่ได้จากการเรียนรู้เพื่อนำไปแก้ปัญหา

พอร์กาที (Fogarty 1997 : 3 – 8, อ้างถึงใน ยุววัฒน์ คล้ายมงคล 2545 : 15) เสนอขั้นตอน การเรียนแบบใช้ปัญหาเป็นหลักไว้ 8 ขั้นตอนดังนี้

1. พบปัญหา (Meeting the Problem)
2. ทำความเข้าใจปัญหา (Defining the Problem)
3. รวบรวมข้อเท็จจริงที่เกี่ยวข้องกับปัญหา (Gathering the Facts)
4. ตั้งสมมติฐานเพื่อแก้ปัญหา (Hypotheses)
5. ค้นคว้ารวบรวมข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐาน (Research)
6. ทบทวนปัญหา (Rephrasing the Problem)
7. สร้างทางเลือกในการแก้ปัญหา (Generating alternative solution)
8. เลือกรูปวิธีการแก้ปัญหา (Advocating solutions)

ดีลิสซี (Delisle 1987 : 27 – 35, อ้างถึงใน ทองสุข คำธนะ 2538 : 20) ได้เสนอขั้นตอนการเรียนแบบใช้ปัญหาเป็นหลักไว้ 6 ขั้นตอนดังนี้

1. สร้างความเชื่อมโยงกับปัญหา
2. สร้างขอบเขตในการศึกษา
3. พิจารณาปัญหา
4. ทบทวนปัญหา
5. สร้างผลงาน
6. ประเมินผลการเรียนรู้และปัญหา

อาเรนด์ส (Arends 1987 : 362 – 366, อ้างถึงใน นิคม มูลเมือง 2539 : 25) เสนอขั้นตอนการเรียนแบบใช้ปัญหาเป็นหลักไว้ดังนี้

1. แนะนำปัญหา (Orient students to the problem) เพื่อแจ้งจุดมุ่งหมายของการเรียน สร้างเจตคติที่ดีต่อการเรียน บอกสิ่งที่ผู้เรียนต้องทำ และแนะนำขั้นตอนการศึกษา
2. กำหนดงานที่ต้องดำเนินการ (Organize students for study) เพื่อช่วยผู้เรียนกำหนดงานที่ต้องทำ
3. รวบรวมข้อมูล (Assist independent and group investigation) เพื่อช่วยให้ผู้เรียน รวบรวมข้อมูลหรือดำเนินการทดลองเพื่อค้นหาข้อมูล
4. เตรียมนำเสนอผลงาน (Develop and present artifacts and exhibits) เพื่อช่วยผู้เรียน วางแผน และเตรียมเสนอผลงาน

5. วิเคราะห์ และประเมินผลการทำงาน (Analyze and evaluate the problem-solving Process) เพื่อช่วยผู้เรียนวิเคราะห์ และประเมินกระบวนการแก้ปัญหา

ชวอดซ์ เมนนิม และเว็บบ (Schwartz, Mennin and Web 1987 : 2, อ้างถึงใน บังอร ภัทร โกมล 2541 : 12)เสนอขั้นตอนการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐานไว้ดังนี้

1. เฝ้าดูปัญหา
2. สืบหาความรู้เกี่ยวกับปัญหาของทุกคนในกลุ่ม
3. ตั้งสมมติฐานที่เกี่ยวข้องกับการแก้ปัญหาและทดสอบสมมติฐานที่ตั้ง
4. ระบุสิ่งที่จำเป็นต้องเรียนรู้เพิ่มเติม เพื่อแก้ปัญหา
5. แบ่งกลุ่มย่อยเพื่อค้นคว้าข้อมูลในการแก้ปัญหา
6. รวบรวมความรู้ที่ได้จากการค้นคว้าในกลุ่มย่อย และนำความรู้มาใช้ในการแก้ปัญหา
7. หากยังแก้ปัญหาไม่ได้ให้ดำเนินการในข้อ 3-6 ใหม่จนกว่าจะแก้ปัญหาได้
8. สรุปความรู้ที่ได้ทั้งด้านเนื้อหาและกระบวนการ

เบญจวรรณ อ่วมมณี (2549 : 51 - 52) กล่าวถึงขั้นตอนของการใช้ปัญหาเป็นฐานดังนี้

ขั้นการเสนอสถานการณ์ปัญหา

1. ขั้นระบุปัญหา
2. ขั้นการทำความเข้าใจกับปัญหา
3. เสนอแนวทางแก้ไขปัญหา
4. เลือกแนวทางโดยใช้เกณฑ์ที่เหมาะสมในการประเมินวิธีการแก้ปัญหา
5. เลือกหนึ่งแนวทางที่เป็นวิธีแก้ปัญหาคือดีที่สุด
6. นำเสนอวิธีการที่ดีที่สุดในการแก้ปัญหาและแผนปฏิบัติการ
7. ดำเนินการแก้ปัญหา สรุปผลและประเมินผล

การแก้ปัญหาโดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เป็นที่รู้จักกันแพร่หลายในปัจจุบัน โดยนำมาใช้เพื่อส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพการคิด มุ่งให้ผู้เรียนมีทักษะที่จะกำหนดสิ่งที่ตนเองต้องการรู้ได้อย่างอิสระมีทักษะในการค้นคว้าหาความรู้และเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง เป็นการพัฒนาผู้เรียนในการที่จะแก้ไขปัญหาที่พบในการปฏิบัติงาน

สรุปขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยได้สังเคราะห์มาดังนี้ 1) ขั้นการนำเสนอสถานการณ์เพื่อกำหนดปัญหา 2) ขั้นการพิจารณาข้อมูลเพื่อหาสาเหตุของปัญหา 3) ขั้นการนำเสนอแนวทางการแก้ปัญหา 4) ขั้นการเลือกวิธีการแก้ปัญหา 5) ขั้นดำเนินการแก้ปัญหาและการนำไปใช้ 6) ขั้นสรุปผลการแก้ปัญหา

บทบาทของผู้สอนและผู้เรียนต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน

การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เป็นการปรับวิธีการเรียน และเปลี่ยนวิธีการสอนที่เป็นแบบบรรยายมาเป็นแบบเน้นที่ตัวของผู้เรียนเป็นสำคัญ ดังนั้นบทบาทของผู้เรียนและผู้สอนจึงมีดังนี้

บทบาทของผู้สอนต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ผู้สอนเป็นผู้ที่คอยให้คำปรึกษากับผู้เรียนประจำกลุ่มย่อยต่าง ๆ เป็นผู้ที่มียุทธศาสตร์สำคัญในการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานจะต้องเปลี่ยนบทบาทจากวิธีการเรียนการสอนแบบเดิม มาเป็นวิธีการสอนแบบใหม่ ดังนี้คือ

สมพันธ์ หิณชิตระนันท์ และกรองไค อุณหสูตร (2540 : 12) กล่าวถึงบทบาทของครูผู้สอนในการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานว่า ผู้สอนประจำกลุ่มมีบทบาทในการสอนแบบบรรยายน้อยมาก แต่จะมีบทบาทเป็นผู้ช่วยเหลือให้คำปรึกษา แนะนำความรู้ เป็นผู้กระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้ และจัดหาทรัพยากรที่เหมาะสมเพื่อใช้เป็นฐานในการเรียน

เบญจวรรณ อ่วมมณี (2549: 57) กล่าวถึงบทบาทของผู้สอนในการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานว่า ผู้สอนไม่ใช่ผู้เชี่ยวชาญที่ทำหน้าที่ให้ความรู้ ถ่ายทอดความรู้แก่นักเรียนเพียงอย่างเดียว แต่จะเป็นผู้จัดประสบการณ์ให้นักเรียนรักในวิชาที่นั้น ให้มีวิธีที่ถูกต้องและเสริมสร้างสติปัญญาในระดับสูง ผู้สอนยังมีบทบาทเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการเรียน สร้างบทเรียนที่เป็นสถานการณ์ปัญหา ที่จะกระตุ้นให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ในเนื้อหาที่เป็นแนวคิดสำคัญของปัญหานั้น

สรุปได้ว่าบทบาทของผู้สอนในการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ผู้สอนมีบทบาทเป็นผู้ที่คอยให้คำปรึกษา ช่วยเหลือ แนะนำความรู้ กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้โดยการสร้างสถานการณ์ปัญหา และอำนวยความสะดวกในการจัดการเรียนรู้ให้ดำเนินต่อไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ

บทบาทของผู้เรียนต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เป็นการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้โดยกล่าวถึงบทบาทของผู้เรียนดังนี้คือ

แบร์โรว์ และแทมบลิน (Barrows and Tamblyn 1980 : 82, อ้างถึงใน พวงเพ็ญ ชุณหพราน 2538 : 12) กล่าวถึงผู้เรียนว่าเป็นผู้กระทำโดยตรง ไม่ใช่ผู้รับผู้เรียน ไม่ใช่ผู้ฟัง สังเกตเขียน และจดจำ แต่เป็นการถามเพื่อปฏิบัติ คิด เข้ามามีส่วนร่วม แสดงความคิดเห็นอย่างเปิดเผย และเรียนด้วยความพยายาม

วิลเคอร์สัน และกิสซีเลียส (Wilkerson and Gijsselaers 1986 : 11, อ้างถึงใน พวงเพ็ญ ชุณหพราน 2538 : 13) กล่าวถึงบทบาทของผู้เรียนว่าผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของการเรียน มีบทบาท

ในการตัดสินใจสิ่งที่จะได้เรียน และวิธีการเรียนมีส่วนร่วมอย่างกระตือรือร้น ถามคำถาม อธิบายความเป็นไปได้ พิสูจน์ให้เห็น ประเมินผลอย่างมีวิจารณญาณ และทำงานร่วมกับผู้อื่นในการสืบเสาะหาความรู้

สรุปได้ว่าบทบาทของผู้เรียนในการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน จะต้องเป็นผู้ที่ ทำกิจกรรมการเรียนรู้ต่างๆ ด้วยตนเอง ไม่ว่าจะเป็นการตัดสินใจว่าจะทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร และ จะทำอย่างไร ผู้เรียนจำเป็นที่จะต้องมีความรับผิดชอบเรียนรู้ด้วยความคิดริเริ่มของตนเอง เพื่อทำ การวางแผนการเรียนรู้ ดำเนินการรวมถึงการประเมินผลดังนั้น บทบาทของผู้เรียนเปรียบเสมือน ผู้แก้ปัญหาด้วยตนเองอย่างแท้จริง

ทักษะการแก้ปัญหา

ความหมายของทักษะการแก้ปัญหา(Problem Solving Skill)

นักการศึกษาหลายท่านได้เสนอความหมายของการแก้ปัญหาไว้ ดังนี้

ศิริพงษ์ สายหงษ์ (2007) กรมวิชาการ (2534 : 12) และเฟื่องฟ้า ภูมิมาลา (2543 : 18-19)

กล่าวถึงความหมายของทักษะการแก้ปัญหา คือความสามารถในการจัดการกับปัญหาที่เกิดขึ้น ได้อย่างเป็นระบบ และลำดับตั้งแต่ต้นจนแล้วเสร็จตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้

พระเทพเวที (2535 : 146) กล่าวถึงการแก้ปัญหา เป็นกิจกรรมของจิตที่มีอิสรภาพเกิด จากการมองสิ่งทั้งหลายด้วยปัญญา

ทิพาวรรณ ก.บัวเกษร (2542 : 62) ให้ความหมายของการแก้ปัญหาไว้ดังนี้ คือทักษะที่ ต้องอาศัย สติปัญญา ความคิด ประสบการณ์ และการรับรู้ ซึ่งเป็นกระบวนการที่ซับซ้อน อันเป็นผล มาจากการพัฒนาทางสติปัญญาในระดับสูง ที่บุคคลนำมาใช้เพื่อขจัดปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นให้หมดไป

กนกกร แวพหุสูต (2549 : 43) การแก้ปัญหาคือเป็นทักษะการเรียนรู้อย่างหนึ่งที่ต้อง อาศัยความรู้ ความจำ ความเข้าใจ สติปัญญา ประสบการณ์ วิธีการ การใช้เหตุผล และ ความสามารถในการตัดสินใจ เพื่อนำมาใช้แก้ไขปัญหที่กำลังเผชิญอยู่ การแก้ปัญหของนักเรียน ต้องเป็นปัญหาที่เกี่ยวข้องกับตัวนักเรียน มีความชัดเจน สามารถที่จะแก้ไขปัญหได้ มีการนำ วิธีการต่างๆ มาใช้ในการเก็บข้อมูล วางแผนแก้ปัญหา นำแผนมาใช้ในการแก้ปัญหา และสรุป การแก้ปัญหา สามารถนำความรู้ไปใช้ให้เกิดเป็นประโยชน์ในชีวิตประจำวัน

ไบเยอร์ (Beyer 1985 : 137 -156) และสมิท (Smith 1992 : 19) และอัจฉรา จันทา (2549 : 74) กล่าวถึงการแก้ปัญหามาหมายถึงทักษะการเลือกขั้นตอนหรือวิธีการที่เหมาะสมกับ สภาพการณ์ เพื่อนำมาใช้ในการแก้ปัญหาโดยอาศัยประสบการณ์เดิม ความรู้ ความคิด ความเข้าใจ

และการดำเนินการมาประยุกต์ใช้ในการแก้ปัญหา ทำการสังเคราะห์เป็นข้อค้นพบที่เป็นคำตอบของปัญหา หรือหาคำตอบของปัญหาในสถานการณ์ใหม่ เพื่อให้บรรลุผลตามเป้าหมายที่ต้องการ

แชฟเทล (Shaftel 1982 : 31) กล่าวถึงการแก้ปัญหาเป็นทักษะการค้นพบด้วยปัญหาซึ่งสถานการณ์อย่างหนึ่งที่เกิดขึ้นกับบุคคลโดยที่สถานการณ์นั้นเป็นอุปสรรคดังนั้นผู้ที่แก้ปัญหาได้จะต้องมีความคิดและพฤติกรรมใหม่ ๆ ในการเรียนการสอนเพื่อฝึกให้เกิดความสามารถในการแก้ปัญหาได้จะต้องใช้สถานการณ์สอน ให้นักเรียนคิด ตั้งสมมติฐาน เก็บข้อมูลด้วยตนเอง และลงข้อสรุปตั้งหลักการทุกอย่าง การกระทำดังกล่าวนี้จะเป็นการสร้างเจตคติที่ดีต่อการแสวงหาความรู้ และได้ใช้ความคิดหลาย ๆ ทาง ซึ่งจะให้เป็นคนฉลาด และมีเหตุผล

โดยสรุปความหมายของทักษะการแก้ปัญหา หมายถึง การพิจารณาเลือก วิธีการเพื่อนำมาแก้ปัญหาจากสถานการณ์ หรือเหตุการณ์ที่กำลังเผชิญอยู่ โดยอาศัยความรู้ ความเข้าใจ สติปัญญา และประสบการณ์เดิมมาประยุกต์ใช้ในการแก้ปัญหา และจัดการกับปัญหาที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันได้อย่างเป็นระบบ และสำเร็จตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้

ทักษะการแก้ปัญหามองบุคคล

สโตลเบิร์ก (Stollberg 1956 : 225-228) ได้ให้ความเห็นว่าปัญหาที่เกิดขึ้นและวิธีการแก้ปัญหานั้นผู้แก้ปัญหแต่ละคนย่อมมีลักษณะเป็นเอกลักษณ์บุคคล การแก้ปัญหาก็ไม่เหมือนกัน การแก้ปัญหาไม่มีขั้นตอนที่แน่นอนและไม่เป็นไปตามลำดับ อาจสลับก่อนหลัง หรือบางขั้นตอนนอกจากนี้การแก้ปัญหายังขึ้นอยู่กับองค์ประกอบดังนี้คือ

1. ประสบการณ์ของแต่ละบุคคล
2. วุฒิภาวะทางสมอง
3. สภาพการณ์ที่แตกต่างกัน
4. กิจกรรมและความสนใจของแต่ละบุคคลที่มีปัญหานั้น

มอร์แกน (Morgan 1978 : 154-155) กล่าวถึงวิธีแก้ปัญหามองของแต่ละบุคคลนั้นแตกต่างกัน ทำให้ทักษะการแก้ปัญหามองแตกต่างกันด้วย ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบ คือ

1. สติปัญญา (Intelligent) ผู้ที่มีสติปัญญาดี จะคิดแก้ปัญหาได้ดี
2. แรงจูงใจ (Motivation) ในการที่จะทำให้เกิดแนวทางในการคิดแก้ปัญหา
3. ความพร้อมในการแก้ปัญหาใหม่ๆ โดยทันทีจากประสบการณ์ที่มีมาก่อน (Solution Preparedness)
4. การเลือกวิธีการแก้ปัญหามีได้อย่างเหมาะสม (Function Fixedness)

การแก้ปัญหาของแต่ละคนจะต้องขึ้นอยู่กับทักษะในการแก้ปัญหา ซึ่งกรอสนิกเคิล และ บรูคเนอร์ (Grossnickle and Bueckner 1959 : 310-311) กล่าวถึงทักษะการแก้ปัญหของนักเรียน มีดังนี้

1. ปัญหาจะต้องมีความเกี่ยวข้องกับตัวนักเรียน
2. เป็นปัญหาที่สามารถทำการแก้ไขได้
3. ปัญหานั้นอยู่ในเขตที่ชัดเจนที่นักเรียนแต่ละคนสามารถเข้าใจได้
4. นักเรียนเสนอวิธีการแก้ปัญหาที่เป็นไปได้
5. นักเรียนได้รับแนะนำจากครูในการวางแผนแก้ปัญหา การเก็บรวบรวมข้อมูลการจัด

กระทำข้อมูล และการประเมินผล

6. นำวิธีการต่าง ๆ มาใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
7. นักเรียนจะนำกระบวนการแก้ปัญหาที่วางแผนไว้แล้วมาใช้ในการสถานการณ์ที่เป็นต้น

กำเนิดของปัญหาที่เกิดขึ้น

8. สรุปการแก้ปัญหา

สรุปได้ว่าทักษะการแก้ปัญหของแต่ละบุคคล ขึ้นอยู่กับประสบการณ์และความสามารถ ความพร้อมในการแก้ปัญหของแต่บุคคล โดยมีทักษะในการแก้ปัญหได้ตามความสนใจและการตัดสินใจเลือกวิธีการแก้ปัญหได้ตามสถานการณ์ที่ปัญหาเกิดขึ้น

ขั้นตอนการแก้ปัญหา

บลูม (Bloom 1956 : 122) กล่าวถึงขั้นตอนการแก้ปัญหาดังนี้

ขั้นที่ 1 เมื่อนักเรียนได้พบปัญหา นักเรียนจะคิดค้นหาสิ่งที่เคยพบเห็นและเกี่ยวกับปัญหา

ขั้นที่ 2 นักเรียนจะใช้ผลจากขั้นที่หนึ่งมาสร้างรูปแบบของปัญหาขึ้นมาใหม่

ขั้นที่ 3 จำแนกแยกแยะปัญหา

ขั้นที่ 4 การเลือกใช้ทฤษฎี หลักการ ความคิด แลวิธีการที่เหมาะสมกับปัญหา

ขั้นที่ 5 การใช้ข้อสรุปของวิธีการแก้ปัญหา

ขั้นที่ 6 ผลที่ได้จากการแก้ปัญหา

โพลยา (Polya 1957 : 6-22) ได้กล่าวถึงขั้นตอนการแก้ปัญหาวีดังนี้

ขั้นที่ 1 ทำความเข้าใจในปัญหา พยายามเข้าใจในสัญลักษณ์ต่างๆ ในปัญหา สรุปวิเคราะห์ แปลความ ทำความเข้าใจว่า โจทย์ถามอะไร โจทย์ให้ข้อมูลอะไรมาบ้าง ข้อมูลเพียงพอหรือไม่

ขั้นที่ 2 การแยกแยะปัญหาออกเป็นส่วนย่อย เพื่อสะดวกในการลำดับขั้นตอนในการแก้ปัญหาและวางแผนว่าจะใช้วิธีการใดในการแก้ปัญหา

ขั้นที่ 3 การลงมือทำตามแผน ขั้นนี้จะรวมถึงการแก้ปัญหาด้วย

ขั้นที่ 4 การตรวจสอบวิธีการและคำตอบ เพื่อให้แน่ใจว่าแก้ปัญหาได้อย่างถูกต้อง

บรูเนอร์ (Bruner 1966 :123-12) ได้ศึกษาวิธีการแก้ปัญหาและสรุปได้ว่า การคิดแก้ปัญหาของบุคคลนั้นต้องการกลไกแห่งความสามารถในการอ้างอิงและจำแนกประเภทของสิ่งเร้า ประสบการณ์รับรู้ต่าง ๆ ก็เป็นปัจจัยที่สำคัญยิ่งของกระบวนการจัดประเภทอันที่จะนำไปสู่การตอบสนองขั้นสุดท้าย ขั้นตอนต่างๆ ในการคิดแก้ปัญหามีดังนี้

1. รู้จักปัญหา เป็นขั้นที่บุคคลรับรู้สิ่งเร้าที่ตนกำลังเผชิญอยู่ว่าเป็นปัญหา
2. แสวงหาคำเงื่อนไข เป็นขั้นตอนที่บุคคลใช้ความพยายามอย่างมากในการระลึกถึงประสบการณ์เดิม
3. ตรวจสอบความถูกต้อง เป็นขั้นตอนที่ตอบสนองในลักษณะของการจัดประเภทหรือแยกโครงสร้างของเนื้อหา
4. การตัดสินใจตอบสนองที่สอดคล้องกับปัญหา

ดีวีย์ (Dewey 1967 :130) ได้เสนอวิธีการแก้ปัญหามีขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นเตรียมการ หมายถึง การรับรู้และเข้าใจปัญหา เมื่อมีปัญหาเกิดขึ้น คนส่วนใหญ่จะพบกับความตึงเครียด ความสงสัยและความยากลำบากที่ต้องพยายามแก้ไขปัญหานั้นให้หมดไป ในขั้นต้นผู้ประสบปัญหาจะต้องรับรู้และเข้าใจตัวปัญหานั้นก่อนว่า ปัญหาที่แท้จริงของเหตุการณ์นั้นคืออะไร

2. ขั้นวิเคราะห์ปัญหา หมายถึง การระบุแจกแจงลักษณะของปัญหาที่เกิดขึ้น จะมีลักษณะแตกต่างกันมีระดับความยากง่ายที่จะแก้ไขได้ต่างกัน จึงต้องพิจารณาสิ่งต่อไปนี้

2.1 มีตัวแปรต้น หรือองค์ประกอบอะไรบ้าง

2.2 มีอะไรบ้างที่จะต้องทำให้เกิดปัญหา

2.3 ต้องขจัดปัญหาในวงกว้างออกไป โดยให้มองเพราะสิ่งที่เกิดขึ้นเพื่อที่จะ

แก้ปัญหาไปที่ละตอน

2.4 ต้องรู้จักถามคำถามที่เป็นกุญแจนำไปสู่การแก้ปัญหา

2.5 พยายามดูเฉพาะสิ่งที่เกี่ยวข้องกับปัญหาจริงๆ บางครั้งอาจมีสิ่งที่เรามองไม่

ชัดเจนที่เป็นตัวปัญหา

3. ขั้นในการเสนอแนวทางในการแก้ปัญหา หมายถึงการหาวิธีให้ตรงกับสาเหตุของปัญหาและออกมาในรูปของวิธีการ เป็นการรวบรวมข้อเท็จจริงเกี่ยวกับปัญหาเพื่อการตั้งสมมติฐาน

3.1 จะมีวิธีการหาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับปัญหาอย่างไร ใครเป็นผู้ให้ข้อมูลนั้น

3.2 สร้างสมมติฐานหรือคำถามที่อาจเป็นไปได้เพื่อช่วยแก้ปัญหา

4. ขั้นตรวจสอบผล หมายถึง ขั้นในการเสนอเกณฑ์เพื่อตรวจสอบผลลัพธ์ที่ได้จากการเสนอวิธีแก้ปัญหา ถ้าผลลัพธ์ที่ได้ไม่ถูกต้อง ต้องมีการเสนอวิธีแก้ปัญหาใหม่จนกว่าจะได้ผลลัพธ์ที่ถูกต้อง

5. ขั้นในการนำไปประยุกต์ใหม่ หมายถึงการนำวิธีแก้ปัญหาที่ถูกต้องไปใช้ในโอกาสข้างหน้าเมื่อพบกับเหตุการณ์คล้ายกับปัญหาที่เคยพบมาแล้ว

เวียร์ (Weir 1974 : 18) ได้เสนอขั้นตอนการแก้ปัญหา 4 ขั้นตอนคือ

ขั้นที่ 1 การตั้งปัญหา

ขั้นที่ 2 การวิเคราะห์ปัญหา

ขั้นที่ 3 การเสนอวิธีแก้ปัญหา

ขั้นที่ 4 การตรวจสอบผลลัพธ์

จากแนวความคิดของ เวียร์ (Weir) มีขั้นตอนที่เหมาะสมกับความสามารถของนักเรียนระดับประถมที่จะเรียนรู้ตามขั้นตอนของการแก้ปัญหา ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ โกวิท วรพิพัฒน์ (2544 : 54) ที่มีการแบ่งขั้นตอนการแก้ปัญหาออกเป็น 3 ขั้นตอนโดยสามารถระบุทักษะการแก้ปัญหาจากสถานการณ์ที่กำหนดให้ ซึ่งประกอบด้วย

1. ขั้นนิยามหรือขั้นระบุปัญหา หมายถึง ความสามารถในการบอกได้ว่าปัญหาสำคัญหรือปัญหาแท้จริงของสถานการณ์ที่กำหนดให้ คืออะไร

2. ขั้นวิเคราะห์ปัญหา หมายถึง ความสามารถในการพิจารณาสาเหตุต่าง ๆ ที่เป็นไปได้ของปัญหา จากข้อเท็จจริงตามสถานการณ์ที่กำหนดให้ เพื่อหาสาเหตุที่แท้จริงของปัญหา

3. ขั้นเสนอแนวทางในการแก้ปัญหา หมายถึงความสามารถในการหาข้อเท็จจริงข้อมูลเพิ่มเติมเพื่อนำไปสู่วิธีแก้ปัญหาได้อย่างถูกต้อง ซึ่งตัวเลือกรวมประกอบด้วยข้อมูล 3 ด้าน คือ

3.1 ข้อมูลเกี่ยวกับตนเอง ได้แก่การพิจารณาความพร้อมของตนในด้านความรู้ สุขภาพ วัย แนวทางการปฏิบัติ ความต้องการ ความคิดเห็น

3.2 ข้อมูลเกี่ยวกับชุมชน สังคม และสิ่งแวดล้อม ได้แก่ การพิจารณาถึงผู้อื่นสิ่งอื่นที่นอกเหนือจากตัวเรา ในด้านคุณธรรม ค่านิยม สภาพแวดล้อมของชุมชน สังคม

อาภา ถนัดช่วง (2534 : 17-20) อธิบายระบบการแก้ปัญหาตามขั้นตอนของ System Approach ดังนี้

ขั้นที่ 1 ปัญหา เป็นขั้นของการวิเคราะห์ให้ถ่องแท้เสียก่อนว่าปัญหาคืออะไร

ขั้นที่ 2 ระบุความต้องการ เป็นการกำหนดเป้าหมายเพื่อแก้ปัญหานั้นว่าจะสัมฤทธิ์ผลทางด้านใด มีปริมาณมากน้อยเพียงไร

ขั้นที่ 3 พิจารณาทางเลือกเป็นการค้นหาวิธีการต่าง ๆ ที่จะดำเนินไปสู่เป้าหมายที่วางไว้ให้มองไปหลาย ๆ ทาง

ขั้นที่ 4 การตัดสินใจ คือการสรุปผล เลือกวิธีที่ดีที่สุดมาดำเนินการ วิพากษ์วิจารณ์ถึงวิธีการต่าง ๆ แล้วสรุปเอาวิธีการที่ดีที่สุดมาปฏิบัติ

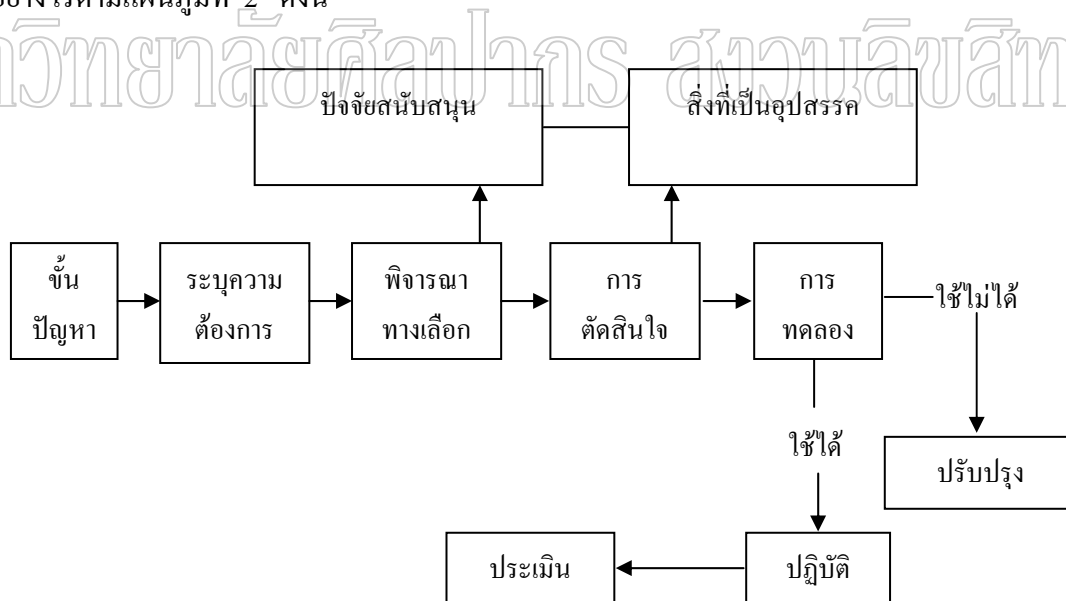
ขั้นที่ 5 การทดลอง เมื่อเลือกวิธีการแล้ว ก็ลงมือปฏิบัติตามวิธีนั้น

ขั้นที่ 6 ปรับปรุง เมื่อทดลองแล้ว ใช้ไม่ได้ก็ปรับปรุงแก้ไข

ขั้นที่ 7 ปฏิบัติ ลงมือปฏิบัติหลังจากแก้ไขข้อบกพร่องแล้ว

ขั้นที่ 8 ประเมินผล การติดตามเฝ้าดูการปฏิบัตินั้นว่าเป็นอย่างไรแล้วสรุปว่าได้ผล

อย่างไรตามแผนภูมิที่ 2 ดังนี้

แผนภูมิที่ 2 แสดงระบบการแก้ปัญหาตามขั้นตอนของ System Approach

ที่มา : อาภา ถนัดช่วง, “การสอนแบบแก้ปัญหา,” วารสารแนะแนว 25, 135 (มิถุนายน-กรกฎาคม 2534) : 17.

รศนา อัจชะกิจ (2537 : 11) แสดงทรรศนะว่า การแก้ปัญหาเป็นเรื่องจำเป็นที่มนุษย์ทุกเพศทุกวัย มีอาจหลีกเลี่ยงได้ต่างต้องประสบเป็นประจำทุกวันตลอดชีวิต หรืออาจกล่าวได้ว่าหน้าที่ของมนุษย์ คือ การแก้ปัญหา ผู้ที่มีทักษะในการแก้ปัญหายุ่งยากจะประสบผลสำเร็จทั้งในชีวิตส่วนตัว ครอบครัว และหน้าที่การงาน การแก้ปัญหามีความสำคัญต่อการอยู่รอดปลอดภัย การดำเนินหน้าที่การงาน ทักษะในการแก้ปัญหาของบุคคลนั้นจะแตกต่างกันขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายอย่าง เช่น สติปัญญา ความรู้ อารมณ์ ประสบการณ์ การตั้งใจ และวิธีการแก้ปัญหา จะไม่มีขั้นตอนแน่นอนตายตัว การเรียนการสอนเป็นส่วนหนึ่งที่จะช่วยแก้ปัญหาดีขึ้น ซึ่งสมพงษ์ จิตระดับ (2537 : 127) เห็นว่าการสอนที่ฝึกให้นักเรียนเป็นจุดศูนย์กลางฝึกการค้นพบด้วยตนเองรวมทั้งการยึดความสำคัญ ของการนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันและให้ทุกอย่างดำเนินไปในรูปแบบของการยึดกลุ่มเป็นแหล่งความรู้สำคัญ หรือกระบวนการนั่นเอง ทำให้นักเรียนมีส่วนร่วมกับผู้อื่น การค้นพบด้วยตนเองจะฝึกให้นักเรียนได้คิดและยังจดจำได้อีกด้วย

จะเห็นได้ว่าทักษะในการแก้ปัญหานั้น โดยส่วนใหญ่แล้วเริ่มต้นมาจากการตั้งปัญหาหรือค้นหาปัญหา จากนั้นก็จะวิเคราะห์ปัญหาโดยวิธีการต่างๆ อาจใช้ทฤษฎี หลักการ หรือการทดลอง เพื่อรวบรวมข้อมูลแล้วนำมาแก้ปัญหา สุดท้ายจึงลงสรุปผลทั้งหมด ทักษะการแก้ปัญหาจึงเป็นการดำเนินงานเพื่อแก้ปัญหอย่างมีขั้นตอนเป็นลำดับตั้งแต่เริ่มต้นจนเสร็จสิ้นตามจุดมุ่งหมายที่กำหนด

การวัดทักษะการแก้ปัญหา

การวัดทักษะการแก้ปัญหามีดังนี้

คีลล์มอลซ์ (Quellmalz 1985, อ้างถึงใน สุภัญญา ศรีสาคร 2547 : 73-74) กล่าวว่า การวัดทักษะการแก้ปัญหามีลักษณะดังนี้

1. ปัญหาที่นำมาใช้ถามควรเป็นปัญหาที่สำคัญและเกิดขึ้นได้บ่อยๆ
2. กำหนดปัญหาที่มีทางเลือกหรือวิธีการแก้ปัญหาหลาย ๆ วิธี
3. กำหนดรูปแบบคำถามที่ให้นักเรียนสามารถอธิบายเหตุผลได้
4. กำหนดคำถามให้มีการเชื่อมโยงความคิดและสรุปได้ทั่ว ๆ ไป
5. วัดทักษะความสามารถในการแก้ปัญหาแบบรวม ๆ

สมรรถภาพด้านการวัดทักษะการแก้ปัญหา คือ พฤติกรรมที่บ่งชี้ถึงความสามารถในการแก้ปัญหาตามกระบวนการแต่ละขั้นตอน ประกอบด้วย

1. การทำความเข้าใจปัญหา วิเคราะห์ปัญหาและผลกระทบของปัญหาได้แก่

1.1 ระบุประเด็นปัญหา

- 1.2 บอกสาเหตุที่สำคัญของปัญหาได้
- 1.3 จัดลำดับและสรุปสาเหตุของปัญหาที่ต้องการแก้ไขได้
- 1.4 อธิบายผลกระทบที่เกิดจากปัญหานั้นได้
2. สร้างแนวทางในการแก้ปัญหาได้อย่างเหมาะสม ได้แก่
 - 2.1 เสนอและสร้างแนวทางในการแก้ปัญหาได้อย่างเหมาะสม
 - 2.2 บอกความสอดคล้องของวิธีแก้ปัญหากับปัญหาและสาเหตุได้
3. เลือกแนวทางในการแก้ปัญหาได้ ได้แก่
 - 3.1 เปรียบเทียบทางเลือกต่างๆ โดยบอกข้อจำกัด ปัจจัยและผลดีที่จะได้รับของแต่ละทางเลือกได้
 - 3.2 ประเมินและเลือกทางเลือกที่เหมาะสมที่สุดได้
 - 3.3 บอกขั้นตอน กิจกรรม เวลาและวิธีปฏิบัติในแต่ละขั้นตอนได้
 - 3.4 คาดคะเนผลที่เกิดจากแนวทางที่เลือกได้
4. ปฏิบัติการแก้ปัญหา ได้แก่
 - 4.1 วางแผนการแก้ปัญหาในแต่ละขั้นตอนได้
 - 4.2 บอกและเตรียมสิ่งที่ต้องใช้ในการแก้ปัญหาได้
 - 4.3 แก้ปัญหาตามขั้นตอนที่กำหนดได้
 - 4.4 สรุปผลการแก้ปัญหาได้
5. ประเมินผลและปรับปรุง ได้แก่
 - 5.1 เปรียบเทียบผลการแก้ปัญหากับผลที่ต้องการได้
 - 5.2 บอกข้อดี ข้อบกพร่องของการแก้ปัญหาในแต่ละขั้นตอนได้
 - 5.3 บอกสาเหตุที่ทำให้การแก้ปัญหาไม่ได้ผล หรือได้ผลไม่เป็นที่น่าพอใจ
 - 5.4 บอกวิธีการแก้ไขปรับปรุงได้
 - 5.5 ลงมือปรับปรุงตามวิธีการได้เหมาะสม
 - 5.6 ตรวจสอบผลการปรับปรุงได้

สรุปได้ว่า การวัดทักษะการแก้ปัญหา เป็นพฤติกรรมของแต่ละบุคคลที่แสดงให้เห็นว่ามีความสามารถในการแก้ปัญหา ตามวิธีการอย่างมีขั้นตอน และสมเหตุสมผล คำถามที่นำมาใช้ควรเป็นคำถามที่พบเห็นบ่อย ๆ และมีความสำคัญ เพื่อนำมากำหนดทางเลือกในการแก้ปัญหาพร้อมให้เหตุผลประกอบ โดยมีการเชื่อมโยงกับความคิดและข้อสรุปโดยทั่วไป พร้อมทั้งสรุปผลของการเกิดปัญหาได้อย่างเหมาะสมและถูกต้อง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้แบบแก้ปัญหาโดยใช้ปัญหาเป็นฐาน

งานวิจัยในประเทศ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้แบบแก้ปัญหาโดยใช้ปัญหาเป็นฐานมีดังนี้คือ

ยุวดี ภาษา (2536 : 72-75) ได้ทำการวิจัยเรื่องการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการจัดการเรียนแบบใช้ปัญหาเป็นหลัก สำหรับอาจารย์พยาบาล โดยมีวัตถุประสงค์ส่วนหนึ่งเพื่อพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการจัดการเรียนแบบใช้ปัญหาเป็นหลักให้เกิดประสิทธิผลตามเกณฑ์ที่กำหนด กลุ่มตัวอย่างคือ อาจารย์พยาบาลของสถาบันการศึกษาพยาบาลจากทุกสังกัด มีขั้นตอนการจัดการเรียนแบบใช้ปัญหาเป็นหลัก ดังนี้ ขั้นการกระตุ้นความรู้เดิม เสริมความรู้ใหม่ ต่อเติมความเข้าใจให้สมบูรณ์ เป็นการที่ให้นักศึกษามีความรู้ ความสามารถในการกำหนดสิ่งที่ตนต้องการเรียนรู้ ขั้นการตรวจสอบด้วยตนเองได้ถูกต้องว่ามีกิจกรรมใดเหมาะสมเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ขึ้นและประเมินตนเองได้ถูกต้องว่าต้องการเรียนเรื่องใดมากน้อยเพียงใด เมื่อรู้ความต้องการที่จะเรียนรู้ของตนเอง ขั้นกระบวนการค้นคว้าหาความรู้เป็นความสามารถในการแสวงหาข้อมูลจากแหล่งข้อมูล แยกแยะข้อมูลและเชื่อมโยงความสัมพันธ์ของข้อมูลความรู้จากแหล่งต่างๆ ขั้นการระบุปัญหาจากข้อมูลที่มีอยู่ ขั้นการตั้งสมมติฐาน และขั้นการสรุปผล ผลการวิจัยส่วนหนึ่งพบว่า ประสิทธิภาพของหลักสูตรฝึกอบรมเป็นไปตามเกณฑ์ที่ผู้วิจัยตั้งไว้คือ อาจารย์พยาบาลมีสมรรถภาพการจัดการเรียนแบบที่ใช้ปัญหาเป็นฐานเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด

เฟื่องฟ้า ภูมิมาลา (2540 : 43-47) ได้ทำการวิจัยเรื่องกระบวนการแก้ปัญหาและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชากฎหมายน่ารู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยวิธีสอนแบบแก้ปัญหา โดยวัตถุประสงค์ส่วนหนึ่งเพื่อเพื่อศึกษากระบวนการแก้ปัญหาของนักเรียนโดยวิธีสอนแบบแก้ปัญหา กลุ่มตัวอย่าง คือนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่กำลังเรียนในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2540 โรงเรียนบ้านแม่ณะ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 47 คน มีขั้นตอนกระบวนการแก้ปัญหา ดังนี้ ขั้นการกำหนดปัญหา ขั้นการตั้งสมมติฐาน ขั้นการรวบรวมข้อมูล ขั้นการทดสอบวิเคราะห์ข้อมูล และขั้นการสรุปผล โดยผลการวิจัยส่วนหนึ่ง พบว่า กระบวนการแก้ปัญหาของนักเรียนที่เรียนโดยวิธีสอนแบบแก้ปัญหา นักเรียนส่วนใหญ่ปฏิบัติตามขั้นตอนการรวบรวมข้อมูลมากที่สุด รองลงมาคือ การกำหนดปัญหา การสรุปผล และการตั้งสมมติฐาน และน้อยที่สุดคือ ขั้นตอนการทดสอบวิเคราะห์ข้อมูล

อาภรณ์ แสงรัศมี (2543 : 65-68) ได้ทำการวิจัยเรื่องผลของการเรียนแบบใช้ปัญหาเป็นหลักต่อลักษณะการเรียนรู้ด้วยตนเอง ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อมและความพึงพอใจต่อการเรียนการสอนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลการเรียนแบบใช้ปัญหาเป็นหลักต่อลักษณะการเรียนรู้ด้วยตนเอง และเพื่อศึกษาความพึงพอใจต่อการเรียนการสอนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 กลุ่มตัวอย่าง คือนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีขั้นตอนการเรียนแบบใช้ปัญหาเป็นหลักดังนี้ ขั้นตอนการนำเสนอสถานการณ์ปัญหา ขั้นระบุปัญหา ขั้นวิเคราะห์ปัญหา ขั้นกำหนดประเด็นการเรียนรู้ ขั้นอภิปรายแลกเปลี่ยนความรู้ ขั้นการรวบรวมความรู้ ขั้นวิเคราะห์ และขั้นการใช้ความรู้แก้ปัญหาและสรุปผล ผลการวิจัยพบว่านักเรียนที่เรียนด้วยการเรียนแบบใช้ปัญหาเป็นหลักมีคะแนนเฉลี่ยหลังการเรียนสูงกว่าก่อนเรียน และมีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าการเรียนแบบปกติ นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนการสอนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 อยู่ในระดับดี

อัจฉรา ธรรมาภรณ์ และ ปราณี ทองคำ (2543 : 316-319) ได้ทำการวิจัยเรื่องผลของการเรียนแบบใช้ปัญหาเป็นหลักต่อการส่งเสริมความคิดวิจารณ์ญาณ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาครู โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากิริยาร่วมระหว่างวิธีสอนกับลักษณะกลุ่มต่อความคิดวิจารณ์ญาณและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาครู และเพื่อศึกษาผลของวิธีสอนแบบการเรียนแบบใช้ปัญหาเป็นหลักและวิธีสอนปกติที่มีต่อความคิดวิจารณ์ญาณ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาครู ศึกษาผลของลักษณะกลุ่ม ที่มีต่อความคิดวิจารณ์ญาณและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาครู กลุ่มตัวอย่างคือนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ จำนวน 150 คน ประกอบด้วยนักศึกษา 3 กลุ่มคือ กลุ่มแนววิทยาศาสตร์ กลุ่มแนวศิลปศาสตร์ และกลุ่มผสมกลุ่มละ 50 คน ในแต่ละกลุ่ม มีการสุ่มนักศึกษาจำนวน 25 คนเข้ารับการสอนแบบเรียนแบบใช้ปัญหาเป็นหลัก และอีก 25 คน เข้ารับการสอนแบบปกติ มีขั้นตอนการเรียนแบบใช้ปัญหาเป็นหลักดังนี้ ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน มีการอธิบายจุดประสงค์การสอนมโนทัศน์หลัก สาธิตเนื้อหาวิชาเชิงสรุปซึ่งเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับปัญหา และเสนอสถานการณ์ปัญหา ขั้นกิจกรรมการเรียนรู้ นักศึกษาดำเนินการตามขั้นตอน 6 ขั้น คือ นิยามปัญหา วิเคราะห์ปัญหา สร้างสมมติฐานที่เกี่ยวข้องกับปัญหา กำหนดวัตถุประสงค์การเรียนรู้ ศึกษาค้นคว้าข้อมูลเพิ่มเติม และวิเคราะห์ข้อมูลเหล่านั้น และจัดทำข้อสรุปและหลักการซึ่งได้จากการศึกษาปัญหา และขั้นสรุปเนื้อหาสาระและประเมินผลงาน ผลการวิจัยพบว่าการเรียนแบบใช้ปัญหาเป็นหลักส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าวิธีสอนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยลักษณะกลุ่มต่างกันส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไม่แตกต่างกัน และมีกิริยาร่วมระหว่างวิธีสอนและลักษณะกลุ่มต่อความคิดวิจารณ์ญาณอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อัจฉรา คอนเมือง (2544 : 47-51) ได้ทำการวิจัยเรื่องประสิทธิผลการเรียนการสอนแบบใช้ปัญหาเป็นหลักวิชาเคหพยาบาล โรงเรียนอายุรเวท กรุงเทพมหานคร โดยมีวัตถุประสงค์ส่วนหนึ่งเพื่อเปรียบเทียบประสิทธิผลทางการเรียนแบบใช้ปัญหาเป็นหลักวิชาเคหพยาบาลสูงกว่าก่อนการทดลอง กลุ่มตัวอย่างคือ นักศึกษาพยาบาล โรงเรียนอายุรเวท กรุงเทพมหานคร มีขั้นตอนการจัดการเรียนการสอนดังนี้ ขั้นเตรียมการ ขั้นการบริหารการเรียนการสอน ซึ่งประกอบด้วย การระบุปัญหา การเรียนการสอนเป็นกลุ่มย่อย และการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง และขั้นประเมินผลการเรียนการสอน ผลการวิจัยส่วนหนึ่ง พบว่านักศึกษาที่ได้รับการเรียนการสอนแบบใช้ปัญหาเป็นหลัก มีคะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ยุรววัฒน์ คล้ายมงคล (2545 : 105-108) ได้ทำการวิจัยเรื่องการพัฒนากระบวนการเรียนการสอนโดยการประยุกต์แนวคิดการใช้ปัญหาเป็นหลักในการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่มีความสามารถพิเศษทางคณิตศาสตร์ โดยมีวัตถุประสงค์ส่วนหนึ่งเพื่อเปรียบเทียบสมรรถภาพทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ก่อนและหลังการจัดกระบวนการเรียนการสอนโดยการประยุกต์แนวคิดการใช้ปัญหาเป็นหลัก กลุ่มตัวอย่างคือนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่มีความสามารถพิเศษทางคณิตศาสตร์ในโรงเรียนพญาไท มีขั้นตอนการประยุกต์แนวคิดการใช้ปัญหาเป็นหลัก ดังนี้ ขั้นเตรียมปัญหา สร้างความเชื่อมโยงสู่ปัญหา สร้างกรอบของการศึกษา ศึกษาค้นคว้าโดยกลุ่มย่อย ตัดสินใจหาทางแก้ปัญหา สร้างผลงาน และประเมินการเรียนรู้ ผลการวิจัยส่วนหนึ่งพบว่ามีความแตกต่างของสมรรถภาพทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนด้านทักษะการแก้ปัญหา ทักษะการเชื่อมโยงของนักเรียนหลังเรียนด้วยกระบวนการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สุธี พรหมหาญ (2546 : 96-98) ได้ทำการวิจัยเรื่องการใช้ปัญหาเป็นหลักในการสอนเรื่องไฟฟ้า ของนักศึกษาสถาบันราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการใช้ปัญหาเป็นฐานในการสอนเรื่องไฟฟ้า ของนักศึกษาสถาบันราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ กลุ่มตัวอย่างคือนักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 2 คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สถาบันราชภัฏวไลยอลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์ ปีการศึกษา 2545 จำนวน 32 คน และปีการศึกษา 2546 จำนวน 26 คน มีขั้นตอนวิธีสอนโดยการใช้ปัญหาเป็นหลักดังนี้ ขั้นนิยามปัญหา ขั้นวางแผน ขั้นสืบเสาะ ขั้นอธิบาย ขั้นนำเสนอ ขั้นขยายความรู้ และขั้นสรุป ผลการวิจัยส่วนหนึ่งพบว่าวิธีสอนโดยใช้ปัญหาเป็นหลักทำให้นักศึกษามีกระบวนการเรียนรู้แต่ละ

ขั้นตอนอยู่ในระดับดี มีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมอยู่ในระดับสูง นักศึกษามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

พลกฤษ ตันติยานุกูล (2547 : 69-72) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องผลของการจัดกิจกรรม การเรียนการสอนสังคมศึกษาด้วยการฝึกการคิดอย่างมีวิจารณญาณที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความสามารถในการแก้ปัญหาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยมีวัตถุประสงค์ส่วนหนึ่ง เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการแก้ปัญหาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ระหว่างกลุ่มที่ ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนสังคมศึกษาด้วยการฝึกการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และกลุ่ม ที่ได้รับจัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้วยวิธีปกติ กลุ่มตัวอย่างคือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ในเขตพื้นที่การศึกษา กรุงเทพมหานคร มีขั้นตอนการประเมินความสามารถในการแก้ปัญหาดังนี้ ขั้นตอนการพิจารณา ระบุประเด็นปัญหา ขั้นตอนรวบรวมข้อมูล ขั้นตอนดำเนินการแก้ปัญหา ขั้นตอนประเมินผลการ แก้ปัญหา ผลการวิจัยส่วนหนึ่งพบว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 กลุ่มที่จัดกิจกรรมการเรียน การสอนสังคมศึกษาด้วยการฝึกการคิดอย่างมีวิจารณญาณ มีความสามารถในการแก้ปัญหาสูงกว่า นักเรียนกลุ่มที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้วยวิธีปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

วิษณีย์ ทศตะ (2547 : 139-144) ได้ทำการวิจัยเรื่องการเปรียบเทียบผลการเรียนรู้ เรื่อง สิ่งแวดล้อม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่จัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นหลักและแบบ สืบเสาะหาความรู้ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบผลการเรียนรู้ เรื่องสิ่งแวดล้อมของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่จัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นหลักและแบบสืบเสาะหาความรู้ ศึกษา ความสามารถในการแก้ปัญหา เรื่องสิ่งแวดล้อม และศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 3 ที่มีต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมและการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นหลักและแบบสืบเสาะหาความรู้ กลุ่มตัวอย่างคือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 72 คน ของโรงเรียนเทศบาล 3 (สระ กระเทียม) อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม มีขั้นตอนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นหลัก ดังนี้ ขั้นเสนอสถานการณ์ปัญหา ขั้นระบุและวิเคราะห์ปัญหา ขั้นตั้งสมมติฐานและกำหนดวิธีการ เรียนรู้ ขั้นดำเนินการตามแผน ขั้นนำเสนอผลงาน และขั้นอภิปรายและร่วมกันสรุป ผลการวิจัย พบว่า ผลการเรียนรู้ เรื่องสิ่งแวดล้อมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่จัดการเรียนรู้โดยใช้ ปัญหาเป็นหลักและแบบสืบเสาะหาความรู้ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดย นักเรียนที่จัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นหลักมีผลการเรียนรู้สูงกว่านักเรียนที่จัดการเรียนรู้แบบ สืบเสาะหาความรู้ ความสามารถในการแก้ปัญหา เรื่องสิ่งแวดล้อมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่จัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นหลักอยู่ในระดับดี และความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 3 ที่มีต่อสิ่งแวดล้อมที่จัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นหลัก โดยภาพรวมอยู่ในระดับดีมาก

สุนทร ทองเนื้อแข็ง (2548 : 84-87) ได้ทำการวิจัยเรื่องการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานในวิชาการบริหารธุรกิจขนาดย่อมสำหรับนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในวิชาการบริหารธุรกิจขนาดย่อมสำหรับนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงและเพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงในการจัดการเรียนการสอน กลุ่มตัวอย่างคือ นักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ปีที่ 2 สาขาการตลาด โรงเรียนจรัสสินิทวงษ์บริหารธุรกิจ เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2547 จำนวน 28 คน ผลการวิจัยพบว่านักศึกษาที่ได้รับการสอนโดยการใช้ปัญหาเป็นฐานมีผลสัมฤทธิ์หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองโดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และมีผลการวิเคราะห์การสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ของกลุ่มประชากรที่เรียนรู้ด้วยวิธีการเรียนการสอนแบบใช้ปัญหาเป็นฐาน พฤติกรรมด้านการตรงต่อเวลา ความกระตือรือร้น การแสดงความคิดเห็น ความสนใจในการเรียนรู้การฟังความคิดเห็นของผู้อื่น การค้นคว้าเพิ่มเติม มีการแสดงความคิดเห็นในประเด็นอภิปรายอยู่ในระดับดีมาก และนักศึกษามีความพึงพอใจในการเรียนการสอนอยู่ในระดับดีมาก

สุภาพร สายสวาท (2548 : 87-91) ได้ทำการวิจัยเรื่องการพัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัย โดยการจัดประสบการณ์แบบใช้ปัญหาเป็นหลัก โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาและหาประสิทธิภาพของแผนการจัดประสบการณ์แบบใช้ปัญหาเป็นหลัก ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 และเพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการแก้ปัญหของเด็กปฐมวัย ก่อนและหลังได้รับการจัดประสบการณ์แบบใช้ปัญหาเป็นหลัก กลุ่มตัวอย่าง คือนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2/1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2548 โรงเรียนอนุบาลกาญจนบุรี อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม จำนวน 29 คน มีขั้นตอนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นหลัก ดังนี้ ช้้นนำเข้าสู่บทเรียน ช้้นการจัดประสบการณ์ ช้้นประเมินผลการเรียนรู้ของตนเอง และช้้นสรุปผลการเรียนรู้ที่ได้มาใหม่ ผลการวิจัยพบว่า แผนการจัดประสบการณ์แบบใช้ปัญหาเป็นหลักของเด็กปฐมวัยได้ค่าประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ และความสามารถในการแก้ปัญหของเด็กปฐมวัย โดยการจัดประสบการณ์แบบใช้ปัญหาเป็นหลัก ก่อนและหลังได้รับการจัดประสบการณ์ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 โดยความสามารถหลังได้รับการจัดประสบการณ์แบบใช้ปัญหาเป็นหลักสูงกว่าก่อนได้รับการจัดประสบการณ์

เบญจวรรณ อ่วมมณี (2549 : 114-117) ได้ทำการวิจัยเรื่องการพัฒนาผลการเรียนรู้และความสามารถในการคิดแก้ปัญหา เรื่องการอนุรักษ์แม่น้ำท่าจีน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่จัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่องการอนุรักษ์แม่น้ำท่าจีนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่จัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็น

ฐานให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 เพื่อเปรียบเทียบผลการเรียนรู้ เรื่องการอนุรักษ์แม่น้ำท่าจีนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เพื่อศึกษาความสามารถในการคิดแก้ปัญหาเรื่องการอนุรักษ์แม่น้ำท่าจีนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 หลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน และเพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน กลุ่มตัวอย่างคือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดศิลามูล อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม ปีการศึกษา 2549 จำนวน 32 คน มีขั้นตอนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ดังนี้ ขั้นการเสนอสถานการณ์ปัญหา ระบุปัญหา ทำความเข้าใจกับปัญหา เสนอแนวทางแก้ไขปัญหา เลือกแนวทางโดยใช้เกณฑ์ที่เหมาะสมในการประเมินวิธีการแก้ปัญหา เลือกหนึ่งแนวทางที่เป็นวิธีแก้ปัญหาที่ดีที่สุด นำเสนอวิธีการที่ดีที่สุดในการแก้ปัญหาและแผนปฏิบัติการ ดำเนินการแก้ปัญหา และสรุปผลประเมินผล ผลการวิจัยพบว่า แผนการจัดการเรียนรู้เรื่องการอนุรักษ์แม่น้ำท่าจีนที่จัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานได้ค่าประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ ผลการเรียนรู้เรื่องการอนุรักษ์แม่น้ำท่าจีนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยคะแนนเฉลี่ยหลังการจัดการเรียนรู้สูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้ ความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่จัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน โดยภาพรวมนักเรียนมีความสามารถในการคิดแก้ปัญหาอยู่ในระดับสูง และความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน โดยภาพรวมนักเรียนเห็นด้วยมาก

อรรถพร ชุ่มเพ็งพันธ์ (2550 : 99-104) ได้ทำการวิจัยเรื่องการพัฒนาผลการเรียนรู้ เรื่องสารในชีวิตประจำวัน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่จัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบผลการเรียนรู้เรื่องสารในชีวิตประจำวันของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ศึกษาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน และศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน กลุ่มตัวอย่างคือนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนเขาวงพระจันทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี เขต 2 ปีการศึกษา 2549 จำนวน 24 คน มีขั้นตอนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ดังนี้ ขั้นนำเสนอสถานการณ์ปัญหา ขั้นระบุและวิเคราะห์ปัญหา ขั้นตั้งสมมติฐานการแก้ปัญหา ขั้นแสวงหาความรู้และรวบรวมข้อมูล ขั้นอภิปรายและสรุปผลขั้นแลกเปลี่ยนความรู้ และขั้นประเมินผลการเรียนรู้ ผลการวิจัยพบว่า ผลการเรียนรู้เรื่องสารในชีวิตประจำวันของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่จัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานก่อนเรียน

และหลังเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยคะแนนผลการเรียนรู้หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียนที่จัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน มีคะแนนเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับดี และความคิดเห็นที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนโดยใช้ปัญหาเป็นฐานของนักเรียนโดยรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก

งานวิจัยในต่างประเทศ

สกอลารี (Scolari 1992, อ้างถึงใน อภรณ์ แสงรัศมี 2543 : 52) ได้ทำการศึกษาเพื่อเปรียบเทียบความต้องการข้อมูลและการใช้แหล่งข้อมูลของนักศึกษาแพทย์ ชั้นปีที่ 1 ที่เรียนแบบใช้ปัญหาเป็นฐานกับนักเรียนที่เรียนตามปกติ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจความต้องการข้อมูลและการใช้แหล่งข้อมูลของนักศึกษาแพทย์ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาแพทย์ชั้นปีที่ 1 ของมหาวิทยาลัยเซาเธิร์นอิลลินอย แบ่งกลุ่มตัวอย่างเป็น 2 กลุ่ม คือกลุ่มที่เรียนแบบใช้ปัญหาเป็นฐานกับกลุ่มที่เรียนปกติ ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มที่เรียนแบบใช้ปัญหาเป็นฐานต้องการใช้ข้อมูลจากแหล่งวิชาการต่างๆ มากกว่ากลุ่มที่เรียนแบบปกติ กลุ่มที่เรียนแบบใช้ปัญหาเป็นฐานมีแนวโน้มจะเลือกแหล่งวิชาการต่างๆ ด้วยตนเองแต่กลุ่มที่เรียนแบบปกติจะทำการฟังคำแนะนำจากผู้สอน และกลุ่มที่เรียนแบบใช้ปัญหาเป็นฐาน จะใช้บริการห้องสมุดและฐานข้อมูลมากกว่ากลุ่มที่เรียนแบบปกติ

แคนเดลา (Candela 1998 : 77) ได้ศึกษาผลการเรียนแบบใช้ปัญหาเป็นฐานกับการเรียนแบบบรรยาย ที่มีผลต่อคะแนนสอบแบบตัวเลือกของนักศึกษาผู้ช่วยพยาบาล กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาผู้ช่วยพยาบาลชั้นปีที่ 2 จำนวน 73 คน ซึ่งลงทะเบียนเรียนในรายวิชาเดียวกันแต่อยู่คนละวิทยาเขต โดยแบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือกลุ่มที่เรียนแบบใช้ปัญหาเป็นฐานและกลุ่มที่เรียนแบบบรรยาย ทั้งสองกลุ่มได้รับการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยข้อสอบชุดเดียวกัน 10 รายการ ผลการศึกษาพบว่านักศึกษาผู้ช่วยพยาบาลที่เรียนแบบใช้ปัญหาเป็นฐานมีคะแนนสอบสูงกว่ากลุ่มที่เรียนแบบบรรยาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่จากการวัดความพึงพอใจต่อวิธีการเรียนทั้งสองแบบพบว่า กลุ่มที่เรียนแบบใช้ปัญหาเป็นฐานมีความคิดเห็นว่าโครงสร้างของการเรียนสับสนมากกว่า ทั้งนี้ผลมาจากนักศึกษาผู้ช่วยพยาบาลไม่คุ้นเคยกับการเรียนแบบใช้ปัญหาเป็นฐานก่อน

การวิจัย เรื่องการศึกษาผลการเรียนรู้และทักษะการแก้ปัญหา เรื่องเศรษฐศาสตร์ในชีวิตประจำวันของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่จัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ประกอบด้วยวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องดังนี้ คือการศึกษาค้นคว้าในส่วนของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เกี่ยวกับเรื่องของวิสัยทัศน์มาตรฐานการเรียนรู้ มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 1 คุณภาพของผู้เรียนช่วงชั้นที่ 1 กระบวนการ

เรียนรู้ การวัดและการประเมินผล เพื่อสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ที่ศึกษาเกี่ยวกับ เรื่องของคุณภาพของผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม รวมไปถึงการนำหลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนอศุขอุปถัมภ์ ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ในระดับชั้น ประถมศึกษาปีที่ 3 ซึ่งเป็นข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลพื้นฐานของโรงเรียนอศุขอุปถัมภ์ วัดอุประสงค์ ในการจัดการศึกษา ทางด้านคุณธรรม-จริยธรรม ด้านสัมฤทธิ์ผลของผู้เรียน นโยบายของโรงเรียน โครงสร้างหลักสูตร คำอธิบายรายวิชาของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ยุทธศาสตร์การสอนและการจัดหน่วยการเรียนรู้ของกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม รวมไปถึงการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ที่นำเสนอในเรื่องของ ความหมายของการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ประวัติความเป็นมาของการจัดการเรียนรู้ โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ขั้นตอนการ จัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน และบทบาทของผู้สอนและผู้เรียนต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้ ปัญหาเป็นฐาน และได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องของการแก้ปัญห ในส่วนของความหมาย ของทักษะการแก้ปัญห ทักษะการแก้ปัญหของบุคคล ขั้นตอนการแก้ปัญห การวัดทักษะการ แก้ปัญห โดยมีการศึกษาจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งภายในประเทศและภายนอกประเทศ ที่ส่งผล ต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน และการศึกษาวิจัยในเรื่องของการแก้ปัญห

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การศึกษาผลการเรียนรู้และทักษะการแก้ปัญหาเรื่องเศรษฐศาสตร์ในชีวิตประจำวันของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่จัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงทดลอง (Experimental Research) โดยใช้แบบแผนการวิจัยแบบ The One Group Pretest – Posttest Design โดยมีนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนหอแวงอุปถัมภ์ เป็นหน่วยวิเคราะห์ (Unit of Analysis) ซึ่งมีรายละเอียดและขั้นตอนในการดำเนินการวิจัยดังนี้

ระเบียบวิธีการวิจัย

เพื่อให้การวิจัยครั้งนี้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ผู้วิจัยได้กำหนดรายละเอียดต่างๆ เกี่ยวกับการวิจัย ประกอบด้วยประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ตัวแปรที่ศึกษา เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลดังรายละเอียด ต่อไปนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนหอแวงอุปถัมภ์ แผนก English Programme ซึ่งกำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2551 จำนวน 3 ห้องเรียน ห้องเรียนละ 21 คน จำนวนนักเรียนทั้งสิ้น 63 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนหอแวงอุปถัมภ์ แผนก English Programme จำนวน 1 ห้องเรียน จาก 3 ห้องเรียนโดยการสุ่มห้องเรียนด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยการจับสลาก เป็นกลุ่มทดลอง จำนวน 1 ห้องเรียน ได้แก่ ห้อง ป.3/1 มีจำนวนนักเรียนทั้งสิ้น 21 คน

แบบแผนการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง (Experimental Research) ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลองแบบแผนการวิจัยแบบ Pre-Experimental Design แบบ The One-Group Pretest – Posttest Design (มาเรียม นิลพันธุ์ 2547 : 144) ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 แบบแผนการวิจัยแบบ The One Group Pretest–Posttest Design

สอบก่อน	ทดลอง	สอบหลัง
T_1	X	T_2

ความหมายของสัญลักษณ์

T_1 แทน การทดสอบก่อนการจัดการเรียนรู้

T_2 แทน การทดสอบหลังการจัดการเรียนรู้

X แทน การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ

1. แผนการจัดการเรียนรู้เรื่องเศรษฐศาสตร์ในชีวิตประจำวันโดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เพื่อพัฒนาทักษะการแก้ปัญหาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ซึ่งมีขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ 6 ขั้นตอนดังนี้ 1) ขั้นตอนการนำเสนอสถานการณ์เพื่อกำหนดปัญหา 2) ขั้นตอนการพิจารณาข้อมูลเพื่อหาสาเหตุของปัญหา 3) ขั้นตอนการนำเสนอแนวทางการแก้ปัญหา 4) ขั้นตอนการเลือกวิธีการแก้ปัญหา 5) ขั้นตอนการดำเนินการแก้ปัญหาและการนำไปใช้ และขั้นสรุปผลการแก้ปัญหา

ผู้วิจัยจึงสร้างแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ไว้สำหรับสอนจำนวน 4 แผนใช้เวลา 12 คาบเรียน คาบเรียนละ 50 นาที ในแต่ละแผนการเป็นเวลา 4 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 คาบเรียน โดยมีแผนการจัดการเรียนรู้ ดังต่อไปนี้

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 การวางแผนบัญชีรายรับรายจ่ายของตนเองและครอบครัว
ใช้เวลา 3 คาบเรียน

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 การผลิตและการบริโภค ใช้เวลา 3 คาบเรียน

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 ธนาคาร ใช้เวลา 3 คาบเรียน

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 ภาษีในชีวิตประจำวัน ใช้เวลา 3 คาบเรียน

2. แบบทดสอบวัดผลการเรียนรู้เรื่องเศรษฐศาสตร์ในชีวิตประจำวัน เป็นแบบทดสอบปรนัยชนิด 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ กำหนดการให้ค่าคะแนนคือถูกได้ 1 คะแนน ผิดได้ 0 คะแนน

3. แบบทดสอบทักษะการแก้ปัญหา เป็นแบบทดสอบอัตนัยโดยมีข้อความสถานการณ์เกี่ยวกับเศรษฐศาสตร์ในชีวิตประจำวัน ซึ่งแบบทดสอบ 1 ฉบับ จะมีสถานการณ์ 5 สถานการณ์ และข้อคำถามจำนวน 20 ข้อ

4. แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน จำนวน 1 ฉบับ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 3 ระดับ ได้แก่ 3 หมายถึง เห็นด้วยมาก 2 หมายถึง เห็นด้วยปานกลาง และ 1 หมายถึง เห็นด้วยน้อย สอบถามในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านบรรยากาศการเรียนรู้ และด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนรู้ จำนวน 10 ข้อ

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือโดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. การสร้างแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานเรื่องเศรษฐศาสตร์ในชีวิตประจำวัน จำนวน 4 แผน โดยใช้เวลา 12 คาบเรียน คาบเรียนละ 50 นาที ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 จำนวนแผนการจัดการเรียนรู้ ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง จำนวนคาบเรียน/ชั่วโมง

ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง	แผนการจัดการเรียนรู้	จำนวนคาบเรียน/ชั่วโมง
เพื่อให้นักเรียนนำความรู้และวิธีการการวางแผนบัญชีรายรับรายจ่ายของตนเองและครอบครัวไปใช้ในชีวิตประจำวันได้	1. การวางแผนบัญชีรายรับรายจ่ายของตนเองและครอบครัว	3
เพื่อให้นักเรียนปฏิบัติตนเป็นผู้ผลิตและผู้บริโภคได้อย่างมีคุณธรรม ประหยัด และคุ้มค่าพร้อมทั้งแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นได้	2. การผลิตและการบริโภค	3
เพื่อให้นักเรียนเห็นความสำคัญของธนาคารที่เป็นแหล่งออมเงินที่สำคัญได้	3. ธนาคาร	3
เพื่อให้นักเรียนนำความรู้และความสำคัญของภาษีเพื่อนำมาแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคมได้	4. ภาษีในชีวิตประจำวัน	3
รวม		12

โดยมีขั้นตอนการสร้างและหาประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ดังนี้

ขั้นที่ 1 ศึกษารายละเอียดหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 หลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนหอแชนพอุปถัมภ์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม หนังสือ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาความรู้เรื่องเศรษฐศาสตร์ในชีวิตประจำวันที่จัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานของชั้นประถมศึกษาชั้นปีที่ 3

ขั้นที่ 2 ศึกษาขั้นตอน วิเคราะห์ เลือก และพัฒนาสาระการเรียนรู้เพื่อนำไปสร้างแผนการจัดการเรียนรู้เศรษฐศาสตร์ในชีวิตประจำวัน โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน

ขั้นที่ 3 สร้างแผนการจัดการเรียนรู้เรื่องเศรษฐศาสตร์ในชีวิตประจำวันโดยใช้ปัญหาเป็นฐานซึ่งประกอบด้วยรายละเอียดดังนี้คือ เนื้อหาสาระ ความคิดรวบยอด จุดประสงค์ แนวการจัดกิจกรรมระยะเวลาการจัดกิจกรรมการสอน สื่อที่ใช้จัดกิจกรรม และการประเมินผล

ขั้นที่ 4 เสนอแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมและความถูกต้องทางภาษาและเนื้อหา

ขั้นที่ 5 เสนอแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานต่อผู้เชี่ยวชาญตรวจพิจารณาจำนวน 3 คน คือ ในด้านเนื้อหา ด้านการวัดและประเมินผล และด้านการจัดการเรียนรู้ เพื่อตรวจสอบความเหมาะสม ความถูกต้องทางภาษาและความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) แล้วนำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence : IOC) ของเครื่องมือ โดยกำหนดเกณฑ์ในการพิจารณาดังนี้ (พวงรัตน์ ทวีรัตน์ 2543: 129) โดยใช้เกณฑ์ในการพิจารณาดังนี้

+1 หมายถึง แน่ใจว่าแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้

0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่าแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้

-1 หมายถึง แน่ใจว่าแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ไม่สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้

ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 1.00 (รายละเอียดภาคผนวก ข หน้า 109-110)

ขั้นที่ 6 ปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน ดังนี้ ปรับปรุงเนื้อหาในใบความรู้ให้เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน และเนื้อหาของสถานการณ์ที่กำหนดในใบงานกิจกรรม ปรับปรุงเกณฑ์การให้คะแนน เกณฑ์การ

ประเมินผลและปรับแบบทดสอบท้ายแผนแต่ละแผนให้สอดคล้องกับจุดประสงค์และกิจกรรมการจัดการเรียนรู้

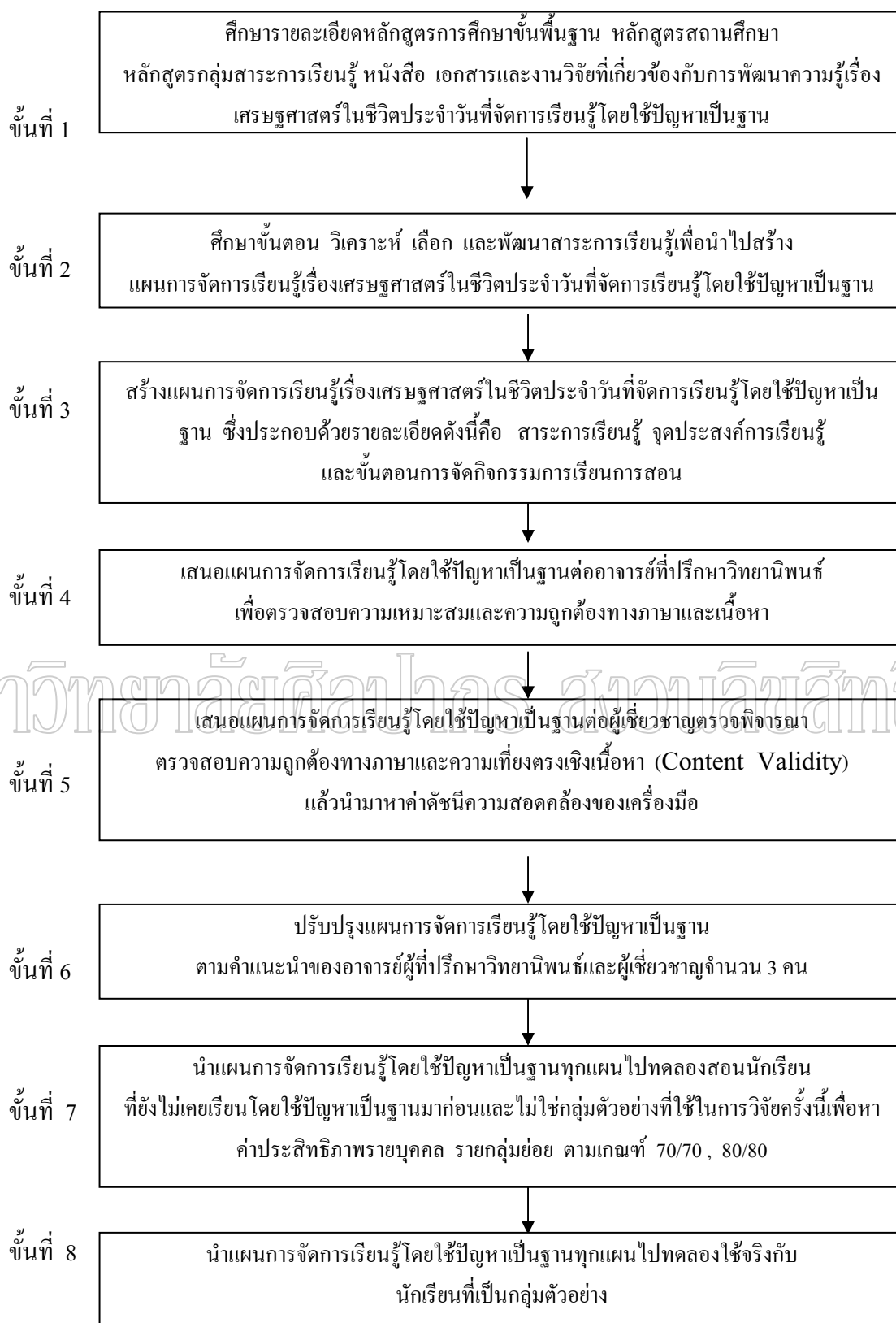
ขั้นที่ 7 นำแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานทุกแผนไปทดลองสอนนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนหอแซฟอุปถัมภ์ แผนก English Programme ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2551 ที่ยังไม่เคยเรียนโดยใช้ปัญหาเป็นฐานมาก่อนและไม่ใช้กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เพื่อหาค่าประสิทธิภาพรายบุคคล รายกลุ่มย่อย ตามเกณฑ์ 80/80

7.1 ขั้นทดลองรายบุคคล (Individual Tryout) , (1: 1) โดยทดลองกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3/3 โรงเรียนหอแซฟอุปถัมภ์ แผนก English Programme ที่มีระดับความรู้ที่แตกต่างกัน คือ เก่ง ปานกลาง อ่อน (1: 1: 1) จำนวนทั้งหมด 3 คน เพื่อพิจารณาความเหมาะสมและความยากง่ายของเนื้อหา เพื่อนำมาคำนวณหาประสิทธิภาพ E_1/E_2 เปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่ตั้งไว้ 70/70 ได้ค่าประสิทธิภาพ E_1/E_2 เท่ากับ 75.56/75.00 (รายละเอียดภาคผนวก ข หน้า 111) แล้วนำไปปรับปรุงแก้ไขใบความรู้เพิ่มรูปภาพประกอบให้สวยงามปรับปรุงใบงานกิจกรรมเพิ่มช่องการเขียนวิธีการแก้ปัญหาของสถานการณ์ที่กำหนดให้ใหญ่ขึ้น

7.2 ขั้นทดลองแบบกลุ่มเล็ก (Small Group Tryout) , (1: 3) โดยทดลองกับนักเรียนนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3/2 โรงเรียนหอแซฟอุปถัมภ์ แผนก English Programme ที่มีระดับความรู้ที่แตกต่างกัน คือ เก่ง ปานกลาง อ่อน (3: 3: 3) จำนวน 9 คน จากการจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มลดความสามารถ เพื่อพิจารณาความเหมาะสมและความยากง่ายของเนื้อหา แล้วนำมาคำนวณหาประสิทธิภาพ E_1/E_2 และนำมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่ตั้งไว้ 80/80 ได้ค่าประสิทธิภาพ E_1/E_2 เท่ากับ 81.85/85.00 (รายละเอียดภาคผนวก ข หน้า 111) แล้วนำไปปรับปรุงแก้ไขสถานการณ์ในแผนการจัดการเรียนรู้ นำเรื่องที่เกิดขึ้นใกล้ตัวกับผู้เรียนมากขึ้น

ขั้นที่ 8 นำแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานที่ปรับปรุงไปทดลองใช้จริงกับกลุ่มตัวอย่าง

โดยสรุปขั้นตอนในการสร้างและพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ซึ่งมีขั้นตอนดังแผนภูมิที่ 3

แผนภูมิที่ 3 ขั้นตอนการสร้างแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน

2. การสร้างแบบทดสอบวัดผลการเรียนรู้เรื่องเศรษฐศาสตร์ในชีวิตประจำวัน เป็นแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน จำนวน 30 ข้อ โดยเป็นแบบทดสอบปรนัยชนิด 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ โดยการสลับตัวเลือก กำหนดการให้ค่าคะแนนคือถูกได้ 1 คะแนน ผิดได้ 0 คะแนน โดยมีขั้นตอนการสร้างและหาประสิทธิภาพของแบบทดสอบวัดผลการเรียนรู้เรื่องเศรษฐศาสตร์ในชีวิตประจำวัน ดังนี้

ขั้นที่ 1 ศึกษาหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนหอเทพอุปถัมภ์ แผนก English Programme กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่องเศรษฐศาสตร์ในชีวิตประจำวันของระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และศึกษาทฤษฎี หลักการเขียนและการสร้างแบบทดสอบแบบปรนัย

ขั้นที่ 2 วิเคราะห์เนื้อหาและผลการเรียนรู้ที่คาดหวังให้ครอบคลุมเนื้อหาเรื่องเศรษฐศาสตร์ในชีวิตประจำวัน ดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 การวิเคราะห์เนื้อหาและจุดประสงค์ของแบบทดสอบวัดผลการเรียนรู้

ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง	แผนการจัดการเรียนรู้	ความรู้ความจำ	ความเข้าใจ	การนำไปใช้	การวิเคราะห์	รวม
เพื่อให้นักเรียนนำความรู้และวิธีการการวางแผนบัญชีรายรับรายจ่ายของตนเองและครอบครัวไปใช้ในชีวิตประจำวันได้	1. การวางแผนบัญชีรายรับรายจ่ายของตนเองและครอบครัว	1	2	3	2	8
เพื่อให้นักเรียนปฏิบัติตนเป็นผู้ผลิตและผู้บริโภคได้อย่างมีคุณธรรม ประหยัด และคุ้มค่าพร้อมทั้งแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นได้	2. การผลิตและการบริโภค	-	2	3	3	8
เพื่อให้นักเรียนเห็นความสำคัญของธนาคารที่เป็นแหล่งออมเงินที่สำคัญได้	3. ธนาคาร	1	2	2	2	7
เพื่อให้นักเรียนนำความรู้และความสำคัญของภาษีเพื่อนำมาแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคมได้	4. ภาษีในชีวิตประจำวัน	-	2	2	3	7
รวม		2	8	10	10	30

ขั้นที่ 3 สร้างแบบทดสอบปรนัยวัดผลการเรียนรู้ เรื่องเศรษฐศาสตร์ในชีวิตประจำวัน ให้ครอบคลุมเนื้อหาตามตารางวิเคราะห์ข้อสอบ จำนวน 1 ฉบับ 60 ข้อ โดยเป็นแบบทดสอบปรนัย ชนิด 4 ตัวเลือก กำหนดการให้ค่าคะแนนคือถูกได้ 1 คะแนน ผิดได้ 0 คะแนน

ขั้นที่ 4 เสนอแบบทดสอบวัดผลการเรียนรู้ เรื่องเศรษฐศาสตร์ในชีวิตประจำวันและ ตารางวิเคราะห์แบบทดสอบวัดผลการเรียนรู้ต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมและความถูกต้องทางภาษาและเนื้อหา

ขั้นที่ 5 เสนอแบบทดสอบวัดผลการเรียนรู้ เรื่องเศรษฐศาสตร์ในชีวิตประจำวันและ ตารางวิเคราะห์แบบทดสอบวัดผลการเรียนรู้ต่อผู้เชี่ยวชาญ 3 คน คือ ในด้านเนื้อหา ด้านการวัด และประเมินผล และด้านการจัดการเรียนรู้ เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของ แบบทดสอบ ตรวจสอบค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence : IOC) ของแบบทดสอบ และนำมาปรับปรุงตามคำแนะนำ ดังนี้ ปรับปรุงข้อความในแบบทดสอบให้มีความเป็นปรนัยได้ใจความและตรงกับจุดประสงค์การเรียนรู้ แล้วเลือกแบบทดสอบที่มีค่าดัชนี ความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence : IOC) (พวงรัตน์ ทวีรัตน์ 2543: 129) ตั้งแต่ .50 ขึ้นไป โดยใช้เกณฑ์การพิจารณาดังนี้

+1	หมายถึง	แน่ใจว่าแบบทดสอบสอดคล้องกับจุดประสงค์
0	หมายถึง	ไม่แน่ใจว่าแบบทดสอบสอดคล้องกับจุดประสงค์
-1	หมายถึง	แน่ใจว่าแบบทดสอบไม่สอดคล้องกับจุดประสงค์

ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 0.928 (รายละเอียดภาคผนวก ข หน้า 113-115)

ขั้นที่ 6 นำแบบทดสอบวัดผลการเรียนรู้เรื่องเศรษฐศาสตร์ในชีวิตประจำวัน จำนวน 60 ข้อ ไปทดลองใช้ (Tryout) เพื่อตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือกับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 4 โรงเรียนหอแซฟฟูปถัมภ์ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ซึ่งกำลังเรียนอยู่ในภาคเรียน ที่ 1 ปีการศึกษา 2551 จำนวน 1 ห้องเรียน เมื่อเดือนกันยายน 2551 จำนวนนักเรียนทั้งสิ้น 22 คน เพื่อหาคุณภาพของแบบทดสอบ

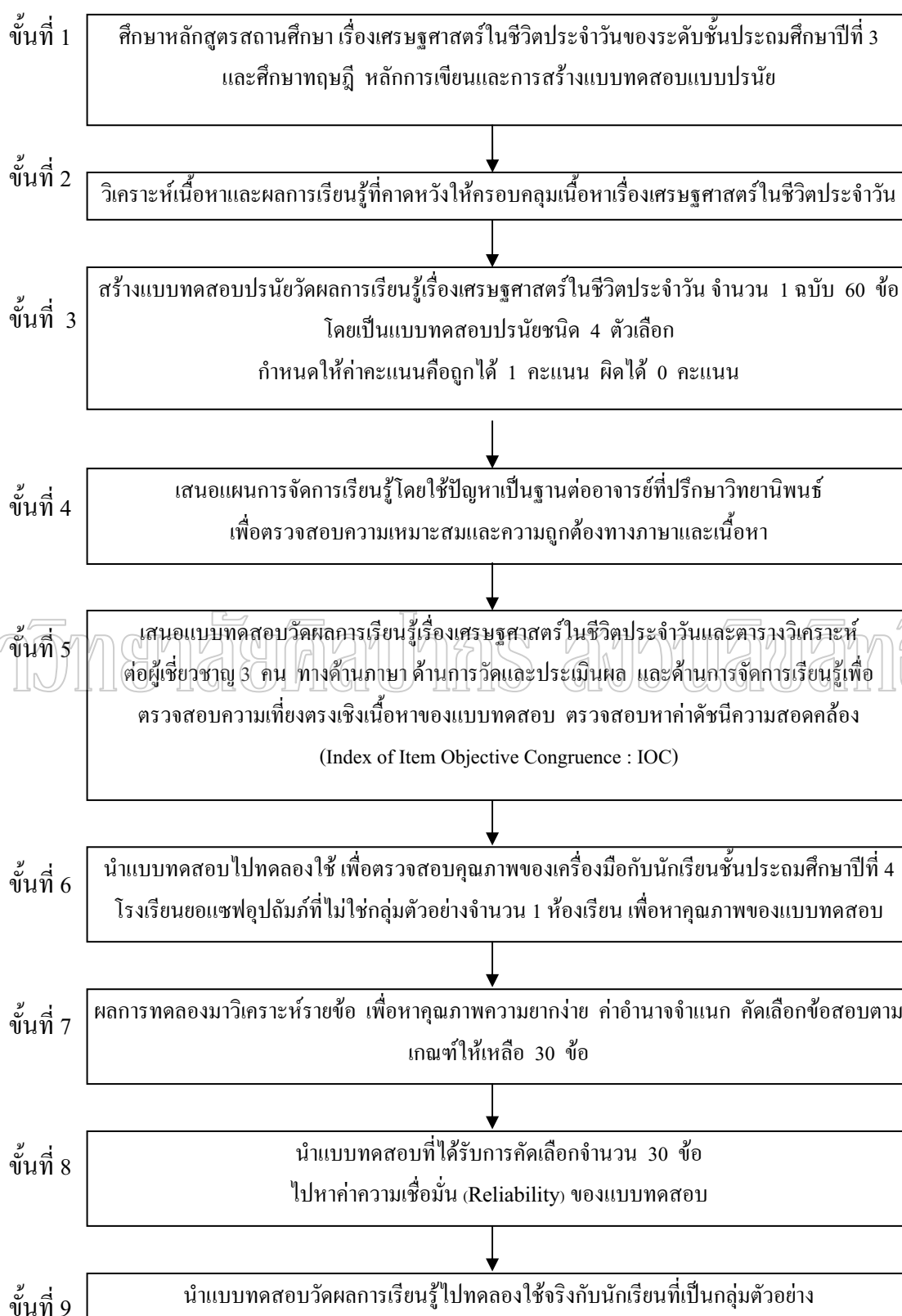
ขั้นที่ 7 นำผลการทดลองมาวิเคราะห์รายข้อ เพื่อหาคุณภาพโดยการตรวจสอบหา ความยากง่ายของข้อสอบ โดยใช้เกณฑ์ความยากง่ายระหว่าง .20 - .80 (พวงรัตน์ ทวีรัตน์ 2543: 137) ผลการตรวจสอบค่าความยากง่าย (p) พบว่า มีค่าระหว่าง .25- .80 (รายละเอียดภาคผนวก ข หน้า 108-109) และตรวจสอบค่าอำนาจจำแนกของข้อสอบ โดยใช้เกณฑ์ค่าอำนาจจำแนก ตั้งแต่ .20 ขึ้นไป ซึ่งถือว่าข้อสอบสามารถจำแนกนักเรียนเก่งและนักเรียนอ่อนได้ดี (พวงรัตน์ ทวีรัตน์ 2543: 145) ผลการตรวจสอบค่าอำนาจจำแนก (r) พบว่า มีค่าระหว่าง .34- .80 (รายละเอียดภาคผนวก ข หน้า 115-116) คัดเลือกข้อสอบตามเกณฑ์ให้เหลือ 30 ข้อ

ขั้นที่ 8 นำแบบทดสอบวัดผลการเรียนรู้เรื่องเศรษฐศาสตร์ในชีวิตประจำวัน จำนวน 30 ข้อ ที่ได้รับการคัดเลือก ไปหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบทดสอบปรนัย โดยการตรวจสอบผลการวัดที่สม่ำเสมอและคงที่ โดยใช้วิธีการของคูเดอร์-ริชาร์ดสัน จากสูตร KR-20 (Kuder Richardson -20, อ้างถึงใน มาเรียม นิลพันธุ์ 2547: 182) ผลการตรวจสอบได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .91 (รายละเอียดภาคผนวก ข หน้า 117)

ขั้นที่ 9 นำแบบทดสอบวัดผลการเรียนรู้เรื่องเศรษฐศาสตร์ในชีวิตประจำวันที่ปรับปรุงไปทดลองใช้จริงกับกลุ่มตัวอย่าง

โดยสรุปขั้นตอนในการสร้างและพัฒนาแบบทดสอบวัดผลการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ซึ่งมีขั้นตอนดังแผนภูมิที่ 4

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

แผนภูมิที่ 4 ขั้นตอนการสร้างแบบทดสอบวัดผลการเรียนรู้เรื่องเศรษฐศาสตร์ในชีวิตประจำวัน

3. แบบทดสอบทักษะการแก้ปัญหา เป็นแบบทดสอบอัตนัยโดยมีข้อความสถานการณ์เกี่ยวกับเศรษฐศาสตร์ในชีวิตประจำวัน ซึ่งเป็นแบบทดสอบหลังเรียน 1 ฉบับ มีสถานการณ์ 5 สถานการณ์ ดังนี้ สถานการณ์ที่ 1 เรื่องธนาคาร สถานการณ์ที่ 2 เรื่องการวางแผนบัญชีรายรับรายจ่ายของตนเองและครอบครัว สถานการณ์ที่ 3 เรื่องการผลิตและการบริโภค สถานการณ์ที่ 4 เรื่องการผลิตและการบริโภค สถานการณ์ที่ 5 เรื่องภาษีในชีวิตประจำวัน และข้อคำถาม สถานการณ์ละ 4 ข้อ รวมข้อคำถามจำนวน 20 ข้อ 40 คะแนน โดยมีขั้นตอนการสร้างและหาประสิทธิภาพของแบบทดสอบทักษะการแก้ปัญหา ดังนี้

ขั้นที่ 1 ศึกษาเอกสารและหลักการเกี่ยวกับทักษะการแก้ปัญหา

ขั้นที่ 2 จัดทำแบบทดสอบทักษะการแก้ปัญหาแบบอัตนัย โดยมีสถานการณ์ 5 สถานการณ์ ในแต่ละสถานการณ์จะมีข้อย่อย จำนวน 4 ข้อ กำหนดเกณฑ์การให้คะแนนเป็นระดับ ดังตารางที่ 6

ตารางที่ 6 เกณฑ์การให้คะแนนของแบบทดสอบทักษะการแก้ปัญหา

รายการ	เกณฑ์การให้คะแนน
1.การระบุปัญหา	2 หมายถึง สามารถระบุปัญหาได้ครบถ้วนทุกปัญหา ถูกต้อง ชัดเจน 1 หมายถึง ระบุปัญหาได้ถูกต้องแต่ไม่ครบถ้วน 0 หมายถึง ระบุปัญหาไม่ถูกต้อง
2.อธิบายสาเหตุของปัญหา	2 หมายถึง สามารถอธิบายสาเหตุที่ก่อให้เกิดปัญหาได้ถูกต้อง ชัดเจน 1 หมายถึง อธิบายสาเหตุที่ก่อให้เกิดปัญหาถูกต้องแต่ไม่ชัดเจน 0 หมายถึง อธิบายสาเหตุที่ก่อให้เกิดปัญหาไม่ถูกต้อง
3.วิธีการแก้ปัญหา	2 หมายถึง สามารถเลือกวิธีการแก้ปัญหาได้เหมาะสมเป็นไปได้อธิบายได้ชัดเจน 1 หมายถึง เลือกวิธีการแก้ปัญหาได้เหมาะสม แต่มีความเป็นไปได้น้อย 0 หมายถึง เลือกวิธีการแก้ปัญหาไม่ถูกต้อง
4.ผลที่ได้รับจากการแก้ปัญหา	2 หมายถึง สามารถระบุผลที่ได้จากการแก้ปัญหาได้ ครอบคลุม ถูกต้องสมบูรณ์ 1 หมายถึง ระบุผลที่ได้จากการแก้ปัญหาได้ถูกต้องแต่ไม่ครอบคลุม 0 หมายถึง ระบุผลที่ได้จากการแก้ปัญหาไม่ถูกต้อง

เกณฑ์การตัดสินทักษะการแก้ปัญหาตามขั้นตอน (คะแนนเต็ม 2 คะแนน)

1.50 – 2.00 คะแนน หมายถึง ความสามารถในการแก้ปัญหาระดับดี

.50 – 1.49 คะแนน หมายถึง ความสามารถในการแก้ปัญหาระดับพอใช้

.00 – .49 คะแนน หมายถึง ความสามารถในการแก้ปัญหาระดับควรปรับปรุง

ขั้นที่ 3 เสนอแบบทดสอบทักษะการแก้ปัญหา เรื่องเศรษฐศาสตร์ในชีวิตประจำวัน ต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมและความถูกต้องทางภาษาและเนื้อหา

ขั้นที่ 4 เสนอแบบทดสอบทักษะการแก้ปัญหา เรื่องเศรษฐศาสตร์ในชีวิตประจำวัน ต่อผู้เชี่ยวชาญ 3 คน คือ ในด้านเนื้อหา ด้านการวัดและประเมินผล และด้านการจัดการเรียนรู้ เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบทดสอบ ตรวจสอบหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence : IOC.) ของแบบทดสอบ แล้วเลือกแบบทดสอบที่มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence : IOC.) (พวงรัตน์ ทวีรัตน์ 2543: 129) ตั้งแต่ .50 ขึ้นไป โดยใช้เกณฑ์การพิจารณาดังนี้

+1 หมายถึง แน่ใจว่าแบบทดสอบสอดคล้องกับจุดประสงค์

0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่าแบบทดสอบสอดคล้องกับจุดประสงค์

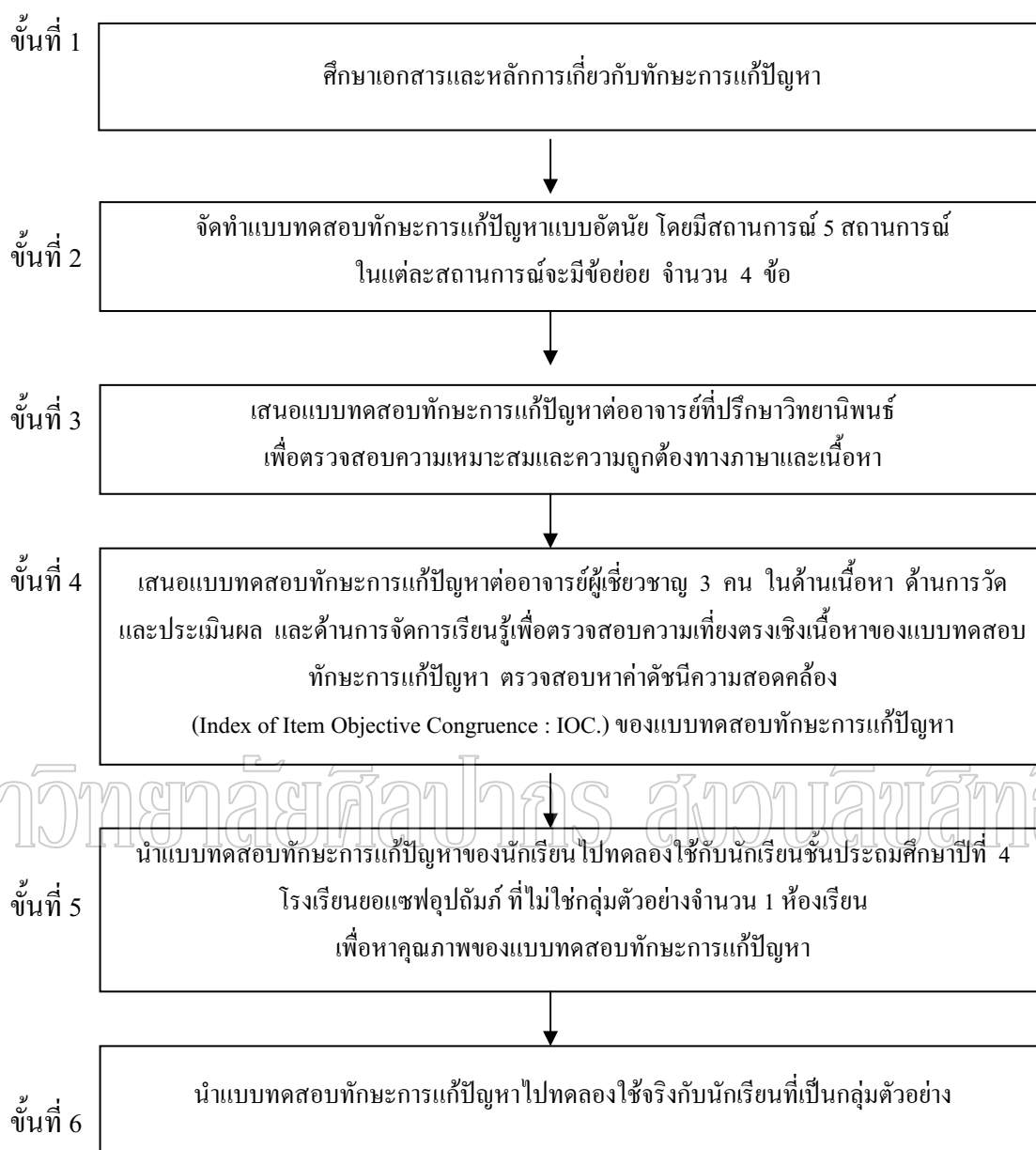
-1 หมายถึง แน่ใจว่าแบบทดสอบไม่สอดคล้องกับจุดประสงค์

ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 1.00 (รายละเอียดภาคผนวก ข หน้า 118) โดยปรับปรุงตามคำแนะนำ เกี่ยวกับเนื้อหาและเรียบเรียงข้อความในสถานการณ์ปัญหาให้มีความชัดเจนมากขึ้น

ขั้นที่ 5 นำแบบทดสอบทักษะการแก้ปัญหานักเรียนไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนหอแซฟฟูปถัมภ์ ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 1 ห้องเรียน เพื่อหาคุณภาพของแบบทดสอบทักษะการแก้ปัญหา

ขั้นที่ 6 นำแบบทดสอบทักษะการแก้ปัญหานักเรียนไปทดลองใช้จริงกับนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

โดยสรุปขั้นตอนในการสร้างและพัฒนาแบบทดสอบทักษะการแก้ปัญหานักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ซึ่งมีขั้นตอนดังแผนภูมิที่ 5

แผนภูมิที่ 5 ขั้นตอนการสร้างแบบทดสอบทักษะการแก้ปัญหา

4. แบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน จำนวน 1 ฉบับ เป็นแบบสอบถามตามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 3 ระดับ ได้แก่ 3 เท่ากับ เห็นด้วยมาก 2 เท่ากับ เห็นด้วยปานกลาง และ 1 เท่ากับ เห็นด้วยน้อย สอบถามในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านบรรยากาศการเรียนรู้ และด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนรู้ จำนวน 10 ข้อ โดยมีขั้นตอนการสร้างและหาประสิทธิภาพของแบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ดังนี้

ขั้นที่ 1 ศึกษารูปแบบการสร้างแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน

ขั้นที่ 2 เสนอแบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมและความถูกต้องทางภาษาและเนื้อหา

ขั้นที่ 3 เสนอแบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานต่อผู้เชี่ยวชาญ 3 คน คือ ในด้านเนื้อหา ด้านการวัดและประเมินผล และด้านการจัดการเรียนรู้ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องด้านเนื้อหาและภาษา แล้วนำความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทั้งหมดมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) (พงรัตน์ ทวีรัตน์ 2543: 129) ตั้งแต่ .50 ขึ้นไป โดยใช้เกณฑ์การพิจารณาดังนี้

+1 หมายถึง แน่ใจว่าสอบถามความคิดเห็นสอดคล้องกับจุดประสงค์

0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่าสอบถามความคิดเห็นสอดคล้องกับจุดประสงค์

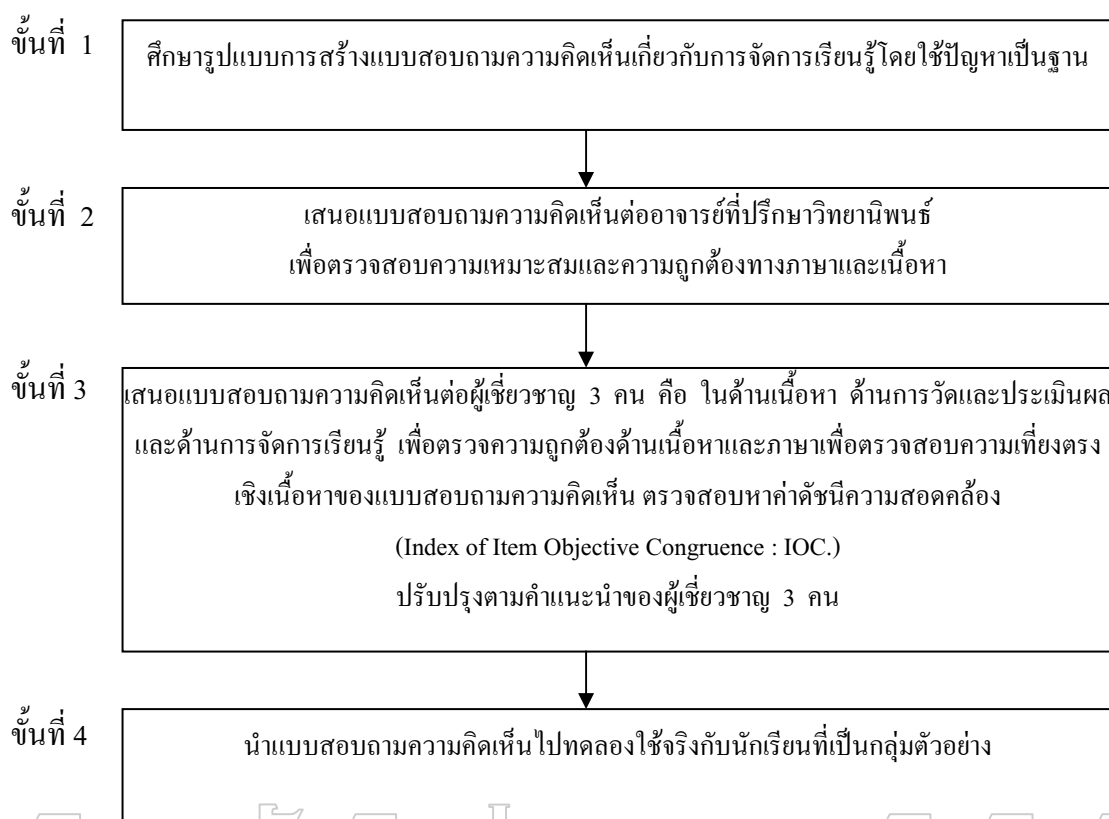
-1 หมายถึง แน่ใจว่าสอบถามความคิดเห็นไม่สอดคล้องกับจุดประสงค์

ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 1.00 (รายละเอียดภาคผนวก ข หน้า 119-120)

และปรับปรุงตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญ 3 คน โดยปรับปรุงแก้ไขเนื้อหาและภาษาที่ใช้แต่ละข้อให้สอดคล้องกันในแต่ละประเด็น ปรับข้อความให้มีความชัดเจนยิ่งขึ้น

ขั้นที่ 4 นำแบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานไปทดลองใช้จริงกับนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

โดยสรุปขั้นตอนในการสร้างและพัฒนาแบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ซึ่งมีขั้นตอนดังแผนภูมิที่ 6

แผนภูมิที่ 6 ขั้นตอนการสร้างแบบสอบถามความคิดเห็น

การดำเนินการทดลองในการวิจัย

วิธีดำเนินการทดลองผู้วิจัย แบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นก่อนทดลองสอนเป็นขั้นที่ผู้วิจัยเตรียมความพร้อมในด้านต่าง ๆ ดังนี้

1.1 สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่

1.1.1 แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน

1.1.2 แบบทดสอบวัดผลการเรียนรู้ เรื่องเศรษฐศาสตร์ในชีวิตประจำวัน

1.1.3 แบบทดสอบทักษะการแก้ปัญหาของนักเรียน

1.1.4 แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้

ปัญหาเป็นฐาน

1.2 ผู้วิจัยชี้แจงเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานและสร้างความคุ้นเคย

กับนักเรียนในกลุ่มทดลอง

1.3 ผู้วิจัยนำแบบทดสอบก่อนเรียน (Pre-test) เรื่องเศรษฐศาสตร์ในชีวิตประจำวันไป

ใช้กับกลุ่มทดลอง

2. ชั้นทดลอง ผู้วิจัยดำเนินการทดลองสอนโดยใช้เครื่องมือในการวิจัยที่เตรียมไว้ ซึ่งมีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

2.1 กำหนดระยะเวลาทดลองตั้งแต่เดือนพฤศจิกายนถึงเดือนมกราคม

2.2 เวลาที่ใช้ในการทดลองจำนวน 4 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 วัน วันละ 1 แผน แผนละ 3 คาบเรียน คาบเรียนละ 50 นาที จำนวน 12 คาบเรียน

2.3 เนื้อหาที่ใช้ในการทดลอง คือ เนื้อหาในสาระการเรียนรู้กลุ่มสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สาระที่ 3 : เศรษฐศาสตร์ เรื่องเศรษฐศาสตร์ในชีวิตประจำวัน โดยมีเนื้อหาในการวิจัยดังนี้ การวางแผนบัญชีรายรับรายจ่ายของตนเองและครอบครัว การผลิตและการบริโภคธนาคาร และภาษีในชีวิตประจำวัน

2.4 ในชั้นทดลอง ผู้วิจัยดำเนินการสอนด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ตามแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ได้สร้างขึ้นประกอบด้วยเนื้อหาสาระ ความคิดรวบยอด จุดประสงค์ แนวการจัดกิจกรรมระยะเวลาการจัดกิจกรรมการสอน สื่อที่ใช้จัดกิจกรรม การประเมินผล และในแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้ใช้ทดลองจำนวน 4 แผน ใช้เวลา 12 คาบเรียน คาบเรียนละ 50 นาที เป็นเวลา 4 สัปดาห์ โดยใช้เครื่องมือในการวิจัยที่เตรียมไว้

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 การวางแผนบัญชีรายรับรายจ่ายของตนเองและครอบครัว

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 การผลิตและการบริโภค

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 ธนาคาร

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 ภาษีในชีวิตประจำวัน

การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน มีขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นการนำเสนอสถานการณ์เพื่อกำหนดปัญหา ครูสร้างบรรยากาศและใช้เทคนิคจูงใจ ได้รับความสนใจให้นักเรียนเกิดความกระตือรือร้นที่จะเรียน ครูเป็นผู้กำหนดสถานการณ์ปัญหาจากปัญหาที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน เช่น หนังสือพิมพ์ การสนทนา วารสาร รูปภาพ ฯลฯ ในขั้นนี้ครูจะเป็นผู้คอยกระตุ้นให้นักเรียนเข้าใจปัญหาหรือสถานการณ์ด้วยการตั้งคำถาม เพื่อเป็นการกระตุ้นความรู้เดิมและเพื่อปูพื้นฐานความรู้สำหรับเนื้อหาใหม่

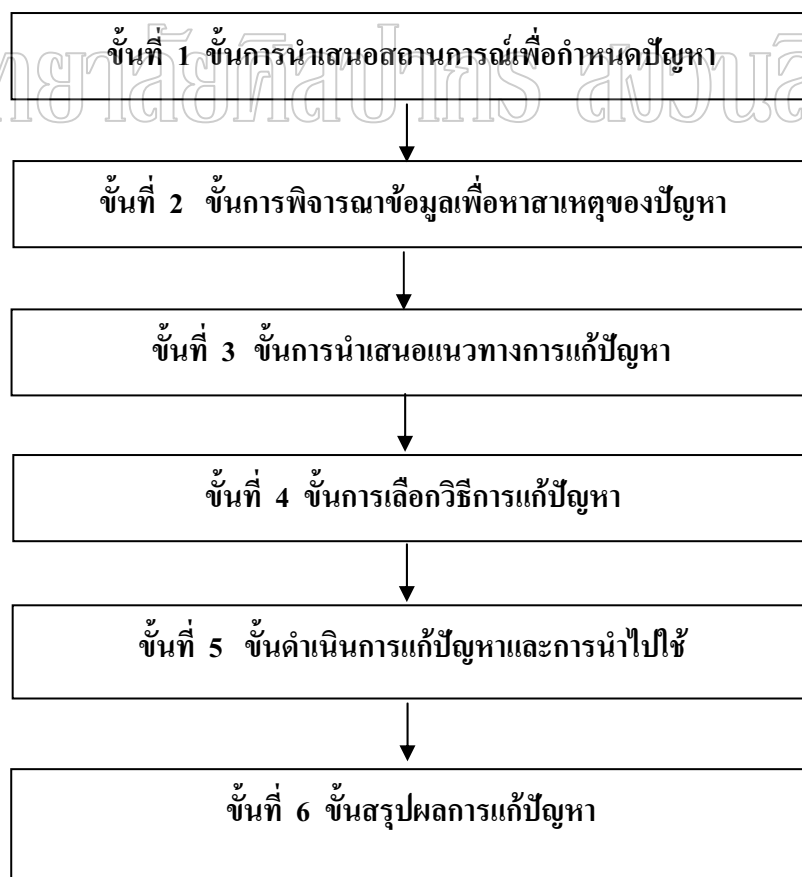
ขั้นที่ 2 ขั้นการพิจารณาข้อมูลเพื่อหาสาเหตุของปัญหา นักเรียนร่วมกันพิจารณาถึงปัญหาที่มีความเกี่ยวข้องกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้น โดยเริ่มจากการระดมสมองหาปัญหาที่สอดคล้องกับสถานการณ์มากที่สุด แล้วเลือกมา 1 ปัญหาที่นักเรียนคิดว่าสำคัญที่สุดและเกี่ยวข้องกับหัวข้อมากที่สุด

ขั้นที่ 3 ขั้นการนำเสนอแนวทางการแก้ปัญหา นักเรียนระดมสมองหาวิธีการแก้ปัญหาที่เป็นไปได้มากที่สุดแล้วเลือกวิธีที่เกี่ยวข้องและสำคัญกับปัญหามากที่สุด 3 แนวทาง โดยเขียนวิธีการแก้ปัญหาในแต่ละข้อให้ละเอียดว่าใครจะเป็นผู้แก้ปัญหา จะทำอะไร ที่ไหน อย่างไร เวลาใด จะแก้ปัญหอย่างไร และจะให้ครูช่วยเหลืออย่างไรบ้าง ในขั้นนี้ครูจะทำหน้าที่ให้คำปรึกษาแนะนำ และกระตุ้นให้คิดโดยใช้คำถาม

ขั้นที่ 4 ขั้นการเลือกวิธีการแก้ปัญหา นักเรียนเลือกวิธีการแก้ปัญหาที่ดีที่สุดเพียง 1 วิธีการ และบอกว่าจะแก้ปัญหาคด้วยวิธีการใด และมีการปฏิบัติอย่างไร พร้อมทั้งเสนอด้วยว่าใครเป็นผู้ทำอะไร ที่ไหน อย่างไร

ขั้นที่ 5 ขั้นดำเนินการแก้ปัญหาและการนำไปใช้ นักเรียนนำวิธีการแก้ปัญหานั้นที่นักเรียนเลือกได้มาดำเนินการแก้ปัญหา

ขั้นที่ 6 ขั้นสรุปผลการแก้ปัญหา นักเรียนนำเสนอผลการแก้ปัญหานั้นที่นักเรียนได้ปฏิบัติตามวิธีการที่นักเรียนได้เลือกไว้ พร้อมทั้งประเมินผลงานของตนเอง โดยในขั้นนี้ครูและเปิดโอกาสให้นักเรียนในชั้นเรียนได้ประเมินผลงานของกลุ่มเพื่อนด้วย ดังรายละเอียดในแผนภูมิที่ 7

แผนภูมิที่ 7 ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน

3. ขั้นหลังทดลอง หลังเสร็จสิ้นการดำเนินการทดลองใช้จริงกับกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

3.1 ผู้วิจัยนำแบบทดสอบหลังเรียน (Post-test) เรื่อง เศรษฐศาสตร์ในชีวิตประจำวัน ไปใช้กับกลุ่มทดลอง

3.2 ผู้วิจัยนำแบบทดสอบทักษะการแก้ปัญหาของนักเรียนไปใช้กับกลุ่มทดลอง

3.3 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามความคิดเห็น ไปสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบแก้ปัญหาโดยใช้ปัญหาเป็นฐาน

การวิเคราะห์ข้อมูล

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือสำหรับการวิจัยครั้งนี้ มีรายละเอียดดังนี้

1. ตรวจสอบและหาประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ มีการดำเนินการดังนี้

1.1 ตรวจสอบความเที่ยงตรง (Validity) หาค่าดัชนีความสอดคล้องของแผนการจัดการเรียนรู้เรื่องเศรษฐศาสตร์ในชีวิตประจำวัน ที่จัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (IOC : Index of Item Objective Congruence)

1.2 ตรวจสอบหาประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้แบบรายบุคคลรายบุคคล (Individual Tryout) ขนทดลองแบบกลุ่มเล็ก (Small Group Tryout) คำนวณหาค่าประสิทธิภาพ E_1/E_2

2. ตรวจสอบคุณภาพของแบบทดสอบวัดผลการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นหลัก มีการดำเนินการดังนี้

2.1 ตรวจสอบความเที่ยงตรง (Validity) โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบทดสอบวัดผลการเรียนรู้ (IOC : Index of Item Objective Congruence)

2.2 ตรวจสอบหาค่าความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบทดสอบวัดผลการเรียนรู้

2.3 ตรวจสอบหาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบวัดผลการเรียนรู้ โดยใช้วิธีการของคูเดอร์-ริชาร์ดสัน จากสูตร KR-20 (Kuder Richardson -20)

3. ตรวจสอบคุณภาพของแบบทดสอบทักษะการแก้ปัญหา มีการดำเนินการดังนี้

3.1 ตรวจสอบความเที่ยงตรง (Validity) โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบทดสอบทักษะการแก้ปัญหา (IOC : Index of Item Objective Congruence)

3.2 ตรวจสอบหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบทดสอบทักษะการแก้ปัญหาที่เป็นแบบทดสอบอัตนัย โดยการตรวจสอบผลการวัดที่สม่ำเสมอและคงที่ โดยใช้สูตรการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach)

4. ตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบแก้ปัญหาโดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ดำเนินการดังนี้

4.1 ตรวจสอบความเที่ยงตรง (Validity) โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบแก้ปัญหาโดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (IOC : Index of Item objective Congruence)

การทดสอบสมมติฐานของเครื่องมือสำหรับการวิจัยครั้งนี้ มีรายละเอียดดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลจากเพื่อพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่องเศรษฐศาสตร์ในชีวิตประจำวันของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่จัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน โดยหาประสิทธิภาพของแผน E_1/E_2 เปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่ตั้งไว้ 80/80

ประสิทธิภาพก่อนเรียน E_1 วัดจากข้อสอบวัดผลการเรียนรู้ระหว่างเรียนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

ประสิทธิภาพหลังเรียน E_2 วัดจากข้อสอบวัดผลการเรียนรู้หลังเรียนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

โดยเป็นแบบทดสอบปรนัยที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นใหม่

2. การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบทดสอบวัดผลการเรียนรู้เรื่องเศรษฐศาสตร์ในชีวิตประจำวัน โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปมาวิเคราะห์ ดังนี้

2.1 ค่าเฉลี่ย (\bar{X})

2.2 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

2.3 การเปรียบเทียบผลการเรียนรู้เรื่องเศรษฐศาสตร์ในชีวิตประจำวันก่อนและหลังเรียนที่จัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน โดยการทดสอบค่าที (t-test) แบบ Dependent

3. การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบทดสอบทักษะการแก้ปัญหา โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปมาวิเคราะห์ ดังนี้

3.1 ค่าเฉลี่ย (\bar{X})

3.2 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

โดยนำไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์การตัดสินทักษะการแก้ปัญหา ดังนี้

เกณฑ์การตัดสินทักษะการแก้ปัญหตามขั้นตอน (คะแนนเต็ม 2 คะแนน)

1.50 – 2.00 คะแนน หมายถึง ความสามารถในการแก้ปัญหาระดับดี

.50 – 1.49 คะแนน หมายถึง ความสามารถในการแก้ปัญหาระดับพอใช้

.00 – .49 คะแนน หมายถึง ความสามารถในการแก้ปัญหาระดับควรปรับปรุง

4. การศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานในด้านบรรยากาศการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้และประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนรู้

4.1 ค่าเฉลี่ย (\bar{X})

4.2 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

4.3 เปรียบเทียบกับเกณฑ์การพิจารณาความคิดเห็นแบบ 3 ระดับ

และนำมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์การพิจารณาความคิดเห็นจากแนวคิดของเบสท์ (Best 1981 : 182) โดยมีค่าระดับค่าเฉลี่ย (ความคิดเห็น)

เกณฑ์การแปลความหมายของค่าระดับความคิดเห็น

1.00 – 1.49 หมายถึง ความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยน้อย

1.50 – 2.49 หมายถึง ความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยปานกลาง

2.50 – 3.00 หมายถึง ความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

ตารางที่ 7 สรุปวิธีดำเนินการวิจัย

วัตถุประสงค์	วิธีการ	เครื่องมือ	การวิเคราะห์ข้อมูล
1. เพื่อพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง เศรษฐศาสตร์ในชีวิตประจำวันของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่จัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80	นำแผนการจัดการเรียนรู้เรื่องเศรษฐศาสตร์ในชีวิตประจำวันไปทดลองสอน แล้วหาค่าประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ 2 ขั้นตอน คือแบบรายบุคคล (Individual Tryout) และแบบกลุ่มเล็ก (Small Group Tryout)	แผนการจัดการเรียนรู้	การหาประสิทธิภาพของแผน E_1/E_2 เปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่ตั้งไว้ 80/80

ตารางที่ 7 (ต่อ)

วัตถุประสงค์	วิธีการ	เครื่องมือ	การวิเคราะห์ข้อมูล
2. เพื่อเปรียบเทียบผลการเรียนรู้เรื่องเศรษฐศาสตร์ในชีวิตประจำวันของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ก่อนและหลังจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน	การทดสอบวัดผลการเรียนรู้ก่อนและหลังเรียน	แบบทดสอบวัดผลการเรียนรู้แบบปรนัย	ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การทดสอบค่าที (t-test) แบบ Dependent
3. เพื่อศึกษาทักษะการแก้ปัญหาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่จัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน	การทดสอบทักษะการแก้ปัญหา	แบบทดสอบทักษะการแก้ปัญหา	ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยนำไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์การตัดสินทักษะการแก้ปัญหา
4. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน	การสอบถามความคิดเห็น	แบบสอบถามความคิดเห็น	ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยนำไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์การพิจารณาความคิดเห็น

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง การศึกษาผลการเรียนรู้และทักษะการแก้ปัญหาเรื่องเศรษฐศาสตร์ในชีวิตประจำวันของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่จัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล โดยมีรายละเอียดตามขั้นตอนการดำเนินการวิจัย ตามลำดับดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ผลการพัฒนาและการหาประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้เรื่องเศรษฐศาสตร์ในชีวิตประจำวันของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่จัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน

ตอนที่ 2 ผลการเปรียบเทียบผลการเรียนรู้เรื่องเศรษฐศาสตร์ในชีวิตประจำวันของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน

ตอนที่ 3 ผลการศึกษาทักษะการแก้ปัญหาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่จัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน

ตอนที่ 4 ผลการศึกษาคำความคิดเห็นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน

ตอนที่ 1 ผลการพัฒนาและการหาประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้เรื่องเศรษฐศาสตร์ในชีวิตประจำวันของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่จัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน

การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตอบคำถามของการวิจัยข้อที่ 1

การหาประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้เรื่องเศรษฐศาสตร์ในชีวิตประจำวันของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่จัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ไปทดลองใช้จริงกับกลุ่มตัวอย่าง

จากการหาค่าประสิทธิภาพ E_1/E_2 แบบรายบุคคล (Individual Tryout) และแบบกลุ่มเล็ก (Small Group Tryout) กับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างแล้ว ผู้วิจัยจึงนำแผนการจัดการเรียนรู้เรื่องเศรษฐศาสตร์ในชีวิตประจำวันของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่จัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานไปทดลองใช้จริงกับกลุ่มตัวอย่าง คือนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3/1 โรงเรียนหอแซฟฟูปัตมภ์ แผนก English Programme กับนักเรียนทั้งชั้นเรียน จำนวน 21 คน เพื่อนำผล

คะแนนที่ได้มาหาประสิทธิภาพ E_1/E_2 ได้ค่าประสิทธิภาพ 81.11/85.95 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ 80/80 และสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ข้อที่ 1 ที่กำหนดไว้ (รายละเอียดภาคผนวก ข หน้า 112-113) สามารถสรุปผลการหาประสิทธิภาพตามขั้นตอนซึ่งมีรายละเอียดดังตารางที่ 8

ตารางที่ 8 สรุปผลการหาประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้เรื่องเศรษฐศาสตร์ในชีวิตประจำวัน ที่จัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน

กลุ่มตัวอย่าง	N	ประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้		เกณฑ์การประเมิน	ความหมาย
		ประสิทธิภาพของกระบวนการ (E_1)	ประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (E_2)		
แบบทดสอบระหว่างเรียน	21	81.11		80	ผ่านเกณฑ์
แบบทดสอบหลังเรียน	21		85.95	80	ผ่านเกณฑ์

และจากการทำวิจัยในครั้งนี้ทางผู้วิจัยได้สังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่มของนักเรียนในระหว่างการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน พบว่าสมาชิกทุกคนในกลุ่มรู้จักหน้าที่และบทบาทของตนเอง มีการแบ่งงานกันรับผิดชอบ รู้จักการการนำประสบการณ์ของตนเองมาถ่ายทอดให้กับเพื่อนสมาชิกที่อยู่ภายในกลุ่ม มีการรับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกัน รู้จักการปรึกษา และแก้ไขปัญหาาร่วมกัน ก่อให้เกิดความสามัคคี เกิดความรับผิดชอบที่จะปฏิบัติงานตามที่ได้รับมอบหมายได้สำเร็จลุล่วง

ตอนที่ 2 ผลการเปรียบเทียบผลการเรียนรู้เรื่องเศรษฐศาสตร์ในชีวิตประจำวันของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน

การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตอบคำถามของการวิจัยข้อที่ 2

ผลการเปรียบเทียบผลการเรียนรู้เรื่องเศรษฐศาสตร์ในชีวิตประจำวันก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ผู้วิจัยนำแผนการจัดการเรียนรู้ไปทดลองใช้จริงกับกลุ่มตัวอย่าง คือนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนหอแซฟฟูปถัมภ์ แผนก English Programme จำนวน 21 คนที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2551 โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการจัดการ

เรียนรู้ด้วยตนเองตามแผนการจัดการเรียนรู้ทั้ง 4 แผน และได้จัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบอิสระความสามารถเพื่อปฏิบัติกิจกรรมร่วมกัน มีการศึกษาจากใบความรู้ และใบงานกิจกรรมแล้วให้นักเรียนปฏิบัติงานตามที่ได้รับมอบหมาย ผู้วิจัยได้ทำการทดสอบก่อนเรียนและทดสอบหลังเรียนโดยใช้แบบทดสอบวัดผลการเรียนรู้เรื่องเศรษฐศาสตร์ในชีวิตประจำวัน จำนวน 1 ฉบับ โดยเป็นแบบทดสอบปรนัยชนิด 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ โดยการสลับตัวเลือก กำหนดการให้ค่าคะแนนคือถูกได้ 1 คะแนน ผิดได้ 0 คะแนน รวมคะแนนทั้งสิ้น 30 คะแนน ซึ่งมีรายละเอียดดังตารางที่ 9

ตารางที่ 9 การเปรียบเทียบผลการเรียนรู้เรื่องเศรษฐศาสตร์ในชีวิตประจำวันของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน

ผลการเรียนรู้	N	คะแนนเต็ม	\bar{X}	S.D.	t	p
ก่อนเรียน	21	30	11.29	3.21	-10.202	.000
หลังเรียน	21	30	20.14	4.91		

จากตารางที่ 9 พบว่า ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียน และหลังเรียนเรื่องเศรษฐศาสตร์ในชีวิตประจำวันของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 2 โดยค่าเฉลี่ยของคะแนนความรู้เรื่องเศรษฐศาสตร์ในชีวิตประจำวัน โดยมีค่าเฉลี่ยหลังจากได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ($\bar{X} = 20.14$, S.D. = 4.91) สูงกว่าค่าเฉลี่ยของคะแนนความรู้เรื่องเศรษฐศาสตร์ในชีวิตประจำวันก่อนได้รับการจัดการเรียนรู้ ($\bar{X} = 11.29$, S.D. = 3.21)

ตารางที่ 10 การเปรียบเทียบผลการเรียนรู้เรื่องเศรษฐศาสตร์ในชีวิตประจำวันของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน โดยแยกเป็นรายเนื้อหาและจุดประสงค์การเรียนรู้

เนื้อหา	จุดประสงค์การเรียนรู้	คะแนนเต็ม	ก่อนเรียน		หลังเรียน	
			\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.
1. การวางแผนบัญชีรายรับรายจ่ายของตนเองและครอบครัว	เพื่อให้นักเรียนนำความรู้และวิธีการการวางแผนบัญชีรายรับรายจ่ายของตนเองและครอบครัวไปใช้ในชีวิตประจำวันได้	8	3.38	.97	5.57	1.39
2. การผลิตและการบริโภค	เพื่อให้นักเรียนปฏิบัติตนเป็นผู้ผลิตและผู้บริโภคได้อย่างมีคุณธรรม ประหยัด และคุ้มค่า พร้อมทั้งแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นได้	8	3.19	1.16	5.14	1.45
3. ธนาคาร	เพื่อให้นักเรียนเห็นความสำคัญของธนาคารที่เป็นแหล่งออมเงินที่สำคัญได้	7	2.52	.87	5.00	1.34
4. ภาษีในชีวิตประจำวัน	เพื่อให้นักเรียนนำความรู้และความสำคัญของภาษีเพื่อนำมาแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคมได้	7	2.19	.68	4.43	1.24
รวม		30	20.14	4.91	11.29	3.21

จากตารางที่ 10 พบว่า ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยก่อนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เรื่องเศรษฐศาสตร์ในชีวิตประจำวันของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยแยกเป็นรายเนื้อหาและจุดประสงค์การเรียนรู้ โดยนักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียนมากที่สุดเรียงตามลำดับดังนี้ นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยในเนื้อหาเรื่องการวางแผนบัญชีรายรับรายจ่ายของตนเองและครอบครัวเป็นลำดับที่หนึ่ง ($\bar{X} = 3.38$, S.D. = .97) รองลงมาคือเรื่องการผลิตและการบริโภค ($\bar{X} = 3.19$, S.D. = 1.16) ลำดับที่สามคือเรื่องธนาคาร ($\bar{X} = 2.52$, S.D. = .87) และลำดับสุดท้ายคือเรื่องภาษีในชีวิตประจำวัน ($\bar{X} = 2.19$, S.D. = .68) ตามลำดับ

และมีผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เรื่องเศรษฐศาสตร์ในชีวิตประจำวันของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยแยกเป็นรายเนื้อหาและจุดประสงค์การเรียนรู้ โดยนักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนมากที่สุดเรียงตามลำดับดังนี้ นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยในเนื้อหาเรื่องการวางแผนบัญชีรายรับรายจ่ายของตนเองและครอบครัวเป็นลำดับที่หนึ่ง ($\bar{X} = 5.57$, S.D. = 1.39) รองลงมาคือเรื่องการผลิตและการบริโภค ($\bar{X} = 5.14$, S.D. = 1.45) ลำดับที่สามคือเรื่องธนาคาร ($\bar{X} = 5.00$, S.D. = 1.34) และลำดับสุดท้ายคือเรื่องภาษีในชีวิตประจำวัน ($\bar{X} = 4.43$, S.D. = 1.24) ตามลำดับ

ตอนที่ 3 ผลการศึกษาทักษะการแก้ปัญหาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่จัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน

การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตอบคำถามของการวิจัยข้อที่ 3

ผลการศึกษาทักษะการแก้ปัญหาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 หลังจากการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เป็นการประเมินหลังเรียน และหลังจากเสร็จสิ้นการสอนแล้ว โดยให้นักเรียนได้ทำแบบทดสอบทักษะการแก้ปัญหา เรื่องเศรษฐศาสตร์ในชีวิตประจำวันของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่จัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน แบบทดสอบเป็นแบบอัตนัย โดยมีสถานการณ์ 5 สถานการณ์ ได้แก่ สถานการณ์เกี่ยวกับเรื่องธนาคาร การวางแผนบัญชีรายรับรายจ่ายของตนเองและครอบครัว การผลิตและการบริโภค และภาษีในชีวิตประจำวัน ในแต่ละสถานการณ์จะมีข้อย่อย จำนวน 4 ข้อ แต่ละข้อย่อยมีคะแนน 2 คะแนน รวมคะแนนทั้งสิ้น 40 คะแนน ซึ่งมีรายละเอียดดังตารางที่ 11

ตารางที่ 11 ทักษะการแก้ปัญหาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 หลังจากการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน

สถานการณ์ปัญหา	ทักษะการแก้ปัญหา							
	1.การระบุปัญหา (2 คะแนน)		2.อธิบายสาเหตุของปัญหา (2 คะแนน)		3.วิธีการแก้ปัญหา (2 คะแนน)		4.สรุปผลที่ได้รับจากการแก้ปัญหา (2 คะแนน)	
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.
สถานการณ์ที่ 1 เรื่องธนาคาร	1.67	.48	1.43	.51	1.19	.51	.95	.50
สถานการณ์ที่ 2 เรื่องการวางแผนบัญชีรายรับรายจ่ายของตนเองและครอบครัว	1.52	.51	1.24	.44	1.10	.30	.95	.22
สถานการณ์ที่ 3 เรื่องการผลิตและการบริโภค	1.33	.48	1.19	.40	1.19	.51	.90	.44
สถานการณ์ที่ 4 เรื่องการผลิตและการบริโภค	1.52	.51	1.38	.50	1.24	.54	1.00	.45
สถานการณ์ที่ 5 เรื่องภายในชีวิตประจำวัน	1.57	.51	1.62	.50	1.48	.51	1.29	.56
ค่าเฉลี่ยรวม	1.52	.31	1.37	.29	1.23	.33	1.01	.26
ระดับทักษะการแก้ปัญหา	ดี		พอใช้		พอใช้		พอใช้	
ลำดับที่	(1)		2		3		4	

จากตารางที่ 11 พบว่านักเรียนมีทักษะการแก้ปัญหาเรียงลำดับจากมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด ดังนี้ นักเรียนมีทักษะการแก้ปัญหามากที่สุดในทักษะการระบุปัญหาอยู่ในเกณฑ์ระดับดี ($\bar{X} = 1.52$, S.D. = .31) รองลงมาคือทักษะการอธิบายสาเหตุของปัญหาอยู่ในเกณฑ์ระดับพอใช้ ($\bar{X} = 1.37$, S.D. = .29) ลำดับที่สามคือทักษะวิธีการแก้ปัญหาอยู่ในเกณฑ์พอใช้ ($\bar{X} = 1.23$, S.D. = .33) และลำดับสุดท้ายคือทักษะการสรุปผลที่ได้รับจากการแก้ปัญหาอยู่ในเกณฑ์พอใช้ ($\bar{X} = 1.01$, S.D. = .29) ตามลำดับ

ตอนที่ 4 ผลการศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน

การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตอบคำถามของการวิจัยข้อที่ 4

จากการวิเคราะห์แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน มีผลการศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนสรุปรายละเอียดดังตารางที่ 12

ตารางที่ 12 ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน

ความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนรู้	\bar{X}	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น	ลำดับ ที่
ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้				
1. กิจกรรมส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ฝึกแก้ปัญหา วิเคราะห์สาเหตุ หาวิธีการแก้ปัญหา วางแผนและปฏิบัติจริงในการแก้ปัญหา	2.71	.46	เห็นด้วยมาก	2
2. กิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนได้คิดปฏิบัติ แสดงออกเพื่อการแก้ปัญหา และการคิดสร้างสรรค์	2.52	.51	เห็นด้วยมาก	3
3. กิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนได้เรียนรู้จากสถานการณ์ที่เกิดขึ้นจริงในชีวิตประจำวัน	2.86	.36	เห็นด้วยมาก	1
รวม	2.70	0.44	เห็นด้วยมาก	(2)
ด้านบรรยากาศการเรียนรู้				
4. นักเรียนมีอิสระในการศึกษา ค้นคว้าแลกเปลี่ยนความคิดเห็น	2.48	.60	เห็นด้วยปานกลาง	3
5. นักเรียนมีความสุขในการได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรม	2.90	.30	เห็นด้วยมาก	1
6. นักเรียนมีความสนุกสนานต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	2.62	.50	เห็นด้วยมาก	2
รวม	2.67	.47	เห็นด้วยมาก	(3)
ด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนรู้				
7. ช่วยให้นักเรียนทำงานได้อย่างเป็นระบบตามขั้นตอน	2.95	.22	เห็นด้วยมาก	1
8. ช่วยให้นักเรียนสามารถศึกษาค้นคว้าหาความรู้จากแหล่งข้อมูลต่างๆ	2.43	.68	เห็นด้วยปานกลาง	4

ตารางที่ 12 (ต่อ)

ความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนรู้	\bar{X}	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น	ลำดับ ที่
9. นักเรียนสามารถนำทักษะการแก้ปัญหาที่ได้ฝึกไปประยุกต์ใช้ใน ชีวิตประจำวัน	2.86	.36	เห็นด้วยมาก	2
10. นักเรียนเกิดความรู้สึกที่ดี เห็นความสำคัญเกี่ยวกับเรื่อง เศรษฐศาสตร์ในชีวิตประจำวัน โดยเข้าใจถึงปัญหาและสามารถระบุ ปัญหา หาสาเหตุของปัญหาต่างๆ ได้ชัดเจนมากขึ้น	2.71	.46	เห็นด้วยมาก	3
รวม	2.74	.43	เห็นด้วยมาก	(1)
ค่าเฉลี่ยรวมทั้ง 3 ด้าน	2.70	.45	เห็นด้วยมาก	

จากตารางที่ 12 พบว่าผลการศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่ตอบแบบสอบถามเห็นด้วยมากต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ($\bar{X} = 2.70$, S.D. = .45) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า นักเรียนมีความเห็นด้วยมากที่สุดเรียงตามลำดับดังนี้ นักเรียนส่วนใหญ่เห็นด้วยมากในด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนรู้เป็นลำดับที่หนึ่ง ($\bar{X} = 2.74$, S.D. = .43) รองลงมาคือด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ($\bar{X} = 2.70$, S.D. = .44) และด้านบรรยากาศการเรียนรู้ที่นักเรียนเห็นด้วยมากเป็นลำดับสุดท้าย ($\bar{X} = 2.67$, S.D. = .47)

ผลการศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่ตอบแบบสอบถามเห็นด้วยมากต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่เห็นด้วยมากในด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ($\bar{X} = 2.74$, S.D. = .43) เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็นคำถาม พบว่า นักเรียนเห็นด้วยมากทุกประเด็น โดยเห็นด้วยมากที่สุด
ในประเด็นเรื่องการช่วยให้นักเรียนทำงานได้อย่างเป็นระบบตามขั้นตอนเป็นลำดับที่หนึ่ง ($\bar{X} = 2.95$, S.D. = .22) รองลงมาเห็นด้วยมากในประเด็นเรื่องนักเรียนสามารถนำทักษะการแก้ปัญหาที่ได้ฝึกไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน ($\bar{X} = 2.86$, S.D. = .36) ลำดับที่สามเห็นด้วยมากในประเด็นเรื่องนักเรียนเกิดความรู้สึกที่ดี เห็นความสำคัญเกี่ยวกับเรื่องเศรษฐศาสตร์ในชีวิตประจำวัน โดยเข้าใจถึงปัญหาและสามารถระบุปัญหา หาสาเหตุของปัญหาต่างๆ ได้ชัดเจนมากขึ้น ($\bar{X} = 2.71$, S.D. = .46) และเห็นด้วยปานกลางเป็นลำดับสุดท้ายในประเด็นเรื่องช่วยให้นักเรียนสามารถศึกษาค้นคว้าหาความรู้จากแหล่งข้อมูลต่างๆ ($\bar{X} = 2.43$, S.D. = .68)

นักเรียนส่วนใหญ่เห็นด้วยมากในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ($\bar{X} = 2.70, S.D. = .44$) เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็นคำถาม พบว่า นักเรียนเห็นด้วยมากทุกประเด็น โดยเห็นด้วยมากที่สุด ในประเด็นเรื่องกิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนได้เรียนรู้จากสถานการณ์ที่เกิดขึ้นจริงในชีวิตประจำวัน เป็นลำดับที่หนึ่ง ($\bar{X} = 2.86, S.D. = .36$) รองลงมาเห็นด้วยมากในประเด็นเรื่องกิจกรรมส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ฝึกกระบวนการ วิเคราะห์สาเหตุ หาวิธีการแก้ปัญหา วางแผนและปฏิบัติจริงในการแก้ปัญหา ($\bar{X} = 2.71, S.D. = .46$) และเห็นด้วยมากเป็นลำดับสุดท้ายในประเด็นเรื่องกิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนได้คิดปฏิบัติ แสดงออกเพื่อการแก้ปัญหา และการคิดสร้างสรรค์ ($\bar{X} = 2.52, S.D. = .51$)

นักเรียนส่วนใหญ่เห็นด้วยมากในด้านบรรยากาศการเรียนรู้ ($\bar{X} = 2.67, S.D. = .47$) เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็นคำถาม พบว่า นักเรียนเห็นด้วยมากทุกประเด็น โดยเห็นด้วยมากที่สุด ในประเด็นเรื่องนักเรียนมีความสุขในการได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรม เป็นลำดับที่หนึ่ง ($\bar{X} = 2.90, S.D. = .30$) รองลงมาเห็นด้วยมากในประเด็นเรื่องนักเรียนมีความสนุกสนานต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ($\bar{X} = 2.62, S.D. = .50$) และเห็นด้วยปานกลางเป็นลำดับสุดท้ายในประเด็นเรื่องนักเรียนมีอิสระในการศึกษา ค้นคว้าแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ($\bar{X} = 2.48, S.D. = .60$)

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การศึกษาผลการเรียนรู้และทักษะการแก้ปัญหาเรื่องเศรษฐศาสตร์ในชีวิตประจำวันของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่จัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงทดลอง (Experimental Research) และการทดลองวิจัยแบบ Pre-Experimental Design โดยใช้แบบแผนการวิจัยแบบ The One Group Pretest – Posttest Design โดยมีนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนหอแซฟอุปถัมภ์ เป็นหน่วยวิเคราะห์ (Unit of Analysis) และมีวัตถุประสงค์ของการวิจัยดังนี้ 1) เพื่อพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่องเศรษฐศาสตร์ในชีวิตประจำวันของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่จัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 2) เพื่อเปรียบเทียบผลการเรียนรู้เรื่องเศรษฐศาสตร์ในชีวิตประจำวันของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ก่อนและหลังจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน 3) เพื่อศึกษาทักษะการแก้ปัญหาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่จัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน และ 4) เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนหอแซฟอุปถัมภ์ แผนก English Programme ซึ่งกำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2551 ห้อง ป.3/1- ป.3/3 จำนวน 3 ห้องเรียน จำนวนนักเรียนทั้งสิ้น 63 คน กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3/1 ของ โรงเรียนหอแซฟอุปถัมภ์ แผนก English Programme จำนวน 1 ห้องเรียนจาก 3 ห้องเรียน โดยการสุ่มห้องเรียนด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยการจับสลากเป็นกลุ่มทดลอง จำนวน 1 ห้องเรียน จำนวนนักเรียนทั้งสิ้น 21 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ได้แก่ 1) แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่องเศรษฐศาสตร์ในชีวิตประจำวันโดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เพื่อพัฒนาทักษะการแก้ปัญหาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ซึ่งมีขั้นตอนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน 6 ขั้นตอนดังนี้ ขั้นการนำเสนอสถานการณ์เพื่อกำหนดปัญหา ขั้นการพิจารณาข้อมูลเพื่อหาสาเหตุของปัญหา ขั้นการนำเสนอแนวทางการแก้ปัญหา ขั้นการเลือกวิธีการแก้ปัญหา ขั้นดำเนินการแก้ปัญหาและการนำไปใช้ ขั้นสรุปผลการแก้ปัญหา ซึ่งผู้วิจัยจึงสร้างแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ไว้สำหรับสอนจำนวน 4 แผน ใช้เวลา 12 คาบเรียน คาบเรียนละ 50 นาที เป็นเวลา 4 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 คาบเรียน โดยมีแผนการจัดการเรียนรู้จำนวน 4 แผน ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 การวางแผน

บัญชีรายรับรายจ่ายของตนเองและครอบครัว แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 การผลิตและการบริโภค แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 ธนาคาร แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 ภาษีในชีวิตประจำวัน โดยมีค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 81.85/85.00 2) แบบทดสอบวัดผลการเรียนรู้ เรื่องเศรษฐศาสตร์ในชีวิตประจำวัน เป็นแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน จำนวน 30 ข้อ โดยเป็นแบบทดสอบปรนัยชนิด 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ คะแนนเต็ม 30 คะแนน โดยการสลับตัวเลือก กำหนดการให้ค่าคะแนนคือถูกได้ 1 คะแนน ผิดได้ 0 คะแนน โดยมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.91 3) แบบทดสอบทักษะการแก้ปัญหา เป็นแบบทดสอบอัตนัย โดยมีข้อความสถานการณ์เกี่ยวกับเรื่องเศรษฐศาสตร์ในชีวิตประจำวัน ซึ่งแบบทดสอบ 1 ฉบับ ประกอบด้วยสถานการณ์ 5 สถานการณ์ ดังนี้ สถานการณ์เกี่ยวกับเรื่องธนาคาร การวางแผนบัญชีรายรับรายจ่ายของตนเองและครอบครัว การผลิตและการบริโภค และภาษีในชีวิตประจำวัน และในแต่ละสถานการณ์จะมีข้อคำถามจำนวน 4 ข้อ รวมข้อคำถามทั้งหมดมี 20 ข้อ คะแนนเต็ม 40 คะแนน 4) แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน จำนวน 1 ฉบับ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 3 ระดับ ได้แก่ 3 หมายถึง เห็นด้วยมาก 2 หมายถึง เห็นด้วยปานกลาง และ 1 หมายถึง เห็นด้วยน้อย สอบถามในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านบรรยากาศการเรียนรู้อื่นๆ และด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนรู้ จำนวน 10 ข้อ

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การศึกษาผลการเรียนรู้และทักษะการแก้ปัญหาเรื่องเศรษฐศาสตร์ในชีวิตประจำวันของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่จัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน มีผลการวิจัยดังนี้ คือ

1. ประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้เรื่องเศรษฐศาสตร์ในชีวิตประจำวันของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่จัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน พบว่า แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานที่สร้างขึ้น มีประสิทธิภาพเท่ากับ 81.11/85.95 เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด ซึ่งยอมรับสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 1 ที่ว่าแผนการจัดการเรียนรู้เรื่องเศรษฐศาสตร์ในชีวิตประจำวันของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่จัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80

2. ผลการเรียนรู้ เรื่องเศรษฐศาสตร์ในชีวิตประจำวันของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งยอมรับสมมติฐานข้อที่ 2 โดยค่าเฉลี่ยของคะแนนความรู้เรื่องเศรษฐศาสตร์ใน

ชีวิตประจำวันหลังได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานสูงกว่าค่าเฉลี่ยของคะแนนก่อนการจัดการเรียนรู้

3. ทักษะการแก้ปัญหาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่จัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน พบว่านักเรียนมีทักษะการแก้ปัญหาเรียงลำดับจากมากที่สุดไปหาน้อยที่สุดดังนี้ นักเรียนมีทักษะการแก้ปัญหามากที่สุดในทักษะการระบุปัญหาอยู่ในเกณฑ์ระดับดี รองลงมาคือ ทักษะการอธิบายสาเหตุของปัญหาอยู่ในเกณฑ์ระดับพอใช้ ลำดับที่สามคือทักษะวิธีการแก้ปัญหา อยู่ในเกณฑ์พอใช้ และทักษะการสรุปผลที่ได้รับจากการแก้ปัญหาอยู่ในเกณฑ์พอใช้เป็นลำดับสุดท้าย

4. ความคิดเห็นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า นักเรียนมีความเห็นด้วยมากที่สุดเรียงตามลำดับดังนี้ นักเรียนส่วนใหญ่เห็นด้วยมากในด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานจะช่วยให้นักเรียนทำงานได้อย่างเป็นระบบตามขั้นตอนมากขึ้นเป็นลำดับที่หนึ่ง รองลงมาคือด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้นักเรียนได้เรียนรู้จากสถานการณ์ปัญหาที่เกิดขึ้นจริงและพบได้ในชีวิตประจำวัน และด้านบรรยากาศการเรียนรู้ ที่ทำให้นักเรียนมีความสุขในการลงมือปฏิบัติกิจกรรมโดยนักเรียนเห็นด้วยมากเป็นลำดับสุดท้าย

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การศึกษาผลการเรียนรู้และทักษะการแก้ปัญหาเรื่องเศรษฐศาสตร์ในชีวิตประจำวันของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่จัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ผู้วิจัยได้ทำการอภิปรายผลจากข้อค้นพบการวิจัยดังนี้ คือ

1. จากผลการวิจัยพบว่า แผนการจัดการเรียนรู้เรื่องเศรษฐศาสตร์ในชีวิตประจำวันของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่จัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน มีค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 81.11/85.95 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ และสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 1 ที่ว่าแผนการจัดการเรียนรู้เรื่องเศรษฐศาสตร์ในชีวิตประจำวันของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่จัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะแผนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพ เนื่องจากผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าและดำเนินการสร้างอย่างเป็นระบบตามขั้นตอน คือ ศึกษาวิเคราะห์หลักสูตร วิเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การวิเคราะห์สาระการเรียนรู้และผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง กำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ กำหนดเนื้อหาขั้นตอนการจัดกิจกรรม สื่อการเรียนรู้ และการวัดและประเมินผล หลังจากนั้นนำแผนการจัดการ

เรียนรู้เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ รวมทั้งผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหาเรื่องเศรษฐศาสตร์ในชีวิตประจำวัน ด้านการวัดและประเมินผล และด้านการจัดการเรียนรู้ แล้วนำไปหาประสิทธิภาพรายบุคคลเพื่อตรวจสอบข้อบกพร่อง ซึ่งได้ค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 75.56/75.00 แล้วดำเนินการปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่อง ก่อนนำไปหาประสิทธิภาพแบบกลุ่มเล็ก ซึ่งได้ค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 81.85/85.00 แล้วดำเนินการแก้ไขอีกครั้งก่อนนำไปใช้จริงกับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยได้ค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 81.11/85.95 นอกจากนี้ขั้นตอนในการสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ได้ดำเนินการอย่างเป็นระบบ การดำเนินการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานตามขั้นตอนทั้ง 6 ขั้นตอนที่ผู้วิจัยได้สังเคราะห์ขึ้น ดังนี้ ขั้นการนำเสนอสถานการณ์เพื่อกำหนดปัญหา ขั้นการพิจารณาข้อมูลเพื่อหาสาเหตุของปัญหา ขั้นการนำเสนอแนวทางการแก้ปัญหา ขั้นการเลือกวิธีการแก้ปัญหา ขั้นดำเนินการแก้ปัญหาและการนำไปใช้ ขั้นสรุปผลการแก้ปัญหา ซึ่งช่วยให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ได้อย่างดี ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของทิสนา แจมมณี (2547:124) กล่าวว่าแผนการจัดการเรียนรู้ที่ดีมีประสิทธิภาพ ควรมีความสอดคล้องกับปัญหาความต้องการ ความสนใจ ความถนัดและความสามารถของผู้เรียนได้เป็นอย่างดี สอดคล้องกับงานวิจัยของเบญจวรรณ อ่วมมณี (2549 : 114) ที่ศึกษาวิจัยเรื่องการพัฒนาผลการเรียนรู้และความสามารถในการคิดแก้ปัญหา เรื่อง การอนุรักษ์แม่น้ำท่าจีน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่จัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ผลการวิจัยส่วนหนึ่งพบว่าแผนการจัดการเรียนรู้เรื่องการอนุรักษ์แม่น้ำท่าจีนที่จัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานได้ค่าประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ และสอดคล้องกับงานวิจัยของสุภาวดี ดอนเมือง (2544 : 6-7) ที่ศึกษาวิจัยเรื่องประสิทธิผลการเรียนการสอนแบบใช้ปัญหาเป็นหลักวิชา เภษพยาบาล ของนักเรียนชั้นปีที่ 1 โรงเรียนอยุธยาเขต กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ปัญหาเป็นหลักที่กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความต้องการหาความรู้เพื่อแก้ปัญหา โดยมีขั้นตอนการจัดการเรียนการสอน ดังนี้ ขั้นการทำความเข้าใจกับถ้อยคำ แนวคิดและมโนทัศน์ต่าง ๆ ขั้นระบุตัวปัญหาตามความคิดของผู้เรียน ขั้นวิเคราะห์ปัญหา โดยใช้ความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล ขั้นการสร้างสมมติฐานโดยกำหนดกลไกอย่างสมเหตุสมผลในการคิดแก้ปัญหา ขั้นการจัดลำดับความสำคัญของสมมติฐาน ขั้นการสร้างวัตถุประสงค์การเรียนรู้เพื่อพิสูจน์สมมติฐาน ขั้นรวบรวมข้อมูล ขั้นการสังเคราะห์ข้อมูลที่แสวงหามาใหม่เพื่อพิสูจน์สมมติฐาน และขั้นการสรุปข้อมูลใหม่ที่ได้มาจากการศึกษา ซึ่งทำให้การจัดการเรียนการสอนโดยใช้ปัญหาเป็นหลักมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนด และสอดคล้องกับแนวคิดของวัชรรา เล่าเรียนดี (2548 : 94) ที่กล่าวถึงการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ว่าเป็นวิธีสอนที่ครูนำเสนอสถานการณ์ปัญหาให้กับนักเรียนและนำไปสู่การสืบค้นและการหาคำตอบด้วยตนเอง เป็นการเรียนรู้ที่เริ่มโดยนักเรียนและใช้กระบวนการสืบค้นในการหาคำตอบ จึงส่งผลให้นักเรียนได้เรียนรู้

และค้นพบความรู้ด้วยตนเอง และสอดคล้องกับงานวิจัยของอรรถพ ชุ่มเพ็งพันธ์ (2550 : 99) ที่ศึกษาวิจัยเรื่องการพัฒนาผลการเรียนรู้เรื่องสารในชีวิตประจำวัน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่จัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ผลการวิจัยพบว่าการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานมีขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมกระบวนการแสวงหาความรู้ที่ชัดเจนและเป็นขั้นตอนที่ทำให้ นักเรียนสามารถพัฒนาความรู้ซึ่งเกิดจากการสืบค้นด้วยตนเองได้เป็นอย่างดี

2. ผลการเรียนรู้เรื่องเศรษฐศาสตร์ในชีวิตประจำวันของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่จัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน มีผลการเปรียบเทียบคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 2 ที่ว่าผลการเรียนรู้เรื่องเศรษฐศาสตร์ในชีวิตประจำวันของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานแตกต่างกัน โดยค่าเฉลี่ยของคะแนนความรู้เรื่องเศรษฐศาสตร์ในชีวิตประจำวัน หลังจากได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานสูงกว่าค่าเฉลี่ยของคะแนนความรู้ก่อนได้รับการจัดการเรียนรู้ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานเป็นการจัดการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ค้นพบปัญหาด้วยตนเอง และเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นจริงกับตัวของนักเรียน รวมถึงบุคคลรอบข้างที่นักเรียนรู้จัก โดยมีการใช้เกณฑ์ที่เหมาะสมในการประเมินวิธีการแก้ปัญหา เพื่อเลือกแนวทางที่เป็นวิธีการแก้ปัญหาที่ดีที่สุด และเป็นส่วนหนึ่งของขั้นตอนการสอนโดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem Based Learning : PBL) ที่ให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเองช่วยทำให้ผู้เรียนเกิดทักษะในการคิด เน้นให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้อย่างแท้จริง โดยมีครูเป็นผู้ให้คำแนะนำ และใช้ปัญหาเป็นตัวกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้ ซึ่งผู้เรียนจะเป็นผู้แก้ปัญหาโดยมีการแสวงหาข้อมูลใหม่ ๆ ด้วยตนเอง ครูผู้สอนมีการประเมินผลจากสถานการณ์จริง โดยพิจารณาจากความสามารถในการปฏิบัติของนักเรียนแต่ละบุคคล ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของยุรวุฒิ คล้ายมงคล (2545 : 24) ที่ศึกษาวิจัยเรื่องการพัฒนากระบวนการเรียนการสอนโดยการประยุกต์แนวความคิดการใช้ปัญหาเป็นหลักในการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่มีความสามารถพิเศษทางคณิตศาสตร์ ผลการวิจัยพบว่าคะแนนเฉลี่ยสมรรถภาพทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนด้านทักษะการแก้ปัญหา ทักษะการเชื่อมโยงของนักเรียนหลังเรียนด้วยกระบวนการเรียนการสอนพัฒนาขึ้นสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด สอดคล้องกับงานวิจัยของเบญจวรรณ อ่วมมณี (2549 : 114) ที่ศึกษาวิจัยเรื่องการพัฒนาผลการเรียนรู้และความสามารถในการคิดแก้ปัญหา เรื่องการอนุรักษ์แม่น้ำท่าจีน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่จัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ผลการวิจัยส่วนหนึ่งพบว่าผลการเรียนรู้เรื่องการอนุรักษ์แม่น้ำท่าจีนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยคะแนนเฉลี่ยหลังการจัดการเรียนรู้สูงกว่า

ก่อนการจัดการเรียนรู้ และเบญจวรรณ อ่วมมณี (2549 : 49) ยังกล่าวถึงการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานว่าเป็นการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาหรือสถานการณ์กระตุ้นให้ผู้เรียนศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง แสวงหาวิธีแก้ปัญหาที่หลากหลาย เน้นการทำงานกลุ่มเพื่อสร้างทักษะในการเรียนรู้ สอดคล้องกับแนวคิดของทิสนา แคมมณี (2547 : 137-138) กล่าวถึงการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ว่าเป็นการจัดสภาพการณ์ของการเรียนการสอนที่ใช้ปัญหาเป็นเครื่องมือในการช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามเป้าหมาย โดยผู้สอนอาจนำผู้เรียนไปเผชิญสถานการณ์ปัญหาจริง หรือผู้สอนอาจจัดสภาพการณ์ให้ผู้เรียนเผชิญปัญหา และฝึกกระบวนการวิเคราะห์ปัญหาและแก้ปัญหา ร่วมกันเป็นกลุ่ม ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจในปัญหานั้นอย่างชัดเจน ได้เห็นทางเลือกและวิธีการที่หลากหลายในปัญหานั้น รวมทั้งให้ผู้เรียนเกิดความใฝ่รู้ เกิดทักษะกระบวนการคิด สอดคล้องกับงานวิจัยของอาภรณ์ แสงรัสมิ (2543 : 63) ที่ศึกษาวิจัยเรื่องผลของการเรียนแบบใช้ปัญหาเป็นหลักต่อลักษณะการเรียนรู้ด้วยตนเอง ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ สิ่งแวดล้อมและความพึงพอใจต่อการเรียนการสอนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยผลการวิจัยส่วนหนึ่งพบว่านักเรียนที่เรียนด้วยการเรียนแบบใช้ปัญหาเป็นหลักมีคะแนนเฉลี่ยหลังการเรียนสูงกว่าก่อนเรียน และมีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าการเรียนแบบปกติ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของอัจฉรา ธรรมาภรณ์ และ ปราณี ทองคำ (2543 : 76) ที่ศึกษาวิจัยเรื่องผลของการเรียนแบบใช้ปัญหาเป็นหลักต่อการส่งเสริมความคิดวิจารณ์ญาณ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาครู ผลการวิจัยพบว่าการเรียนแบบใช้ปัญหาเป็นฐานส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าวิธีสอนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยลักษณะกลุ่มต่างกันส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไม่ต่างกัน และจากการสรุปผลงานวิจัยของผู้วิจัยได้ตั้งข้อสังเกตในการทำการวิจัยในครั้งนี้ถึงสาเหตุของผลการเปรียบเทียบคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างบางคนซึ่งมีคะแนนทดสอบหลังเรียนไม่ถึงร้อยละ 50 โดยเปรียบเทียบจากคะแนนทดสอบก่อนเรียน เนื่องจากสาเหตุส่วนหนึ่งมาจากความแตกต่างและความบกพร่องของพัฒนาการทางร่างกายและความพร้อมของนักเรียนในด้านทักษะการเรียนรู้ สอดคล้องกับงานวิจัยอัจฉรา ธรรมาภรณ์ และปราณี ทองคำ (2545: 318) ศึกษาวิจัยเรื่องผลของการเรียนแบบใช้ปัญหาเป็นหลักต่อการส่งเสริมความคิดวิจารณ์ญาณ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาครู และได้กล่าวถึงความพร้อมของนักเรียนด้านทักษะการเรียนรู้ ที่ส่งผลต่อการแสดงบทบาทที่เหมาะสมในการทำกิจกรรมการเรียนรู้ซึ่งบทบาทของผู้เรียนมีความสำคัญมากในการเรียน โดยใช้ปัญหาเป็นหลัก ผู้เรียนควรมีการฝึกทักษะการเรียนรู้ซึ่งเน้นกระบวนการคิด และการสร้างความคุ้นเคยกับขั้นตอนการทำกิจกรรมการเรียนรู้ โดยครูผู้สอนคอยกระตุ้นให้ผู้เรียนคิดและรับฟังวิธีการคิดของผู้อื่นก่อน และฝึกให้ผู้เรียนสามารถคิดได้ด้วยตนเองมากขึ้น

3. จากผลการวิจัย พบว่า ทักษะการแก้ปัญหาเรื่องเศรษฐศาสตร์ในชีวิตประจำวันของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่จัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานประเมินภายหลังจากการจัดการเรียนรู้เรียบร้อยแล้ว โดยภาพรวมนักเรียนมีทักษะการแก้ปัญหาอยู่ในระดับพอใช้ในขั้นตอนของการระบุปัญหา และมีทักษะการแก้ปัญหาอยู่ในระดับพอใช้ในขั้นตอนของอธิบายสาเหตุของปัญหา วิธีการแก้ปัญหา และสรุปผลที่ได้รับจากการแก้ปัญหา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานเป็นการเรียนการสอนที่เน้นให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยใช้ปัญหาเป็นตัวกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความต้องการ ที่จะศึกษาหาความรู้และหาคำตอบด้วยตนเอง เกิดทักษะการแก้ปัญหาที่ดีช่วยให้นักเรียนคิดเป็น แก้ปัญหาเป็น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของเพ็ญฟ้า ภูมิมาลา (2540 : 44-45) ที่ศึกษาวิจัยเรื่องกระบวนการแก้ปัญหาและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชากฎหมายนำร่องของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยวิธีสอนแบบแก้ปัญหา ผลการวิจัยส่วนหนึ่งพบว่ากระบวนการแก้ปัญหานักเรียนส่วนใหญ่ปฏิบัติตามขั้นตอนการรวบรวมข้อมูลมากที่สุด รองลงมาคือการกำหนดปัญหา การสรุปผล การตั้งสมมติฐาน และน้อยที่สุดคือขั้นตอนของการวิเคราะห์ข้อมูล และสอดคล้องกับงานวิจัยของพลกฤษ ตันติญาณกุล (2547 : 44-45) ที่ศึกษาวิจัยเรื่องผลของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนสังคมศึกษาด้วยการฝึกการคิดอย่างมีวิจารณญาณที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการแก้ปัญหาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ผลการวิจัยส่วนหนึ่งพบว่าความสามารถในการแก้ปัญหาตามขั้นตอน 4 ขั้นตอน ดังนี้ การพิจารณาระบุประเด็นปัญหา การรวบรวมข้อมูล การดำเนินการแก้ปัญหา และประเมินผลการแก้ปัญหา สามารถทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น สอดคล้องกับแนวคิดของ (สุวิทย์ มูลคำ 2547 : 11-32) สนับสนุนว่าทักษะการแก้ปัญหาทำให้ผู้เรียนได้เกิดทักษะการเรียนรู้ในการแก้ปัญหอย่างมีระบบ ได้ฝึกปฏิบัติจริงในการแก้ปัญหาโดยใช้ทักษะกระบวนการต่างๆ ซึ่งให้ผู้เรียนจะได้เป็นผู้ดำเนินการ ทั้งการเสนอปัญหา ลักษณะปัญหา การสรุปหาข้อยุติ ตามความสนใจของตนเอง ผู้เรียนเกิดความพอใจและสนุกสนานกับการเรียน ดังที่วัชรา เล่าเรียนดี (2548 : 94-95) ได้กล่าวถึงการแก้ปัญหาเป็นฐาน (Problem-Based Learning หรือ PBL) เป็นเทคนิคที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและเกิดจากความร่วมมือของนักเรียนกลุ่มเล็ก ๆ โดยครูจะเป็นผู้คอยแนะนำ สนับสนุนให้ผู้เรียนมองเห็นปัญหาและแก้ปัญหาคด้วยตนเอง เนื่องจากปัญหาที่เกิดขึ้นเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นจริงกับผู้เรียน เป็นการกระตุ้นการเรียนรู้และพัฒนาทักษะการแก้ปัญหา เพื่อให้เกิดความรู้ใหม่จากการเรียนรู้ด้วยตนเอง และจากการสรุปผลงานวิจัยของผู้วิจัยได้ตั้งข้อสังเกตในการทำการวิจัยในครั้งนี้ถึงการอธิบายสาเหตุของปัญหา วิธีการแก้ปัญหา และสรุปผลที่ได้รับจากการแก้ปัญหา ซึ่งเป็นทักษะการแก้ปัญหานักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่จัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ยังคงมีผลอยู่ในระดับพอใช้ เนื่องจากนักเรียนในระดับชั้น

ประถมศึกษาปีที่ 3 ยังไม่เคยได้รับการฝึกและการทดสอบเกี่ยวกับทักษะทางการคิด จึงทำให้ต้องมีการศึกษาและพัฒนาต่อไป

4. ศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน จากผลการวิจัยพบว่าความคิดเห็น โดยภาพรวมเห็นด้วยอยู่ในระดับมากต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานในด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ซึ่งช่วยให้นักเรียนทำงานได้อย่างเป็นระบบตามขั้นตอน ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้นักเรียนได้เรียนรู้จากสถานการณ์ปัญหาที่เกิดขึ้นจริง สามารถพบได้ในชีวิตประจำวัน และด้านบรรยากาศการเรียนรู้ ที่ทำให้นักเรียนมีความสุขในการลงมือปฏิบัติกิจกรรม ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนักเรียนเห็นว่าการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษา ทำให้ผู้เรียนได้เผชิญกับสถานการณ์ปัญหาต่างๆ และร่วมกันคิดหาทางแก้ปัญหาต่างๆ ทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้และมีความสามารถในการพัฒนาทักษะต่างๆ ที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต ผู้เรียนสามารถนำปัญหาไปฝึกคิดพิจารณาและแก้ปัญหาด้วยตนเอง ซึ่งเป็นการเรียนรู้ที่มีขั้นตอน มีเหตุผล โดยอาศัยข้อมูลความรู้เดิมหลาย ๆ ด้านมาประกอบ ทั้งให้ผู้เรียนได้มีโอกาสค้นพบความรู้ความจริงด้วยตนเอง ส่งเสริมและฝึกฝนให้นักเรียนได้ใช้ความคิด การวิเคราะห์ การตัดสินใจในการแก้ปัญหาได้อย่างเป็นระบบ ทำให้นักเรียนมีเหตุและผลเพื่อเผชิญกับปัญหาที่เกิดขึ้น ฝึกการคิดแก้ปัญหาบ่อย ๆ จนเกิดทักษะการแก้ปัญหา นักเรียนจะได้เรียนรู้และรู้จักวิธีการแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบและมีขั้นตอน พัฒนาทักษะการแก้ปัญหาได้ด้วยตนเองอย่างมีเหตุผล ซึ่งเป็นคุณลักษณะหนึ่งของเทคนิคที่นำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน และสามารถนำทักษะในการแก้ปัญหาไปใช้ในชีวิตประจำวันและไปใช้กับการเรียนรู้ในเนื้อหาอื่น ๆ ได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของวิชัญ ทศตะ (2547 : 138) ที่ศึกษาวิจัยเรื่องการเปรียบเทียบผลการเรียนรู้ เรื่องสิ่งแวดล้อม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่จัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นหลักและแบบสืบเสาะหาความรู้ ผลการวิจัยส่วนหนึ่งพบว่าความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน นักเรียนมีความเห็นด้วยมาก ในด้านบรรยากาศการเรียนรู้เป็นลำดับที่ 1 ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เป็นลำดับที่ 2 และลำดับสุดท้ายคือด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการจัดการเรียนรู้ โดยนักเรียนมีความเห็นว่าการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนได้ลงมือศึกษาหาความรู้ด้วยตนเองอย่างอิสระจากแหล่งความรู้ที่หลากหลาย นักเรียนเกิดการเรียนรู้อย่างสนุกสนาน ได้เรียนรู้เป็นกลุ่มมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและช่วยเหลือซึ่งกันและกันภายในกลุ่ม ฝึกการเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี สอดคล้องกับงานวิจัยของอรณพ ชุ่มเพ็งพันธ์ (2550 : 103) ที่ศึกษาวิจัยเรื่องการพัฒนาผลการเรียนรู้เรื่องสารในชีวิตประจำวัน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่จัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน

ผลการวิจัยส่วนหนึ่งพบว่าความคิดเห็นที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน นักเรียนมีความเห็นด้วยมากในด้านบรรยากาศการเรียนรู้เป็นลำดับที่ 1 ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เป็นลำดับที่ 2 และลำดับสุดท้ายคือด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการจัดการเรียนรู้ โดยนักเรียนมีความเห็นว่าควรเปิดโอกาสให้นักเรียนได้พัฒนาการคิด การแก้ปัญหาและทักษะการแก้ปัญหา โดยผ่านประสบการณ์จริง พัฒนาระบวนการแสวงหาความรู้ เกิดความมั่นใจในความสามารถ และการควบคุมตนเอง สามารถเผชิญหน้ากับปัญหาในชีวิตด้วยความคิดริเริ่มและกระตือรือร้น และมีการแก้ปัญหาอย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยเรื่องการวิจัยเรื่อง การศึกษาผลการเรียนรู้และทักษะการแก้ปัญหาเรื่อง เศรษฐศาสตร์ในชีวิตประจำวันของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่จัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ผู้วิจัยได้สรุปแนวคิดและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับประเด็นต่อไปนี้คือ ข้อเสนอแนะทั่วไป ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป โดยมีรายละเอียดดังนี้ คือ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. จากผลการวิจัยพบว่า การจัดการเรียนรู้เรื่อง เศรษฐศาสตร์ในชีวิตประจำวันของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่จัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน สามารถพัฒนาผลการเรียนรู้ของนักเรียนให้สูงขึ้น ทำให้นักเรียนเกิดความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องเศรษฐศาสตร์ในชีวิตประจำวันมากขึ้น นักเรียนได้เรียนรู้ได้ตามความสนใจของตนเอง ทำให้เกิดความสนุกสนานในการเรียน ทั้งยังได้ฝึกทักษะการทำงานเป็นกลุ่ม โดยมีการแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของตนเองให้กับเพื่อนในกลุ่มได้รับรู้ ทั้งนี้ครูผู้สอนสามารถนำการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานไปเป็นทางเลือกหนึ่งของการพัฒนาความรู้และศักยภาพของนักเรียน ในเนื้อหาอื่นที่นอกเหนือจากเรื่องเศรษฐศาสตร์ในชีวิตประจำวันได้ แต่ควรศึกษาถึงขั้นตอนและกระบวนการ รวมถึงบทบาทของครูผู้สอนในการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ที่จะต้องเป็นผู้กระตุ้นให้ผู้เรียนได้เกิดทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเอง แสดงออกมาซึ่งความรู้และประสบการณ์ที่นักเรียนมีอยู่เดิม และมีความพร้อมที่จะรับความรู้และประสบการณ์ใหม่เข้าไปบูรณาการได้อย่างเป็นระบบมากขึ้น จึงทำให้การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานยังสามารถนำไปใช้พัฒนาผลการเรียนรู้ในระดับชั้น และในกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นๆ ได้อย่างกว้างขวางมากขึ้น

2. จากการวิจัยพบว่า ทักษะการแก้ปัญหาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่จัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน นักเรียนมีทักษะการแก้ปัญหามากที่สุดในทักษะการระบุปัญหาอยู่ใน

เกณฑ์ระดับดี รองลงมาคือทักษะการอธิบายสาเหตุของปัญหาอยู่ในเกณฑ์ระดับพอใช้ ลำดับที่สามคือทักษะวิธีการแก้ปัญหาอยู่ในเกณฑ์พอใช้ และทักษะการสรุปผลที่ได้รับจากการแก้ปัญหาอยู่ในเกณฑ์พอใช้เป็นลำดับสุดท้าย ดังนั้นควรพัฒนาทักษะในการอธิบายสาเหตุของปัญหา ทักษะวิธีการแก้ปัญหา และการสรุปผลที่ได้รับจากการแก้ปัญหาให้มากขึ้น ซึ่งครูผู้สอนควรทำการฝึกฝนและกระตุ้นให้ผู้เรียนได้วิเคราะห์สถานการณ์ให้มากขึ้น ทั้งจากสถานการณ์ที่สมมติขึ้น และสถานการณ์ที่เกิดขึ้นจริง ซึ่งมีวิธีการที่หลากหลายในการนำเสนอสถานการณ์เพื่อนำมาใช้ในการแก้ปัญหา สามารถใช้ประสบการณ์จริงของนักเรียนให้มาถ่ายทอดให้กับเพื่อนนักเรียนได้ฟังและฝึกการแก้ปัญหาจากสถานการณ์นั้น ๆ เมื่อผู้เรียนได้รับการฝึกฝนบ่อย ๆ จะทำให้นักเรียนเกิดความชำนาญ รู้จักการคิด และการนำไปใช้ในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นกับตัวนักเรียนเอง และสามารถพัฒนาไปถึงขั้นการให้คำปรึกษากับผู้อื่นได้

3. จากผลการวิจัย พบว่า ความคิดเห็นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน นักเรียนส่วนใหญ่เห็นด้วยมากในด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานซึ่งจะช่วยให้นักเรียนทำงานได้อย่างเป็นระบบตามขั้นตอนมากขึ้น รองลงมาคือด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้นักเรียนได้เรียนรู้จากสถานการณ์ปัญหาที่เกิดขึ้นจริงและพบได้ในชีวิตประจำวัน และด้านบรรยากาศการเรียนรู้ นักเรียนเห็นด้วยมากเป็นลำดับสุดท้ายในเรื่องนักเรียนมีอิสระในการศึกษา ค้นคว้า แลกเปลี่ยนความคิดเห็น ดังนั้นครูจึงควรให้นักเรียนได้มีอิสระในการศึกษา ค้นคว้า ได้ร่วมกัน แลกเปลี่ยนความคิดเห็นให้มากขึ้น เช่น ให้มีการศึกษาทางอินเทอร์เน็ต ศึกษาค้นคว้าแลกเปลี่ยนกับเพื่อนต่างกลุ่ม และเพื่อนต่างห้องเรียน และควรมีการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการเสนอสถานการณ์ปัญหา และเลือกปัญหาที่ตนเอง

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบผลการเรียนรู้และทักษะการแก้ปัญหาที่จัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานกับการสอนวิธีอื่นๆ เช่น การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือกัน การจัดการเรียนรู้แบบชุดการเรียนรู้ เป็นต้น

2. ควรมีการศึกษาผลการเรียนรู้ที่จัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานในเนื้อหาอื่นๆ เช่น เรื่องคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน เรื่องการเปลี่ยนแปลงของสภาวะแวดล้อมในปัจจุบัน เรื่องการดำเนินชีวิตในสังคมของคนไทยในปัจจุบัน เป็นต้น

3. ควรมีการวิจัยเปรียบเทียบผลการเรียนรู้ร่วมกับตัวแปรอื่นๆ เช่น ระดับความสามารถในการคิด ทักษะการคิดวิเคราะห์ เป็นต้น เพื่อพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในด้านต่างๆ

4. ควรมีการวิจัยเพื่อพัฒนาทักษะการอธิบายสาเหตุของปัญหา ทักษะวิธีการแก้ปัญหา และทักษะการสรุปผลที่ได้รับจากการแก้ปัญหา กับสาระการเรียนรู้อื่นๆ ที่มีเนื้อหาและกิจกรรมที่เหมาะสม เช่น สาระภูมิศาสตร์ สาระหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิต เป็นต้น เพื่อพัฒนาทักษะการแก้ปัญหาที่อยู่ในระดับพอใช้ ให้พัฒนาไปอยู่ในระดับที่สูงขึ้นต่อไป

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

กรมวิชาการ. การจัดสาระการเรียนรู้ตั้ง کمศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์(ร.ส.พ.), 2545.

กรมวิชาการ. การพัฒนาสื่อการเรียนการสอน. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์การศาสนา, 2534.

กนกกร แวพหุสุด. “การเปรียบเทียบผลการเรียนรู้เรื่องสนุกกับไฟฟ้า ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โดยการจัดการเรียนรู้แบบ 4 MAT และแบบแก้ปัญหา.” วิทยานิพนธ์ปริญญา-ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและวิธีสอน ภาควิชาหลักสูตรและวิธีสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2549.

กระทรวงศึกษาธิการ. หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย, 2551.

โกวิท วรพิพัฒน์. นักคิด นักทำ ตลอดกาล. กรุงเทพมหานคร : องค์การค้ำของครูสภา, 2544.

ฉันทนา เวชโอสถศักดา. “ปัญหาการใช้แหล่งสารสนเทศและความสามารถในการค้นหาสารสนเทศ ของนักศึกษาแพทย์หลักสูตรแบบดั้งเดิมและหลักสูตรแบบใช้ปัญหาเป็นหลัก.” วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต สาขาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2537.

เฉลิม วราวิทย์. แนวคิดใหม่ในแพทยศาสตร์ศึกษา. วารสารครูศาสตร์ 28 (มีนาคม 2539) : 23-35.

ชูศักดิ์ จรุธสวัสด์. เศรษฐศาสตร์เพื่อชีวิต. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์, 2545.

ทรงลักษณ์ ชาวฟ้าขาว. “ผลการสอนแบบแก้ปัญหาคือความตระหนักทางด้านปัญหาสิ่งแวดล้อมของ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในรายวิชาประชากรกับสิ่งแวดล้อม (ส 053) โรงเรียนแม่ทะพัฒนศึกษา จังหวัดลำปาง.” วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา การสอนสังคมศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2543.

ทองจันทร์ หงส์ดารมภ์. “การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นหลัก.” ข่าวสารกองบริการการศึกษา 6, 58 (2538) : 38 - 42.

_____. “การเรียนการสอนที่ใช้ปัญหาเป็นหลัก.” ใน เอกสารประกอบการประชุมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง การจัดการเรียนการสอนแบบใช้ปัญหาเป็นหลักในหลักสูตรต่างๆ, 25-47. ภูเก็ต : ป.ท.ม., 2537.

ทองสุข คำชนะ. “ผลการเรียนการสอนแบบใช้ปัญหาเป็นหลักที่มีต่อความสามารถในการแก้ปัญหาทางพยาบาลผู้สูงอายุของนักศึกษาพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุข.” วิทยานิพนธ์พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพยาบาลศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2538.

ทิพาพรรณ ก.บัวเกษร. “การศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เจตคติต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและความสามารถในการคิดแก้ปัญหา ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการสอนแบบค้นพบด้วยตนเอง กับการสอนแบบค้นพบโดยมีการชี้แนะ.” วิทยานิพนธ์ ปรียญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการประถมศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2542.

ทิสนา แจมมณี. ศาสตร์การสอน องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2547.

นาริรัตน์ พักสมบุรณ์. “การใช้ชุดส่งเสริมศักยภาพทางวิทยาศาสตร์ในการพัฒนาความสามารถในการคิดแก้ปัญหาทางวิทยาศาสตร์ และบุคลิกภาพนักวิทยาศาสตร์จึงนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1.” วิทยานิพนธ์ ปรียญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกมัธยมศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2541.

นิคม มูลเมือง. “ประสิทธิภาพผลการเรียนการสอนโดยวิธีการใช้ปัญหาเป็นหลัก วิชาสาธารณสุขมูลฐานสถาบันราชภัฏสวนดุสิต.” วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาพยาบาลสาธารณสุข บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล, 2539.

เบญจวรรณ อ่วมมณี. “การพัฒนาผลการเรียนรู้และความสามารถในการคิดแก้ปัญหา เรื่องการอนุรักษ์แม่น้ำท่าจีน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่จัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน.” วิทยานิพนธ์ปรียญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและวิธีสอน ภาควิชาหลักสูตรและวิธีสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2549.

บุญนาท ลายสนิทเสรีกุล. การเรียนการสอนแบบใช้ปัญหาเป็นหลัก. กรุงเทพฯ : คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2540.

บังอร ภัทรโกมล. “การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการแก้ปัญหาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตหน่วยตัวเราด้วยวิธีสอนแบบโครงการ.” วิทยานิพนธ์ปรียญาการศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2541.

ประสาธ อิศรปริดา. จิตวิทยาการเรียนรู้และการสอน. กรุงเทพฯ: กราฟฟิคอาร์ท, 2523.

พจนารถ บัวเขียว. “การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการวิเคราะห์ตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่สอนโดยการสอนแบบแก้ปัญหาที่ใช้วิธีคิดแบบโยนิโสมนสิการกับการสอนตามคู่มือการสอนของหน่วยศึกษานิเทศก์.” วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการมัธยมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2535.

พระเทพเวที (ประยูรค์ ปยุตโต). การศึกษาที่สากลบนฐานแห่งภูมิปัญญาไทย. กรุงเทพฯ: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2535.

พลกฤษ ดันติยานุกูล. “ผลของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนสังคมศึกษาด้วยการฝึกการคิดอย่างมีวิจารณญาณที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการแก้ปัญหาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1.” วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนสังคมศึกษา ภาควิชาหลักสูตรการสอนและเทคโนโลยีการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2547.

พวงรัตน์ ทวีรัตน์. วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพมหานคร :

สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร, 2543.

พวงเพ็ญ ชูณหะวัณ. “การพัฒนารูปแบบการสอนในคลินิกเพื่อพัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหาของนักศึกษาพยาบาล.” วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต ภาควิชาหลักสูตรและการสอน จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2538.

พิมพ์พันธ์ เฉชะคุปต์ และเพยาวี ยินดีสุข. “การเรียนการสอนวิทยาศาสตร์ด้วยการเน้นกระบวนการเพื่อสร้างความรู้สำหรับครูมัธยมศึกษาตอนต้น.” ใน ประมวลบทความนวัตกรรมเพื่อการเรียนรู้สำหรับครูยุคปฏิรูปการศึกษา เล่ม 2, 64-72. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2545.

_____. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2542.

ไพฑูริย์ สีนลารัตน์. หลักและวิธีการสอนระดับอุดมศึกษา. กรุงเทพฯ : ภาควิชาอุดมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2544.

เฟื่องฟ้า ภูมิมาลา. “กระบวนการแก้ปัญหาและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชากฎหมายนำร่องของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยวิธีสอนแบบแก้ปัญหา.” วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนสังคมศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2540.

- ภาวนา เทียนขาว. “การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความสามารถในการคิดแก้ปัญหา และความรับผิดชอบต่อสังคม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนวิชาสังคมศึกษา ด้วยการสอนแบบแก้ปัญหากับการสอนตามคู่มือครู.” วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษา มหาวิทยาลัย วิชาเอกการมัธยมศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2540.
- ภัทรานิษฐ์ ศรีมงคล. “การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและค่านิยมด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนเรื่องทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมในประเทศไทย ที่ได้รับการสอนแบบแก้ปัญหา โดยใช้เทคนิคการพัฒนาแบบยั่งยืนและการสอนแบบร่วมมือด้วยเทคนิค เอส ที เอ ดี (STAD).” ปริญญาานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการมัธยมศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2546.
- มนทิรา ภักดีณรงค์. “การศึกษาแบบฝึกเสริมทักษะกิจกรรมขั้นที่ 5 ที่มีประสิทธิภาพและความคงทน ในการเรียนรู้เรื่องยังไม่สายเกินไป วิชาภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โดยการสอน แบบมุ่งประสบการณ์ภาษา.” วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษา มหาวิทยาลัย สาขาวิชา หลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2540.
- มนสรณ์ วิฑูรเมธา. การเรียนการสอนแบบใช้ปัญหาเป็นหลัก [Online]. Accessed 13 September 2007. Available from <http://library.rsu.ac.th/pdf/j7chapter%207.pdf>. 2545
- มาเรียม นิลพันธุ์. วิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. นครปฐม : โครงการส่งเสริมการผลิตตำราเอกสารการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2547.
- มณฑรา ชรรณบุศย์. “การพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้โดยใช้ PBL(Problem Based Learning).” วารสารวิชาการ 5, 2 (กุมภาพันธ์ 2545) : 28 – 45.
- ยุรวัดณ์ คล้ายมงคล. “การพัฒนากระบวนการเรียนการสอนโดยการประยุกต์แนวคิดการใช้ปัญหา เป็นหลักในการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 5 ที่มีความสามารถพิเศษทางคณิตศาสตร์.” วิทยานิพนธ์ปริญญา ครุศาสตร์ดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน ภาควิชามัธยมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2545.
- ยุวดี ภาษา. “การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการจัดการเรียนแบบใช้ปัญหาเป็นหลัก สำหรับอาจารย์ พยาบาล.” ปริญญาานิพนธ์ปริญญาการศึกษาดุษฎีบัณฑิต สาขาการวิจัยและพัฒนาหลักสูตร มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2536.
- รสนา อัชชะกิจ. กระบวนการแก้ปัญหาและตัดสินใจเชิงวิทยาศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2537.

ระพีพันธ์ ศรีรัมย์. “การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการคิดอย่างมีเหตุผลเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนวิชาสังคมศึกษาโดยการสอนตามแนวคอนสตรัคติวิซึ่มกับการสอนแบบแก้ปัญห.” วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการมัธยมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2544.

รังสรรค์ ทองสุกนอก. “ชุดการเรียนการสอนที่ใช้ปัญหาเป็นฐานในการเรียนรู้ เรื่องทฤษฎีจำนวนเบื้องต้น ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4.” วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาคณิตศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2547.

โรงเรียนหอแซฟอุปถัมภ์. แผนการปฏิบัติงานโรงเรียนหอแซฟอุปถัมภ์. นครปฐม : โรงพิมพ์โรงเรียนหอแซฟอุปถัมภ์, 2545.

วารี ธีระจิตร. เทคนิคและวิธีสอนในระดับประถมศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2534.

วิชเนย์ ทศตะ. “การเปรียบเทียบผลการเรียนรู้เรื่องสิ่งแวดล้อมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่สอนด้วยวิธีสอนโดยใช้ปัญหาเป็นหลักและวิธีสอนแบบสืบเสาะหาความรู้.” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการนิเทศ มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2547.

วิภาภรณ์ บุญทา. “การศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ปัญหาเป็นหลักในวิทยาลัยพยาบาลสังกัดกระทรวงสาธารณสุข.” วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต สาขาวิชาการพยาบาล จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2541.

วินิจ อิศรางกูร ณ อยุธยา และปรีดา โทณแก้ว. ความพึงพอใจต่อการเรียนการสอนแบบใช้ปัญหาเป็นฐานในการอบรมหลักสูตรต่างๆ ของกระทรวงสาธารณสุข. ยะลา : วิทยาลัยการสาธารณสุข จังหวัดยะลา, 2537.

วิไลวรรณ ปิยะปกรณ์. “การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ และความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนด้วยการจัดกิจกรรมการสอนเพื่อพัฒนากระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ.” วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร, 2535.

วีระพล บศิริรัฐ. เงินทองของมีค่า. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง, 2548.

วัชรรา เล่าเรียนดี. เทคนิคการจัดการเรียนการสอนและการนิเทศ. นครปฐม : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2548.

วันเพ็ญ วรรณโกมล. การพัฒนาการสอนสังคมศึกษา. กรุงเทพมหานคร : สถาบันราชภัฏธนบุรี, 2544.

ศิริพงษ์ สายหงษ์ เมธา. ความหมายการใช้ปัญหาเป็นหลัก [online]. Accessed 13 September 2007. Available from <http://www.nfe.go.th/0405/NFEnote/SkillLife.html>

สมพันธ์ หิญาธิระนันท์ และกรองไค อุณหสุตร. “รายงานวิจัยการประเมินผลการเรียนการสอนแบบใช้ปัญหาเป็นหลักวิชาการพยาบาลผู้ใหญ่และผู้สูงอายุ คณะพยาบาลศาสตร์.” วารสารพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล 65, 22 (2540) : 2 - 3.

สมพงษ์ จิตระดับ. การสอนจริยศึกษาในระดับประถมศึกษา. กรุงเทพฯ: โครงการตำรา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2537.

สิริวรรณ ตะรุसानนท์. “การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแควความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนวิชาสังคมศึกษาโดยการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบ 4 MAT กับการจัดกิจกรรมการสอนแบบวิธีการทางวิทยาศาสตร์.” วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการมัธยมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2542.

สุกัญญา ศรีสาคร. “การพัฒนาความสามารถในการคิดแก้ปัญหา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่จัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคการคิดแก้ปัญหาอนาคต.” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการนิเทศ มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2547.

สุธี พรรณหาญ. “การใช้ปัญหาเป็นหลักในการสอนเรื่องไฟฟ้า ของนักศึกษาสถาบันราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์.” ปริญญาศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต วิทยาศาสตร์ศึกษา สาขาวิทยาศาสตร์ศึกษา ภาควิชาการศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2546.

สุนนา อัสวกุล. ศูนย์แนะแนวการศึกษาและอาชีพ. กรุงเทพฯ : กรมวิชาการ, 2538.

สุภาวดี ดอนเมือง. “ประสิทธิผลการเรียนการสอนแบบใช้ปัญหาเป็นหลักวิชาเคหพยาบาล ของนักเรียนชั้นปีที่ 1 โรงเรียนอายุรเวท กรุงเทพมหานคร.” วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล, 2544.

สุนทร ทองเนื้อแข็ง. “การเรียนรู้โดยการใช้ปัญหาเป็นหลักในวิชาการบริหารธุรกิจขนาดย่อม สำหรับนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง.” วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการจัดการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร, 2548.

สุภาพร สายสวาท “การพัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหของเด็กปฐมวัย โดยการจัด
ประสบการณ์แบบใช้ปัญหาเป็นหลัก.” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาหลักสูตรและการนิเทศ ภาควิชาหลักสูตรและวิธีสอน คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2548.

สุวิทย์ มูลคำ. กลยุทธ์การสอนคิดแก้ปัญหา. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ภาพพิมพ์, 2547.

สุวัฒนา อุทัยรัตน์. แนวคิดและแนวปฏิบัติสำหรับครูมัธยมเพื่อการปฏิรูปการศึกษา. กรุงเทพมหานคร :
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2544.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
ฉบับที่ 9 พ.ศ. 2545-2549. กรุงเทพมหานคร : สยามสปอร์ตซินดิเคท จำกัด, 2545.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
ฉบับที่ 10 พ.ศ. 2550-2554. กรุงเทพมหานคร : สยามสปอร์ตซินดิเคท จำกัด, 2545.

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540. กรุงเทพมหานคร :
กลุ่มงานการพิมพ์, 2545.

_____. หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544. กรุงเทพมหานคร : กรมวิชาการ,
2544.

_____. สาระและมาตรฐานการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
ในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544. กรุงเทพมหานคร : กรมวิชาการ,
2545.

อมรทิพย์ ณ บางช้าง. “ประสิทธิผลของการสอน เรื่องการบริการอนามัยครอบครัว โดยวิธีสอน
แบบใช้ปัญหาเป็นหลักในนักเรียนพยาบาลวิทยาลัยพยาบาลกองทัพเรือ.” วิทยานิพนธ์-
ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาธารณสุขศาสตร์ สาขาวิชาการพยาบาลสาธารณสุข
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล, 2543.

อรชา วราวิทย์. “การตัดสินใจแก้ปัญหของเด็กปฐมวัย.” วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต
วิชาเอกปฐมวัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2536.

อรพรรณ พรสีมา. การคิดอย่างไร. กรุงเทพมหานคร : ภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2543.

อรณพ ชุ่มเพ็งพันธ์. “การพัฒนาผลการเรียนรู้เรื่องสารในชีวิตประจำวัน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษา
ปีที่ 6 ที่จัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน.” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตร-
มหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการนิเทศ ภาควิชาหลักสูตรและวิธีสอน คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2550.

อาภา ถนัดช่วง. “การสอนแบบแก้ปัญหา.” วารสารแนะแนว 25, 135 (มิถุนายน-กรกฎาคม 2534) : 17 - 20.

อาภรณ์ ใจเที่ยง. หลักการสอน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ โอ.เอส.พรินต์ติ้งเฮาส์, 2537.

อาภรณ์ แสงรัสมิ. “ผลของการเรียนแบบใช้ปัญหาเป็นหลักต่อลักษณะการเรียนรู้ด้วยตนเอง ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อมและความพึงพอใจต่อการเรียนการสอน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4.” วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาศาสตร์ ภาควิชามัธยมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2543.

อัจฉรา จันทา. “การศึกษาผลการเรียนรู้และความสามารถในการแก้ปัญหา โดยการจัดการเรียนรู้ แบบ 4 MAT ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 เรื่องการจัดการสิ่งแวดล้อม.” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนสังคมศึกษา ภาควิชา หลักสูตรและวิธีสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2549.

อัจฉรา ธรรมภรณ์ และปราณี ทองคำ. “ผลของการเรียนแบบใช้ปัญหาเป็นหลักต่อการส่งเสริม ความคิดวิจารณ์ญาณและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาครู.” วารสารสงขลานครินทร์ ฉบับสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ 8 (กันยายน-ธันวาคม 2545) : 22 - 33.

ภาษาอังกฤษ

Antepohl, W. and S. Herzig. “Problem-Based Learning versus Lecture-Based Learning in a Course of Basic Pharmacology: A Controlled, Randomized Study.” Medical Education 33 (February 1999) : 68 – 71.

Duch , Barbara J., Susan E. , and Groh Deborah E. Allen [Online]. Accessed 17 September 2007. Available from [http:// www.styluspub.com](http://www.styluspub.com)

Bloom, Benjamin S. Taxonomy of Education Objectives Handbook 1: Cognitive Domain. New York : David March, 1956.

Boud, David, and Grahame. Feletti. The Challenge of Problem Based Learning. London: Kogan Page, 1997.

Bruner, S. Studies in Cognitive Growth : A Collaboration at the Center for Cognitive Studies. New York : John Willy and Sons, 1966 .

- Candela, Lori L. "Problem-Based Learning versus Lecture : Effects on Multiple Choice Test Scores in Associate Degree Nursing Student." Dissertation Abstracts International (April 1998) : 88 -96.
- Dewey, J. Moral Principle in Education. Boston : Houghton Mifflin Co., 1976.
- Gallagher, S.A. "Problem-Based Learning : Where did it come from." Journal for the Education of the Gifted (1997) : 84 -87.
- Greenwald, N.L. "Learning From Problem." The Science Teacher 67 (April 2000) : 11-31.
- Grossnickle, Foster E., and Lee J. Bueckner. Discovery Meaning in Arithmetic. New York : Holt Rinehart and Winston Inc., 1959.
- Mahan, Luther A. "Which Extreme Variant of the Problem Solving Method of Teacher Should be more Characteristic of the Many Teacher Variations of Problem-Solving Teacher." Science Education 54 (October 1970) : 55 – 72.
- Marriam, S. B., and R.S. Caffarella. "Learning as a Self-Directed Activity." In Learning in Adulthood. San Francisco, California: Jossey-Bass Inc, 1991.
- Morgan, Clifford T. "Thinking and Problem Solving." In A Brief Introduction to Psychology. 2nd ed., New Delhi : Tata Mcgraw-Hill, Co., 1978.
- Penner, D. E. and other. "Building Functional Model: Designing an Elbow." Journal of Research in Science Teaching (1997) : 67 -86.
- Polya, George. How to Solve it. A New Aspect of Mathematical Method. New York : Doubleday and Company, 1957.
- Ram, P. "Problem-Based Learning in Undergraduate Education: A Sophomore Chemistry Laboratory." Journal of Chemical Education 76 (August 1999) : 91 – 104.
- Russell, J. M. "The Effect of Problem Solving on Junior on High School Student ability to Apply and Analysis Earth Science Subject Matter" Dissertational Abstracts 40, 30 (September 1979) : 187- 199.
- Savary, J. K and T.M Duffy. "Problem-Based Learning: An Instructional Model and Its Constructivist Framework." Educational Technology 35 (September-October 1995) : 111 - 129.
- Shaftel, F. T. Role Playing in the Curriculum Englewood Cliffs. New Jersey : Printice Hall, Inc, 1982.

- Strahan, D. “Problem-Based Learning in The Middle School: Perception of At-Risk Females and Their Teachers.” Dissertation Abstract Intemational 61,02 (August 2000) : 221-223.
- Stollberg, R.J. “Problem-Solving, The Process Games in Science Teaching.” Science Teacher 23 (September 1956) : 23 – 56.
- Weir, John Joseph. “Problem Solving Everybody’s Problem.” Science Teacher 32 (1974) : 23-33.
- William, A., and P. J. Williams. “Problem-Based Learning: An Appropriate Methodology for Technology Education.” Research in Science and Technology Education 15 (January 1997) : 44 – 47.

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

ภาคผนวก

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

ภาคผนวก ก

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

ภาคผนวก ข

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย

1. แผนการจัดการเรียนรู้เรื่องเศรษฐศาสตร์ในชีวิตประจำวันที่ใช้จัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน
 - 1.1 ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา
2. ประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน
 - 2.1 แบบรายบุคคล (Individual Tryout)
 - 2.2 แบบกลุ่มเล็ก (Small Group Tryout)
 - 2.3 ทดลองใช้จริงกับกลุ่มตัวอย่าง
3. แบบทดสอบวัดผลการเรียนรู้เรื่องเศรษฐศาสตร์ในชีวิตประจำวัน
 - 3.1 ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา
 - 3.2 ความยากง่าย
 - 3.3 อำนาจจำแนก
 - 3.4 ความเชื่อมั่น
4. แบบทดสอบทักษะการแก้ปัญหา
 - 4.1 ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา
5. แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน
 - 5.1 ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา

1. แผนการจัดการเรียนรู้เรื่องเศรษฐศาสตร์ในชีวิตประจำวันที่จัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน

1.1 ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา

ตารางที่ 13 คัดชี้ความสอดคล้องของแผนการจัดการเรียนรู้เรื่องเศรษฐศาสตร์ในชีวิตประจำวันที่จัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน

รายการประเมิน	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC)	ความหมาย
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
1. ส่วนประกอบของแนวการสอน ได้แก่ สาระสำคัญ มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง สาระการเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล เครื่องมือที่ใช้วัด	+1	+1	+1	1	มีความสอดคล้อง
2. ส่วนประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 ได้แก่ สาระสำคัญ มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง สาระการเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล เครื่องมือที่ใช้วัด	+1	+1	+1	1	มีความสอดคล้อง
3. ส่วนประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 ได้แก่ สาระสำคัญ มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง สาระการเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล เครื่องมือที่ใช้วัด	+1	+1	+1	1	มีความสอดคล้อง
4. ส่วนประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 ได้แก่ สาระสำคัญ มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง สาระการเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล เครื่องมือที่ใช้วัด	+1	+1	+1	1	มีความสอดคล้อง
5. ส่วนประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 ได้แก่ สาระสำคัญ มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง สาระการเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล เครื่องมือที่ใช้วัด	+1	+1	+1	1	มีความสอดคล้อง

ตารางที่ 13 (ต่อ)

รายการประเมิน	คะแนนความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญ			ค่าดัชนี ความ สอดคล้อง (IOC)	ความ หมาย
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
6. ความสอดคล้องของเนื้อหาและเวลาในแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้	+1	+1	+1	1	มีความ สอดคล้อง
7. ความสอดคล้องของจุดมุ่งหมายของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผลการเรียนรู้และทักษะการแก้ปัญหาเรื่อง เศรษฐศาสตร์ในชีวิตประจำวัน ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง แนวการจัดการเรียนรู้	+1	+1	+1	1	มีความ สอดคล้อง
8. ความสอดคล้องระหว่างการประเมินผลของการจัดกิจกรรม การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน แนวการจัดการเรียนรู้และแผนการจัดการเรียนรู้	+1	+1	+1	1	มีความ สอดคล้อง

2. ประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการจัดการเรียนรู้โดยใช้

ปัญหาเป็นฐาน

2.1 แบบรายบุคคล (Individual Tryout)

ตารางที่ 14 ประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้เรื่องเศรษฐศาสตร์ในชีวิตประจำวันโดยใช้
ปัญหาเป็นฐาน แบบรายบุคคล (Individual Tryout)

นักเรียน คนที่	คะแนนแบบทดสอบ				รวม 30 คะแนน	ทดสอบ หลังเรียน 20 คะแนน
	แบบทดสอบ ที่ 1 10 คะแนน	แบบทดสอบ ที่ 2 10 คะแนน	แบบทดสอบ ที่ 3 5 คะแนน	แบบทดสอบ ที่ 4 5 คะแนน		
1	8	5	3	2	18	12
2	9	7	3	4	23	15
3	10	8	5	4	27	18
รวม					68	45

ผลการหาประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้เรื่องเศรษฐศาสตร์ในชีวิตประจำวันโดยใช้ปัญหาเป็นฐาน แบบรายบุคคล (Individual Tryout)

$$E_1 = ((68/3)/30) \times 100 = 75.55$$

$$E_2 = ((45/3)/20) \times 100 = 75.00$$

2.2 แบบกลุ่มเล็ก (Small Group Tryout)

ตารางที่ 15 ประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้เรื่องเศรษฐศาสตร์ในชีวิตประจำวันโดยใช้ปัญหาเป็นฐาน แบบกลุ่มเล็ก (Small Group Tryout)

นักเรียน คนที่	คะแนนแบบทดสอบ				รวม 30คะแนน	ทดสอบ หลังเรียน 20 คะแนน
	แบบทดสอบ ที่ 1 10 คะแนน	แบบทดสอบ ที่ 2 10 คะแนน	แบบทดสอบ ที่ 3 5 คะแนน	แบบทดสอบ ที่ 4 5 คะแนน		
1	8	6	4	4	22	16
2	8	6	3	5	22	15
3	8	7	3	3	21	16
4	9	8	3	4	24	18
5	9	6	5	3	23	16
6	8	8	4	4	24	15
7	9	10	5	5	29	19
8	9	9	4	5	27	18
9	10	9	5	5	29	20
รวม					221	153

ผลการหาประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้เรื่องเศรษฐศาสตร์ในชีวิตประจำวันโดยใช้ปัญหาเป็นฐาน แบบกลุ่มเล็ก (Small Group Tryout)

$$E_1 = ((221/9)/30) \times 100 = 81.85$$

$$E_2 = ((153/9)/20) \times 100 = 85.00$$

2.3 ทดลองใช้จริงกับกลุ่มตัวอย่าง

ตารางที่ 16 ประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้เรื่องเศรษฐศาสตร์ในชีวิตประจำวัน โดยใช้ปัญหาเป็นฐานนำมาทดลองใช้จริงกับกลุ่มตัวอย่าง

นักเรียน คนที่	คะแนนแบบทดสอบ				รวม 30 คะแนน	ทดสอบ หลังเรียน 20 คะแนน
	แบบทดสอบ ที่ 1 10 คะแนน	แบบทดสอบ ที่ 2 10 คะแนน	แบบทดสอบ ที่ 3 5 คะแนน	แบบทดสอบ ที่ 4 5 คะแนน		
1	9	10	4	5	28	18
2	10	10	5	5	30	20
3	7	8	3	3	21	17
4	6	5	3	2	16	13
5	10	10	4	5	29	20
6	10	9	4	4	27	19
7	10	9	5	5	29	20
8	7	8	3	3	21	16
9	7	6	4	3	20	16
10	6	5	2	3	16	14
11	9	9	3	5	26	17
12	8	7	3	5	23	17
13	10	9	5	5	29	20
14	10	9	4	5	28	20
15	8	9	3	3	23	18
16	6	7	3	3	19	14
17	8	9	4	5	26	19
18	10	10	5	5	30	20
19	8	8	4	3	23	18
20	8	9	4	3	24	18
21	8	8	4	3	23	17
รวม					511	361

ผลการหาประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้เรื่องเศรษฐศาสตร์ในชีวิตประจำวัน โดยใช้ปัญหาเป็นฐานนำมาทดลองใช้จริงกับกลุ่มตัวอย่าง

$$E_1 = ((511/21)/30) \times 100 = 81.11$$

$$E_2 = ((361/21)/20) \times 100 = 85.95$$

3. แบบทดสอบวัดผลการเรียนรู้เรื่องเศรษฐศาสตร์ในชีวิตประจำวัน

3.1 ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา

ตารางที่ 17 ค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบทดสอบวัดผลการเรียนรู้เรื่องเศรษฐศาสตร์ในชีวิตประจำวันที่ใช้ปัญหาเป็นฐาน

ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง	ข้อที่	ประเภท	ผู้เชี่ยวชาญ			ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC)
			คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	
1. เพื่อให้นักเรียนนำความรู้และวิธีการการวางแผนบัญชีรายรับรายจ่ายของตนเองและครอบครัวไปใช้ในชีวิตประจำวันได้	1	ความรู้ความจำ	+1	+1	0	.67
	2	ความรู้ความจำ	+1	+1	0	.67
	3	ความเข้าใจ	+1	+1	+1	1
	4	ความเข้าใจ	+1	+1	+1	1
	5	ความเข้าใจ	+1	+1	+1	1
	6	ความเข้าใจ	+1	+1	+1	1
	7	การนำไปใช้	+1	+1	+1	1
	8	การนำไปใช้	+1	+1	+1	1
	9	การนำไปใช้	+1	+1	+1	1
	10	การนำไปใช้	+1	+1	+1	1
	11	การนำไปใช้	+1	+1	+1	1
	12	การนำไปใช้	+1	+1	0	.67
	13	การวิเคราะห์	+1	+1	+1	1
	14	การวิเคราะห์	+1	+1	+1	1
	15	การวิเคราะห์	+1	+1	+1	1
	16	การวิเคราะห์	+1	+1	+1	1

ตารางที่ 17 (ต่อ)

ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง	ข้อที่	ประเภท	ผู้เชี่ยวชาญ			ค่าดัชนี ความสอดคล้อง (IOC)
			คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	
2. เพื่อให้นักเรียนปฏิบัติตนเป็น ผู้ผลิตและผู้บริโภคได้อย่างมี คุณธรรม ประหยัด และคุ้มค่า พร้อมทั้งแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นได้	17	ความเข้าใจ	+1	+1	+1	1
	18	ความเข้าใจ	+1	+1	+1	1
	19	ความเข้าใจ	+1	+1	+1	1
	20	ความเข้าใจ	+1	+1	+1	1
	21	การนำไปใช้	+1	+1	+1	1
	22	การนำไปใช้	+1	+1	+1	1
	23	การนำไปใช้	+1	+1	+1	1
	24	การนำไปใช้	+1	+1	+1	1
	25	การนำไปใช้	+1	+1	+1	1
	26	การนำไปใช้	+1	+1	+1	1
	27	การวิเคราะห์	+1	+1	+1	1
	28	การวิเคราะห์	+1	+1	+1	1
	29	การวิเคราะห์	+1	+1	+1	1
	30	การวิเคราะห์	+1	+1	+1	1
3. เพื่อให้นักเรียนเห็นความสำคัญ ของธนาคารที่เป็นแหล่งออมเงินที่ สำคัญได้	33	ความรู้ความจำ	+1	+1	-1	.33
	34	ความรู้ความจำ	+1	+1	-1	.33
	35	ความเข้าใจ	+1	+1	0	.67
	36	ความเข้าใจ	+1	+1	+1	1
	37	ความเข้าใจ	+1	0	+1	.67
	38	ความเข้าใจ	+1	+1	+1	1
	39	การนำไปใช้	+1	+1	0	.67
	40	การนำไปใช้	+1	+1	+1	1

ตารางที่ 17 (ต่อ)

ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง	ข้อที่	ประเภท	ผู้เชี่ยวชาญ			ค่าดัชนี ความสอดคล้อง (IOC)
			คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	
	41	การนำไปใช้	+1	+1	+1	1
	42	การนำไปใช้	+1	+1	+1	1
	43	การวิเคราะห์	+1	+1	+1	1
	44	การวิเคราะห์	+1	+1	+1	1
	45	การวิเคราะห์	+1	+1	+1	1
	46	การวิเคราะห์	+1	+1	+1	1
4. เพื่อให้นักเรียนนำความรู้และ ความสำคัญของภายในเพื่อนำมา แก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคมได้	47	ความเข้าใจ	+1	+1	+1	1
	48	ความเข้าใจ	+1	+1	+1	1
	49	ความเข้าใจ	+1	+1	+1	1
	50	ความเข้าใจ	0	+1	0	.33
	51	การนำไปใช้	+1	+1	+1	1
	52	การนำไปใช้	+1	+1	+1	1
	53	การนำไปใช้	+1	+1	+1	1
	54	การนำไปใช้	+1	+1	+1	1
	55	การวิเคราะห์	+1	0	+1	.67
	56	การวิเคราะห์	+1	+1	+1	1
	57	การวิเคราะห์	+1	+1	+1	1
	58	การวิเคราะห์	+1	+1	+1	1
	59	การวิเคราะห์	+1	+1	+1	1
	60	การวิเคราะห์	+1	+1	+1	1

3.2 ความยากง่าย

3.3 อำนาจจำแนก

3.4 ความเชื่อมั่น

ตารางที่ 18 ค่าความยากง่าย ค่าอำนาจจำแนก และค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบวัดการเรียนรู้เรื่องเศรษฐศาสตร์ในชีวิตประจำวันที่จัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ทั้งก่อนเรียนและหลังเรียน วิเคราะห์ข้อสอบปรนัย โดยใช้สูตร วิเคราะห์โดยโปรแกรมสำเร็จรูป

ข้อที่	ค่าความยากง่าย (p)	ค่าอำนาจจำแนก (r)	ข้อที่	ค่าความยากง่าย (p)	ค่าอำนาจจำแนก (r)
1	.74	.79	31	.67	.37
2	.87	.63	32	.50	.34
3	.74	.79	33	.50	.34
4	.26	.79	34	.59	.51
5	.59	.18	35	.25	-.21
6	.81	.72	36	.41	.51
7	.59	.51	37	.41	.51
8	.59	.51	38	.81	.72
9	.87	.63	39	.87	.63
10	.50	.93	40	.50	.93
11	.87	.63	41	.66	.85
12	.81	.72	42	.66	.85
13	.74	.79	43	.74	.79
14	.50	.65	44	.74	.79
15	.50	.65	45	.66	.85
16	.67	.37	46	.59	.18
17	.50	.34	47	.50	.65
18	.74	.79	48	.26	.79
19	.66	.85	49	.66	.85
20	0.74	.79	50	.41	.51
21	0.74	.79	51	.33	.00

ตารางที่ 18 (ต่อ)

ข้อที่	ค่าความยากง่าย (p)	ค่าอำนาจจำแนก (r)	ข้อที่	ค่าความยากง่าย (p)	ค่าอำนาจจำแนก (r)
22	.81	.72	52	.59	.51
23	.75	.21	53	.25	.79
24	.74	.79	54	.07	-.50
25	.50	.93	55	.66	.85
26	.13	.63	56	.07	-.50
27	.74	.79	57	.74	.79
28	.50	.34	58	.25	.21
29	.59	.51	59	.66	.85
30	.75	.21	60	.19	.72

ITEMS = 60

N of Case = 22

 \bar{X} = 35.23

(S.D.) = 12.01

หมายเหตุ

ทางผู้วิจัยได้ทำคัดเลือกข้อสอบตามเกณฑ์ให้เหลือ 30 ข้อ ได้ข้อสอบดังนี้

ข้อสอบที่ได้รับการคัดเลือก จำนวน 30 ข้อ ได้แก่ ข้อ 1,3,4,7,8,10,14,15,17,19,21,24,

25,27,29,31,34,36,37,40,41,44,45,47,50,52,53,55,57,59

และข้อสอบที่ไม่ได้รับการคัดเลือก จำนวน 30 ข้อ ได้แก่ ข้อ 2,5,6,9,11,12,13,16,18,20,

22,23,26,28,30,32,33,35,38,39,42,43,46,48,49,51,54,56,58,60

แล้วนำแบบทดสอบที่ผ่านการคัดเลือกไปหาค่าความเชื่อมั่น(Reliability)ของแบบทดสอบปรนัยโดยการตรวจสอบผลการวัดที่สม่ำเสมอและคงที่ โดยใช้วิธีการของคูเดอร์-ริชาร์ดสัน จากสูตร KR-20 (Kuder Richardson -20)

ITEMS = 30

N of Case = 22

 \bar{X} = 17.27

(S.D.) = 7.71

KR-20 = .91

4. แบบทดสอบทักษะการแก้ปัญหา

4.1 ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา

ตารางที่ 19 คำนีความสอดคล้องของแบบทดสอบทักษะการแก้ปัญหา เรื่องเศรษฐศาสตร์ในชีวิตประจำวันที่จัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน

รายการประเมิน	ผลการพิจารณา			ค่าดัชนี ความสอดคล้อง (IOC)
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	
1. ประเมินสถานการณ์ที่ 1 ในการระบุปัญหา อธิบายสาเหตุของปัญหา เลือกวิธีการแก้ปัญหา และสามารถบอกผลที่ได้จากการแก้ปัญหาที่ตนเลือกได้จากสถานการณ์ที่กำหนดให้ได้อย่างเหมาะสม	+1	+1	+1	1
2. ประเมินสถานการณ์ที่ 2 ในการระบุปัญหา อธิบายสาเหตุของปัญหา เลือกวิธีการแก้ปัญหา และสามารถบอกผลที่ได้จากการแก้ปัญหาที่ตนเลือกได้จากสถานการณ์ที่กำหนดให้ได้อย่างเหมาะสม	+1	+1	+1	1
3. ประเมินสถานการณ์ที่ 3 ในการระบุปัญหา อธิบายสาเหตุของปัญหา เลือกวิธีการแก้ปัญหา และสามารถบอกผลที่ได้จากการแก้ปัญหาที่ตนเลือกได้จากสถานการณ์ที่กำหนดให้ได้อย่างเหมาะสม	+1	+1	+1	1
4. ประเมินสถานการณ์ที่ 4 ในการระบุปัญหา อธิบายสาเหตุของปัญหา เลือกวิธีการแก้ปัญหา และสามารถบอกผลที่ได้จากการแก้ปัญหาที่ตนเลือกได้จากสถานการณ์ที่กำหนดให้ได้อย่างเหมาะสม	+1	+1	+1	1
5. ประเมินสถานการณ์ที่ 5 ในการระบุปัญหา อธิบายสาเหตุของปัญหา เลือกวิธีการแก้ปัญหา และสามารถบอกผลที่ได้จากการแก้ปัญหาที่ตนเลือกได้จากสถานการณ์ที่กำหนดให้ได้อย่างเหมาะสม	+1	+1	+1	1

5. แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน

5.1 ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา

ตารางที่ 20 ค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน

รายการประเมิน	ผลการพิจารณา			ค่าดัชนี ความสอดคล้อง (IOC)
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	
ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้				
1. กิจกรรมส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ฝึกระบุปัญหา วิเคราะห์สาเหตุ หาวิธีการแก้ปัญหา วางแผนและปฏิบัติจริงในการแก้ปัญหา	+1	+1	+1	1
2. กิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนได้คิดปฏิบัติ แสดงออก เพื่อการแก้ปัญหาและการคิดสร้างสรรค์	+1	+1	+1	1
3. กิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนได้เรียนรู้จากสถานการณ์ที่เกิดขึ้นจริงในชีวิตประจำวัน	+1	+1	+1	1
ด้านบรรยากาศการเรียนรู้				
4. นักเรียนมีอิสระในการศึกษา ค้นคว้าแลกเปลี่ยนความคิดเห็น	+1	+1	+1	1
5. นักเรียนมีความสุขในการได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรม	+1	+1	+1	1
6. นักเรียนมีความสนุกสนานต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	+1	+1	+1	1
ด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนรู้				
7. ช่วยให้นักเรียนทำงานได้อย่างเป็นระบบตามขั้นตอน	+1	+1	+1	1
8. ช่วยให้นักเรียนสามารถศึกษาค้นคว้าหาความรู้จากแหล่งข้อมูลต่างๆ	+1	+1	+1	1
9. นักเรียนสามารถนำทักษะการแก้ปัญหาที่ได้ฝึกไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน	+1	+1	+1	1

ตารางที่ 20 (ต่อ)

รายการประเมิน	ผลการพิจารณา			ค่าดัชนี ความสอดคล้อง (IOC)
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	
10. นักเรียนเกิดความรู้สึกที่ดี เห็นความสำคัญเกี่ยวกับเรื่องเศรษฐศาสตร์ในชีวิตประจำวัน โดยเข้าใจถึงปัญหาและสามารถระบุปัญหา หาสาเหตุของปัญหาต่างๆ ได้ชัดเจนมากขึ้น	+1	+1	+1	1

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

มหาวิทยาลัยศิลปากร ภาควิชา
ผลการวิเคราะห์สมมติฐาน สงวนลิขสิทธิ์

ตารางที่ 21 การเปรียบเทียบผลการเรียนรู้เรื่องเศรษฐศาสตร์ในชีวิตประจำวันก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน

เลขที่	ทดสอบก่อนเรียน (Pretest) ปรนัย 30 คะแนน	ทดสอบหลังเรียน (Posttest) ปรนัย 30 คะแนน	ส่วนต่างของ คะแนน
1	7	19	12
2	17	28	11
3	10	22	12
4	6	8	2
5	11	25	14
6	15	22	7
7	10	25	15
8	14	17	3
9	9	14	5
10	8	12	4
11	10	19	9
12	14	19	5
13	19	26	7
14	10	25	15
15	10	16	6
16	9	20	11
17	11	21	10
18	12	25	13
19	10	20	10
20	11	21	10
21	14	19	5
รวม	237	423	186
\bar{X}	11.29	20.14	8.86
S.D.	3.21	4.91	3.97

ตารางที่ 22 ผลคะแนนทักษะการแก้ปัญหาเรื่องเศรษฐศาสตร์ในชีวิตประจำวันหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน

เลขที่	สถานการณ์ ที่ 1 8 คะแนน	สถานการณ์ที่ 2 8 คะแนน	สถานการณ์ ที่ 3 8 คะแนน	สถานการณ์ ที่ 4 8 คะแนน	สถานการณ์ ที่ 5 8 คะแนน	รวมคะแนน 40 คะแนน
1	6	5	4	6	6	27
2	6	7	6	7	7	33
3	4	4	5	4	4	21
4	2	4	2	2	3	13
5	5	5	4	8	8	30
6	6	5	4	4	7	26
7	4	5	3	4	4	20
8	5	5	8	6	8	32
9	4	4	4	4	4	20
10	7	4	4	3	8	26
11	8	7	6	6	8	35
12	6	5	4	4	4	23
13	3	4	3	8	7	25
14	5	3	6	4	4	22
15	6	5	4	6	5	26
16	3	4	4	4	4	19
17	7	6	4	7	5	29
18	8	5	6	4	5	28
19	6	5	4	5	8	28
20	4	5	6	6	8	29
21	5	4	6	6	8	29
รวม	110	101	97	108	125	541
\bar{X}	5.24	4.81	4.62	5.14	5.95	25.76
S.D.	1.60	.98	1.39	1.62	1.83	5.28

ตารางที่ 23 รายการการปรับปรุงแก้ไขแบบทดสอบวัดการเรียนรู้เรื่องเศรษฐศาสตร์ในชีวิตประจำวัน
ที่จัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

ข้อที่	รายการเดิม	รายการปรับปรุง
2	ก. มีกำไร	ก. มีเครดิต
3	ก. มีเมตตากรุณา ข. มีความสามัคคี	ก. มีความซื่อสัตย์ ข. มีความอดทน
7	ก. เลือกซื้อของที่ถูกต้องไว้ก่อน ข. สินค้าฟุ่มเฟือยเป็นสินค้าที่น่าซื้อ ค. ซื้อของเงินสดจะได้ของที่มีคุณภาพต่ำ	ก. เลือกซื้อของที่ถูกต้อง ข. ไม่ซื้อสินค้าฟุ่มเฟือย ค. ซื้อของเงินสดจะได้ของที่มีราคาถูก
9	ก. ความอดทนอดกลั้น ข. ความขยันหมั่นเพียร ค. ความฉลาดมีไหวพริบ	ก. ความเสียสละ ข. ความเมตตากรุณา ค. ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่
13	จากข้อความต่อไปนี้ บุคคลใดเป็นผู้ที่มี คุณธรรมของผู้ผลิต	บุคคลในข้อใด เป็นผู้ที่มีคุณธรรมของ ผู้ผลิต
17	ธนาคารมีความหมายตรงกับข้อใด	คำว่า “ธนาคาร” มีความหมายตรงกับ ข้อใด
18	ค. การจ่ายค่าเทอม	ค. การแลกเงิน
20	ประโยชน์ที่เราได้รับจากที่เราออมเงินฝาก ไว้กับธนาคารคืออะไร	ประโยชน์ที่เราได้รับจากการฝากเงินไว้ กับธนาคารคืออะไร
22	หนูแผ่นำเงินไปฝากแม่ให้นำเงินไปฝาก ที่ธนาคาร แสดงว่าหนูแผ่นำจะได้สิ่งใด ตอบแทนมาจากธนาคาร	แม่พาหนูแผ่นำไปฝากเงินที่ธนาคาร แสดงว่าหนูแผ่นำจะได้สิ่งใดตอบแทน จากธนาคาร
26	ข. เกิดความสงบสุขของคนในชาติ ค. เกิดสาธารณสมบัติของชาติมากมาย	ข. สาธารณสมบัติของชาติจะลดลง ค. เกิดความไม่สงบสุขของคนในชาติ
27	ภาษีทางอ้อมที่แอบแฝงมากับการที่เราซื้อ สินค้าและบริการ เรียกว่าภาษีอะไร	ภาษีทางอ้อมที่เรียกเก็บพร้อมกับการที่ เราซื้อสินค้าและบริการ เรียกว่าอะไร

ตารางที่ 24 รายการการปรับปรุงแก้ไขแบบทดสอบทักษะการแก้ปัญหา เรื่องเศรษฐศาสตร์ในชีวิตประจำวันที่จัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

สถานการณ์	รายการเดิม	รายการปรับปรุง
สถานการณ์ ที่ 1	ที่โรงเรียนแห่งหนึ่ง มีการฝากธนาคารโรงเรียนในทุกเช้าวันอังคาร นักเรียนในห้อง ป.3/5 แต่ละคนจะนำเงินที่หยอดกระปุกไว้มาฝาก แต่นักเรียนบางคนพอถึงเช้าวันอังคาร จะไม่มีเงินมาฝาก ทำให้คุณครูประจำชั้นต้องมีการประชาสัมพันธ์กับผู้ปกครองของนักเรียน ว่าทางโรงเรียนจะฝึกให้นักเรียนได้รู้จักประหยัดและเก็บออมเงินไว้ โดยจะมีการให้ฝากเงินในวันอังคารของทุกสัปดาห์ พอถึงเช้าวันอังคารนักเรียนคนนั้นก็ยังไม่มาฝากธนาคารโรงเรียนเช่นเดิม	ที่โรงเรียนแห่งหนึ่ง มีการฝากธนาคารโรงเรียนในทุกเช้าวันอังคาร นักเรียนในห้อง ป.3/5 แต่ละคนจะนำเงินที่หยอดกระปุกไว้มาฝาก แต่นักเรียนบางคนพอถึงเช้าวันอังคาร ไม่มีเงินมาฝาก ทำให้คุณครูประจำชั้นต้องมีการประชาสัมพันธ์กับผู้ปกครองของนักเรียน ว่าทางโรงเรียน มีนโยบายฝึก ให้นักเรียนได้รู้จักประหยัด และเก็บออมเงินไว้ โดย กำหนดให้ ฝากเงินในวันอังคารของทุกสัปดาห์ พอถึงเช้าวันอังคารนักเรียน เดิมก็ยังไม่ มีเงินมาฝากธนาคารโรงเรียนเช่นเดิม
สถานการณ์ ที่ 2	วันหนึ่งขณะที่น้องปลื้มกำลังเดินอยู่บริเวณโรงอาหารของโรงเรียน น้องปลื้มมองไปเห็นเงินจำนวนหนึ่งตกอยู่บนพื้น น้องปลื้มจึงหันซ้ายหันขวาแล้วหยิบเงินจำนวนนั้นเก็บใส่กระเป๋าโดยไม่บอกใคร แล้วนำเงินจำนวนนั้นไปซื้อขนมที่โรงอาหารของโรงเรียนอย่างสบายใจ เมื่อกลับมาถึงที่ห้องเรียน มีเพื่อนคนหนึ่งนั่งร้องไห้อยู่ น้องปลื้มจึงเข้าไปถามว่าเกิดอะไรขึ้น เพื่อนคนนั้นบอกน้องปลื้มว่า พอให้เงินมาเพื่อมาซื้อข้าวทานที่โรงเรียน แต่ตอนนี้ทำเงินหายจึงอดทานข้าวกลางวัน	วันหนึ่งขณะที่น้องปลื้มกำลังเดินอยู่บริเวณโรงอาหารของโรงเรียน น้องปลื้มมองไปเห็นเงินจำนวนหนึ่งตกอยู่บนพื้น น้องปลื้มจึงหันซ้ายหันขวาแล้วหยิบเงินจำนวนนั้นเก็บใส่กระเป๋าโดยไม่บอกใคร ต่อมาได้ นำเงินจำนวนนั้นไปซื้อขนมทานที่โรงอาหารของโรงเรียน รับประทาน อย่างสบายใจ เมื่อกลับมาถึงที่ห้องเรียน มีเพื่อนคนหนึ่งนั่งร้องไห้อยู่ น้องปลื้มจึงเข้าไปถามว่าเกิดอะไรขึ้น เพื่อนคนนั้นบอกน้องปลื้มว่า พอให้เงินมาเพื่อมาซื้อ ข้าวรับประทาน ที่โรงเรียน แต่ตอนนี้ ทำเงินหายจึงอดรับประทาน ข้าวกลางวัน

ตารางที่ 24 (ต่อ)

สถานการณ์	รายการเดิม	รายการปรับปรุง
สถานการณ์ ที่ 4	วันนี้เป็นวันเกิดของน้องพลอย คุณแม่ ให้น้องพลอยเลือกของขวัญได้ 1 อย่าง ซึ่งคุณแม่มีเงินอยู่จำกัด คุณแม่ อยากให้น้องพลอยได้ฝึกภาษาอังกฤษ จึงจะซื้อหนังสือที่สอนเกี่ยวกับการ สนทนาภาษาอังกฤษให้กับน้องพลอย แต่น้องพลอยร้องไห้และต่อว่าคุณแม่ และชี้ให้คุณแม่ซื้อตุ๊กตาบาร์บี้รุ่นใหม่ ให้เพื่อนำไปอวดเพื่อนที่โรงเรียน	วันนี้เป็นวันเกิดของน้องพลอย คุณแม่ ให้น้องพลอยเลือกของขวัญได้ 1 อย่าง เพราะคุณแม่มีเงินอยู่จำกัด คุณ แม่อยากให้น้องพลอยได้ฝึก ภาษาอังกฤษจึงจะซื้อหนังสือที่สอน เกี่ยวกับการสนทนาภาษาอังกฤษ ให้กับน้องพลอย แต่น้องพลอยร้องไห้ และต่อว่าคุณแม่ และชี้ให้คุณแม่ซื้อ ตุ๊กตาบาร์บี้รุ่นใหม่ให้เพื่อนำไปอวด เพื่อนที่โรงเรียน
สถานการณ์ ที่ 5	ในขณะที่ประเทศไทยกำลังอยู่ในภาวะ วิกฤตทางเศรษฐกิจของประเทศ ค่า น้ำมันที่มีราคาสูงขึ้น ทำให้ค่าโดยสาร รถประจำทาง และสินค้าที่จะนำมาใช้ ในการอุปโภค บริโภค มีราคาสูงขึ้น ตามไปด้วย จากที่นักเรียนจะได้เงินมา โรงเรียน 10 บาทต่อวัน ในปัจจุบัน เงิน 10 บาทแทบจะไม่มีค่าอะไรเลย นักเรียนจะต้องขอเงินผู้ปกครองเพิ่มขึ้น ในแต่ละวันเพิ่มอีก 30 บาท เป็นวัน ละ 40 บาทต่อวัน	ในขณะที่ประเทศไทยกำลังอยู่ในภาวะ วิกฤตทางเศรษฐกิจ ค่าน้ำมันที่มีราคา สูงขึ้น ทำให้ค่าโดยสารรถประจำทาง และสินค้าที่จะนำมาใช้ในการอุปโภค บริโภค มีราคาสูงขึ้นตามไปด้วย จาก ที่นักเรียนจะได้เงินมาโรงเรียน 10 บาทต่อวัน ในปัจจุบันเงิน 10 บาท แทบจะไม่มีค่าอะไรเลย นักเรียน จะต้องขอเงินผู้ปกครองเพิ่มขึ้นในแต่ละ วันเพิ่มอีก 30 บาท เป็นวันละ 40 บาทต่อวัน

ภาคผนวก ง
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบทดสอบวัดผลการเรียนรู้ก่อนเรียนและหลังเรียนเรื่องเศรษฐศาสตร์ในชีวิตประจำวันที่จัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน

2. แบบทดสอบทักษะการแก้ปัญหา เรื่องเศรษฐศาสตร์ในชีวิตประจำวันที่จัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน

3. แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน

4. แผนการจัดการเรียนรู้เรื่องเศรษฐศาสตร์ในชีวิตประจำวันที่จัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน

5. แบบทดสอบหลังการจัดการเรียนรู้เพื่อหาประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้เรื่องเศรษฐศาสตร์ในชีวิตประจำวันที่จัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน

มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรเวศน์บุรีรัมย์

แบบทดสอบก่อนเรียน – หลังเรียน

เพื่อพัฒนาผลการเรียนรู้ เรื่องเศรษฐศาสตร์ในชีวิตประจำวัน
 ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่จัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน
 คะแนนเต็ม 30 คะแนน

คำชี้แจง

ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย (X) ทับตัวเลือกหน้าข้อความที่เห็นว่าถูกที่สุดเพียง
 ตัวเลือกเดียว

1. คำว่า “รายรับ” มีความหมายตรงกับข้อความใด
 - ก. จำนวนเงินที่นำมาใช้ในชีวิตประจำวัน
 - ข. จำนวนเงินที่แบ่งให้กับคนในครอบครัว
 - ค. จำนวนเงินที่ได้รับจากการประกอบอาชีพ
 - ง. จำนวนเงินที่นำมาเป็นค่าใช้จ่ายของครอบครัว
2. ถ้าเรามีรายจ่ายมากกว่ารายรับจะเกิดผลอย่างไร
 - ก. มีเครดิต
 - ข. มีหนี้สิน
 - ค. มีเงินทุน
 - ง. มีเงินออม
3. การรู้จักใช้จ่ายและเก็บออมมีข้อดีอย่างไร
 - ก. มีความซื่อสัตย์
 - ข. มีความอดทน
 - ค. มีความเสียสละ
 - ง. มีความรับผิดชอบ
4. ข้อความใดสอดคล้องกับคำกล่าวที่ว่า “ประหยัดในวันนี้จะเป็นเศรษฐีในวันหน้า”
 - ก. การประหยัดจะทำให้เราใช้จ่ายน้อยลง
 - ข. ในอนาคตเราก็จะมีเงินมากจากการทำงาน
 - ค. การประหยัดจะทำให้เรามีเงินเก็บออมมากขึ้น
 - ง. เราไม่ควรใช้เงินในตอนนี้เป็นเพื่อการประหยัดไว้ใช้วันหน้า

5. ข้อใดเป็นการใช้จ่ายที่เหมาะสม
- เอ นำเงินไปซื้อเสื้อผ้า
 - บี นำเงินไปซื้อหนังสือการ์ตูน
 - ซี นำเงินไปซื้อโทรศัพท์มือถือ
 - ดี นำเงินไปซื้อกระเป๋านักเรียน
6. การวางแผนการใช้จ่ายที่ดีและเหมาะสม สามารถทำได้ด้วยวิธีการใด
- การซื้อสินค้าในช่วงลดราคา
 - การใช้จ่ายอย่างตระหนี่ถี่เหนียว
 - การปลูกฝังการใช้จ่ายเงินให้กับลูกหลาน
 - การทำบัญชีรายรับ รายจ่ายของครอบครัว
7. หลักการในการใช้จ่ายของครอบครัว ข้อใดถูกต้องที่สุด
- เลือกซื้อของที่ถูกใจ
 - ไม่ซื้อสินค้าฟุ่มเฟือย
 - ซื้อของเงินสดจะได้ของที่มียี่ห้อ
 - ควรเลือกซื้อของที่จำเป็นและมีประโยชน์
8. การวางแผนบัญชีรายรับ รายจ่ายของครอบครัวมีประโยชน์อย่างไร
- ทำให้สามารถจัดสรรเงินเพื่อไว้ใช้จ่าย
 - ทำให้ทราบรายรับ รายจ่ายของครอบครัว
 - ทำให้สามารถจัดสรรเงินเพื่อแบ่งให้คนในครอบครัว
 - ทำให้ทราบความต้องการในการใช้เงินของคนในครอบครัว
9. แม่ค้าที่ขายไส้กรอกผสมดินประสิวเพื่อให้อาหารมีสีแดงน่ารับประทาน แสดงว่าเป็นผู้ที่ขาดคุณธรรมในเรื่องใด
- ความเสียสละ
 - ความเมตตากรุณา
 - ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่
 - ความรับผิดชอบต่อสังคม

10. การเป็นผู้ให้บริการที่ดี ควรคำนึงถึงสิ่งใดมากที่สุด
- หน้าตายิ้มแย้มแจ่มใส
 - ห้าน้ำดื่มหวาน ๆ มาต้อนรับลูกค้า
 - พูดโน้มน้าวและชักจูงให้ลูกค้าซื้อของมาก ๆ
 - ต้องเลือกอาชีพให้บริการที่ค่าตอบแทนสูง ๆ
11. ถ้านักเรียนซื้อขนมหวานมารับประทานแล้วนักเรียนพบแมลงวันในขนม นักเรียนจะแก้ไขปัญหายังไง
- เอาไม้เขี่ยแมลงวันออกแล้วทานต่อ
 - เดินไปบอกแม่ค้าให้เปลี่ยนชิ้นใหม่
 - บอกเพื่อนไม่ให้ไปซื้อขนมหวานร้านนี้อีก
 - นำขนมหวานไปบอกครูใหญ่ให้ไล่แม่ค้าออก
12. ครูเดือนเปิดโรงเรียนสอนภาษาอังกฤษให้แก่เด็ก ๆ ข้อความนี้ตรงกับข้อใด
- ผลผลิต
 - แหล่งผลิต
 - การบริโภค
 - การให้บริการ
13. บุคคลในข้อใด เป็นผู้ที่มีคุณธรรมของผู้ผลิต
- สมชาย ขายสินค้าให้ได้กำไรมาก ๆ
 - สมชาติ ขายสินค้าคุณภาพดีราคาถูก
 - สมปอง ให้ผู้มาซื้อสินค้าเลือกได้ตามสบาย
 - สมศรี นำสินค้าที่มีคุณภาพต่ำมาปนกับสินค้าที่มีคุณภาพดี
14. “ทิวาทำขนมไปขายให้ชงโคและเพื่อนที่โรงเรียน” จากข้อความนี้ใครเป็นผู้ผลิต
- ทิวา
 - เพื่อน
 - ชงโค
 - ชงโคและเพื่อน

15. การผลิตโดยนำวัตถุดิบมาแปรสภาพหรือทำเป็นวัตถุใหม่ เป็นการประกอบอาชีพใด
- การค้าขาย
 - การเลี้ยงสัตว์
 - การทำประมง
 - การอุตสาหกรรม
16. ข้อใด **ไม่ใช่** หลักการที่ควรจะนำมาพิจารณาในการซื้อสินค้าและบริการ
- ราคาต้องแพง
 - ความประหยัด
 - ความปลอดภัย
 - ประโยชน์ใช้สอย
17. คำว่า “ธนาคาร” มีความหมายตรงกับข้อใด
- แหล่งเงินทุนในการกู้ยืม
 - การจัดสรรเงินเพื่อเก็บไว้ใช้ในอนาคต
 - การออกเงินเป็นทุนเพื่อประโยชน์ทางการค้าขาย
 - สถาบันการเงินที่ทำหน้าที่รับฝากเงินของประชาชนทั่วไป
18. นักเรียนไปใช้บริการธนาคารในเรื่องใดมากที่สุด
- การกู้เงิน
 - การโอนเงิน
 - การแลกเงิน
 - การฝาก-ถอนเงิน
19. นักเรียนต้องการมาเงินไปกับธนาคาร นักเรียนควรฝากเงินแบบใด
- แบบฝากประจำ
 - แบบออมทรัพย์
 - แบบสะสมทรัพย์
 - แบบกระแสรายวัน
20. ประโยชน์ที่เราได้รับจากการฝากเงินไว้กับธนาคารคืออะไร
- มีคนดูแลเงินให้เรา
 - มีคนรู้จักเรามากขึ้น
 - มีเงินเพิ่มขึ้นอีกเท่าตัว
 - มีความปลอดภัยและมีผลตอบแทนในการฝากเงิน

21. บุคคลใดต่อไปนี้ ใช้บริการธนาคารได้ถูกต้องที่สุด
- ก. บรรเลง ไปวิ่งเล่นที่ธนาคาร
 - ข. บรรจบ ชอบเข้าไปนั่งพักผ่อน
 - ค. บรรพต นำสินค้าไปขายที่ธนาคาร
 - ง. บรรเจิด ไปจ่ายค่าน้ำค่าไฟที่ธนาคาร
22. แม่พาหนูแผ่นไปฝากเงินที่ธนาคาร แสดงว่าหนูแผ่นจะได้สิ่งใดตอบแทนจากธนาคาร
- ก. เงินกู้พร้อมดอกเบี้ย
 - ข. เงินออมพร้อมดอกเบี้ย
 - ค. เงินบำนาญพร้อมดอกเบี้ย
 - ง. ตัวชิงโชคตอนจัดรายการเงินฝาก
23. คุณป้าสมจิตมีเครื่องเพชรราคาหลายแสนบาท นักเรียนควรแนะนำให้ป้าสมจิตนำเครื่องเพชรไปไว้ที่ใดจึงจะปลอดภัยที่สุด
- ก. ชุดหลุมฝังดินไว้
 - ข. พกติดตัวตลอดเวลา
 - ค. ซ่อนตู้เซฟมาใส่เก็บไว้
 - ง. ไปฝากเก็บไว้ที่ธนาคาร
24. แม่ของปุ้มปุยทำงานเป็นนางพยาบาลมีรายได้ 10,000 บาทต่อเดือน แม่ของปุ้มปุยจะต้องเสียภาษีประเภทใด
- ก. ภาษีเงินได้
 - ข. ภาษีมูลค่าเพิ่ม
 - ค. ภาษีบำรุงท้องที่
 - ง. ภาษีสรรพสามิต
25. นักเรียนคิดว่ารัฐบาล **ไม่ได้** ใช้เงินภาษีในการส่งเสริมด้านใด
- ก. สร้างโรงเรียน
 - ข. สร้างศูนย์การค้า
 - ค. สร้างถนนหลวง
 - ง. สร้างสวนสาธารณะ

26. ถ้าประชาชนหลีกเลี่ยงการเสียภาษี ประเทศชาติจะเป็นอย่างไร
- รัฐบาลขาดรายได้
 - สาธารณสมบัติของชาติจะลดลง
 - เกิดความไม่สงบสุขของคนในชาติ
 - รัฐบาลไม่มีงบประมาณในการพัฒนาประเทศ
27. ภาษีทางอ้อมที่เรียกเก็บพร้อมกับการที่เราซื้อสินค้า และรับบริการ เรียกว่าอะไร
- ภาษีเงินได้
 - ภาษีศุลกากร
 - ภาษีมูลค่าเพิ่ม
 - ภาษีสรรพสามิต
28. ถ้าประชาชนไม่เสียภาษี จะเกิดผลอย่างไรต่อประเทศ
- ประเทศชาติไม่พัฒนา
 - คนในประเทศร่ำรวยขึ้น
 - ไม่เกิดผลกระทบใดต่อประเทศ
 - ทุกคนในชาติอยู่กันอย่างปกติสุข
29. ครอบครัวหมูบิ่ง มีคุณพ่อรับราชการ คุณแม่เป็นพนักงานบริษัท คุณนำขายอาหารตามสั่ง และคุณยายอยู่บ้านคุณเลหลาน นักเรียนคิดว่าบุคคลใดที่ไม่ต้องเสียภาษีเงินได้ให้แก่รัฐบาล
- คุณพ่อที่รับราชการ
 - คุณนำที่ขายอาหารตามสั่ง
 - คุณยายที่อยู่บ้านคุณเลหลาน
 - คุณแม่ที่เป็นพนักงานบริษัท
30. หลักการสำคัญของการเก็บเงินภาษีของรัฐบาล คือข้อใด
- เพื่อเพิ่มเงินของแผ่นดิน
 - เพื่อนำเงินไปพัฒนาประเทศ
 - เพื่อนำไปช่วยประเทศเพื่อนบ้าน
 - เพื่อแสดงศักยภาพว่าเป็นประเทศที่ร่ำรวย
-

เฉลยแบบทดสอบก่อนเรียน – หลังเรียน

เพื่อพัฒนาผลการเรียนรู้ เรื่องเศรษฐศาสตร์ในชีวิตประจำวัน
 ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่จัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน
 คะแนนเต็ม 30 คะแนน

1. ค	11. ข	21. ง
2. ข	12. ง	22. ข
3. ง	13. ข	23. ง
4. ค	14. ก	24. ก
5. ง	15. ง	25. ข
6. ง	16. ก	26. ง
7. ง	17. ง	27. ค
8. ข	18. ง	28. ก
9. ง	19. ข	29. ค
10. ก	20. ง	30. ข

แบบทดสอบทักษะการแก้ปัญหา เรื่องเศรษฐศาสตร์ในชีวิตประจำวัน
 ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่จัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน

คำชี้แจง

ให้นักเรียนอ่านสถานการณ์ที่กำหนดให้และตอบคำถาม (40 คะแนน)

สถานการณ์ที่ 1

ให้นักเรียนอ่านสถานการณ์ต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อ 1-4 (8 คะแนน)

ที่โรงเรียนแห่งหนึ่ง มีการฝากธนาคารโรงเรียนในทุกเช้าวันอังคาร นักเรียนในห้อง
 ป.3/5 แต่ละคนจะนำเงินที่หยอดกระปุกไว้มาฝาก แต่นักเรียนบางคนพอถึงเช้าวันอังคาร ไม่มีเงิน
 มาฝาก ทำให้คุณครูประจำชั้นต้องมีการประชาสัมพันธ์กับผู้ปกครองของนักเรียน ว่าทางโรงเรียน
 มีนโยบายฝากให้นักเรียนได้รู้จักประหยัด และเก็บออมเงินไว้ โดยกำหนดให้ฝากเงินในวันอังคาร
 ของทุกสัปดาห์ พอถึงเช้าวันอังคารนักเรียนคนเดิมก็ยังไม่มาฝากธนาคารโรงเรียนเช่นเดิม

1. ปัญหาสำคัญของสถานการณ์นี้คืออะไร

.....

2. จากสถานการณ์ที่เกิดขึ้นอะไรคือสาเหตุของปัญหา

.....

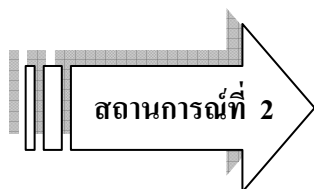
3. จากสถานการณ์ที่เกิดขึ้น นักเรียนจะมีวิธีการแก้ไขปัญหานี้ได้อย่างไร

.....

4. นักเรียนคิดว่า ถ้าสามารถแก้ปัญหานี้ได้ จะเกิดผลอย่างไร

.....

.....

สถานการณ์ที่ 2

ให้นักเรียนอ่านสถานการณ์ต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อ 5-8 (8 คะแนน)

วันหนึ่งขณะที่น้องปลื้มกำลังเดินอยู่บริเวณ โรงอาหารของ โรงเรียน น้องปลื้มมองไปเห็นเงินจำนวนหนึ่งตกอยู่บนพื้น น้องปลื้มจึงหันซ้ายหันขวาแล้วหยิบเงินจำนวนนั้นเก็บใส่กระเป๋าโดยไม่บอกใคร ต่อมาได้นำเงินจำนวนนั้นไปซื้อขนมที่โรงอาหารของโรงเรียนรับประทานอย่างสบายใจ เมื่อกลับมาถึงที่ห้องเรียน มีเพื่อนคนหนึ่งนั่งร้องไห้อยู่ น้องปลื้มจึงเข้าไปถามว่าเกิดอะไรขึ้น เพื่อนคนนั้นบอกน้องปลื้มว่า พ่อให้เงินมาเพื่อมาซื้อข้าวรับประทานที่โรงเรียน แต่ตอนนี้ทำเงินหายจึงอดรับประทานข้าวกลางวัน

บทอาชีวศึกษาล้ำเลิศปากกร สงวนลิขสิทธิ์

5. ปัญหาสำคัญของสถานการณ์นี้คืออะไร

.....

.....

6. จากสถานการณ์ที่เกิดขึ้นอะไรคือสาเหตุของปัญหา

.....

.....

7. จากสถานการณ์ที่เกิดขึ้น นักเรียนจะมีวิธีการแก้ไขปัญหานี้ได้อย่างไร

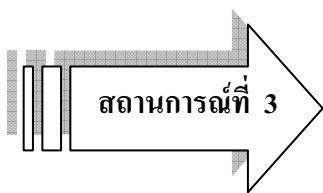
.....

.....

8. นักเรียนคิดว่า ถ้าสามารถแก้ปัญหานี้ได้ จะเกิดผลอย่างไร

.....

.....

สถานการณ์ที่ 3

ให้นักเรียนอ่านสถานการณ์ต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อ 9-12 (8 คะแนน)

เมื่อถึงวันเข้าพรรษาทางโรงเรียนมีใบแจ้งให้ผู้ปกครองร่วมบริจาคเงิน หรือสิ่งของในการถวายเทียนจำนำพรรษา แม่ของน้องนนท์จึงให้เงินน้องนนท์นำมาร่วมทำบุญเป็นจำนวนเงิน 1,000 บาท เมื่อน้องนนท์มาถึงที่โรงเรียน ร้านค้าที่โรงเรียนนำสิเมจิกแสนสวยกล่องใหญ่ นำเข้าจากต่างประเทศมาขาย ด้วยความอยากได้กล่องนั้น น้องนนท์จึงนำเงินที่แม่ให้มาร่วมทำบุญ ไปซื้อสิในราคา 580 บาท แล้วจึงเก็บเงินที่เหลือนั้นไว้กลับตัวเอง เพราะกลัวว่าจะถูกทำโทษที่เงินไม่ครบตามที่คุณแม่ให้มา

9. ปัญหาสำคัญของสถานการณ์นี้คืออะไร

.....

.....

10. จากสถานการณ์ที่เกิดขึ้นอะไรคือสาเหตุของปัญหา

.....

.....

11. จากสถานการณ์ที่เกิดขึ้น นักเรียนจะมีวิธีการแก้ไขปัญหานี้ได้อย่างไร

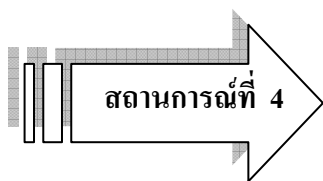
.....

.....

12. นักเรียนคิดว่า ถ้าสามารถแก้ปัญหานี้ได้ จะเกิดผลอย่างไร

.....

.....

สถานการณ์ที่ 4

ให้นักเรียนอ่านสถานการณ์ต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อ 13-16 (8 คะแนน)

วันนี้เป็นวันเกิดของน้องพลอย คุณแม่ให้น้องพลอยเลือกของขวัญได้ 1 อย่าง เพราะคุณแม่มีเงินอยู่จำกัด คุณแม่อยากให้น้องพลอยได้ฝึกภาษาอังกฤษจึงจะซื้อหนังสือที่สอนเกี่ยวกับการสนทนาภาษาอังกฤษให้กับน้องพลอย แต่น้องพลอยร้องไห้และต่อว่าคุณแม่ และชี้ให้คุณแม่ซื้อตุ๊กตาบาร์บี้รุ่นใหม่เพื่อนำไปอวดเพื่อนที่โรงเรียน

13. ปัญหาสำคัญของสถานการณ์นี้คืออะไร

.....

.....

14. จากสถานการณ์ที่เกิดขึ้นอะไรคือสาเหตุของปัญหา

.....

.....

15. จากสถานการณ์ที่เกิดขึ้น นักเรียนจะมีวิธีการแก้ไขปัญหานี้ได้อย่างไร

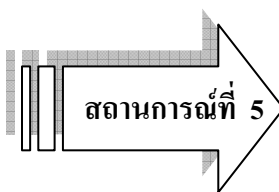
.....

.....

16. นักเรียนคิดว่าผลที่เกิดขึ้นจากการแก้ปัญหา จะส่งผลอย่างไร

.....

.....

สถานการณ์ที่ 5 ให้นักเรียนอ่านสถานการณ์ต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อ 17-20 (8 คะแนน)

ในขณะที่ประเทศไทยกำลังอยู่ในภาวะวิกฤตทางเศรษฐกิจ ค่าน้ำมันที่มีราคาสูงขึ้น ทำให้ค่าโดยสารรถประจำทาง และสินค้าที่จะนำมาใช้ในการอุปโภค บริโภค มีราคาสูงขึ้นตามไปด้วย จากที่นักเรียนจะได้เงินมาโรงเรียน 10 บาทต่อวัน ในปัจจุบันเงิน 10 บาทแทบจะไม่มีค่าอะไรเลย นักเรียนจะต้องขอเงินผู้ปกครองเพิ่มขึ้นในแต่ละวันเพิ่มอีก 30 บาท เป็นวันละ 40 บาทต่อวัน

17. ปัญหาสำคัญของสถานการณ์นี้คืออะไร

.....

.....

18. จากสถานการณ์ที่เกิดขึ้นอะไรคือสาเหตุของปัญหา

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

19. จากสถานการณ์ที่เกิดขึ้น นักเรียนจะมีวิธีการแก้ไขปัญหานี้ได้อย่างไร

.....

.....

20. นักเรียนคิดว่า ถ้าสามารถแก้ปัญหานี้ได้ จะเกิดผลอย่างไร

.....

.....

แบบประเมินทักษะการแก้ปัญหา เรื่องเศรษฐศาสตร์ในชีวิตประจำวันที่จัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน

รายการ	เกณฑ์การให้คะแนน
1.การระบุปัญหา	2 หมายถึง สามารถระบุปัญหาได้ครบถ้วนทุกปัญหา ถูกต้อง ชัดเจน 1 หมายถึง ระบุปัญหาได้ถูกต้องแต่ไม่ครบถ้วน 0 หมายถึง ระบุปัญหาไม่ถูกต้อง
2.อธิบายสาเหตุของปัญหา	2 หมายถึง สามารถอธิบายสาเหตุที่ก่อให้เกิดปัญหาได้ถูกต้อง ชัดเจน 1 หมายถึง อธิบายสาเหตุที่ก่อให้เกิดปัญหาถูกต้องแต่ไม่ชัดเจน 0 หมายถึง อธิบายสาเหตุที่ก่อให้เกิดปัญหาไม่ถูกต้อง
3.วิธีการแก้ปัญหา	2 หมายถึง สามารถเลือกวิธีการแก้ปัญหาได้เหมาะสมเป็นไปได้ อธิบายได้ ชัดเจน 1 หมายถึง เลือกวิธีการแก้ปัญหาได้เหมาะสม แต่มีความเป็นไปได้น้อย 0 หมายถึง เลือกวิธีการแก้ปัญหาไม่ถูกต้อง
4.ผลที่ได้รับจากการแก้ปัญหา	2 หมายถึง สามารถระบุผลที่ได้จากการแก้ปัญหาได้ ครอบคลุม ถูกต้อง สมบูรณ์มากกว่า 3 ข้อขึ้นไป 1 หมายถึง ระบุผลที่ได้จากการแก้ปัญหาได้ถูกต้องแต่ไม่ครอบคลุมมากกว่า 2 ข้อขึ้นไป 0 หมายถึง ระบุผลที่ได้จากการแก้ปัญหาไม่ถูกต้อง

เกณฑ์การตัดสินทักษะการแก้ปัญหาตามขั้นตอน (คะแนนเต็ม 2 คะแนน)

1.50 – 2.0	คะแนน หมายถึง	ความสามารถในการแก้ปัญหาระดับดี
0.50 – 1.49	คะแนน หมายถึง	ความสามารถในการแก้ปัญหาระดับพอใช้
< 0.49	คะแนน หมายถึง	ความสามารถในการแก้ปัญหาระดับควรปรับปรุง

แบบสอบถามความคิดเห็นเพื่อการวิจัย
การพัฒนาผลการเรียนรู้และทักษะการแก้ปัญหา เรื่องเศรษฐศาสตร์ในชีวิตประจำวัน
ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่จัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามความคิดเห็นฉบับนี้ แบ่งคำถามออกเป็น 2 ตอน จำนวน 11 ข้อ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับการเรียนรู้เรื่องเศรษฐศาสตร์ในชีวิตประจำวัน
ที่จัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน จำนวน 10 ข้อ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามแบบพรรณนาความคิดเห็นที่มีต่อการเรียนรู้เรื่อง
เศรษฐศาสตร์ในชีวิตประจำวัน
ที่จัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน จำนวน 1 ข้อ

2. คำตอบทุกข้อไม่มีข้อถูกและผิด ขอให้นักเรียนตอบตามความคิดเห็นที่เป็นจริง
เพื่อประโยชน์ต่อการจัดการเรียนรู้อย่างมาก

วิธีการตอบ

1. นักเรียนอ่านคำอธิบายในการตอบคำถามของแต่ละคำตอบให้เข้าใจ
2. ให้นักเรียนตอบคำถามทุกข้อและใช้เวลาในการตอบแบบสอบถาม 30 นาที

ตอนที่ 1 แบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ เรื่องเศรษฐศาสตร์ในชีวิตประจำวัน
ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่จัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ เรื่องเศรษฐศาสตร์ในชีวิตประจำวันของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่จัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน มีทั้งหมด 10 ข้อ โดยแต่ละข้อประกอบไปด้วยข้อความเกี่ยวกับความคิดเห็นที่มีต่อการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานอยู่ทางด้านซ้าย และทางด้านขวา เป็นระดับความคิดเห็นมี 3 ระดับ ซึ่งเป็นเกณฑ์สำหรับใช้ในการพิจารณาข้อความที่กำหนดให้ โดยมีความหมายดังนี้

ระดับ 3 หมายถึง เห็นด้วยมาก

ระดับ 2 หมายถึง เห็นด้วยปานกลาง

ระดับ 1 หมายถึง เห็นด้วยน้อย

ตัวอย่าง

แบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อการจัดการเรียนรู้เรื่องเศรษฐศาสตร์ในชีวิตประจำวันของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่จัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน

ความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนรู้	ระดับความคิดเห็น		
	มาก	ปานกลาง	น้อย
1. การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ทำให้นักเรียนเรียนรู้ด้วยความสุข	✓		
2. การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ทำให้นักเรียนมีความกระตือรือร้นในการเรียน		✓	

ข้อ 1 แสดงว่า นักเรียนเห็นด้วยมากกับข้อความที่ว่า “การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ทำให้นักเรียนเรียนรู้ด้วยความสุข”

ข้อ 2 แสดงว่า นักเรียนเห็นด้วยปานกลางกับข้อความที่ว่า “การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ทำให้นักเรียนกระตือรือร้นในการเรียน”

ตอนที่ 1 แบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ เรื่องเศรษฐศาสตร์ในชีวิตประจำวัน
ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่จัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน

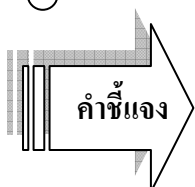
คำชี้แจง

กรุณาอ่านข้อความอย่างละเอียดแล้วพิจารณาว่าเมื่อนักเรียนเรียนเรื่องเศรษฐศาสตร์ในชีวิตประจำวัน ที่จัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน จากกิจกรรมการเรียนรู้ที่ครูจัดขึ้นนักเรียนเคยปฏิบัติหรือมีความคิดเห็นตามข้อความเหล่านี้ในระดับใด กรุณาใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่ตรงกับความคิดเห็นที่เป็นจริงของนักเรียน

ความคิดเห็นที่มีต่อการจัดการเรียนรู้	ระดับความคิดเห็น		
	มาก	ปานกลาง	น้อย
ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้			
1. กิจกรรมส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ฝึกระบุปัญหา วิเคราะห์สาเหตุหาวิธีการแก้ปัญหา วางแผนและปฏิบัติจริงในการแก้ปัญหา			
2. กิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนได้คิดปฏิบัติ แสดงออกเพื่อการแก้ปัญหา และการคิดสร้างสรรค์			
3. กิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนได้เรียนรู้จากสถานการณ์ที่เกิดขึ้นจริงในชีวิตประจำวัน			
ด้านบรรยากาศการเรียนรู้			
4. นักเรียนมีอิสระในการศึกษา ค้นคว้าแลกเปลี่ยนความคิดเห็น			
5. นักเรียนมีความสุขในการได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรม			
6. นักเรียนมีความสนุกสนานต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้			

ความคิดเห็นที่มีต่อการจัดการเรียนรู้	ระดับความคิดเห็น		
	มาก	ปานกลาง	น้อย
ด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนรู้			
7. ช่วยให้นักเรียนทำงานได้อย่างเป็นระบบตามขั้นตอน			
8. ช่วยให้นักเรียนสามารถศึกษาค้นคว้าหาความรู้จากแหล่งข้อมูลต่างๆ			
9. นักเรียนสามารถนำทักษะการแก้ปัญหาที่ได้ฝึกไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน			
10. นักเรียนเกิดความรู้สึที่ดี เห็นความสำคัญเกี่ยวกับเรื่องเศรษฐศาสตร์ในชีวิตประจำวัน โดยเข้าใจถึงปัญหาและสามารถระบุปัญหา หาสาเหตุของปัญหาต่างๆ ได้ชัดเจนมากขึ้น			

ตอนที่ 2 แบบพรรณนาความคิดเห็นที่มีต่อการจัดการเรียนรู้เรื่องเศรษฐศาสตร์ในชีวิตประจำวัน
ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่จัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน

คำชี้แจง

ให้นักเรียนเขียนแสดงความคิดเห็นจากคำถามที่กำหนดให้ต่อไปนี้

1. หลังจากที่นักเรียนได้เรียนเรื่องเศรษฐศาสตร์ในชีวิตประจำวันแล้ว นักเรียนนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์ได้อย่างไรบ้าง

.....

.....

.....

.....

.....

.....

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1

เรื่อง การวางแผนบัญชีรายรับ รายจ่ายของตนเองและครอบครัว
กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3
จำนวน 3 คาบเรียน

สาระสำคัญ

การศึกษาและวางแผนเกี่ยวกับรายรับ รายจ่ายของตนเองและครอบครัว ทำให้สามารถวางแผนการใช้จ่ายได้อย่างเหมาะสม รวมทั้งเก็บออมเงินเพื่อไว้ใช้ในยามจำเป็น

มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น

มาตรฐานที่ ส 3.1 เข้าใจและสามารถบริหารจัดการทรัพยากรในการผลิต และการบริโภค การใช้ทรัพยากรที่มีอยู่จำกัด ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และคุ้มค้ำรวมทั้งเศรษฐกิจอย่างพอเพียงเพื่อการดำรงชีวิตอย่างมีคุณภาพ

ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

เพื่อให้ให้นักเรียนนำความรู้และวิธีการการวางแผนบัญชีรายรับ รายจ่ายของตนเองและครอบครัวไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. บอกความสำคัญและประโยชน์ของการวางแผนการใช้จ่ายของตนเองและครอบครัวได้
2. ระบุปัญหา หาสาเหตุ วิธีการในการแก้ปัญหา และผลที่เกิดขึ้นจากการวางแผนการใช้จ่ายของตนเองและครอบครัวได้

สาระการเรียนรู้

รายรับ รายจ่ายของตนเองและครอบครัว

การวางแผนบัญชีรายรับ รายจ่ายของตนเองและครอบครัว

ความสำคัญและประโยชน์ของการวางแผนการใช้จ่ายของตนเองและครอบครัว

กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

1. ครูแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้ พร้อมทั้งแบ่งนักเรียนเป็นกลุ่มโดยละความสามารถเก่งปานกลาง อ่อน กลุ่มละ 4 คน บอกบทบาทหน้าที่ของสมาชิกในกลุ่มให้นักเรียนทราบ พร้อมสมมติให้นักเรียนเป็นสมาชิกที่อยู่ในครอบครัวเดียวกัน

2. ครูเตรียมใบชมนบัตรจำลองให้นักเรียนแต่ละกลุ่มเป็นจำนวนเงิน 1,000 บาท พร้อมทั้งเตรียมบัตรคำโดยในบัตรคำนั้นระบุข้อความต่างๆ อาทิเช่น ไปทานข้าวนอกบ้านเป็นเงิน 350 บาท คุณแม่ร่วมรายการชิงรางวัลได้เงินรางวัล 500 บาท และซื้อขนมราคา 280 บาท และให้ครอบครัวแต่ละครอบครัวได้เลือกบัตรคำ โดยจับบัตรคำกลุ่มละ 8 ใบ

ขั้นกิจกรรมการเรียนรู้

1. ขั้นการนำเสนอสถานการณ์เพื่อกำหนดปัญหา

1.1 นักเรียนแต่ละกลุ่มศึกษาใบความรู้ที่ 1 เรื่องรายรับ รายจ่ายของฉันและ ใบความรู้ที่ 2 เรื่องรายรับ รายจ่ายของครอบครัว

1.2 ครูแจกใบงานกิจกรรมที่ 1.1 เพื่อให้นักเรียนแต่ละกลุ่มนำข้อความที่ได้รับจากบัตรคำบันทึกลงในใบงาน โดยครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มทำความเข้าใจและวิเคราะห์ข้อความจากบัตรคำ ครูกระตุ้นให้นักเรียนได้ฝึกการคิดโดยใช้คำถาม เช่น จากข้อความในบัตรคำที่นักเรียนได้รับ นักเรียนคิดว่าเป็นรายรับ หรือรายจ่ายโดยบันทึกลงในใบงานจนครบทุกบัตรคำ

1.3 นักเรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันคำนวณค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้น พร้อมสรุปบัญชีรายรับ รายจ่ายของครอบครัว แต่ละกลุ่มนำเสนอผลจากการสรุปที่หน้าชั้นเรียน

1.4 ครูและนักเรียนร่วมสนทนาเพิ่มเติมในประเด็นคำถาม เช่น

นักเรียนสังเกตเห็นอะไรบ้างจากบัตรคำที่ครูให้นักเรียน ได้เลือก

นักเรียนคิดว่าในกลุ่มของนักเรียนเกิดปัญหาใด

เพราะเหตุใดจึงระบุว่าสิ่งนั้นเป็นปัญหา

หากเกิดขึ้นกับตัวของนักเรียนนักเรียนจะทำอย่างไร

2. ขั้นการพิจารณาข้อมูลเพื่อหาสาเหตุของปัญหา

2.1 นักเรียนแต่ละกลุ่มศึกษาสถานการณ์จากใบงานกิจกรรมที่ 1.2 โดยระดมสมองหาปัญหาที่สอดคล้องกับสถานการณ์มากที่สุด แล้วเลือกมา 1 ปัญหาที่นักเรียนคิดว่าสำคัญที่สุด มีความเกี่ยวข้องกันมากที่สุด

2.2 บอกสาเหตุของปัญหาที่เกิดขึ้นลงในใบงานกิจกรรมที่ 1.2

3. ขั้นการนำเสนอแนวทางการแก้ปัญหา

3.1 นักเรียนระดมสมองหาวิธีการแก้ปัญหา ที่จะเป็นไปได้มากที่สุดแล้วเลือกวิธีการที่เกี่ยวข้องและสำคัญกับปัญหามากที่สุด 3 แนวทาง

3.2 ครูช่วยกระตุ้นให้นักเรียนคิดโดยใช้คำถาม เช่น

ใครจะเป็นผู้ที่แก้ปัญหาที่เกิดขึ้น

นักเรียนจะอย่างไรกับปัญหาที่เกิดขึ้น

4. ขั้นการเลือกวิธีการแก้ปัญหา

นักเรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันเลือกวิธีการแก้ปัญหาที่ดีที่สุดเพียง 1 วิธีการ พร้อมบอกรายละเอียดของการแก้ปัญหาด้วยว่า ใครเป็นผู้ทำให้เกิดปัญหา อะไรคือวิธีการแก้ปัญหา และจะแก้ปัญหานั้นอย่างไร

5. ขั้นดำเนินการแก้ปัญหาและการนำไปใช้

นักเรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันระดมสมองว่าวิธีการแก้ปัญหาที่เลือกไว้ สามารถนำไปใช้กับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นจริงในชีวิตประจำวันของนักเรียนได้อย่างไร

ขั้นสรุปผลการเรียนรู้

6. ขั้นสรุปผลการแก้ปัญหา

6.1 นักเรียนแต่ละกลุ่มสรุปผลการแก้ปัญหา พร้อมนำเสนอผลงานการแก้ปัญหาของกลุ่มตนเอง

6.2 ให้นักเรียนฝึกทำบัญชีรายรับ รายจ่ายของตนเองลงในสมุดงาน

สื่อการเรียนรู้/แหล่งการเรียนรู้

1. บัตรคำจำนวนเงิน
2. รูปภาพสินค้าและราคาสินค้า
3. ใบความรู้ที่ 1.1 เรื่อง รายรับ รายจ่ายของฉัน
4. ใบความรู้ที่ 1.2 เรื่อง รายรับ รายจ่ายของครอบครัว
5. ใบงานกิจกรรมที่ 1.1 เรื่อง รายรับ รายจ่ายของครอบครัว
6. ใบงานกิจกรรมที่ 1.2 เรื่อง ทักษะการแก้ปัญหา

การวัดและประเมินผล

วิธีการ

1. ประเมินการปฏิบัติกิจกรรมตามใบงานกิจกรรม
2. สังเกตจากการร่วมกิจกรรมกลุ่ม
3. การตรวจแบบทดสอบของนักเรียน

เครื่องมือที่ใช้วัดและประเมินผล

1. แบบประเมินการปฏิบัติกิจกรรมตามใบงานกิจกรรม
2. แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม
3. แบบทดสอบหลังเรียนเรื่อง รายรับ-รายจ่ายของตนเองและครอบครัว

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

ใบความรู้ที่ 1.1

เรื่อง รายรับ รายจ่ายของมัน

รายรับ หมายถึง จำนวนเงินที่ได้รับจากพ่อแม่ พี่ ญาติพี่น้อง และการหารายได้ของตนเอง เช่น การถักไหมพรมเป็นสร้อยข้อมือ เป็นต้น

รายจ่าย หมายถึง จำนวนเงินที่ได้จากรายรับ และนำมาใช้จ่ายในแต่ละครั้ง เช่น ซื้อดินสอ สมุด ไม้บรรทัด ยางลบ และขนม เป็นต้น

หลักในการใช้จ่ายที่เหมาะสม

1. ซื้อของที่จำเป็น โดยคำนึงถึงคุณภาพและราคาสินค้า
2. วางแผนและทำรายรับ รายจ่ายของตนเอง
3. ใช้สิ่งของอย่างระมัดระวังและถ้าสิ่งของใดที่ชำรุดแล้วแต่สามารถซ่อมแซมได้

ควรนำไปซ่อมแซม ไม่ควรไม่ซื้อใหม่

4. ไม่ควรซื้อของตามสมัยนิยมหรือตามแฟชั่น ควรเลือกซื้อที่จำเป็นจริงๆ
5. แบ่งเงินส่วนหนึ่งของรายรับไว้เป็นเงินออมของตนเอง

ใบความรู้ที่ 1.2

เรื่อง รายรับ รายจ่ายของครอบครัว

รายรับหรือรายได้ หมายถึง จำนวนเงินที่ได้รับจากการทำงานหรือการประกอบอาชีพ เช่น ชวนา ชาวสวน รับราชการ

รายได้ของครอบครัว หมายถึง จำนวนเงินที่ทุกคนในครอบครัวหาได้ โดยนำเงินมารวมกัน

รายจ่าย หมายถึง จำนวนเงินที่นำมาเป็นค่าใช้จ่ายของแต่ละครอบครัว เพื่อไปซื้อสิ่งต่างๆ ในการดำรงชีวิต เช่น ค่าเช่าบ้าน ซื้ออาหาร ซื้อเสื้อผ้า ค่าไฟฟ้า ค่าน้ำประปา ค่าเล่าเรียนบุตร

รายจ่ายของแต่ละครอบครัวนั้นจะมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับสมาชิกในแต่ละครอบครัว รวมทั้งการรู้จักใช้เงินของคนในครอบครัว ถ้าคนในครอบครัวใช้จ่ายอย่างไม่เหมาะสมก็จะทำให้รายจ่ายมากกว่ารายรับ ซึ่งจะทำให้เกิดปัญหาภายในครอบครัวตามมา แต่ถ้าสมาชิกทุกคนช่วยกันประหยัด และใช้จ่ายในสิ่งที่จำเป็นก็จะทำให้ในครอบครัวมีเงินเหลือจากการใช้จ่าย ซึ่งเงินส่วนนี้จะกลายเป็นเงินออมของครอบครัวต่อไป

หลักในการใช้จ่ายที่เหมาะสม

1. ซื้อของที่จำเป็น โดยคำนึงถึงคุณภาพและราคา
2. ควรมีการวางแผนการใช้จ่ายของครอบครัวในแต่ละเดือน
3. ควรทำบัญชีรายรับ รายจ่ายของครอบครัว
4. ใช้สิ่งของต่างๆ อย่างระมัดระวัง และถ้าสิ่งของใดที่ชำรุดแล้วแต่สามารถซ่อมแซมได้ ควรนำไปซ่อมแซมไม่ควรซื้อใหม่
5. แบ่งเงินส่วนหนึ่งของรายรับไว้เป็นเงินออมของครอบครัว

ใบงานกิจกรรมที่ 1.2 ทักษะการแก้ปัญหาเรื่องการวางแผนบัญชีรายรับ รายจ่ายของตนเอง

กิจกรรมกลุ่มครั้งที่ กลุ่มที่

สมาชิกในกลุ่ม 1. 2.
3. 4.
5.

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านสถานการณ์ต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อ 1-4

หมูแฮมได้รับเงินค่าขนมมาโรงเรียนเป็นจำนวนเงิน 30 บาท โดยหมูแฮมตั้งใจว่าจะเก็บเงินไว้เพื่อไปซื้อรถบังคับรุ่นใหม่จะได้มาเล่นกับเพื่อนในวันเกิดปีนี้ แต่เมื่อมาถึงโรงเรียนในทุกเช้า หมูแฮมจะต้องเสียเงิน 30 บาทไปกับโดนัทเคลือบช็อกโกแลตรสหวานหอมชิ้นละ 15 บาท และยังไม่เคยเก็บเงินได้เสียที เพื่อนๆ คิดอย่างไรสถานการณ์ที่เกิดขึ้นนี้ล่ะ

1. ปัญหาสำคัญของสถานการณ์นี้คืออะไร

.....
.....
.....

2. จากสถานการณ์ที่เกิดขึ้นอะไรคือสาเหตุของปัญหา

.....
.....

3. จากสถานการณ์ที่เกิดขึ้น นักเรียนจะมีวิธีการแก้ไขปัญหานี้ได้อย่างไร

.....
.....

4. นักเรียนคิดว่า ถ้าสามารถแก้ปัญหานี้ได้ จะเกิดผลอย่างไร

.....
.....

แบบทดสอบที่ 1

เรื่อง การวางแผนบัญชีรายรับ รายจ่ายของตนเองและครอบครัว

คำชี้แจง

ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย (✓) หน้าข้อความที่คิดว่าถูกต้องและทำเครื่องหมาย (✗) หน้าข้อความที่คิดว่าผิดหรือไม่ถูกต้อง

- 1. นักเรียนนำเงินที่แม่ให้ไปซื้ออาหารกลางวันที่โรงเรียนถือว่าเป็นรายรับ
- 2. คุณพ่อนำเงินไปเสียค่าเรียนให้ลูก ถือว่าเป็นรายจ่ายของครอบครัว
- 3. พี่ใช้จ่ายอย่างฟุ่มเฟือย ไม่รู้จักประหยัด ถือว่ามีส่วนทำให้รายจ่ายของครอบครัวเพิ่มขึ้น
- 4. พลอยซื้อเสื้อผ้าและสิ่งของเครื่องใช้ที่ทันสมัย ถือว่าเป็นการวางแผนการใช้จ่ายที่ดี
- 5. รายจ่าย คือเงินที่ได้มาแล้วนำไปฝากไว้กับธนาคาร
- 6. รายได้หรือรายรับ คือเงินที่ได้จากการประกอบอาชีพต่างๆ
- 7. การทำบัญชีรายรับ รายจ่าย คือการวางแผนการใช้จ่ายที่เหมาะสม
- 8. เมื่อสิ่งของเครื่องใช้ของเราชำรุด เราควรซื้อใหม่เพื่อความทันสมัยมากขึ้น
- 9. นำนำเงินที่เก็บไว้ไปให้แม่ ถือว่าเป็นรายจ่าย
- 10. ปลื้มมีรายรับมากกว่ารายจ่ายทำให้ปลื้มมีเงินเหลือเก็บ

เฉลยแบบทดสอบที่ 1 เรื่องการวางแผนบัญชีรายรับ รายจ่ายของตนเองและครอบครัว

1. ✗	2. ✓	3. ✓	4. ✗	5. ✗
6. ✓	7. ✓	8. ✗	9. ✗	10. ✓

**แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม
(ประเมินโดยครู)**

โรงเรียน.....

ภาคเรียนที่ ปีการศึกษา ระดับชั้น

ประเมินพฤติกรรมการทำงานกลุ่มครั้งที่ กลุ่มที่

สมาชิกในกลุ่ม 1. 2.

3. 4.

5.

คำชี้แจง ครูสังเกตพฤติกรรมการทำงานของกลุ่มแล้วทำเครื่องหมาย ✓ ในรายการที่กลุ่มปฏิบัติ

รายการ	พฤติกรรม		ระดับคุณภาพ		
	ปฏิบัติ	ไม่ปฏิบัติ	ดี	พอใช้	ปรับปรุง
1. การแบ่งงานกันรับผิดชอบ					
2. การรับฟังความคิดเห็นของสมาชิก					
3. การปฏิบัติตามที่ได้รับมอบหมาย					
4. ความสามัคคีของสมาชิกภายในกลุ่ม					
5. ความรับผิดชอบของกลุ่ม					
สรุป					

ระดับคุณภาพ

ปฏิบัติ	7-10	รายการ	พฤติกรรมอยู่ในระดับดี
ปฏิบัติ	4-6	รายการ	พฤติกรรมอยู่ในระดับพอใช้
ปฏิบัติ	1-3	รายการ	พฤติกรรมอยู่ในระดับดีปรับปรุง

เกณฑ์การให้คะแนนใบงานกิจกรรมทักษะการแก้ปัญหา

รายการ	เกณฑ์การให้คะแนน
1.การระบุปัญหา	2 หมายถึง สามารถระบุปัญหาได้ครบถ้วนทุกปัญหา ถูกต้อง ชัดเจน 1 หมายถึง ระบุปัญหาได้ถูกต้องแต่ไม่ครบถ้วน 0 หมายถึง ระบุปัญหาไม่ถูกต้อง
2.อธิบายสาเหตุของปัญหา	2 หมายถึง สามารถอธิบายสาเหตุที่ก่อให้เกิดปัญหาได้ถูกต้อง ชัดเจน 1 หมายถึง อธิบายสาเหตุที่ก่อให้เกิดปัญหาถูกต้องแต่ไม่ชัดเจน 0 หมายถึง อธิบายสาเหตุที่ก่อให้เกิดปัญหาไม่ถูกต้อง
3.วิธีการแก้ปัญหา	2 หมายถึง สามารถเลือกวิธีการแก้ปัญหาได้เหมาะสมเป็นไปได้ อธิบายได้ชัดเจน 1 หมายถึง เลือกวิธีการแก้ปัญหาได้เหมาะสม แต่มีความเป็นไปได้น้อย 0 หมายถึง เลือกวิธีการแก้ปัญหาไม่ถูกต้อง
4.ผลที่ได้รับจากการแก้ปัญหา	2 หมายถึง สามารถระบุผลที่ได้จากการแก้ปัญหาได้ ครบคลุม ถูกต้องสมบูรณ์ 1 หมายถึง ระบุผลที่ได้จากการแก้ปัญหาได้ถูกต้องแต่ไม่ครอบคลุม 0 หมายถึง ระบุผลที่ได้จากการแก้ปัญหาไม่ถูกต้อง

เกณฑ์การตัดสินทักษะการแก้ปัญหตามขั้นตอน (คะแนนเต็ม 2 คะแนน)

- 1.50 – 2.0 คะแนน หมายถึง ความสามารถในการแก้ปัญหาระดับดี
- .50 – 1.49 คะแนน หมายถึง ความสามารถในการแก้ปัญหาระดับพอใช้
- .00 – .49 คะแนน หมายถึง ความสามารถในการแก้ปัญหาระดับควรปรับปรุง

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2

เรื่อง การผลิตและการบริโภค

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

จำนวน 3 คาบเรียน

สาระสำคัญ

การผลิตเป็นการนำทรัพยากรที่มีอยู่มาใช้ในการผลิตสินค้า เพื่อสนองความต้องการของผู้บริโภค การบริโภคเป็นการนำผลผลิตที่ผู้ผลิตให้กับผู้บริโภค นำสินค้าไปใช้โดยมีเงินเป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยน ซึ่งทั้งผู้ผลิตและผู้บริโภค ต้องคำนึงถึงการใช้ทรัพยากรอย่างประหยัดและคุ้มค่า

มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น

มาตรฐานที่ ส 3.1 เข้าใจและสามารถบริหารจัดการทรัพยากรในการผลิต และการบริโภค การใช้ทรัพยากรที่มีอยู่จำกัดได้อย่างมีประสิทธิภาพ และคุ้มค่ารวมทั้งเศรษฐกิจอย่างพอเพียงเพื่อการดำรงชีวิตอย่างมีคุณภาพ

ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

เพื่อให้ให้นักเรียนปฏิบัติตนเป็นผู้ผลิตและผู้บริโภคได้อย่างมีคุณธรรม ประหยัด และคุ้มค่า พร้อมทั้งแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นได้

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. บอกประโยชน์ของการใช้ทรัพยากรในการผลิตและการบริโภคได้
2. ระบุปัญหา หาสาเหตุ วิธีการในการแก้ปัญหา และผลที่เกิดขึ้นจากการผลิตและการบริโภคได้

สาระการเรียนรู้

ประโยชน์ของการใช้ทรัพยากรในการผลิตและการบริโภค

กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

1. ครูแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้ พร้อมทั้งแบ่งนักเรียนเป็นกลุ่มโดยละความสามารถเก่งปานกลาง อ่อน กลุ่มละ 4 คน
2. ครูเตรียมรูปภาพสินค้าใส่ลงในกล่องปริศนา เพื่อเตรียมให้นักเรียนได้เลือกรูปภาพสินค้าคนละ 2 ใบ พร้อมกลับไปทีกลุ่มของตนเอง

ขั้นกิจกรรมการเรียนรู้

1. ขั้นการนำเสนอสถานการณ์เพื่อกำหนดปัญหา

1.1 นักเรียนแต่ละคนนำรูปภาพที่นักเรียนได้รับมานำมารวมกันไว้ในกลุ่มของตน
ในตอนนี้คุณครูมีหน้าที่ในการตั้งคำถาม อาทิเช่น

รูปภาพที่นักเรียนแต่ละคนเลือกเป็นรูปภาพสินค้าอะไร

นักเรียนคิดว่าสินค้าที่นักเรียนได้เลือกสามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้อย่างไร

สินค้าที่นักเรียนได้เลือกมานี้มีความเหมือนหรือแตกต่างจากเพื่อน ๆ อย่างไร

นักเรียนคิดว่าในตอนนี้เราเกิดปัญหาใดเกิดขึ้นภายในกลุ่ม

ทำไมนักเรียนจึงเลือกสินค้านั้น เพราะอะไร

นักเรียนสามารถจัดกลุ่มสินค้าได้หรือไม่ อย่างไร

1.2 นักเรียนช่วยกันจัดกลุ่มประเภทสินค้าที่นักเรียนได้เลือกมา พร้อมให้นักเรียนได้
บอกถึงปัญหาที่เกิดขึ้นในการทำกิจกรรม

1.3 ครูแจกใบความรู้ที่ 2.1 เรื่อง การผลิตและการบริโภคให้นักเรียนแต่ละกลุ่มได้
ศึกษา เพื่อเป็นผู้ช่วยในการจัดกลุ่มสินค้า

2. ขั้นการพิจารณาข้อมูลเพื่อหาสาเหตุของปัญหา

2.1 จากการที่ให้นักเรียนได้ช่วยกันบอกปัญหาที่เกิดขึ้นภายในกลุ่มของตนเอง ให้
นักเรียนแต่ละกลุ่มได้ทำใบงานกิจกรรมที่ 2.1 เกี่ยวกับกิจกรรมการผลิตและการบริโภค

2.2 ให้นักเรียนช่วยกันภายในกลุ่มเลือกปัญหาที่นักเรียนคิดว่าเป็นปัญหาที่ดีที่สุดของกลุ่ม
พร้อมกับช่วยกันบอกสาเหตุของปัญหาที่เกิดขึ้นว่ามีสาเหตุมาจากอะไร

3. ขั้นการนำเสนอแนวทางการแก้ปัญหา

เมื่อได้สาเหตุของปัญหาให้นักเรียนแต่ละคนช่วยกันนำเสนอแนวทางการแก้ปัญหาของ
ตนเอง พร้อมอภิปรายร่วมกันในกลุ่ม

4. ขั้นการเลือกวิธีการแก้ปัญหา

4.1 เมื่อนักเรียนแต่ละกลุ่มได้รวบรวมปัญหาที่สมาชิกของกลุ่มได้นำเสนอ

4.2 ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มได้เลือกวิธีการแก้ปัญหาที่ดีที่สุดเพียงข้อเดียว แล้วระบุลงใน
ใบงานกิจกรรม

5. ขั้นตอนการแก้ปัญหาและการนำไปใช้

นักเรียนแต่ละกลุ่มดำเนินการแก้ปัญหาตามที่นักเรียนได้เลือกไว้ในการจัดกลุ่มประเภทของสินค้า พร้อมเตรียมสรุปผลที่เกิดขึ้น

ขั้นสรุปผลการเรียนรู้

6. ขั้นสรุปผลการแก้ปัญหา

นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนกลุ่มมานำเสนอผลงานของกลุ่ม โดยให้นักเรียนได้ร่วมกันอภิปรายกันภายในห้องเรียน เพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างกลุ่มเพื่อนที่อยู่ในชั้นเรียนเดียวกัน

สื่อการเรียนรู้/แหล่งการเรียนรู้

1. รูปภาพสินค้า
2. ใบความรู้ที่ 2.1 เรื่อง การผลิตและการบริโภค
3. ใบงานกิจกรรมที่ 2.1 เรื่อง การผลิตและการบริโภค

บทอาชีวศึกษาล้ำเลิศปากกร สงวนลิขสิทธิ์

การวัดและประเมินผล วิธีการ

1. ประเมินการปฏิบัติกิจกรรมตามใบงานกิจกรรม
2. สังเกตจากการร่วมกิจกรรมกลุ่ม
3. การตรวจแบบทดสอบของนักเรียน

เครื่องมือที่ใช้วัดและประเมินผล

1. แบบประเมินการปฏิบัติกิจกรรมตามใบงานกิจกรรม
2. แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม
3. แบบทดสอบหลังเรียนเรื่อง เรื่องการผลิตและการบริโภค

ใบความรู้ที่ 2.1

เรื่อง บทบาทและหน้าที่ของครอบครัวในฐานะของผู้ผลิตและผู้บริโภค

ผู้ผลิต หมายถึง ผู้ที่ทำให้เกิดสินค้าและบริการ เช่น ชาวนา เป็นผู้ผลิต ข้าว

ผู้บริโภค หมายถึง ผู้ที่นำสินค้าหรือบริการมาใช้ประโยชน์ เช่น เราทานข้าว เราบริโภค

ผลผลิตของชาวนา

บทบาทและหน้าที่ของครอบครัวในฐานะผู้ผลิตและผู้บริโภค

การที่ครอบครัวทำให้เกิดรายรับในครอบครัวได้ เราเรียกว่า “ผู้ผลิต” คือ ผลิตข้าว ผัก ผลไม้ เมื่อเรานำไปขายจะได้เป็นรายรับของครอบครัวในรูปของเงิน เช่น ค่าข้าว ค่าผลไม้

ในฐานะ “ผู้บริโภค” นักเรียนจะต้องดูแลตนเอง ให้สามารถเป็นผู้ผลิตที่เพิ่มรายรับให้กับครอบครัว และจะต้องเลือกบริโภคอาหารที่มีประโยชน์และใช้เงินที่ได้มาอย่างประหยัดและคุ้มค่ามากที่สุด

สิ่งต่างๆ ที่คนเราผลิตขึ้นมาสามารถแบ่งได้ 2 ประเภท ดังนี้

1. สิ่งที่จับต้องได้ เช่น อาหาร เครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่อาศัย ยารักษาโรค
2. สิ่งที่จับต้องไม่ได้ เช่น บริการในรูปแบบต่างๆ เช่น บริการตัดผม บริการ

รักษาพยาบาล

คุณธรรมที่เกี่ยวข้องในฐานะผู้ผลิตและผู้บริโภค

1. ความซื่อสัตย์ คือ ความซื่อตรงต่อกันไม่เอาเปรียบกันและกัน
2. ความเมตตากรุณา คือ ความตระหนักรู้ว่าสิ่งที่ผลิตจะต้องทำให้ผู้บริโภคปลอดภัย
3. การนึกถึงใจเขาใจเรา คือ ราคาในการขายจะต้องยุติธรรมทั้งผู้ผลิตและผู้บริโภค

ใบงานกิจกรรมที่ 2.1 เรื่องทักษะการแก้ปัญหาเรื่องการผลิตและการบริโภค

กิจกรรมกลุ่มครั้งที่ กลุ่มที่

สมาชิกในกลุ่ม 1. 2.
3. 4.
5.

ให้นักเรียนอ่านสถานการณ์ต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อ 1-6

ที่ห้องป.3/5 คุณครูหวานสอนนักเรียนเกี่ยวกับเรื่องของการผลิตและการบริโภค โดย
สมมติให้นักเรียนเป็นผู้ผลิตสินค้าและให้นำสินค้ามาจากที่บ้าน แล้วนำมารวมกันไว้ที่หน้า
ห้องเรียน ผลปรากฏว่าสินค้าที่นักเรียนนำมานั้นมีมากมาย เช่น ดินสอ ยางลบ ขนมหขบเคี้ยว
ลูกกวาด กระดาษสี เทียน เค้กวันเกิด หนังสือพิมพ์ กล้องกระดาษ สมุด หนังสือ ขวดน้ำ
พลาสติก แก้วน้ำ ยาสีฟัน แปรงสีฟัน รองเท้า เสื้อผ้า ฯลฯ หลังจากนั้นคุณครูหวานให้นักเรียน
ได้ช่วยกันจัดกลุ่มสินค้าที่นักเรียนนำมา นักเรียนจะมีวิธีการจัดกลุ่มสินค้านั้นอย่างไรคะ

1. สินค้าที่นักเรียนเลือกมามีดังนี้ คือ

.....
.....
.....
.....

2. ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการจัดกลุ่มของสินค้า คือ

.....
.....
.....

3. สาเหตุของปัญหาที่เกิดขึ้น คือ

.....
.....
.....

4. วิธีการแก้ปัญหา คือ

.....
.....
.....

5. นักเรียนเลือกวิธีการแก้ปัญหาที่ดีที่สุด คือ

.....
.....

6. ผลที่เกิดขึ้นจากการจัดกลุ่มสินค้าของนักเรียน คือ

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

แบบทดสอบที่ 2
เรื่อง การผลิตและการบริโภค

คำชี้แจง

ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย (X) ทับตัวเลือกหน้าข้อความที่เห็นว่าถูกต้องที่สุดเพียงตัวเลือกเดียว

1. ผู้บริโภคที่ดีควรปฏิบัติตามข้อใด
 - ก. ผูกไมตรีกับผู้ขาย
 - ข. ต่อรองราคาให้ถูกที่สุด
 - ค. นำสินค้าไปทดลองใช้ก่อนที่จะจ่ายเงิน
 - ง. เปรียบเทียบคุณภาพและราคาหลาย ๆ ยี่ห้อก่อนซื้อ
2. ข้อใดคือคุณธรรมของผู้ผลิตที่ดีที่สุด
 - ก. ไม่หลอกลวงลูกค้า
 - ข. พุดจาไพเราะกับลูกค้า
 - ค. ขายสินค้าให้ได้กำไรมากที่สุด
 - ง. ปล่อยให้ลูกค้าเลือกสินค้าได้ตามสบาย
3. ข้อใด ไม่ใช่ เกณฑ์ในการเลือกสินค้าและบริการ
 - ก. ความสวยงาม
 - ข. คุณภาพสินค้า
 - ค. ความคงทนถาวร
 - ง. รายได้ของครอบครัว

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

ให้นักเรียนอ่านข้อความต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อ 4-10

ช่อแก้วนำรถไปซื้อส้มพันธุ์สายน้ำผึ้งที่ไร่ของแพรวา แล้วนำไปขายที่ตลาดในหมู่บ้าน ช่อแก้วขายกิโลกรัมละ 25 บาท สมสมัยซื้อส้มไป 2 กิโลกรัม สมชายซื้อไป 3 กิโลกรัม สมสมัยและสมชายให้ธนบัตรใบละ 100 บาทเหมือนกัน แต่ช่อแก้วทอนเงินให้สมสมัย 50 บาท และทอนเงินให้สมชาย 50 บาทเช่นเดียวกัน สมชายเมื่อได้รับเงินทอนแล้วจึงรีบเดินหนีไปอย่างรวดเร็วและไปบอกกับที่บ้านว่าช่อแก้วมอบเงินให้ผิดจึงได้ส้มฟรีมา 1 กิโลกรัม

4. จากข้อความที่กำหนดให้นักเรียนคิดว่าสมชายขาดคุณธรรมเรื่องใดมากที่สุด

- ก. ความอดทน
- ข. ความสามัคคี
- ค. ความซื่อสัตย์

ง. ความเมตตากรุณา

5. จากข้อความที่กำหนดให้ใครอยู่ในฐานะของผู้ผลิต

- ก. ช่อแก้ว
- ข. แพรวา
- ค. สมสมัย
- ง. สมชาย

6. จากข้อความที่กำหนดให้ใครอยู่ในฐานะของผู้บริโภค

- ก. ช่อแก้ว แพรวา
- ข. แพรวา สมสมัย
- ค. สมสมัย สมชาย
- ง. สมชาย ช่อแก้ว

7. จากข้อความที่กำหนดให้นักเรียนคิดว่าอะไรคือปัญหาของสถานการณ์นี้
- แม่ค้าทอนเงินไม่ถูกต้อง
 - ความประมาทของแม่ค้า
 - ความไม่ซื่อสัตย์ของลูกค้า
 - แม่ค้านำรถไปซื้อสัมพันธู์สายน้ำผึ้งที่ต่างจังหวัด
8. จากสถานการณ์ที่เกิดขึ้นอะไรคือสาเหตุของปัญหา
- แม่ค้าไม่ใช่เครื่องคิดเลข
 - ลูกค้าอยากได้เงินของแม่ค้า
 - ความไม่รอบคอบของแม่ค้า
 - ความสับสนในการไปซื้อของพร้อมกัน
9. จากสถานการณ์ที่เกิดขึ้น นักเรียนจะมีวิธีการแก้ไขปัญหานี้ได้อย่างไร
- แจ้งตำรวจให้จับกุม
 - ฝึกให้คนมีความซื่อสัตย์
 - ให้ลูกค้าเข้าแถวและมาซื้อของที่ละคน
 - เพิ่มความตั้งใจในการขายของให้มากขึ้น
10. นักเรียนคิดว่า ถ้าสามารถแก้ปัญหานี้ได้ จะเกิดผลอย่างไร
- ลูกค้าโดนจับ
 - ลูกค้านำเงินมาคืน
 - แม่ค้าไม่ประมาทในการทอนเงิน
 - แม่ค้าจำลูกค้าได้และทอนเงินถูกต้อง

เฉลยแบบทดสอบที่ 2 เรื่องการผลิตและการบริโภค

1. ง	2. ก	3. ก	4. ค	5. ข
6. ค	7. ค	8. ค	9. ข	10. ข

**แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม
(ประเมินโดยครู)**

โรงเรียน.....

ภาคเรียนที่ ปีการศึกษา ระดับชั้น

ประเมินพฤติกรรมการทำงานกลุ่มครั้งที่ กลุ่มที่

สมาชิกในกลุ่ม 1. 2.

3. 4.

5.

คำชี้แจง ครูสังเกตพฤติกรรมการทำงานของกลุ่มแล้วทำเครื่องหมาย ✓ ในรายการที่กลุ่มปฏิบัติ

รายการ	พฤติกรรม		ระดับคุณภาพ		
	ปฏิบัติ	ไม่ปฏิบัติ	ดี	พอใช้	ปรับปรุง
1. การแบ่งงานกันรับผิดชอบ					
2. การรับฟังความคิดเห็นของสมาชิก					
3. การปฏิบัติงานตามที่ได้รับมอบหมาย					
4. ความสามัคคีของสมาชิกภายในกลุ่ม					
5. ความรับผิดชอบของกลุ่ม					
สรุป					

ระดับคุณภาพ

ปฏิบัติ	7-10	รายการ	พฤติกรรมอยู่ในระดับดี
ปฏิบัติ	4- 6	รายการ	พฤติกรรมอยู่ในระดับพอใช้
ปฏิบัติ	1- 3	รายการ	พฤติกรรมอยู่ในระดับดีปรับปรุง

เกณฑ์การให้คะแนนไปงานกิจกรรมทักษะการแก้ปัญหา

รายการ	เกณฑ์การให้คะแนน
1.การระบุปัญหา	2 หมายถึง สามารถระบุปัญหาได้ครบถ้วนทุกปัญหา ถูกต้อง ชัดเจน 1 หมายถึง ระบุปัญหาได้ถูกต้องแต่ไม่ครบถ้วน 0 หมายถึง ระบุปัญหาไม่ถูกต้อง
2.อธิบายสาเหตุของปัญหา	2 หมายถึง สามารถอธิบายสาเหตุที่ก่อให้เกิดปัญหาได้ถูกต้อง ชัดเจน 1 หมายถึง อธิบายสาเหตุที่ก่อให้เกิดปัญหาถูกต้องแต่ไม่ชัดเจน 0 หมายถึง อธิบายสาเหตุที่ก่อให้เกิดปัญหาไม่ถูกต้อง
3.วิธีการแก้ปัญหา	2 หมายถึง สามารถเลือกวิธีการแก้ปัญหาได้เหมาะสมเป็นไปได้ อธิบายได้ชัดเจน 1 หมายถึง เลือกวิธีการแก้ปัญหาได้เหมาะสม แต่มีความเป็นไปได้น้อย 0 หมายถึง เลือกวิธีการแก้ปัญหาไม่ถูกต้อง
4.ผลที่ได้รับจากการแก้ปัญหา	2 หมายถึง สามารถระบุผลที่ได้จากการแก้ปัญหาได้ ครบคลุม ถูกต้องสมบูรณ์ 1 หมายถึง ระบุผลที่ได้จากการแก้ปัญหาได้ถูกต้องแต่ไม่ครอบคลุม 0 หมายถึง ระบุผลที่ได้จากการแก้ปัญหาไม่ถูกต้อง

เกณฑ์การตัดสินทักษะการแก้ปัญหาตามขั้นตอน (คะแนนเต็ม 2 คะแนน)

- 1.50 – 2.0 คะแนน หมายถึง ความสามารถในการแก้ปัญหาระดับดี
- .50 – 1.49 คะแนน หมายถึง ความสามารถในการแก้ปัญหาระดับพอใช้
- .00 – .49 คะแนน หมายถึง ความสามารถในการแก้ปัญหาระดับควรปรับปรุง

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3

เรื่อง ธนาकार

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

จำนวน 3 คาบเรียน

สาระสำคัญ

ธนาकार หมายถึงสถานที่ดำเนินการเกี่ยวกับเงิน ไม่ว่าจะเป็นการรับฝากเงิน การถอนเงิน การโอนเงิน การให้กู้ยืมเงิน การแลกเปลี่ยนเงิน และการดำเนินการอื่นๆ ที่เกี่ยวกับเงิน

มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น

มาตรฐานที่ ส 3.2 เข้าใจระบบและสถาบันทางต่างๆ ความสัมพันธ์ของระบบเศรษฐกิจ และความจำเป็นของความร่วมมือกันทางเศรษฐกิจในสังคมโลก

ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

เพื่อให้นักเรียนเห็นความสำคัญของธนาकारที่เป็นแหล่งออมเงินที่สำคัญได้

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. บอกประเภทและหน้าที่ของธนาकारได้
2. บอกความสำคัญและประโยชน์ของธนาकारได้

สาระการเรียนรู้

ประเภทและหน้าที่ของธนาकार

ความสำคัญและประโยชน์ของธนาकार

ระบุปัญหา หาสาเหตุ วิธีการในการแก้ปัญหา และผลที่เกิดขึ้นของธนาकारได้

กิจกรรมการเรียนรู้

ชั้นนำเข้าสู่บทเรียน

1. ครูแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้ พร้อมทั้งแบ่งนักเรียนเป็นกลุ่มโดยความสามารถ เก่ง ปานกลาง อ่อน กลุ่มละ 4 คน

2. ครูนำบัตรชื่อธนาकार และสัญลักษณ์ของแต่ละธนาकारให้นักเรียนแต่ละกลุ่มได้จับคู่บัตรชื่อธนาकारกับสัญลักษณ์ให้ถูกต้อง ครูผู้สอนตรวจความถูกต้องในการจับคู่ของนักเรียนแต่ละกลุ่ม พร้อมประกาศผลคะแนน

ขั้นกิจกรรมการเรียนรู้

1. ขั้นการนำเสนอสถานการณ์เพื่อกำหนดปัญหา

1.1 ครูแจกใบความรู้ที่ 3.1 เรื่องธนาคารให้นักเรียนแต่ละกลุ่มได้ศึกษา

1.2 ครูแจกใบงานกิจกรรมที่ 3.1 เรื่องทักษะการแก้ปัญหาเกี่ยวกับธนาคาร ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มได้ศึกษา พร้อมทั้งกำหนดสถานการณ์หนึ่งสถานการณ์ให้นักเรียนได้ช่วยกันระดมสมองเพื่อหาปัญหาที่สำคัญของสถานการณ์นี้

น้องแก้วเก็บเงินที่เหลือจากค่าขนมได้จำนวนหนึ่ง แต่ยังไม่รู้เลยว่าจะนำเงินที่เก็บออมได้นั้นไปทำอะไร จึงไปปรึกษาเพื่อน

น้องแก้ว : น้ำหวานเรามีเงินเก็บอยู่ 3,000 บาท เราไม่รู้ว่าจะเอาไปทำอะไรดี

น้ำหวาน : โอ้โห! ตั้ง 3,000 บาท เอนำเงินมาจากที่ไหนตั้งมากมาย

น้องแก้ว : เราเก็บจากค่าขนมที่คุณแม่ให้ไว้ล่ะ เก็บมาตั้งหลายปี

น้ำหวาน : เราอยากเก็บเงินแบบเธอบ้างจัง จะได้มีเงินมากๆ แบบแก้ว

น้องแก้ว : แต่เราไม่รู้ว่าจะนำเงินจำนวนนี้ไปทำอะไรดีถึงจะปลอดภัยนะ

1.3 นักเรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันตอบคำถาม โดยบันทึกลงในใบงานกิจกรรมที่ 3.1 เรื่องทักษะการแก้ปัญหาเกี่ยวกับธนาคาร โดยนักเรียนแต่ละกลุ่มตอบคำถามข้อที่ 1 คือ ปัญหาที่สำคัญของสถานการณ์นี้คืออะไร

2. ขั้นการพิจารณาข้อมูลเพื่อหาสาเหตุของปัญหา

เมื่อนักเรียนแต่ละกลุ่มได้ระบุปัญหาที่สำคัญของสถานการณ์ที่เกิดขึ้นแล้ว ให้นักเรียนได้ตอบคำถามที่ข้อ 2 ตอบคำถามว่า ปัญหาที่นักเรียนเขียนเกิดจากสาเหตุใด

3. ขั้นการนำเสนอแนวทางการแก้ปัญหา

จากปัญหาและสาเหตุของปัญหาที่เกิดขึ้นนักเรียนคิดว่า นักเรียนมีแนวทางในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้อย่างไรบ้าง ระบุลงในใบงานกิจกรรม

4. ขั้นการเลือกวิธีการแก้ปัญหา

นักเรียนร่วมกันระดมสมองและเลือกวิธีการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นที่นักเรียนคิดว่าเป็นวิธีการที่ดีที่สุดเพียงหนึ่งข้อ พร้อมกับเขียนระบุลงในใบงานกิจกรรม

5. ขั้นตอนการแก้ปัญหาและการนำไปใช้

นักเรียนเริ่มดำเนินการแก้ไขปัญหา และให้บอกขั้นตอนของการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น พร้อมกับเขียนระบุงลงในใบงานกิจกรรม

ขั้นสรุปผลการเรียนรู้

6. ขั้นสรุปผลการแก้ปัญหา

นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนกลุ่มมานำเสนอผลงานของกลุ่ม โดยให้นักเรียนได้ร่วมกันอภิปรายกันภายในห้องเรียน เพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างกลุ่มเพื่อนที่อยู่ในชั้นเรียนเดียวกัน

สื่อการเรียนรู้/แหล่งการเรียนรู้

1. บัตรชื่อธนาคาร
2. สัญลักษณ์ของธนาคาร
3. ใบความรู้ที่ 3.1 เรื่อง ธนาคาร
4. ใบงานกิจกรรมที่ 3.1 เรื่องทักษะการแก้ปัญหาเกี่ยวกับธนาคาร

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

การวัดและประเมินผล

วิธีการ

1. ประเมินการปฏิบัติกิจกรรมตามใบงานกิจกรรม
2. สังเกตจากการร่วมกิจกรรมกลุ่ม
3. การตรวจแบบทดสอบของนักเรียน

เครื่องมือที่ใช้วัดและประเมินผล

1. แบบประเมินการปฏิบัติกิจกรรมตามใบงานกิจกรรม
2. แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม
3. แบบทดสอบหลังเรียนเรื่อง ธนาคาร

ใบความรู้ที่ 3.1 เรื่อง ธนาคาร

ธนาคาร คือ หน่วยงานที่ดำเนินการเกี่ยวกับเงิน เช่น การฝากเงิน การถอนเงิน การให้กู้ยืม ซึ่งธนาคารในประเทศไทยมีหลายประเภทดังนี้

1. ธนาคารแห่งประเทศไทย หรือธนาคารกลาง
2. ธนาคารพาณิชย์ของรัฐบาลและเอกชน เช่น ธนาคารไทยพาณิชย์ ธนาคารกรุงเทพ ธนาคารกสิกรไทย ธนาคารกรุงศรีอยุธยา ธนาคารกรุงไทย
3. ธนาคารออมสิน
4. ธนาคารอาคารสงเคราะห์
5. ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร
6. ธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้า

หน้าที่ของธนาคาร

ธนาคารกลาง มีหน้าที่ดังนี้

1. พิมพ์ธนบัตรใช้ภายในประเทศ
2. เป็นนายธนาคารของรัฐบาล โดยรักษาบัญชีเงินฝากของหน่วยงานรัฐ
3. เป็นนายธนาคารของธนาคารพาณิชย์
4. รักษาเงินสำรองระหว่างประเทศ

ธนาคารพาณิชย์ มีหน้าที่ดังนี้

1. รับฝากเงิน
2. ให้กู้ยืม
3. บริการอื่นๆ เช่น การให้บริการด้านชำระค่าบริการต่างๆ เช่น ค่าไฟฟ้า ค่าน้ำประปา

ใบงานกิจกรรมที่ 3.1 เรื่องทักษะการแก้ปัญหาเกี่ยวกับธนาคาร

กิจกรรมกลุ่มครั้งที่ กลุ่มที่

สมาชิกในกลุ่ม 1. 2.
3. 4.
5.

ให้นักเรียนอ่านสถานการณ์ที่กำหนดให้และตอบคำถามข้อที่ 1-6

น้องแก้วเก็บเงินที่เหลือจากค่าขนมได้จำนวนหนึ่ง แต่ยังไม่รู้เลยว่าจะนำเงินที่เก็บออมได้นั้นไปทำอะไร จึงไปปรึกษาเพื่อน

น้องแก้ว : น้ำหวานเรามีเงินเก็บอยู่ 3,000 บาท เราไม่รู้ว่าจะเอาไปทำอะไรดี

น้ำหวาน : โอ้โห! ตั้ง 3,000 บาท เอนำเงินมาจากที่ไหนตั้งมากมาย

น้องแก้ว : เราเก็บจากค่าขนมที่คุณแม่ให้ไว้ล่ะ เก็บมาตั้งหลายปี

น้ำหวาน : เราอยากเก็บเงินแบบเธอบ้างจัง จะได้มีเงินมากๆ แบบแก้ว

น้องแก้ว : แต่เราไม่รู้ว่าจะนำเงินจำนวนนี้ไปทำอะไรดีถึงจะปลอดภัยนะ

1. ปัญหาที่สำคัญของสถานการณ์นี้คืออะไร

.....
.....
.....

2. จากสถานการณ์ที่เกิดขึ้นอะไรคือสาเหตุของปัญหา

.....
.....
.....

3. จากสถานการณ์ที่เกิดขึ้น นักเรียนจะมีวิธีการแก้ไขปัญหานี้ได้อย่างไร

3.1.....

.....

3.2.....

.....

3.3.....

.....

4. วิธีการแก้ไขปัญหานที่นักเรียนเลือก 1 วิธี คือ

.....

.....

5. ขั้นตอนในการดำเนินการแก้ไขปัญหาคือ

.....

.....

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

.....

.....

6. นักเรียนคิดว่าผลที่เกิดขึ้นจะเป็นอย่างไร

.....

.....

.....

แบบทดสอบที่ 3 เรื่อง ธนาคาร

คำชี้แจง

ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย (X) ทับตัวเลือกหน้าข้อความที่เห็นว่าถูกต้องที่สุดเพียงตัวเลือกเดียว

1. เงินที่เหลือจากการใช้จ่าย แล้วเรานำไปฝากธนาคาร เรียกว่าอะไร
 - ก. เงินออม
 - ข. เงินเดือน
 - ค. เงินค่าจ้าง
 - ง. เงินรายจ่าย
2. บุคคลใดใช้บริการจากธนาคารได้ถูกต้องที่สุด
 - ก. นำไปหาเพื่อนที่ธนาคาร
 - ข. นำนามขนมที่คุณแม่ทำไปขายที่โรงเรียน
 - ค. น้อยพาคูณยายไปนั่งพักผ่อนในธนาคาร
 - ง. หน้อยนำเงินค่าน้ำและค่าไฟฟ้าไปจ่ายที่ธนาคาร
3. แป้งมีเงินเหลือจากค่าขนมประจำวันเป็นจำนวน 1,000 บาท แป้งควรทำอะไรกับเงินจำนวนนี้
 - ก. นำเงิน 1,000 บาท ไปซื้อเสื้อผ้า
 - ข. นำเงิน 1,000 บาท ไปฝากธนาคาร
 - ค. นำเงิน 1,000 บาท ไปให้เพื่อนที่โรงเรียนยืม
 - ง. นำเงิน 1,000 บาท ไปเล่นจับฉลากที่โรงเรียน
4. ธนาคารกลางมีหน้าที่อย่างไร
 - ก. รับฝาก ถอนเงิน
 - ข. ให้บริการการกู้เงิน
 - ค. พิมพ์ธนบัตรใช้ภายในประเทศ
 - ง. ให้บริการรับชำระค่าน้ำและค่าไฟฟ้า

5. เงินดอกเบี้ย มีความหมายตรงกับข้อใด

ก. เงินที่นำไปลงทุนทำธุรกิจ

ข. เงินค่าจ้างให้กับพนักงานธนาคาร

ค. เงินสมทบที่เราไปกู้เงินกับธนาคาร

ง. เงินที่ได้รับเมื่อเรานำเงินไปฝากไว้กับธนาคาร

เฉลยแบบทดสอบที่ 1 เรื่องธนาคาร

1. ก

2. ง

3. ข

4. ค

5. ง

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

**แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม
(ประเมินโดยครู)**

โรงเรียน.....

ภาคเรียนที่ ปีการศึกษา ระดับชั้น

ประเมินพฤติกรรมการทำงานกลุ่มครั้งที่ กลุ่มที่

สมาชิกในกลุ่ม 1. 2.

3. 4.

5.

คำชี้แจง ครูสังเกตพฤติกรรมการทำงานของกลุ่มแล้วทำเครื่องหมาย ✓ ในรายการที่กลุ่มปฏิบัติ

รายการ	พฤติกรรม		ระดับคุณภาพ		
	ปฏิบัติ	ไม่ปฏิบัติ	ดี	พอใช้	ปรับปรุง
1. การแบ่งงานกันรับผิดชอบ					
2. การรับฟังความคิดเห็นของสมาชิก					
3. การปฏิบัติงานตามที่ได้รับมอบหมาย					
4. ความสามัคคีของสมาชิกภายในกลุ่ม					
5. ความรับผิดชอบของกลุ่ม					
สรุป					

ระดับคุณภาพ

ปฏิบัติ	7-10	รายการ	พฤติกรรมอยู่ในระดับดี
ปฏิบัติ	4- 6	รายการ	พฤติกรรมอยู่ในระดับพอใช้
ปฏิบัติ	1- 3	รายการ	พฤติกรรมอยู่ในระดับดีปรับปรุง

เกณฑ์การให้คะแนนใบงานกิจกรรมทักษะการแก้ปัญหา

รายการ	เกณฑ์การให้คะแนน
1.การระบุปัญหา	2 หมายถึง สามารถระบุปัญหาได้ครบถ้วนทุกปัญหา ถูกต้อง ชัดเจน 1 หมายถึง ระบุปัญหาได้ถูกต้องแต่ไม่ครบถ้วน 0 หมายถึง ระบุปัญหาไม่ถูกต้อง
2.อธิบายสาเหตุของปัญหา	2 หมายถึง สามารถอธิบายสาเหตุที่ก่อให้เกิดปัญหาได้ถูกต้อง ชัดเจน 1 หมายถึง อธิบายสาเหตุที่ก่อให้เกิดปัญหาถูกต้องแต่ไม่ชัดเจน 0 หมายถึง อธิบายสาเหตุที่ก่อให้เกิดปัญหาไม่ถูกต้อง
3.วิธีการแก้ปัญหา	2 หมายถึง สามารถเลือกวิธีการแก้ปัญหาได้เหมาะสมเป็นไปได้ อธิบายได้ชัดเจน 1 หมายถึง เลือกวิธีการแก้ปัญหาได้เหมาะสม แต่มีความเป็นไปได้น้อย 0 หมายถึง เลือกวิธีการแก้ปัญหาไม่ถูกต้อง
4.ผลที่ได้รับจากการแก้ปัญหา	2 หมายถึง สามารถระบุผลที่ได้จากการแก้ปัญหาได้ ครบคลุม ถูกต้องสมบูรณ์ 1 หมายถึง ระบุผลที่ได้จากการแก้ปัญหาได้ถูกต้องแต่ไม่ครบคลุม 0 หมายถึง ระบุผลที่ได้จากการแก้ปัญหาไม่ถูกต้อง

เกณฑ์การตัดสินทักษะการแก้ปัญหาตามขั้นตอน (คะแนนเต็ม 2 คะแนน)

- 1.50 – 2.0 คะแนน หมายถึง ความสามารถในการแก้ปัญหาระดับดี
- .50 – 1.49 คะแนน หมายถึง ความสามารถในการแก้ปัญหาระดับพอใช้
- .00 – .49 คะแนน หมายถึง ความสามารถในการแก้ปัญหาระดับควรปรับปรุง

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4

เรื่อง ภาษีในชีวิตประจำวัน

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

จำนวน 3 คาบเรียน

สาระสำคัญ

ภาษี คือรายได้ของรัฐที่บังคับเก็บจากประชาชน เพื่อนำมาหมุนเวียนให้เกิดการพัฒนาภายในประเทศ ซึ่งรายได้ส่วนใหญ่ของรัฐบาลจะมาจากการเก็บภาษี การเสียภาษีให้รัฐจึงเป็นหน้าที่หนึ่งของประชาชนที่ต้องทำเพื่อช่วยกันพัฒนาประเทศ

มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น

มาตรฐานที่ ส 3.2 เข้าใจระบบและสถาบันทางต่างๆ ความสัมพันธ์ของระบบเศรษฐกิจและความจำเป็นของความร่วมมือกันทางเศรษฐกิจในสังคมโลก

ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

เพื่อให้นักเรียนนำความรู้และความสำคัญของภาษีเพื่อนำมาแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคมได้

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. บอกความหมาย และประเภทของภาษีได้
2. บอกความสำคัญและประโยชน์ของการนำความรู้เกี่ยวกับภาษีไปใช้ในชีวิตประจำวันได้
3. ระบุปัญหา หาสาเหตุ วิธีการในการแก้ปัญหา และผลที่เกิดขึ้นจากภาษีไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

สาระการเรียนรู้

ความหมายและประเภทของภาษี

ความสำคัญและประโยชน์เกี่ยวกับภาษีในชีวิตประจำวัน

กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

1. ครูนำไปกำกับภาษีให้นักเรียนดู พร้อมถามนักเรียนด้วยคำถามดังนี้
 - นักเรียนเห็นใบแบบนี้ที่ไหนบ้าง
 - นักเรียนเรียกใบนี้ว่าอย่างไร
 - เราสามารถได้ใบนี้ตอนไหน และได้มาอย่างไร
 - นักเรียนคิดว่าใบที่คุณครูนำมาให้คุณมีความสำคัญอย่างไร

2. นักเรียนนำเสนอแนวคิดของตนเองตามที่ครูกระตุ้นโดยใช้คำถาม

ขั้นกิจกรรมการเรียนรู้

1. ขั้นการนำเสนอสถานการณ์เพื่อกำหนดปัญหา

1.1 ครูแจกใบความรู้ที่ 4.1 เรื่องภาษีในชีวิตประจำวัน ให้นักเรียนแต่ละคนได้ศึกษา

1.2 ครูแจกใบงานกิจกรรมที่ 3.1 เรื่องทักษะการแก้ปัญหาเกี่ยวกับธนาคาร ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มได้ศึกษาเกี่ยวกับสถานการณ์หนึ่งสถานการณ์ให้นักเรียนได้ศึกษาและหาปัญหาที่สำคัญของสถานการณ์นี้

น้องการ์ตูนกับคุณแม่กำลังไปซื้อของที่ห้างสรรพสินค้าแห่งหนึ่ง โดยวันนี้คุณแม่จะทำอาหารญี่ปุ่นให้น้องการ์ตูนทาน คุณแม่เลือกซื้อของหลายอย่าง คุณแม่ได้นำเครื่องคิดเลขมาคิดราคาสินค้าทุกอย่าง ตามราคาป้ายที่ติดไว้กับสินค้า เมื่อซื้อของจนครบทุกอย่างแล้ว คุณแม่จึงนำสินค้าไปคิดเงิน เมื่อคิดเงินเรียบร้อย ทางร้านจะมีกระดาษใบเล็ก ๆ หนึ่งแผ่นพร้อมกับเงินทอนให้กับคุณแม่ ด้วยความสงสัยการ์ตูนจึงขอคุณแม่ดูใบนั้น และซักถามคุณแม่ว่าใบนี้คืออะไรคะ นักเรียนคิดว่าถ้านักเรียนจะตอบน้องการ์ตูนนักเรียนจะตอบคำถามอย่างไรคะ

1.3 นักเรียนแต่ละคนบันทึกคำตอบที่เป็นปัญหาของสถานการณ์ที่นักเรียนได้ศึกษาลงในใบงานกิจกรรมที่ 4.1 เรื่องทักษะการแก้ปัญหาเกี่ยวกับภาษีในชีวิตประจำวัน โดยนักเรียนแต่ละคนจะต้องตอบได้ว่าปัญหาที่สำคัญของสถานการณ์นี้คืออะไร

2. ขั้นการพิจารณาข้อมูลเพื่อหาสาเหตุของปัญหา

เมื่อนักเรียนได้ระบุปัญหาที่สำคัญของสถานการณ์ที่เกิดขึ้นแล้ว ให้นักเรียนได้ตอบคำถามที่ข้อ 2 ตอบคำถามว่า ปัญหาที่นักเรียนเขียนเกิดจากสาเหตุใด

3. ขั้นการนำเสนอแนวทางการแก้ปัญหา

จากปัญหาและสาเหตุของปัญหาที่เกิดขึ้นนักเรียนคิดว่า นักเรียนมีแนวทางในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้อย่างไรบ้าง ระบุลงในใบงานกิจกรรม

4. ขั้นการเลือกวิธีการแก้ปัญหา

นักเรียนเลือกวิธีการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นที่นักเรียนคิดว่าเป็นวิธีการที่ดีที่สุดเพียงหนึ่งข้อ พร้อมกับเขียนระบุลงในใบงานกิจกรรม

5. ขั้นตอนการแก้ปัญหาและการนำไปใช้

นักเรียนเริ่มดำเนินการแก้ไขปัญหา และให้บอกขั้นตอนของการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น พร้อมกับเขียนระบุงลงในใบงานกิจกรรม

ขั้นสรุปผลการเรียนรู้

6. ขั้นสรุปผลการแก้ปัญหา

ครูให้นักเรียนให้นำเสนอผลงานของตนเอง พร้อมให้เพื่อน ๆ ในชั้นเรียนได้ร่วมกัน ประเมินงานของเพื่อน

สื่อการเรียนรู้/แหล่งการเรียนรู้

1. ใบกำกับภาษี
2. ใบความรู้ที่ 4.1 เรื่องภาษีในชีวิตประจำวัน
3. ใบงานกิจกรรมที่ 4.1 เรื่องทักษะการแก้ปัญหาเกี่ยวกับภาษีในชีวิตประจำวัน

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์
การวัดและประเมินผล
วิธีการ

1. ประเมินการปฏิบัติกิจกรรมตามใบงานกิจกรรม
2. การตรวจแบบทดสอบของนักเรียน

เครื่องมือที่ใช้วัดและประเมินผล

1. แบบประเมินการปฏิบัติกิจกรรมตามใบงานกิจกรรม
2. แบบทดสอบหลังเรียนเรื่อง ภาษีในชีวิตประจำวัน

ใบความรู้ที่ 4.1 เรื่อง ภาษีในชีวิตประจำวัน

ภาษี หมายถึง เงินที่รัฐบาลเรียกเก็บจากบุคคลหรือนิติบุคคล เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการพัฒนาประเทศ

ความสำคัญของภาษี

ภาษีถือเป็นแหล่งรายได้สำคัญของรัฐ ซึ่งคณะผู้บริหารประเทศต้องนำมาจัดสรรและใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อประเทศชาติและประชาชน ดังนี้

1. การนำเงินภาษีไปใช้จ่ายเป็นเงินเดือนของข้าราชการประจำและข้าราชการทางการเมือง ซึ่งมีหน้าที่ทำงานเพื่อบริการประชาชนตามหน้าที่และความรับผิดชอบ และเป็นค่าไฟฟ้า ค่าน้ำประปา ค่าบริการต่างๆ ของทางราชการ

2. การนำเงินภาษีไปใช้จ่ายในการพัฒนาประเทศ เช่น ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับที่ดิน และสิ่งก่อสร้างของรัฐบาล การสร้างถนน โรงพยาบาล อาคารเรียน

ประเภทของภาษี

ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา เป็นภาษีที่รัฐเรียกเก็บจากบุคคลที่มีรายได้ เช่น ผู้ที่ประกอบอาชีพรับราชการ ซึ่งจะต้องหักเงินส่วนหนึ่งจากรายได้ส่งให้รัฐบาล

ภาษีเงินได้นิติบุคคล เป็นภาษีที่รัฐเรียกเก็บจากกลุ่มบุคคล หรือองค์กร เช่น บริษัทห้างร้าน เมื่อประกอบธุรกิจได้กำไร จะต้องหักกำไรส่วนหนึ่งส่งให้กับรัฐบาล

ภาษีมูลค่าเพิ่ม เป็นภาษีที่เรียกเก็บจากผู้ซื้อสินค้าหรือรับบริการ โดยคำนวณเก็บจากมูลค่าส่วนที่เพิ่มขึ้นในแต่ละขั้นตอนของการผลิต การจำหน่าย หรือการให้บริการ

ภาษีบำรุงท้องที่ เป็นภาษีที่เรียกเก็บจากเจ้าของที่ดิน ตามจำนวนที่ดินที่มีอยู่ โดยคำนวณตามราคากลางของที่ดิน ตามที่ราชการกำหนด

ภาษีสรรพสามิต เป็นภาษีที่กฎหมายกำหนดให้กรมสรรพสามิตเรียกเก็บจากสินค้าที่ผลิตหรือสินค้านำเข้า

ใบงานกิจกรรมที่ 4.1 เรื่องทักษะการแก้ปัญหาเกี่ยวกับภาษีในชีวิตประจำวัน

ชื่อ-สกุล ชั้น เลขที่

คำชี้แจง

ให้นักเรียนอ่านสถานการณ์ที่กำหนดให้และตอบคำถามข้อที่ 1-6

น้องการ์ตูนกับคุณแม่กำลังไปซื้อของที่ห้างสรรพสินค้าแห่งหนึ่ง โดยวันนี้คุณแม่จะทำอาหารญี่ปุ่นให้น้องการ์ตูนทาน คุณแม่เลือกซื้อของหลายอย่าง คุณแม่ได้นำเครื่องคิดเลขมาคิดราคาสินค้าทุกอย่าง ตามราคาป้ายที่ติดไว้กับสินค้า เมื่อซื้อของจนครบทุกอย่างแล้ว คุณแม่จึงนำสินค้าไปคิดเงิน เมื่อคิดเงินเรียบร้อยแล้ว ทางร้านจะมีกระดาษใบเล็ก ๆ หนึ่งแผ่นพร้อมกับเงินทอนให้กับคุณแม่ ด้วยความสงสัยการ์ตูนจึงขอคุณแม่ดูใบใบนั้น และซักถามคุณแม่ว่าใบนี้คืออะไรคะ นักเรียนคิดว่าถ้านักเรียนจะตอบน้องการ์ตูนนักเรียนจะตอบคำถามอย่างไรคะ

1. ปัญหาที่สำคัญของสถานการณ์นี้คืออะไร

.....

.....

2. จากสถานการณ์ที่เกิดขึ้นอะไรคือสาเหตุของปัญหา

.....

.....

3. จากสถานการณ์ที่เกิดขึ้น นักเรียนจะมีวิธีการแก้ไขปัญหานี้ได้อย่างไร

3.1.....

.....

.....

3.2.....

.....

.....

3.3.....

.....

.....

4. วิธีการแก้ไขปัญหาที่นักเรียนเลือก 1 วิธี คือ

.....
.....

5. ขั้นตอนในการดำเนินการแก้ไขปัญหาคือ

.....
.....
.....
.....
.....

6. นักเรียนคิดว่าผลที่เกิดขึ้นจะเป็นอย่างไร

.....
.....
.....

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

แบบทดสอบที่ 4
เรื่อง ภาษีในชีวิตประจำวัน

คำชี้แจง ให้นักเรียนนำตัวอักษร ก-จ เต็มลงใน (.....) หน้าข้อความที่สัมพันธ์กัน

- (.....) 1. ภาษีที่รัฐบาลเรียกเก็บจากจากผู้ที่มีที่ดิน ก. ภาษี
- (.....) 2. ภาษีที่รัฐบาลเรียกเก็บจากบุคคลที่ไปซื้อสินค้าหรือ
รับบริการ ข. ภาษีเงินได้
- (.....) 3. ภาษีที่เรียกเก็บจากประชาชนที่มีรายได้ทุกคน ค. ภาษีมูลค่าเพิ่ม
- (.....) 4. ภาษีที่เรียกเก็บจากสินค้าที่ผลิตหรือนำเข้าทั้งในและ
ต่างประเทศ ง. ภาษีบำรุงท้องที่
- (.....) 5. เงินที่รัฐหรือท้องถิ่นเรียกเก็บจากบุคคลเพื่อใช้จ่ายใน
การบริหารเพื่อพัฒนาประเทศ หรือท้องถิ่น จ. ภาษีสรรพสามิต

เฉลยแบบทดสอบที่ 4 เรื่องภาษีในชีวิตประจำวัน

1. ง 2. ค 3. ข 4. จ 5. ก

เกณฑ์การให้คะแนนใบงานกิจกรรมทักษะการแก้ปัญหา

รายการ	เกณฑ์การให้คะแนน
1.การระบุปัญหา	2 หมายถึง สามารถระบุปัญหาได้ครบถ้วนทุกปัญหา ถูกต้อง ชัดเจน 1 หมายถึง ระบุปัญหาได้ถูกต้องแต่ไม่ครบถ้วน 0 หมายถึง ระบุปัญหาไม่ถูกต้อง
2.อธิบายสาเหตุของปัญหา	2 หมายถึง สามารถอธิบายสาเหตุที่ก่อให้เกิดปัญหาได้ถูกต้อง ชัดเจน 1 หมายถึง อธิบายสาเหตุที่ก่อให้เกิดปัญหาถูกต้องแต่ไม่ชัดเจน 0 หมายถึง อธิบายสาเหตุที่ก่อให้เกิดปัญหาไม่ถูกต้อง
3.วิธีการแก้ปัญหา	2 หมายถึง สามารถเลือกวิธีการแก้ปัญหาได้เหมาะสมเป็นไปได้ อธิบายได้ชัดเจน 1 หมายถึง เลือกวิธีการแก้ปัญหาได้เหมาะสม แต่มีความเป็นไปได้น้อย 0 หมายถึง เลือกวิธีการแก้ปัญหาไม่ถูกต้อง
4.ผลที่ได้รับจากการแก้ปัญหา	2 หมายถึง สามารถระบุผลที่ได้จากการแก้ปัญหาได้ ครบคลุม ถูกต้องสมบูรณ์ 1 หมายถึง ระบุผลที่ได้จากการแก้ปัญหาได้ถูกต้องแต่ไม่ครอบคลุม 0 หมายถึง ระบุผลที่ได้จากการแก้ปัญหาไม่ถูกต้อง

เกณฑ์การตัดสินทักษะการแก้ปัญหาตามขั้นตอน (คะแนนเต็ม 2 คะแนน)

- 1.50 – 2.0 คะแนน หมายถึง ความสามารถในการแก้ปัญหาระดับดี
- .50 – 1.49 คะแนน หมายถึง ความสามารถในการแก้ปัญหาระดับพอใช้
- .00 – .49 คะแนน หมายถึง ความสามารถในการแก้ปัญหาระดับควรปรับปรุง

แบบทดสอบหลังการใช้แผนการจัดการเรียนรู้
เพื่อหาประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ (E₂)

ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย (X) ทับตัวเลือกหน้าข้อความที่เห็นว่าถูกต้องที่สุดเพียง
ตัวเลือกเดียว

1. หลักการสำคัญในการควบคุมรายจ่ายในครอบครัว คือข้อใด
 - ก. ชื่อของที่ราคาไม่แพง
 - ข. ชื่อของตามความจำเป็น
 - ค. ชื่อของเท่ากับคนที่มียู่
 - ง. ชื่อของทุกอย่างตามที่ต้องการ
2. คำว่า “รายจ่ายของครอบครัว” มีความหมายตรงกับข้อใด
 - ก. จำนวนเงินที่ครอบครัวนำเงินไปฝากธนาคาร
 - ข. จำนวนเงินที่ครอบครัวเก็บไว้เพื่อเป็นเงินออม
 - ค. จำนวนเงินที่ครอบครัวนำไปใช้จ่ายในครอบครัว
 - ง. จำนวนเงินที่ครอบครัวได้รับจากการประกอบอาชีพ
3. ข้อใดเป็นวิธีที่ช่วยลดรายจ่ายของครอบครัวที่ดีที่สุด
 - ก. เปรียบเทียบราคาสินค้าก่อนซื้อ
 - ข. ซื้อสินค้าราคาถูกและมีของแถม
 - ค. อดอาหารหนึ่งมื้อเพื่อลดรายจ่าย
 - ง. ไปขออาศัยอยู่กับญาติหรือเพื่อนบ้าน
4. หลักการสำคัญในการบริหารรายรับ รายจ่ายของครอบครัวที่ดี คือข้อใด
 - ก. ครอบครัวมีรายรับเท่ากับรายจ่าย
 - ข. ครอบครัวมีรายรับมากกว่ารายจ่าย
 - ค. ครอบครัวมีรายรับน้อยกว่ารายจ่าย
 - ง. ครอบครัวมีรายรับสมดุลกับรายจ่าย

5. เงินที่ได้จากการขายของของ เราเรียกว่าอะไร
- เงินทุน
 - รายรับ
 - รายจ่าย
 - เงินอุดหนุน
6. ผู้ที่มาซื้อสินค้าและบริการเราเรียกว่าอะไร
- ผู้ผลิต
 - ผู้บริโภค
 - ผู้บริการ
 - ผู้ประกอบการ
7. เราสามารถเรียกผู้ที่สร้างสินค้าและให้บริการว่าอะไร
- ผู้ผลิต
 - ผู้บริโภค
 - ผู้รับบริการ
 - ผู้ประกอบการ
8. ข้อใด **ไม่ใช่** หลักการที่ควรจะนำมาพิจารณาในการเลือกซื้อสินค้าและบริการ
- ประหยัด
 - ปลอดภัย
 - ประโยชน์
 - ราคาแพง
9. การเป็นผู้ผลิตที่ดี ควรมีคุณธรรมใดมากที่สุด
- อดทนและขยัน
 - ประหยัดและอดออม
 - ซื่อสัตย์และรับผิดชอบ
 - มุ่งมั่นและนึกถึงประโยชน์
10. สื่อกลางในการแลกเปลี่ยนสินค้าและบริการในปัจจุบันคือสิ่งใด
- เงิน
 - ที่ดิน
 - ทองคำ
 - สิ่งของ

11. หลักฐานที่ทางธนาคารให้ไว้เป็นหลักฐานในการฝากเงินของนักเรียน คือข้อใด

- ก. เงินกู้
- ข. ดอกเบี้ยเงินกู้
- ค. ดอกเบี้ยเงินฝาก
- ง. สมุดบัญชีเงินฝาก

12. ถ้านักเรียนมีเงินเหลือจากค่าขนมในแต่ละวัน นักเรียนควรทำอะไร

- ก. นำเงินไปซื้อเสื้อผ้า
- ข. นำเงินไปให้เพื่อนยืม
- ค. นำเงินไปซื้อของเล่น
- ง. นำเงินไปฝากธนาคาร

13. ทองหยอดจะเดินทางไปต่างประเทศและต้องการจะแลกเงิน ทองหยอดควรไปที่ใด

- ก. ตลาด
- ข. ธนาคาร
- ค. โรงแรม
- ง. สถานีตำรวจ

14. “มีสิ่งพึงบรรจบให้ครบบาท

มีน้อยใช้น้อยค่อยบรรจง

จากข้อความนี้ น่าจะตรงกับข้อใดมากที่สุด

- ก. การซื้อของใช้ภายในบ้าน
- ข. ความยากลำบากในการทำงาน
- ค. การออมเงินเพื่อฝากธนาคาร
- ง. ความยากจนที่อดมื้อกินมื้อ

15. น้องปลืมนำเงินไปฝากธนาคาร 100,000 บาท ผ่านไปหนึ่งปี น้องปลื้มมีเงินเพิ่มเป็น 102,000 บาท เงินที่เพิ่มขึ้นคืออะไร

- ก. ดอกเบี้ยเงินกู้
- ข. เงินภาษีรายได้
- ค. ดอกเบี้ยเงินฝาก
- ง. เงินภาษีมูลค่าเพิ่ม

มหาวิทยาลัยศิลปากร ส่วนบัณฑิต

อย่าให้ขาดสิ่งของต้องประสงค์

อย่าจ่ายลงให้มากจะยากนาน”

16. ข้อใด **ไม่ใช่** การนำเงินที่ได้จากเงินภาษีมาใช้จ่าย
- ก. การสร้างถนน สะพาน
 - ข. เงินเดือนของข้าราชการ
 - ค. การสร้างโรงพยาบาลของรัฐ
 - ง. เงินเดือนของพนักงานธนาคาร
17. ถ้าประชาชนไม่เสียภาษี จะส่งผลอย่างไรต่อประเทศ
- ก. ประชาชนขาดรายได้
 - ข. ขาดเงินในการพัฒนาประเทศ
 - ค. ข้าราชการไม่ได้รับเงินเดือน
 - ง. รัฐบาลขาดเงินจ่ายพนักงานบริษัท
18. บุคคลใดในสังคมที่ต้องเสียภาษีให้กับรัฐบาล
- ก. แม่ค้า
 - ข. เกษตรกร
 - ค. ข้าราชการ
 - ง. คนไทยทุกคน
19. ภาษีอะไรที่เป็นภาษีทางอ้อม
- ก. ภาษีเงินได้
 - ข. ภาษีมูลค่าเพิ่ม
 - ค. ภาษีบำรุงท้องที่
 - ง. ภาษีสรรพสามิต
20. ต้นข้าวไปซื้อเสื้อผ้าเป็นเงิน 500 บาท ต้นข้าวจะได้เอกสารใดมาจากร้านค้า
- ก. ใบกำกับภาษี
 - ข. ใบเสร็จรับเงิน
 - ค. ใบรายการสินค้า
 - ง. ใบเสร็จรับเงินและใบกำกับภาษี

เฉลยแบบทดสอบหลังใช้แผนการจัดการเรียนรู้
เพื่อหาประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ (E₂)

1.	ข	11. ง
2.	ค	12. ง
3.	ก	13. ข
4.	ข	14. ค
5.	ข	15. ค
6.	ข	16. ง
7.	ก	17. ข
8.	ง	18. ง
9.	ค	19. ข
10.	ก	20. ง

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

ประวัติผู้วิจัย

- ชื่อ – สกุล** นางสาวณดาภัก กิจทวี
- ที่อยู่** 25 หมู่ 4 ตำบลท่าข้าม อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม 73110
โทรศัพท์ 0-34287794 , 0-890470045
E-mail soon_868@hotmail.com
- ที่ทำงาน** โรงเรียนหอแซฟอุปถัมภ์ แผนก English Programme
เลขที่ 2 หมู่ 6 ตำบลท่าข้าม อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม
- ประวัติการศึกษา**
- พ.ศ.2543 สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี ศึกษาศาสตรบัณฑิต วิชาเอกการสอน
สังคมศึกษา วิชาโทภูมิศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์ จังหวัดนครปฐม
- พ.ศ.2548 ศึกษาต่อระดับปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนสังคม
ศึกษา ภาควิชาหลักสูตรและวิธีสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย
ศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์ จังหวัดนครปฐม
- ประวัติการทำงาน**
- พ.ศ.2544-2548 ครูโรงเรียนนักบุญเปโตร อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม
- พ.ศ.2549-ปัจจุบัน ครูโรงเรียนหอแซฟอุปถัมภ์ แผนก English Programme
อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม